

DE GÆLDENDE RETSREGLER

×

FOR

DET HØJERE SKOLEVÆSEN

I DANMARK

EN SYSTEMATISK OG KRONOLOGISK HAANDBOG

UDGIVET MED UNDERSTØTTELSE AF

MINISTERIET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET

VED

A. P. WEIS

H. HAGE

FULDMEGTIG

CAND. JURIS, ASSISTENT

I MINISTERIET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET



KJØBENHAVN

GRÆBES BOGTRYKKERI

1891

II.

KRONOLOGISK AFDELING.

REGISTER.

1809. 7. Nov. Forordning angaaende de lærde Skoler i Danmark og Norge.
1814. 29. Juli. Anordning for Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne.
1815. 28. Jan. Skrivelse om Jøders Udelukkelse fra Religionsundervisningen.
1816. 4. Juni. Skr. om Lærernes Forpligtelse til Vikariering.
1817. 13. Sept. » om Rektorens Kompetence og Skoledisciplinen.
19. Sept. Kgl. Res. om to lærde Skolars Benævnelse.
1818. 23. Mai. Skr. om syge Skoledisciples Pleje.
1819. 26. Mai. Kgl. Res. om Disciples Kirkesogn.
7. Aug. Skr. om Kontingentrestancer.
23. Nov. » om Læreres Forpligtelse til at censurere ved Eksamen.
1820. 19. Febr. Kgl. Res. om Odense Katedralskoles Forstanderskab.
1821. 17. Marts. Skr. om Kontingentrestancer.
1822. 30. Marts. » om Disciples Konfirmation.
25. Mai. » om Skolestraffe.
31. Mai. Bekendtg. ang. Sorø Akademis Skole og Opdragelsesanstalt.
1823. 6. Dec. Circulære om Skoleprogrammer.
1824. 17. Juli. Skr. om Kontingentrestancer.
1825. 2. Juli. Circ. om Indsendelse af Beregning over Stipendiefondens Indtægter.
1826. 10. Marts. Kgl. Res. om islandske Disciples Privilegium.
1827. 28. Jan. Statuter for Sorø Akademi.
17. Aug. Kgl. Res. om Erlæggelsen af Kontingenter i Sorø.
1828. 28. Nov. Plakat ang. Disciples Ophold paa Værtshuse.
1829. 10. Jan. Skr. om Vestindianeres Adgang til Elevpladser i Sorø.
24. Jan. Circ. ang. Indberetning om Begivenheder ved Skolerne.
1830. 17. April. Skr. om Sagers Afgjørelse i Forstanderskaber.
26. Okt. » om Disciples Opflytning.
17. Nov. Kgl. Res. om Fonden for hjemfaldne Oplagspenge.
1831. 24. Dec. Skr. om Disciples Plads ved Konfirmation.
1832. 25. Febr. Circ. om Indberetning ang. Discipeltallet m. m.
1833. 12. Okt. Skr. om Fritagelse for Indskrivningspenge
2. Nov. » om Adgangen til Skolebeneficier.

II

1834. 1. Nov. Skr. om Fortsættelse af Skolebeneficier.
 1835. 12. Mai. » om Stolestader i Kirken.
 1839. 18. Mai. » om Opflytning af Disciple paa Prøve.
 14. Sept. » ang. Skoleprogrammer.
 1843. 15. Juli. Reglement for Sorø Akademis Skole og Opdragelsesanstalt.
 15. Juli. Regler for Elever og Skolesøgende i Sorø.
 1844. 20. Marts. Forordning ang. Skolevæsenet i Kjøbenhavn.
 14. Sept. Circ. ang. Timeplanernes Affattelse.
 1845. 13. Sept. » om Skoletestimonier.
 1847. 13. Febr. Skr. ang. Halvaarseksamen.
 1848. 11. Febr. Kgl. Res. om Færingers og Grønlanderes Privilegier.
 4. Marts. Skr. om Udbetalingen af oplagte Stipendier.
 4. April. Plakat ang. Ministeriets Oprettelse.
 22. Juli. Kgl. Res. om Udnævnelsen af en Undervisningsinspektør.
 18. Okt. » om Realdisciples Adgang til Fripladser.
 12. Dec. Circ. om Indsendelse af Timeplaner.
 1849. 2. Febr. Anordning ang. filologisk Embedseksamen.
 10. Febr. Skr. om Oplagspenge.
 24. Juni. Kgl. Res. om Forstanderskabernes indre Ordning.
 30. Juni. Cirk. ang. Adjunktens Lønningsforhold ved Befordring.
 8. Sept. » ang. Indberetning om Hovedeksamen.
 18. Okt. Kgl. Res. ang. Odense og Horsens Skolers Stipendieoverskuds-fonds.
 29. Okt. Bekendtg. om Fastsættelsen af Fripladsernes Antal.
 24. Nov. Cirk. om Fripladserne.
 1850. 25. Jan. » om Ekstratimer for Lærerne.
 20. April. » om Skolebetaling ved Overflytning af Disciple.
 13. Mai. Bekendtg. om en ny Undervisningsplan og Eksamensbestemmelser.
 13. Mai. Bekendtg. om Ophævelsen af Eksamen artium m. m.
 21. Mai. Skr. om Fripladser i kommunale Skoler for Børn af Lærerne.
 23. Juli. Cirk. om almindelige Lønningsregler for Lærere.
 1851. 7. Febr. Skr. om Disciples Besøg paa Værtshuse.
 11. Juni. Reglement for Elever og Disciple i Sorø Akademis 7de Klasse.
 14. Juni. Skr. om Skolestraffe.
 26. Aug. Cirk. om ekstraordinær Afgangseksamen.
 13. Sept. » ang. Disciples Kirkegang.
 6. Okt. Skr. om Kontingenter i Sorø.
 24. Nov. » om Skolestraffe.
 2. Dec. Cirk. om de skriftlige Opgaver ved Hovedeksamen.
 1852. 14. April. Lov om Nedlæggelsen af de lærde Skoler i Slagelse og Rønne.
 12. Mai. Cirk. ang. nye Lærebøger.
 21. Nov. Kgl. Res. om Skolebeneficier i Sorø
 29. Dec. Cirk. om Lønningsindeholdelser.
 1853. 7. Jan. Skr. ang. Beneficier ved Sorø Akademi.
 7. Jan. » ang. Slagelse-Stipendiefonden.

III

1853. 7. Jan. Skr. om Beneficier i Sorø.
 2. Febr. » om do. do.
 12. Febr. » om Betalingsnedsættelse for Brødre.
 25. Febr. Cirk. om Inventarielister.
 1. Juni. Skr. ang. Betalingsnedsættelse for Brødre i Sorø.
 16. Juli. Instruks for Oldfruen ved Sorø Akademi.
 22. Okt. Cirk. om Disciplenes skriftlige Udarbejdelser.
 1854. 29. Marts. Skr. ang. Nykjøbing Katedralskoles Stipendiefond.
 30. Nov. Cirk. ang. Testimonier.
 1855. 14. Marts. Skr. om Indberetning ang. Disciple.
 28. Marts. Lov om Lærernes Lønninger.
 10. April. » om Nedlæggelse af Kolding lærde Skole.
 10. April. Cirk. om Overlærerpladserne.
 21. Aug. » om Ekstratimer.
 18. Sept. Bekendtg. om Realundervisning og Realafgangs-
 eksamen.
 1856. 16. Febr. Lov om Thisted Realskole.
 27. Nov. Cirk. om Kirkegang.
 1857. 3. April. Instruks for Spiseværtten ved Sorø Akademi.
 1858. 12. Jan. Lov om Lønningstillæg efter Sædomskrivning.
 15. Juni. Skr. om Vestindianeres Adgang til Elevpladser i Sorø.
 30. Sept. Cirk. om Bygningsudgifters Postering.
 18. Okt. » om Skolebetaling i Juli Kvartal.
 1859. 27. Sept. » om Beneficiet af Betalingsnedsættelse.
 29. Nov. » om Bygningsregnskaber.
 1860. 28. April. » ang. Skolernes Kassebeholdning.
 1861. 23. Mai. Instruks for Sygeplejersken ved Sorø Akademi.
 1862. 20. Juni. Cirk. om Regnskabsføringen.
 30. Juni. » om Indtægtoversigter.
 7. Juli. Skr. om Disciples Optagelse i Metropolitanskolen.
 22. Dec. Cirk. om Regnskabsvæsenet.
 1863. 3. Marts. » om Skolernes bevægelige Konti.
 6. Sept. Kgl. Res. ang. Horsens Skoles Stipendiefond.
 12. Sept. Cirk. om Generaloversigters Bortfalden.
 8. Okt. Skr. om Betalingsnedsættelse.
 30. Nov. Cirk. om Regnskabsføringen.
 1864. 20. Okt. » om do. do.
 30. Nov. Bekendtg. om Forandring i Undervisningsplanen og
 Eksamensreglerne af 13. Mai 1850.
 12. Dec. Cirk. vedrørende Bekdgt. 30. Nov. 1864.
 1865. 9. Marts. Bekendtg. om Forhøjelse af Skolepenge og Indskrænkning af
 Fripladser.
 27. Marts. Cirk. om Overholdelse af de normerede Konti.
 5. Mai. Provisorisk Lov om Ophævelse af Lærernes Andel i Skole-
 penge.
 20. Mai. Cirk. ang. Bekdgt. 30. Nov. 1864.
 29. Juni. » om Stipendier og Skolebetaling.
 27. Sept. Skr. om overflyttede Disciples Stipendier.
 30. Sept. Cirk. om Skolepenge for de i Juli udtrædende Disciple.

IV

1866. 18. Jan. Skr. om Understøttelser af Stipendieoverskudsfonden ved Horsens Skole.
16. Febr. Lov om Ophævelse af Lærernes Andel i Skolepenge.
14. April. Kgl. Res. om hjemfaldende Stipendiebeløb.
30. Mai. Skr. ang. delvis Fritagelse for Undervisningen.
23. Juni. Cirk. ang. Regnskabsvæsenet.
19. Nov. Skr. om gebyrfrie Testimonier.
19. Nov. » om Skolekontingent for overflyttede Disciple.
19. Nov. » ang. Bornholmeres Stilling i Sorø.
1867. 17. Juni. Cirk. om Stipendiers Udbetaling.
8. Aug. Skr. om Beneficiær og Testimonier.
1868. 17. Juni. Cirk. ang. Ekstratimebetaling.
1870. 26. Marts. Lov om Embedslønninger i Almindelighed.
26. Aug. Bekendtg. om Revisionsvæsenet.
1871. 1. April. Lov om Undervisningen i de lærde Skoler.
26. Mai. Skr. ang. Skolestraffe.
12. Juli. Cirk. ang. Fag- og Timefordeling.
5. Aug. Anordning ang. Undervisningen i de lærde Skoler.
9. Aug. Bekendtg. om Karaktergivning.
9. Aug. Cirk. ang. Undervisningen i de lærde Skoler.
26. Aug. » om Realundervisningen i de offentlige lærde Skoler.
19. Okt. » om Vaccinationsprotokollen.
26. Okt. » ang. Matematik ved 4de Klasses Eksamen.
1872. 29. Febr. Skr. om Reglerne for Klassesdeling.
22. Marts. » om de skriftlige Opgaver til 4de Klasses Eksamen.
1. Juli. Anordning om Tillægseksamen ved Universitetet for Studenter af den matematiske Retning.
8. Juli. Cirk. om Betaling af Honorar for Ekstratimer og Skolekontingent for Juli Kvartal.
22. Aug. Bekendtg. om Forhøjelse af Skolekontingentet.
22. Aug. » om Forhøjelse af Skolepenge og Elevkontingent ved Sorø Akademi.
6. Dec. Skr. om Ændringer i Instruksen for Spisevæerten ved Sorø Akademi.
1873. 10. Jan. Skr. om yderligere Ændringer i Instruksen for Spisevæerten.
8. Febr. » ang. Matematik ved 4de Klasses Eksamen.
13. Febr. Cirk. ang. Matematik ved 4de Klasses Eksamen.
13. Febr. » om studerende Privatisters Adgang til Eksamen.
14. Febr. Skr. om en ny Instruks for Sygeplejersken i Sorø.
3. Juni. Cirk. om Opkrævning af Skolekontingent i Juli Kvartal.
13. Juni. Skr. om, i hvilket Omfang Privatister kunne forlange sig eksaminerede ved 4de Klasses Eksamen.
29. Aug. Cirk. om Sygeeksamen for 4de Klasses Disciple og Privatister.
4. Dec. Skr. om Undervisningen i Fysik.
1874. 22. Mai. Bekendtg. om Tillægseksamen ved Universitetet til Erhvervelse af akademisk Borgerret.
11. Juni. Skr. om Prøven i Fransk ved Afgangseksamen.
17. Juni. Cirk. om Fordringerne i analytisk Geometri.
2. Juli. Skr. om Testimoniumsgebyr.

V.

1874. 18. Aug. Skr. om Forstanderskabernes Ansvar for Skolernes økonomiske Bestyrelse.
29. Okt. Skr. om en Realdiscipels Optagelse i 5te Klasse.
1875. 30. Jan. » om Tidsafstanden mellem den præliminære Privatistprøve og Afgangseksamen.
29. April. Skr. om Oprettelsen af en Undervisningsinspektion for de lærde Skoler og Realskolerne.
10. Mai. Skr. om Realdisciples Ret til at indstilles til Eksamen ved Satsskolerne.
19. Mai. Skr. om Honoraret til Censorer, der ikke høre til Lærerpersonalet.
1. Juni. Skr. om Regler for Karaktergivningen i Fransk ved Afgangseksamen.
25. Juni. Anordn. om Kvinders Adgang til at erhverve akademisk Borgerret.
6. Sept. Cirk. om Fritagelse for Indskrivningspenge ved Overgang til en Skole med Dobbeltkursus.
7. Sept. Cirk. om Undervisningsinspektionens Besøg i Skolerne udenfor Eksamenstiden.
22. Sept. Cirk. om Skolernes Indmeldelse af Dimittender.
30. Sept. » om Bogstavering af Disciplenes Navne.
30. Dec. » om Indberetning af Discipelantallet den 1ste Oktober.
1876. 9. Mai. » om særskilt Indmeldelse af Dimittender for hver enkelt Eksamen.
11. Aug. Kgl. Res. om Anvendelse af de hjemfaldne Oplagspenges Fond.
30. Nov. Skr. om Prøve i Antikviteter, Mytologi m. m. ved Eksamen i Latin og Græsk.
1877. 15. Juni. Anordn. om Udvidelse af Religionsundervisningen.
19. Juni. Skr. om skriftlig Sygeeksamen for en Discipel af 4de Klasse.
1878. 3. April. » om Udbetaling af et Stipendium for hele Juli Kvartal.
10. April. » om Dannelse af en Opgavekommission for de skriftlige Eksaminer.
1879. 14. Jan. Skr. om Behandling af Stipendier, henholdsvis til Oplæg og til Udbetaling, for udtraadte Stipendiater.
27. Febr. Skr. om Lærernes Ret til at dimittere Privatister.
5. Marts. » om Standsning af Honoraret for Ekstratimer.
22. April. » om Assurance af Skolernes Læsere.
24. Mai. Cirk. om Svømmeapparater.
25. Juni. Skr. om Klassesdeling af Hensyn til Discipeltallet.
16. Juli. » om Gebyr for Latinprøver.
2. Aug. » om Skolebetaling i Juli Kvartal.
3. Sept. Anordn. om Vedligeholdelse af Embedsboliger m. m.
22. Sept. Cirk. om Tysk ved Afgangseksamen.
4. Nov. » om Segl paa Eksamensattester.
13. Dec. Skr. om Skolekontingent for Juli Kvartal.
1880. 11. Febr. Cirk. om Synsforretninger over Embedsboliger.
16. April. Finanslov med Bevilling til 12 ekstraordinære Gratister.
22. April. Cirk. om de nyoprettede 12 Fripladser.
7. Mai. Skr. om Option af Overlærerboliger i Sorø.

VI

11. Mai. Cirk. om smittefarlige Sygdomme.
 18. Juni. Lov om vederlagsfri Afhændelse af en Ejendom.
 23. Juni. Skr. om Sygeeksamen for Realdisciple.
 1881. 18. Marts. Skr. om Stipendier for udtraadte Disciple.
 4. Juli. Cirk. om Plan for Sangundervisningen.
 30. Aug. Anordning om Oprettelsen af almindelig Forberedelses-
 eksamen og Ophævelsen af de tidligere Realeksaminer.
 14. Sept. Skr. om Betydningen af Forberedelseseksamen for Adgangen
 til forskellige Stillinger.
 28. Sept. Skr. om flere Spørgsmaal angaaende Realundervisningen.
 30. Sept. » om flere lignende Spørgsmaal.
 10. Nov. Cirk. om Fortolkningen af Adg. 30. Aug. 1881 og om for-
 skellige Tillægsbestemmelser.
 6. Dec. Skr. om Realskolernes Undervisning i Modersmaalet og de
 fremmede Sprog.
 1882. 10. Marts. Cirk. om Indskrækning af Prøven for Skoledisciple i de
 anordnede Sprogensa.
 27. April. Skr. om Dimission og Aldersbestemmelser.
 12. Mai. Anordn. om Kvinders Adgang til alm. Forberedelses-
 eksamen.
 12. Juni. Bkdtg. om Stempling af Eksamensattester.
 16. Juni. Anordning om Forandringer i og Tillæg til Adg. 5. Aug. 1871
 om Undervisningen i de lærde Skoler.
 19. Juni. Bkdtg. om Skoleaaret, Ferier og Fridage.
 21. Juni. Cirk. med nærmere Forklaring ang. Adg. 16. Juni 1882
 om Undervisningen.
 29. Juni. Skr. om fælles Undervisning i Tysk for studerende og Realdisciple
 30. Juni. Cirk. om Kongens Fødselsdag og Grundlovsdagen som Fridage.
 8. Juli. » om, at Dyrtidstillæg ikke kan udbetales Gymnastik-
 lærere m. fl.
 19. Sept. Skr. om flere Spørgsmaal ang. Realundervisningen og
 Eksamensgebyrer.
 19. Okt. Skr. om Forandringer i Bkdtg. 22. Mai 1874 om Tillægs-
 eksamen.
 21. Dec. Cirk. om Gymnastik i de lærde Skoler.
 23. Dec. » om Privatisters Optagelse i 5te og 6te Klasse.
 1883. 21. Jan. Skr. om Sygeeksamen for Realdisciple.
 9. Marts. » om Seminaristernes Tillægsprøve m. m.
 14. April. » om Realeksamens Afholdelse ved Kommissionen.
 28. April. » om Gymnastikundervisning.
 18. Mai. Cirk. om Realskolernes Bidrag til Ministeriets «Med-
 delelser».
 19. Mai. Skr. om Censuren ved 4de Klasses Eksamen.
 4. Juni. Cirk. om de lærde Skolers Bidrag til «Meddelelserne».
 4. Juni. Skr. om Reglement for Sorø Akademis 2 øverste Klasser.
 28. Juni. » om Sprogprøven ved Realeksamen og om Privatister.
 25. Okt. Anordn. om Indførelse af nye Skoleembedseksaminer
 ved Universitetet.
 1884. 21. April. Bkdtg. om den nærmere Ordning af Skoleembedseksaminer.

VII

1884. 30. Juni. Skr. om, at den præliminære Prøve ved 4de Klasses Eksamen ikke kan suppleres til alm. Forberedelseseksamen.
29. Juli. Skr. om Omfanget af Tillægsprøven i Latin til Forberedelseseksamen.
1885. 24. Juni. Bkdtg. om Oprettelse og Ledelse af private Skoler i København.
25. Sept. Kgl. Res. om Antallet af Fripladser ved Ribe Katedralskole.
1886. 27. Febr. Skr. om, at Skolekommissionen skal efterse Vaccinationsprotokoller.
13. April. Cirk. om Benyttelsen af Centralantændelseshylstre.
30. Nov. Skr. om Konfirmationsferie.
1887. 16. Febr. » om Prøven i Latin for Farmaceuter.
28. Marts. Cirk. om Kontrollen ved Afgangseksamen for studerende, Tiden for denne Eksamen og alm. Forberedelseseksamen, Ophør af Skolernes Ret til at modtage Privatister til Forberedelseseksamen.
28. Marts. Cirk. om Udnævnelse af en Undervisningsinspektør for de kommunale og private Realskoler og Censuren ved Realskolerne.
16. April. Cirk. om Lønningstillæg paa Finansloven.
30. April. » om Censuren ved Forberedelseseksamen og om Betingelserne for at kunne indstille sig som Discipel.
2. Mai. Cirk. om Lønningstillæg paa Finansloven.
2. Mai. Skr. om, at Lærere med Timebetaling intet Tillæg faa.
12. Mai. Kgl. Res. om Rektorenden.
21. Sept. Cirk. om Kriketøvelser.
1888. 5. Marts. » om, at Privatister kunne tage Forberedelseseksamens skriftlige Del ved Skolerne.
5. Marts. Cirk. om Skolernes naturhistoriske Præparatsamling.
16. April. Instruks for Sanginspektøren.
17. April. Cirk. om, at Rektor skal overvære Gymnastik- og Sanginspektionen.
20. April. Bkdtg. om, at Karakterer fra Forberedelseseksamen ikke kunne overføres til Skolelærereksamen.
10. Juni. Bkdtg. om Forberedelseseksamens Afholdelse ved Eksamenskommissionen.
19. Sept. Kgl. Res. om Skolebetalingen i nederste Klasse i Rønne.
21. Sept. Skr. om Timeantallet i nederste Klasse i Rønne.
29. Sept. » om Moderation for anden Broder.
13. Okt. » om, at Udmærkelse til Forberedelseseksamen med to Sprog kræver $112\frac{2}{3}$ Points.
1889. 5. Jan. Bkdtg. om Tillægseksamen i Naturlære til 4de Klasses Hovedeksamen.
21. Jan. Bkdtg. om Kontrollen med Realskolernes Gymnastik- og Sangundervisning.
21. Jan. Regulativ for Sangundervisningen i Realskolerne.
15. Febr. Cirk. om, at Prøven i Fransk eller Tysk til Forberedelseseksamen forudsætter Undervisning i dette Fag ved Skolen.
7. Marts. Cirk. om Ordningen af den skriftlige Eksamen.

VIII

1889. 12. Marts. Cirk. om Indsendelse af aarlige Undervisningsplaner fra Realskolerne.
24. April. Cirk. om Censureringen ved Eksaminerne.
18. Mai. Skr. om, at Afgangseksamens Opgaver ikke samtidig skrives af 5te Klasse.
28. Mai. Bkdtg. om Forandringer i de for Skolernes Eksaminer gældende Regler.
28. Mai. Cirk. om nærmere Regler vedrørende Bkdtg. af s. D.
7. Juni. Bkdtg. om Retskrivningen.
30. Juli. Skr. om Betingelsen for at indstille sig som Discipel ved en Realskole.
16. Aug. Skr. om Karakteren i Engelsk ved Forberedelseseksamen som Grundlag for den præliminære Prøve i Latin og Græsk.
2. Sept. Skr. om Indførelsen af den nye Retskrivning.
9. Sept. » om Deling af 1ste Realklasse.
17. Okt. Instruks for Gymnastikinspektøren.
23. Nov. Skr. om Herlufsholms Rektors og Overlæreres Rang.
9. Dec. » om en 4de Tilforordnet ved Affattelsen af Eksamensopgaver.
31. Dec. Bkdtg. om Forandring i Adg. 25. Okt. 1883 om Skoleembedseksaminer.
1890. 1. Marts. Cirk. om Skoletestimonier.
21. April. Skr. om Skolernes Ret til at føre Splitflag.
3. Mai. Cirk. om Tilsyn med fysiske Apparatsamlinger.
13. Mai. Skr. om, at Vikariat for syge Lærere straks maa indberettes.
23. Mai. » om Vakance i Rektorembetet.
31. Mai. Ordensbestemmelser for Afholdelsen af alm. Forberedelseseksamen ved Eksamenskommissionen i Kjøbenhavn.
21. Juni. Skr. om Skolekommissionens Tilsyn med en privat eksamensberettiget Realskole.
24. Juni. Skr. om maanedlig Timebetaling til Gymnastikassistenter.
27. Juni. » om Oprykning i 5te studerende Klasse uden samtidig bestaaet 4de Klasses Eksamen.
30. Juli. Skr. om en bestaaet Eksamens Gyldighed uden Hensyn til senere Rejektion.
31. Juli. Skr. om Tillægsprøven i Aritmetik, Geometri og Græsk.
14. Aug. » om Forskellen mellem Vikariatstimer og aarlige Ekstratimer angaaende Udbetaling for Sommerferien
29. Sept. Skr. om Timelærernes Stilling i det egentlige Lærerkollegium.
13. Okt. Skr. om Prøven ved Flaadens Skibsbygningsskole med Hensyn til Tillægseksamen ved Universitetet.
21. Okt. Skr. om Fritagelse for Testimonials- og Indkrivningsgebyr ved Sorø Akademi.
24. Okt. Skr. ang. en i 5te Klasse optagen Privatists Overgang til den sproglige Studieretning ved Hjælp af en Tillægsprøve i Græsk.
25. Okt. Bkdtg. om Oprettelsen af en udvidet Prøve i Fysik ved den lægevidenskabelige Forberedelseseksamen som Overgangsprøve til Skoleembedseksamen.

IX

1890. 25. Okt. Skr. om Indretningen af den nye Fysikprøve.
 27. Okt. » om Skolekommissionens Tilsyn med private Skoler.
 1. Nov. Skr. om Timelæreres Fritagelse for Enkeforsørgelse ved Indgaelsen af Ægteskab.
 14. Nov. Skr. om Fællesskabet i Matematikundervisning for Realister og studerende Disciple.
 14. Nov. Skr. om Udstedelse af Testimonier under Skolegangen; Gebyr- og Revisionsregler.
 15. Nov. Skr. om Fortolkning af Cirk. 11. Mai 1880 angaaende de i Hjemmet isolerede Patienter.
 1. Dec. Bkdtg. om Oprettelsen og Ledelsen af lærde Skoler.
 5. Dec. Skr. om Prøven i 4de Klasses Fortsættelsesfag ved Optagelsen i 5te Klasse.
 5. Dec. Skr. om Godtgørelse til en Lærer for en smitsom Patients Udflytning til Hospital.
 9. Dec. Skr. om Iværksættelsen af Bkdtg. 1. Dec. 1890 overfor de bestaaende lærde Skoler.
 22. Dec. Skr. om en i 5te Klasse optagen Privatists Betaling for den til Udgangen af samme Klasse opsatte Tillægsprøve.
 1891. 5. Jan. Skr. om Fritagelse for sædvanlig Dokumentation af den 5aarige Inventarielliste.
 7. Jan. Skr. om Berøvelse af Beneficium som disciplinær Straf.
 17. Jan. Bkdtg. om de lærde Skolers og Realskolernes Eksamensprotokoller.
 21. Jan. Skr. om Udlaan af Statsskolernes Lokaler, specielt i Kirketiden.
 30. Jan. Skr. om Gymnastikundervisningens Omfang i alle Klasser.
 6. Febr. » om en ansøgt Fritagelse for Religionsundervisning.
 9. Febr. Bkdtg. om Reglerne for privat Dimission til de lærde Skolers Eksaminer.
 11. Febr. Skr. om kortvarig Optagelse i Rønne Realskoles 4de studerende Klasse og Overgang til Artiumskurset.
 16. Febr. Bkdtg. om de private lærde Skolers og Realskolers videnskabelige Samlinger.
 16. Febr. Cirk. om de offentlige Skolers Samlinger.

Tillæg.

1881. 10. Nov. Autoriseret Fortegnelse over de eksamensberettigede Skolers Samlinger af fysiske Apparater.
 1889. 23. April. Cirk. til Statsskolerne om Anvendelsen af Cirk. 7. Marts 1889 ang. Tilsynet med de skriftlige Eksaminer.

Forordning angaaende de lærde Skoler i Danmark og Norge.

1809

7. November

Efterat de Hovedforandringer, som ere fundne nødvendige eller gavnlige for det lærde Skolevæsen i Danmark og Norge, ere efterhaanden fra Tid til anden ved særskilte Anordninger og Foranstaltninger indførte, nu i enkelte, nu i flere Skoler, og efterat Grunden derved er lagt til den Forbedring i bemeldte Skolevæsen, som Tidernes Gang og Statens Tarv fordre, har Kongen for at befæste og fremme et saa vigtigt Værk, og for end mere at ordne det til sit Øiemed, fundet for godt, af de mange særskilte ældre og nyere Anordninger at lade inddrage i en Hovedforordning alle de almindelige Regler og Forskrifter, som fremdeles skulle være gieldende, og dertil at føje de flere eller nøiere Bestemmelser, som han har anseet tienlige. Han ophæver altsaa herved Fr. 11. Mai 1775, ligesom og alle andre hidtil givne Anordninger og særskilte Reglementer for det lærde Skolevæsen i Hans Riger, forsaavidt de ikke i denne Forordning udtrykkeligen nævnes, og befaler derimod, at fra nu af skulle følgende Grundsætninger og Regler for de lærde Skoler være til Efterretning og lagttagelse.

I. Om Skolerne og deres Bestemmelse.

1) Det er og skal fremdeles være alle de lærde Skolars fælles Hovedbestemmelse, at forskaffe de Unge, som søge dem, en saadan Uddannelse af deres Anlæg og Evner, og et saadant Forraad af Forkundskaber, at de, tilbørligen forberedte, kunne ved Universitetet fortsætte og fuldende deres akademiske Studier. Men da, efter Skolernes nuværende Indretning, Leilighed gives

7. Nov. til, at de af Statens Ungdom, som, skøndt ikke bestemte til Universitetsstudier, dog mere eller mindre behøve videnskabelig Uddannelse for deres tilkommende borgerlige Stilling og Forretninger, kunne der, uden Afbræk for Skolernes Hovedbestemmelse, tage Deel i de Grene af Underviisningen, som til dette Øiemed ere gavnlige, saa tillades, at ogsaa deslige Unge tilstedes Adgang til de lærde Skoler, [dog med de Indskrænkninger og nærmere Bestemmelser, som i det følgende fastsættes.] [2] De lærde Skoler skulle efter Omfanget af den Underviisning, som deri gives, være enten: a) fuldstændige lærde Skoler, i hvilke Ungdommen uddannes til umiddelbart derfra at gaa over til Universitetsstudier, eller b) Middelskoler, i hvilke Ungdommen kan begynde og fortsætte de til Universitetet forberedende Skolestudier, men hvorfra de ikke umiddelbart kunne gaa over til Universitetet, eftersom disse Skoler savne de høiere Klasser, i hvilke den til akademiske Studier nærmest forberedende Underviisning gives.] [3] Om en Skole skal være fuldstændig Skole eller Middelskole, vil bero paa locale og andre Omstændigheder, efter hvilke Kongen vil bestemme, om og naar en fuldstændig Skole bør forandres til Middelskole, eller en Middelskole til fuldstændig Skole. For nærværende Tid ere de lærde Skoler i Vordingborg, Rønne, Nakskov og Kongsberg Middelskoler; alle de øvrige fuldstændige Skoler.] [4] I de fuldstændige Skoler gives Underviisning i det danske, det latinske, det græske, det hebraiske, det franske og det tyske Sprog, i Religion og Moral, Geographie, Historie, Arithmetik, Elementargeometrie, Calligraphie. I Middelskolerne undervises i det danske, det latinske og græske Sprog. i Religion, Moral, Geographie, Historie, Arithmetik og Calligraphie, samt hvor og naar det findes giørligt, ogsaa i det tyske og franske Sprog. Endeligen gives, saavel i de fuldstændige Skoler, som i Middelskolerne, naar og hvor det kan skee, Underviisning i Naturkundskaber, Anthropologie, det engelske Sprog, Tegning, Vocalmusik og Gymnastik.] [5] Iblandt Gienstandene for Underviisningen skal 'et grundigt og dannende Studium af de gamle Sprog og Klassikere stedse beholde den fortrinlige Plads, som deres Vigtighed for de lærde Skolers Øiemed hiemler dem, og naar en Discipels Modenhed for en høiere Klasse eller for Universitetet bedømmes og afgjøres, skal hans Fremgang i disse Sprogkundskaber altid komme i fortrinlig Betragtning; dog maa ikke deraf tages Anledning til, at noget af de øvrige Lærefag, som for Skoleunderviisningen er bestemt, sættes tilside.

II. Om Bestyrelsen og Opsynet over Skolerne.

6) Bestyrelsen af samtlige lærde Skoler, Herlufsholms Skole alene undtagen, saavel som Overtilsynet med samtlige Privatinstituter, i hvilke Eleverne forberedes til academisk Studering, har Kongen betroet til den ved Anordning af 19. Juli 1805 oprettede Direction for Universitetet og de lærde Skoler. Denne Direction haver, i Overensstemmelse med dens Instrux af 13. Sept. 1805, at vaage over, at Kongens Villie og Øiemed med Skolerne paa muligste Maade fremmes. Den vedbliver derfor at foreslaa ham, hvad den til den Ende anser tjenligt og virksomt, og modtager derom hans Befalinger. Den ordner endvidere ved specielle Reglementer, Instruxer, Underviisningsplaner o. s. v. Alt, hvad til bemeldte Kgl. Befalingers Udførelse og til Skoleforretningernes Gang kan være gavnligt og hensigtssvarende, og gjør ham aarligen Rede for Skolernes Tilstand og Fremgang. 7) Under Directionens almindelige Bestyrelse skal det særdeles Overtilsyn med Skolerne i ethvert Stift føres af et Skole-Ephorat, hvis ordentlige Medlemmer ere Stiftamtmanden og Biskoppen paa Embedsvegne. Dersom Kongen skulde finde for godt, at tilforordne dem nogen, eller ved de Skoler, der ligge afsides fra Stiftsøvrighedens sædvanlige Opholdssted, at overdrage Ephoratet til andre, da vil han derom til sin Tid nærmere bestemme. 8) Skolernes Ephorer paa ethvert Sted skulle have Indseende med, at hvad som af Kongen er befaleet eller af Directionen foreskrevet i Henseende til Orden og Disciplin, overholdes; at alle locale Hindringer for Skolernes Velfærd, saavidt skee kan, ryddes af Veien; at Skoleungdommens Forførere, naar saadanne opdages, blive sagsgivne til Afstraffelse efter Loven; at den til Øiemedets Fremme fornødne gode Forstaaelse mellem Lærerne vedligeholdes; at de, naar de troligen og pligtmæssigen varetage deres Embede, beskyttes mod alle Krænkelser og Fornærmelser, som derfra maatte hidrøre; at Skolernes Bygninger, Læseværelser, Bogsamlinger, videnskabelige Apparater og øvrige Inventarier holdes i tilbørlig Stand; at intet Indgreb sker i nogen af de Rettigheder, som Skolerne ere tillagte. 9) Det skal staa Ephorerne frit for, naar og saa ofte de finde for godt, samlede eller særskilte, anmeldte eller uanmeldte, at indfinde sig i Skolerne, for i Almindelighed at erfare, hvilken Orden der holdes, samt at eftersee Bibliothekerne, de videnskabelige Apparater m. v. 10) Alt hvad de i forbemeldte Henseender maatte finde at bemærke til Uordener og Misbrug

7. Nov. at afhielp, eller bedre Orden at fremme, have de med mundtlige eller skriftlige Paamindelser og Erindringer at betyde vedkommende Skolers første Lærere; og skulde disse Paamindelser og Erindringer ikke vorde optagne med den Agtelse, som skyldes Foresatte, eller ikke blive tagne til Følge, da have de derom at indberette til Directionen. 11) Lærernes Underviisning i Henseende til Materie og Form, Forøgelsen og Formindskelsen af Læregionstandene, disses Fordeling mellem Lærerne, Lectionsordenens Indretning, Valget af Skolebøger, Disciples Antagelse, Opflytning og Dimission, Gratist- og Stipendiepladsers Besættelse skal bedømmes og bestemmes af Directionen, som derom fører umiddelbar Brevvexling med Skolernes første Lærere[, eller med Skoleraadet, hvor dette finder Sted]. 12) Naar Nogen, være sig Lærer eller Anden, har noget Forslag at gjøre, eller nogen Bemærkning at ytre, som han troer at kunne fremme en Skoles Tarv, eller deri afhielp, eller nogen Mangel, kan han henvende sig dermed enten til Ephorerne eller umiddelbart til Directionen. I første Tilfælde indsende Ephorerne det med deres Betænkning til Directionen; i sidste Tilfælde indhenter Direktionen de Oplysninger, som den eragter fornødne. 13) Dersom Lærerne føre Klage imod hinanden, eller Forældre eller Værger imod Lærere, eller disse mod hine, da skulle saadanne Klager først afgives til Ephorerne, som bør søge at forene og forlige Vedkommende; men prøves dette forgieves, indsendes Sagen til Directionen med Ephorernes Betænkning. 14) Ved alle Skole-Ephorater skal holdes særskilte Protocoller for de Sager, som angaae de lærde Skoler. Ligeledes skal ved enhver Skole føres særskilte Protocoller over alle Skolens Brevvexlinger med Directionen, Ephorerne og Andre, med hvem Brevvexling kan forefalde. Skolens første Lærer fører de sidst ommeldte Protocoller eller besørger dem førte, og staar, under Ephorernes Opsyn, til Ansvar for, at saavel de, som Documenterne, hvilke dertil høre, al Tid er i Orden. 15) Kiøbenhavns Cathedralskole vedbliver, som hidtil, at staa under Directionen uden særskilt Ephorat, saalænge, indtil Kongen finder fornødent deri at gjøre Forandring.

III. Om Lærerne, deres Stilling og Forhold til hinanden.

- 16) Samtlige faste Lærere ved de lærde Skoler vil Kongen igjennem Directionen udnævne, og til dem give Bestallinger, som til andre Kgl. Embedsmænd. 17) Rectorerne [og Conrectorerne] ved de fuldstændige lærde Skoler[, og Overlærerne ved Middel-

skolerne.] indsættes i deres Lærer-Embede af Stiftets Biskop ved 7. Nov en offentlig Tale; de øvrige faste Lærere indsættes paa samme Maade i de fuldstændige Skoler af Rectorerne[, i Middelskolerne af Overlærerne.] 18) I enhver af de lærde Skoler er Skolens første Lærer, altsaa i de fuldstændige lærde Skoler Rectoren, [i enhver af Middelskolerne Overlæreren,] de andre Læreres nærmeste Foresatte, og som saadanne skal han af disse agtes og af øvrige Vedkommende ansees og understøttes i Udøvelsen af de ham tillagte Rettigheder og Pligter. Ham paaligger det nærmeste og daglige Opsyn med Underviisning, Orden og Sædelighed, og han staaer ogsaa især derfor til Ansvar, naar Forsømmelser og Uordener maatte indsnige sig, og ved hans Uopmærksomhed have skadelige Følger. 19) Prædicatet: Overlærer, som hidtil er tillagt Lærere i nogle af de fuldstændige Skoler, eller i Fremtiden maatte tillægges nogen anden Lærer, som dertil gjør sig fortient, medfører aldeles ingen Forandring i deres underordnede Forhold til Skolens Rector. [20) Hver Gang en Conrector af Kongen beskikkes, skal Directionen ved den ham meddelende Instrux nærmere bestemme det Forhold, hvori han skal staa til Skolens Rector.] [21) I de Skoler, hvor virkelige Overlærere ere ansatte, som tilligemed Rector udgjør et Skoleraad, beholde disse Overlærere de samme Rettigheder, Pligter og Forretninger som hidtil. Hvorvidt Adjuncter i disse Skoler skulle deltage i visse Skoleraadets Møder, vil nærmere ved Instruxen vorde bestemt.] 22) I de Skoler, hvor intet Skoleraad er, skulle Skolens samtlige faste Lærere til visse Tider træde sammen, for at overlægge om Skolens Anliggender, og meddele hinanden deres Bemærkninger og Tanker om, hvad Enhver formener at kunne tiene til Underviisningens og Disciplinens Tarv. I den Instrux, som Directionen har at udstæde til Lærerne, skal Gienstandene for disse Forhandlinger nærmere angives, saavelsom Maaden, hvorledes deres Orden og Gang bør styres af den første Lærer, der i disse Møder har Forsædet. Saadanne Forsamlinger holdes ordentligvis engang i Begyndelsen af hver Maaned, og ellers naar den første Lærer finder det fornødent, altid udenfor de sædvanlige Underviisningstimer. Resultatet af Forhandlingerne indføres i en dertil indrettet Protocol, som Adjuncterne hvert Halvaar skiftes til at føre, hvis det ikke udtrykkeligen skulde være een af dem overdraget. 23) Ingen af Skolens faste Lærere skal det være tilladt at indlade sig i Forbindelse med nogen anden offentlig Skole, eller med noget Institut, som Directeur, Inspecteur eller Lærer, eller at paatage sig nogen anden, hans

7. Nov. Embede uvedkommende Bestilling eller Tieneste, uden dertil at have ansøgt og erholdt Directionens Samtykke. [24) Naar Directionen aarligen til Kongen indberetter om Skolernes Tilstand, skal den i sin Indberetning nævne de Skoler, der, efter Sammenligning af alle Data, befindes i fortrinlig Grad at svare til deres Bestemmelse, og de Lærere, som den er tilstrækkeligen forvisset om at udmærke sig ved nidkiær og heldig Opfyldelse af deres Embedspligter, ved ualmindelige Læregaver eller fortrinlig Lærdom. Saadanne Lærere vil Kongen med Velbehag ansee, og ved givne Leiligheder tage dem i fortrinlig Betragtning til Forbedring i deres Vilkaar, videre Befordring og anden passende Belønning.] 25) Naar Candidater i Theologien, som til Embeds-Examen have erholdt den første Character, beskikkes til Lærere ved de offentlige lærde Skoler, da skal saadan Ansættelse, i Henseende til deres fremtidige Befordring, agtes og regnes lige med Ansættelse i geistligt Embede af den Beskaffenhed, som Universitetsfund. 7. Maj 1788 Cap. IV. 13 giver dem Adgang til at søge. 26) Søger en Lærer Befordring til andet Embede, da skal han indsende sin Ansøgning til Directionen, som foredrager Kongen samme, saafremt Embedet, der søges, henhører til Universitets- og Skolefaget; men ellers sender den med sit Vidnesbyrd til andet vedkommende Collegium.

IV. Om Underviisningen, Læretiden, Lectionsordenen m. v.

[27) Underviisningen i ethvert Sprog og enhver Videnskab skal have sine egne Specialklasser, i hvilke den begyndes, fortsættes og fuldendes. Directionen for Universitetet og de lærde Skoler bestemmer saavel Antallet af de forskellige Lærefags Specialklasser, som den Orden, i hvilken disse skulle gaa frem, ved Siden af hinanden.] 28) De forskellige Lærefag skulle fordeles imellem samtlige enhver Skoles faste Lærere, efter deres Kundskaber, Duelighed og Læregaver. Directionen anviser enhver af dem sit Lærefag, sine Klasser og Læretimer, dem han efter Embedspligt er forbunden at paatage sig. 29) For Underviisningen i enkelte Fag, som ikke kunne bestrides af Skolens faste Lærere, antager Directionen Hielpelærere for Timebetaling, hvilken Betaling gives dem af Skolekassen ved hver Maanedes Udgang, imod en af Skolens første Lærer udstædt Attest om de Timer, i hvilke de have underviist, og for hvilke dem altsaa tilkommer Betaling. 30) I Tilfælde, at ellers paa noget Sted, hvor en lærd Skole er anlagt, findes nogen af fortrinlige Sprog- eller andre

Kundskaber bekendt Mand, som, endskiøndt han, formedelst Embeds- eller anden Stilling, ellers ikke afgiver sig med Ungdoms-Underviisning, dog maatte have Tid og Lyst til at overtage Læretimer i en saadan Skole, vil Kongen, efter Forestilling fra Directionen, bestemme det Honorarium, som ham derfor bør tillægges. 31) Alle de, som give Underviisning timeviis, uden at være faste Lærere, antages kun under den gjensidige Betingelse, at deres Tieneste kan ophøre efter Fierdingaars Opsigelse. 32) Ved ethvert nyt Skoleaars Begyndelse skal Directionen paa ny gennemgaae, og, efter Omstændighederne, forandre den for enhver fuldstændig og for enhver Middel-Skole udstædte Lectionstabel, som angiver, hvorledes de daglige Underviisningstimer skulle være inddelte, og hvorledes de enkelte Lectioner skulle følge paa hinanden. Til den Ende skal enhver Skoles første Lærer, efter Overlæg med sine Medlærere, i det seneste 8 Uger førend det nye Skoleaar begynder, indsende til Directionen til Bedømmelse deres motiverede Forslag til saadanne Forandringer i Lectionstabellen, som de hver i sin Skole ansee passende for Underviisningens Tarv. 33) Fra den Lectionstabel, som Directionen har udfærdiget, maa aldeles ingen Afvigelse finde Sted, med mindre uforudseete Omstændigheder skulde indtræffe, som gjøre samme for en Tid uundgaaelig. Naar i Skoleaarets Løb skulde indtræffe Forandringer i Lærerpersonalet, maae de Modificationer, som derved foranlediges i Lectionstabellen, af Directionen autoriseres. 34) [Der skal dagligen i enhver Skole gives 7 Læretimer, 4 om Formiddagen, 3 om Eftermiddagen; dog kan en Formindskelse i dette Antal finde Sted for de tvende nederste Klasser.] Den daglige Skoletids Begyndelse retter sig efter Aarstiden og efter locale Omstændigheder. Underviisningen skal ordentligviis gives i Skolens Læseværelser. 35) Antallet af de ugentlige Læretimer i hver Specialklasse, kan, naar det findes nødvendigt at anvende flere Timer paa et enkelt Underviisningsfag, forøges for dette, og derimod formindskes for et andet, naar enten samme er af forholdsmæssig mindre Vigtighed, eller naar Disciplene deri have gjort særdeles mærkelige Fremskridt. 36) Forøgelse eller Formindskelse af de ugentlige Læretimer for hvert Lærefag, ligesom og Formindskelse af de daglige Læretimer for enkelte Klasser, bestemmes af Directionen[, som ogsaa fastsætter, hvor længe ethvert Cursus i enhver Specialklasse skal vare, og naar samme skal være tilendebragt, for igien at begynde fra først af.] 37) At besørge sine Læretimer med Nøiagtighed, og til rette Tid at begynde og ende samme, er alle Lærernes fælles Pligt. Enhver

7. Nov. Skoles første Lærer har omhyggeligt at paasee, at denne Pligt punctligen efterkommes, og han maa aldeles ikke taale, at de i den approberede Lectionstabel for enhver Lærer fastsatte Læretimer nogensinde, uden hans Forevidende og Samtykke, udsættes, eller overdrages til en anden Medlærer, eller ombyttes. 38) Naar nogen af Lærerne ved uundgaeligt Forfald hindres fra at møde i rette Tid paa Skolen, paaligger det ham, saa betids som muligt, at melde saadant til den første Lærer, som da føier Anstalt til, at Disciplene i den eller de ledige Timer enten af de andre Lærere undervises i deres Fag, eller dog sysselsættes paa en nyttig Maade, og under en Lærers Opsyn. I et saadant Tilfælde maa ingen af de faste Lærere, under hvilkensomhelst Forevending, unddrage sig fra den aldeles gjensidige Pligt, at træde i sin Medlærers Sted, og paatage sig de overordentlige Læretimer, som af den første Lærer anvises ham. Men paa den anden Side er det den første Lærers Pligt at fordele denne fælles Byrde med billigt Hensyn paa de enkelte Læreres ordentlige Skoletimer, og da i Lærernes næste Forsamling bestemt at anmelde det indtrufne Tilfælde, samt at lade indføre i Protocolen de Foranstaltninger, som derved ere foranledigede. 39) Har nogen Lærer vigtige Aarsager til Reiser udenfor Ferietiden, da bør han dertil søge Tilladelse hos Ephorerne. Men varer Reisen længere end 8 Dage, maa Tilladelse søges hos Directionen. I begge Tilfælde bør Ansøgningen være paategnet af Skolens første Lærer om, hvorledes hans Læretimer i hans Fraværelse besørges. 40) Naar en Lærer, hindret af Sygdom, for en længere Tid ikke selv kan besørge sit Embede, eller naar en Vacance indtræffer, da maa, uden Directionens Vidende og Tilladelse, ikke antages nogen Interimslærer. Men i saadant Tilfælde skulle samtlige Lærere hver for sig rette sig efter den Foranstaltning, som af Skolens første Lærer, eller, naar han ved Døden skulde være afgaaet, af Ephorerne foreløbigen træffes, og som siden, efter Vedkommendes uopholdelige Indberetning, af Directionen anordnes, eller af samme umiddelbart bestemmes. 41) Saafremt Lærere, der modtage Timebetaling, i mødende Tilfælde kunne og ville paatage sig vicarierende Tieneste, hvortil de iøvrigt ikke ere forpligtede, saa erholde de Betaling ogsaa for de flere Timer, i hvilke de, som vicarierende, undervise. Vil nogen derimod ved sin Antagelse forpligte sig til at vicariere lige med de faste Lærere, da erholder han fuld Maanedsbetaling, i Forhold til det ham anviste Timetal, uden Afkortning for Timer i Fritiden og i lovligt Forfalds Tilfælde. 42) Enhver Skoles første Lærer skal

aarligen 12 Uger før Skoleaarets Begyndelse indberette til Directionen, hvilke Skrifter i de gamle og nyere Sprog han, saavel som hans Medlærere, i det tilkommende Skoleaars Løb agter at forklare, samt hvilke Lære- og Læsebøger de ønske at beholde ved Underviisningen, eller at sætte i Stedet for de hidtil brugte. De Skolebøger, som eengang ere indførte efter foregaaende Approbation, maae hverken lægges tilside eller ombyttes med andre, uden Directionens Samtykke. [43] Ved hvert Qvartals Ende skal enhver af de andre Lærere til Skolens første Lærer indlevere en skriftlig Beretning om, hvilke Pensaa han i enhver Specialklasse har giennemgaaet hver Maaned i Qvartalets Løb, og hvorledes de af ham ere behandlede. Af disse Beretninger, hvortil Skolens første Lærer føier sin egen, skal han til Directionen indsende Afskrifter, som af vedkommende Lærere ere undertegnede, og ledsage samme med de Bemærkninger, hvortil han finder sig foranlediget. Originalerne glemmes i Skolearchivet.] [44] Ved hvert Qvartals Begyndelse skal den første Lærer i en Forsamling af alle Lærerne forelægge en Plan for hver Hovedklasse i Skolen, i hvilken Plan det nøie bestemmes, paa hvilke Maanedens eller Ugens-Dage, af hvilke Lærere, og med hvilke Arbejder og Øvelser Disciplenes Flid hiemme skal beskæftiges. Naar denne Plan er overveiet og aftalt med vedkommende Lærere, indføres den i Deliberationsprotocollen, og tiener til Regel for dette Fierdingaar. Den første Lærer paaseer, at samme følges.] [45] Lovlige Skoleferier ere følgende: 1^{mo}) Juleferierne fra 24. December til 6. Januar. Med 7. Januar begynder Underviisningen igen, eller, naar denne Dag indfalder paa en Løverdag eller Søndag, da den næste Mandag. 2^{do}) Paaskeferierne fra Onsdagen i Dimmelugen til 3^{die} Paaskedag inclusive. 3^{to}) Pintseferierne fra Dagen før Festen til 3^{die} Pintsedag inclusive. 4^{to}) Sommerferierne, ialt 14 Dage, i Slutningen af Juli og Begyndelsen af August Maaned. 5^{to}) Følgende Smaaferier: Eftermiddagen før den almindelige Bededag; Fastelavnsmandag; Sanct-Hansdag; de enkelte Markedsdage; men naar Markedet holdes i flere Dage, ikkun den første Markedsdag; een Dag før og een Dag efter den offentlige Examen. Endeligen kan ogsaa den første Lærer een Gang om Maaneden bestemme en halv Dag til en overordentlig Ferie, dog saaledes, at der afvexles i Valget af Dagene. Enhver anden Tilstaaelse af Ferier og Fritimer, naar den ikke er en Følge af overordentlige Tilfælde, er ulovlig, og paadrager Ansvar for Vedkommende.] [46] Det nye Skoleaar tager sin Be-

7. Nov. gyndelse efter den afholdte offentlige Examen, i de norske Skoler den 1. September, i de danske Skoler den 1. October hvert Aar.]

V. Om Disciplinen og Lærernes Pligter i Henseende til samme.

47) Ikke Flid alene, men ogsaa den udvortes Orden, den Sædelighed og den Velanstændighed, som ere uundværlige i enhver offentlig Underviisningsanstalt, om den skal bestaa med Held, skulle i samtlige lærde Skoler være Hovedgjenstande for den omhyggeligste Opmærksomhed og Omsorg. Alle deres Lærere ere forpligtede til, eenigen og klogeligen derover at vaage og dertil at medvirke, og Skolernes Foresatte bør agte paa, at enhver for dette Øiemed skadelig Mangel af Opsyn betimeligen hæves, og at Aarsagerne dertil ryddes af Veien. [48) Directionen haver i alle den betroede Skoler at indføre passende Skolelove, som i trykte Exemplarer uddesles. Enhver Discipel modtager ved Indtrædelsen i Skolen et Exemplar, og paamindes da i Forsamling af Lærere og Disciple om, punctligen at adlyde det, som er foreskrevet. Disse Love opslaaes endvidere i ethvert af Skolens Læseværelser, og forelæses i ethvert nyt Halvaars første Skoletime i samtlige Læreres og Disciples Nærværelse, ved hvilken Leilighed de Formaninger og Advarsler anbringes, hvortil det forløbne Halvaars Erfaringer give Anledning.] 49) Alle Lærere, saavel de faste, som de mod Timebetaling antagne, ere forpligtede til, alvorligen og med Værdighed at vaage over Skolelovenes Efterlevelse, og naar nogen Discipel forseer sig imod disse, ere de bemyndigede til, paa Stedet at vise ham tilrette, hvad enten Discipelen hører til deres Specialklasser eller ikke. 50) Enhver Lærer holder for de Specialklasser, som ere ham betroede, en Dagbog, hvori han under den daglige Underviisning paa Stedet antegner, hvad han finder værdt at bemærke i Henseende til hver enkelt Discipels Opmærksomhed, Flid og Opførsel i Underviisningstimen, samt hvad andet mærkeligt der maatte forefalde. Denne Dagbog bliver i Lærernes maanedlige Forsamlinger at fremlægge, og desuden at meddele Skolens første Lærer, saa ofte han forlanger det. 51) Enhver Discipel gives sin Characterbog, i hvilken hver Lærer, i det mindste een Gang om Maaneden, indtegner efter sin Dagbog sit Vidnesbyrd om denne Discipel, til Foreviisning og Underretning for Disciplenes Forældre og Værger, som hver Gang bør paategne, at Characterbogen er dem foreviist. 52) Foruden Dagbogen fører hver Lærer et Cen-

surregister over alle Disciplene i hans Specialklasser, i hvilket Register han hvert Halvaar indfører Resultatet af sine Iagttagelser og Erfaringer over enhver Discipels Naturgaver, hans Flid i Skolen og hiemme, hans Fremgang og Opførsel. Disse Censurregistre blive til Directionen at indsende, naar de derfra maatte forlanges. 53) Grændserne for enkelt Lærers Bemyndigelse til at paalægge Disciplene Straf, og Fremgangsmaaden i Almindelighed i slige Disciplins-Tilfælde, bestemmes af Directionen i den Instrux, den haver at udfærdige til Lærerne ved de lærde Skoler. Al legemlig Straf, som kunde paadrage en Discipel Skade for hans Helbred, forbydes under strængt Ansvar. 54) Naar ogsaa de strængere Straffe ere forsøgte uden Virkning, eller naar en Discipel formedelst Usædelighed og for Meddisciple farligt Exempel fortienner at forvises Skolen, da skal Skolens første Lærer give hans Forældre eller Værger Anledning til at tage ham ud af Skolen. Ville de det ikke, da anmelder han Sagen for Skolens Ephorat, som bemyndiger til Disciplens Bortviisning. Dersom Meningerne derom ere forskellige, bør Indberetning uopholdelig skee til Directionens Afgiørelse. 55) Disciplene skulle i Skolen være under bestandigt Opsyn. Enhver Lærer uden Undtagelse er forbunden til at tage Deel i dette Opsyn, og Skolens første Lærer har at vaage over, at ingen, han være Conrector, Overlærer, Adjunct eller Hielpelærer, unddrager sig fra denne Forpligtelse eller ligegyldig forsømmer samme. De Lærere, som give Underviisning i Formiddagens eller Eftermiddagens første Time, skulle indfinde sig saa betids, og fordele Opsynet saaledes imellem sig, at Disciplene, medens de forsamle sig i eller udenfor Skolen, ikke ere uden Opsyn. [Imellem anden og tredie, saavel For- som Eftermiddagstime gives en kort Mellemtid til Forfriskning og Bevægelse i fri Luft, ifald det Locale og Aarstiden tillader det, men aldrig uden Opsyn af en af Lærerne, hvilke heri maa afvexle med hinanden. Skulde imidlertid Skolens første Lærer finde det tilraadeligt, at de ældre Disciple i denne Forfriskning ikke deeltage paa samme Tid, som de yngre Disciple, da tilstaaes den hine imellem tredie og fjerde Formiddagstime.] Naar Disciplene ved Læretimernes Omvexling indtage deres Pladser [i en anden Specialklasse], da maa de tilstedeværende Lærere alvorligen forebygge al uanstændig Trængen og larmende Omløben, og i den sidste For- og Eftermiddagstime maa de stedse være de sidste, der forlade Klassen og Skolen. 56) For Sangopvarthning i og udenfor Kirkerne, som forhen har været paalagt de lærde Skolers Lærere og Disciple, ere de fritagne; men Disciplene skulle

7. Nov. bivaane den offentlige Gudstieneste under afvekslende Tilsyn af Lærerne, forsaavidt Disciplene ikke paa Stedet have Forældre eller Værger, hvis Pligt det er selv at sørge derfor.

VI. Om Disciples Antagelse, Betingelserne ved samme, Skolepenge m. v.

57) For enhver af de lærde Skoler skal Directionen fastsætte det høieste Antal af Disciple, som kunne søge samme. Ligeledes bestemmer Directionen, hvor mange Disciple i det høieste paa een Tid maa deltage i Underviisningen i enhver af de enkelte Specialklasser; og naar disse, især Elementarklasserne, skulde være opfyldte med Disciple af alt for forskiellig Fremgang, da skal denne Mangel afhielpes ved at afsondre nogle af dem i en særskilt Afdeling. 58) I Almindelighed er enhver Discipel, naar og saalænge han er bestemt til Studeringer, forbunden til at besøge alle de Læretimer, som ere fastsatte for den latinske Hovedklasse, til hvilken han hører. [Efter udtrykkelig Forlangende af Forældre eller Værger kan dog Undtagelse fra denne Regel finde Sted: 1^{mo}) For de første Begyndere i deres første Skoleaar, dog kun i saadanne Læreklasser, i hvilke deres Fraværelse ikke siden vil have nogen skadelig Mangel paa For kundskaber til Følge; 2^{do}) i Religionsundervisningstimerne for de Disciple, der henhøre til et andet Samfund end de tvende protestantiske; 3^{to}) i de hebraiske Læretimer for dem, som ikke ere bestemte for det theologiske Studium; 4^{to}) i Læretimerne for Tegning og Vocalmusik; og ellers 5^{to}) i de Dele af Underviisningen, i hvilke en Discipel efter vedkommende Læreres Dom og Skolens første Lærers Overtydning, allerede har opnaaet den Grad af Øvelse og Færdighed, som Klassen, han hører til, ellers skulde forskaffe ham. Naar en Discipel, med Undtagelse af de her nævnte Tilfælde, ikke besøger alle de Timer, som ere fastsatte for de Specialklasser, der gaae parallele med den latinske Hovedklasse, til hvilken han hører, da bør Skolen i sin Tid ikke befatte sig med hans Dimision til Universitetet.] 59) Dersom Skolens første Lærer af egen Erfaring og Medlæreres prøvede Domme om en Discipels Anlæg og Evner har tilstrækkelig Grund til at skiønne, at en til Studeringer bestemt Discipel ikke dertil er oplagt, er det hans Pligt at underrette Disciplens Forældre eller Værger derom, og at gjøre dem opmærksomme paa, hvor nødvendigt det er, at de itide vælge en anden Bestemmelse, der svarer til hans Evner. Vel kan det tillades en saadan Discipel

derefter at tage Deel i Underviisningen lige med Ikke-studerende, men Skolebeneficier kan han da ikke nyde. [60] De Ikke-studerende, hvilke efter § 1 kunne søge de lærde Skoler, tilstædes Adgang til den Underviisning, der gives begge de nederste Klasser, enten i alle Lærefag, eller saamange, som deres Forældre eller Værger maatte ønske. Fremdeles kan de tage Deel i den Underviisning, der gives de øverste Klasser i de nyere Sprog og om videnskabelige Gienstande. Imidlertid maa den Underviisning, i hvilken ogsaa Ikke-studerende tage Deel, hverken i Materie eller Form afvige fra den de lærde Skoler foreskrevne Læreplan, og ligesaa lidt maa den en Gang bestemte Orden og Følge i Klasser og Lectioner for deres Skyld forandres. Eiheller maa de Ikke-studerendes Antal i nogen Specialklasse, uden Directionens Tilladelse, udgjøre mere, end en tredie Del af de paa samme Tid i Klassen værende Disciple, og i intet Tilfælde mere, end en tredie Del af det for Klassens Disciple fastsatte Maximum.]

61) Samtlige Disciple uden Undtagelse skulle i enhver Skole indtegnes i en almindelig Protocol. I nøiagtig Overeensstemmelse med denne Protocol affattes alle Vidnesbyrd, som meddeles Disciplene; og aarlig indsendes til Directionen schematiske Udtog af denne Protocol, i den Form, som Directionen bestemmer.

62) I Almindelighed antages nye Disciple ikkun ved et nyt Skoleaars Begyndelse. I Skoleaarets Løb, selv ved Begyndelsen af det andet Halvaar, maa ingen Optagelse af nye Disciple finde Sted, med mindre der skulde være særdeles Omstændigheder, som gjorde det vigtigt for et ungt Menneske, strax, skøndt ikke i rette Tid, at kunne blive antaget; men selv da maa hans Kundskaber og Fremgang være af den Beskaffenhed, at den Tid, der i Skolen paa ham bliver at anvende, ikke bliver nogen Forsinkelse for de øvrige Klassers Disciple. Den derom tagne Beslutning og Anledningen dertil indføres i den Protocol, som holdes i Lærerforsamlingerne. [63] Som væsentlige Betingelser ved nye Disciples Optagelse fastsættes følgende: 1^{mo}) at de ved deres Indtrædelse i Skolen have fyldt det tiende Aar, eller dog kun i det høieste feile nogle faa Maaneder i denne Alder, hvilket ved Indskrivningen maa bevises med Døbeattest, der giemmes som Bilag til Skoleprotocollen; 2^{do}) at de kunne læse dansk og latinsk Skrift med Færdighed, og at de i Regning ere bekjendte med de fire Species; 3^{tio}) at de hverken ere forviiste fra en af de lærde Skoler, ei heller have forladt den paa nogen lovstridig Maade, hvormod Skolens første Lærer bør skaffe sig den fornødne Vished; 4^{to}) at deres Sæder ere ufordærvede og deres

7. Nov. Adfærd sømmelig; 5^{te}) at deres Alder ikke staaer i alt for stort Misforhold til den Alder, der maa ansees som den mest passende for den Klasse, til hvilken de, efter deres medbragte Kundskaber, kunne henhøre. Over 18^{de} Aars Alder maa ingen Discipel, end ikke i Skolernes øverste Klasser, antages, med mindre speciel Tilladelse dertil erholdes.] 64) Naar Nogen anmeldes til Optagelse, skal Anmeldelsen ske skriftlig til Skolens første Lærer, fire Maaneder i Forveien, for at fornemme, om i Skolen kan blive Plads. I denne Anmeldelse maa bestemt angives den Anmeldtes Fødselsaar og Fødested, hans Forældres Navn og Stand, den Underviisning, han hidtil har nydt, og hans Fremgang i samme. Anmeldelsen fremlægges da i sin Tid af den første Lærer i Lærernes Forsamling, og i deres Nærværelse prøver han den anmeldte Discipels Kundskaber, og lader samme prøve af de andre Lærere i deres Fag. Efter Udfaldet af denne Prøve, saavel som med Hensyn paa de i § 63 fastsatte Betingelser, bestemmer Skolens første Lærer, om den Prøvede kan antages, og saafremt han antages, i hvilken Klasse han skal have sin Plads. 65) Naar Disciplene indføres i den almindelige Skoleprotocol, erlægges for hver 5 Rdlr. i Indskrivningspenge, som beregnes Skolekassen til Indtægt. [Fra denne Udgift er alene de Disciple befriede, som fra en Middelskole gaa over til en af de fuldstændige lærde Skoler, for der at fortsætte og fuldende deres begyndte Skolestudier.] 66) [Skolepengene for hver Discipel, saavel i de fuldstændige Skoler, som i Middelskolerne, bestemmes til 20 Rdlr. aarligen. Kun i Kiøbenhavns Cathedralskole blive de herefter, som før, 30 Rdlr. aarligen for hver. I Tilfælde, at flere Brødre paa samme Tid besøge Skolen, betales for den anden kun 15 Rdlr., i Kjøbenhavn 20 Rdlr.; for den tredie kun 10 Rdlr.; for flere end tre Intet. —] Disse her bestemte Skolepenge, hvori ingen Nedsættelse finder Sted, betales for alle Disciple uden Undtagelse, enten de besøge alle eller kun enkelte Læretimer, naar og saalænge dem ikke er tilstaaet fri Skolegang. De erlægges i fire Qvartaler, en Fierdedeel i hvert Qvartal. De indkræves forud i Qvartalernes Begyndelse, og naar de engang ere hævede, betales de i intet Tilfælde tilbage. [67) For at erstatte Skolekassen Udgifterne til Lys, Varme og andre Skolens mindre Fornødenheder, erlægges desuden enhver Discipel uden Forskiel 3 Rdlr. Ogsaa dette Contingent betales forud ved Begyndelsen af første og tredie Qvartal.] [68) Naar nogen Skole maatte med de øvrige Klasser forbinde en Handelsklasse eller anden lignende Indretning til Bedste for Ikkestuderende, forhøies

for dem, som denne Foranstaltning kommer tilgode, Skolepengene 7. Nov. saa meget, som fornødent gøres, for at erstatte Skolen de Omkostninger, som dermed ere forbundne.] 69) Foruden det her Bestemte er Intet for Skoleunderviisningen at betale, hverken til Skolens Lærere eller Betiente, og forbydes samtlige Lærere, under Straf af Embedsfortabelse, at modtage nogen Betaling eller Douceur af Skolens Disciple, være sig middelbart eller umiddelbart. 70) Naar betalende Disciple ere udmeldte af Skolen, eller i nogen Tid have været borte, uden at angive gyldige Aarsager for deres Udeblivelse, kunne de vel antages igien, naar der søges om Tilladelse dertil for dem, og derimod ellers Intet er til Hinder. Men i første Tilfælde ere de at ansee som nye Disciple, og maa derfor paany prøves, og igien betale Indskrivningspenge; i sidste Tilfælde have de, førend de igien antages, først at erlægge, hvad der af deres Skolecontingent muligen endnu kunde restere.

VII. Om Skolebeneficier.

71) Alle Legater og andre Gaver, som af private Velgiørere hidtil ere givne eller herefter maatte gives til at understøtte duelige og trængende, eller til at opmuntre haabefulde og flittige Disciple, skulle urokkeligen anvendes til disse Øiemed. 72) Skolebeneficierne skulle være tvende Slags. Det første indskrænker sig til Fritagelse for at erlægge Skolepenge, [hvortil dog ikke regnes det i § 67 bestemte Bidrag til Anskaffelsen af Lys, Varme o. s. v., hvilket Bidrag ogsaa enhver, der nyder Skolebeneficier, skal erlægge.]. Det andet Slags bestaaer i Pengestipendier, hvilke de Disciple, der allerede have fri Skolegang, endnu desuden kunne nyde til videre Understøttelse. [73) Det høieste Antal af Disciple, som gives fri Underviisning, skal i Cathedralskolen i Kiøbenhavn være 40, i hver af de andre Cathedralskoler 30, i de øvrige fuldstændige Skoler 20, i Middelskolerne 12.] 74) Pengestipendier skulle have 3 Grader: 20, 35 og 50 Rdlr. aarlig. Det høieste Antal af saadanne Stipendier skal være: i Kiøbenhavns Cathedralskole 10 af første Grad, hver til 20 Rdlr.; 10 af anden Grad til 35 Rdlr.; og 10 af tredje Grad til 50 Rdlr. I de andre Cathedralskoler: 7 Stipendier af hver Grad; i de øvrige fuldstændige lærde Skoler 6 Stipendier af den laveste, og 4 af hver af de tvende høiere Grader. [I Middelskolerne, hvor den høieste Grad, 50 Rdlr., ikke finder Sted, 3 hver paa 35 Rdlr. og 6, hver paa 20 Rdlr.] 75) Til at udrede forbemeldte Sti-

7. Nov. pendier skal ved enhver Skole oprettes et Stipendiefond. Til Grundvold for dette Fond skal henlægges alle Privatlegater, som ere givne eller herefter gives til duelige, flittige og trængende Disciples Understøttelse og Opmuntring. Men hvor disse Legater ikke ere tilstrækkelige, skulle Tilskudde, indtil Beløbet af de Stipendiesummer, som for enhver Skole ere bestemte, efterhaanden som fornødent gøres og som Omstændighederne det tillade, udredes fra andre Hielpkilder, som Skolerne enten allerede maatte være i Besiddelse af, eller for dem kunde udfindes. 76) Disciple, for hvilke Skolebeneficier søges, kunne ikkun under følgende Betingelser dertil komme i Betragtning: 1^{mo}) at de ere bestemte til, efter fuldendte Skoleaar og lovformelig Dimission, at studere ved Universitetet; 2^{do}) at det fattes dem hverken paa Anlæg eller Lyst til Studeringer; 3^{tio}) at de ved sædelig Opførsel og ved Flid gjøre sig fortiente til Understøttelse; 4^{to}) at deres Trang til Skolebeneficier er bekræftet med antagelige Attester. 77) Ingen Discipel maa bringes i Forslag til Skolebeneficier, førend han har været et Aar i Skolen. Fra denne Regel finde dog Undtagelser Sted: 1^{mo}) for Disciple fra Island og Færøerne, hvilke, naar de til Skolerne i Kongens Riger forsendes, skulle der vedblive i Besiddelsen af de dem ved ældre Anordninger meddelte Privilegier; [2^{do}) for dem, som overgaae fra Middelskolerne til nogen af de fuldstændige Skoler, og som i Middelskolerne allerede have havt fri Underviisning eller Stipendier, hvilke Beneficier de da beholde i de Skoler, hvori de indtræde. Er det bestemte Antal af Gratistpladser besat, da antages de som overordentlige Gratister, og skulde intet Stipendium være ledigt, da udredes Beløbet af deres hidtil havte Stipendium af den Middelskole, som de forlade, indtil et af den fuldstændige Skoles egne Stipendier kan dem forundes;] 3^{tio}) for de Gratister og Stipendiater, som af gyldige Aarsager og med gode Vidnesbyrd gaa over fra en af de fuldstændige lærde Skoler til en anden. Iøvrigt bemyndiges Directionen til at bevilge en med Omstændighederne passende Forkortelse af det bestemte Prøveaar, eller til at tilstaae foreløbig Understøttelse, naar der haves Vished om, at en Discipel er fortrinligen værdig og trængende til tidligere Hielp. 78) [Det første Beneficium, som paa indgiven Ansøgning tildeles en Discipel under ovenanførte Betingelser, er fri Underviisning.] Om nogen derefter endvidere skal nyde Stipendium, eller gaae frem fra sammes ringere til høiere Grader, dette skal beroe paa, om og hvorvidt han udmærker sig ved Talent, Flid, Fremgang og sædelig Opførsel. 79) Ledige Gratist- og Stipendiepladser, til hvilke

ingen behørig competent Discipel maatte melde sig, blive indtil videre ubesatte. Alle Besparelser af Stipendier, som derved eller ved indtrædende Vacancer i Skoleaarets Løb foranlediges, skal alene komme Skolens Stipendiefond tilgode, og anvendes til at forøge dets frugtbringende Kapital, indtil denne er istand til at udrede de i § 74 bestemte Stipendiesummer; men naar dette er Tilfældet, da anvendes det Overskydende, efter Directionens foregaaende Bestemmelse, til overordentlig Understøttelse for Skolens udmærkede Disciple i deres Skole- og Universitetsaar. 80) Naar en Stipendiat's Fornødenheder, hvortil regnes Anskaffelsen af de uundværlige Skolebøger, tillade det, bliver kun en Deel af det ham bevilgede Stipendium anvist til Udbetaling; det Øvrige oplægges til ham. 81) Af Stipendiatens Oplag betales ham ved hans Dimission til Universitetet en Trediedel. Den anden Trediedel anvises ham af Directionen til Udbetaling ved Enden af hans første academiske Halvaar, og den sidste Trediedel, ligeledes efter det andet Halvaars Forløb, efterat det ved indsendte Attester fra vedkommende Professorer, og ved de Prøver, han har været underkastet, er beviist, at han hensigtsmæssigen har anvendt sin Tid i begge Halvaar, og ført et anstændigt Levnet. 82) Forslaget til Skolebeneficiernes Fordeling efter ovenmeldte deres Slags og Gradationer, samt til Bestemmelsen af den Deel, der kan udbetales, og den, der kan oplægges for hver enkelt Stipendiat i ethvert tilkommende Skoleaar, skal i Cathedralskolerne i Kiøbenhavn, Christiania og Odense, som hidtil, affattes af Rector og Skoleraad, i de øvrige lærde Skoler af enhver Skoles første Lærer, i den Form, som Directionen foreskriver, og, tilligemed Beretningen om den offentlige Examen og det i § 61 befalede Udtog af den almindelige Skoleprotocol, tilsendes Directionen til Bedømmelse og Approbation. Denne Approbation gielder kun for det nye Skoleaar indtil næste offentlige Examen, da nyt Forslag indstilles. 83) Naar en Discipel, som noget Skolebeneficium er tillagt, viser sig dertil uværdig, eller ikke svarer til den Mening, som har været fattet om ham, eller seer sin Trang ved lykkelige Begivenheder hævet, da nedsættes eller ophører det eller de tilstaaede Beneficier for en bestemt Tid eller for bestandig. 84) Dersom en Stipendiat gaaer over fra en Skole i en anden, for at fortsætte sine Studier, skal det Oplag, han i den første Skole har havt, komme ham tilgode; men forlader han ellers Skolen inden den ordentlige Dimissionstid, eller hans Bestemmelse til academiske Studeringer forandres, da falder det for ham samlede Oplag tilbage til Stipendiefondet; og endvidere

7. Nov. har Skolekassen Ret til at fordre de oppebaarne Stipendier tilbagebetalte. Undtagelse i disse Tilfælde maa dog Directionen være bemyndiget til, efter Omstændighederne at bevilge, især for de Disciple, som, i Overensstemmelse med § 59, efter vedkommende Læreres Raad forandre deres Bestemmelse. [85) Alle de Disciple, som allerede vare i enhver af de lærde Skoler før end sammes Reform, skulle fremdeles nyde fri Undervisning, saalænge de tre første i § 76 anførte Betingelser ere forhaanden. Og forsaavidt de ere Stipendiater, beholde de, under samtlige bemeldte §'s Betingelser, de Stipendier, som efter den af Stiftets Biskop sidst udfærdigede Approbation ere dem tillagte. Attesterne for deres Trang til offentlig Understøttelse have de at tilstille Skolens første Lærer, førend det første Stipendieforslag efter denne Fr.'s Datum indsendes. Udebliver saadant Beviis, da ansees Vedkommende for at have frasagt sig Stipendiet for Fremtiden, hvorimod en saadan Discipel beholder det for ham samlede Oplag, hvilket i sin Tid udbetales efter de foreskrevne almindelige Regler.] [86) I Henseende til Skolepenges Betaling for de Disciple, som ere antagne i Skolerne efter deres Reform, skal, ifølge det, som dem ved deres Antagelse er bekendtgiort, forholdes efter Bestemmelserne i denne Fr. — De af dem, som tilstaaes Gratistpladse, ere ordentlige Gratister, hvis Antal kan stige indtil det høieste, som for hver Skole er bestemt, de i § 85 ommeldte overordentlige Gratister uberegne.] [87) Dersom den samlede Sum af Stipendier, som ere tilstaaede Disciple indtil denne Fr.'s Datum, i nogen Skole overgaaer, eller er lige med den højeste Sum, som for Skolen i § 74 er bestemt, kan intet nyt Stipendium der tilstaaes, førend den Sum, som nu udbetales, er nedbragt under den, der er bestemt.]

VIII. Om Skoleprøverne og Dimissionen til Universitetet.

[88) Ved Slutningen af første og tredie Qvartal i ethvert Skoleaar prøver Skolens første Lærer Disciplenes Fremgang i enhver Specialklasse, eller lader den i sin Nærværelse prøve af de øvrige vedkommende Lærere, for at være istand til at bedømme Undervisningens Fremgang, og derefter at affatte de Bemærkninger, som, ifølge § 44 skal ledsage Lærernes Indberetninger. Ved Slutningen af andet Qvartal foretages en skriftlig Prøve i alle de Specialklasser, i hvilke en saadan kan ansees passende; men i de Specialklasser, i hvilke det vilde være for tidligt at

fordre skriftlige Udarbeidelser, eller i hvilke en skriftlig Prøve ikke kunde ansees tilstrækkelig til med nogenlunde Sikkerhed at bedømme Disciplenes Fremskridt, prøves disse enten blot mundtlig eller mundtlig og skriftlig tillige. Directionen bestemmer Fremgangsmaaden ved denne Examen, som ikke maa vare længere end een Uge.] 89) I de sidste 14 Dage af det fjerde Qvartal holdes en offentlig Examen, til hvilken Adgangen staaer aaben for Disciplenes Forældre, Værger og Velgjørere, saavel som for alle Velyndere af videnskabelig Underviisning. Ved de Skoler, hvor det hidtil har været brugeligt, indbydes til denne Examen ved et trykt Program, hvilken Indbydelsesmaade Directionen sørger for, efterhaanden at blive gjort almindelig. 90) Skole-Ephorerne paasee, at denne Examen holdes til bestemt Tid, med passende Høitidelighed og i Overeensstemmelse med, hvad i den Henseende er foreskrevet. Skolens første Lærer tilstiller dem en Liste, som angiver Ordenen, i hvilken Specialklasserne skulle følge efter hinanden paa de bestemte Examensdage, og Tiden, som skal anvendes til at prøve enhver af Klasserne især. [91) Faste Censorer ved denne Examen ere, foruden Specialklassens Lærer, som altid selv examinerer, Skolens første, og i det mindste een af de øvrige faste Lærere. Naar Skolens første Lærer examinerer, og ingen af de overordentlige Censorer kunne være tilstede, da ere tvende af de øvrige faste Lærere Medcensorer. Overordentlige Censorer ere: a) Medlemmerne af Directionen, naar de kunne være tilstede. b) Skole-Ephorerne, naar andre Forretninger dem det tillade. c) Andre Stedets eller Omegnens agtbare Videnskabsmænd, som af Skolens første Lærer foreslaaes Ephorerne, og af dem indbydes til at være tilstede, og, efter deres Leilighed, at deeltage i Censuren. De faste Censorer bør altid være tilstede; Udeblivelsen af de overordentlige Censorer maa ikke standse Examinationens eengang bestemte Orden.] 92) Førend Prøven i en Specialklasse begynder, fremlægges af den Lærer, der skal examinere, en skriftlig Anmeldelse af det, som i det sidste Skoleaar er læst. [Derefter vælger den første Lærer, men naar han selv examinerer, en af de overordentlige Censorer, de Themata og Opgaver, som nu til Prøve skal gennemgaaes eller besvares. Disciplene fremkaldes, den ene efter den anden i selvvalgt Orden, og] enhver Discipel prøves saalænge, indtil Censorerne kunne bedømme hans Fremgang. Efter fuldendt Prøve med hver Discipel tegner hver Censor for sig en af følgende Characterer, som han formener at kunne tilkomme den Prøvede: Udmærket godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt,

7. Nov. Maadeligt, Slet. Naar hele Klassen er examineret, sammenligne Censorerne deres Lister, og naar de ere blevne enige om, hvilken af forbemeldte Characterer enhver kan gives, indføres samme i en Censurliste, som af alle Censorerne underskrives. 93) [Af de tvende øverste Specialklasser i det latinske Sprog, de tvende øverste i det danske, og den øverste Klasse i de fremmede levende Sprog, udarbeides endvidere under nøie Opsyn Stiileprøver, til hvilke Themata opgives af Skolens første Lærer.] Disse skriftlige Prøver, med hvilke enhver Discipel til Eftersyn lader følge hans Stiilebøger for det forløbne Skoleaar, bedømmes af de samme Censorer, som vare tilstede ved de mundtlige Prøver i bemeldte Klasser. [De latinske og danske gives egne Characterer, uden Hensyn paa de mundtlige Prøvers Udfald; de øvrige bedømmes i Forbindelse med den mundtlige Examens Udfald i vedkommende Klasser, og for begge, saavel den mundtlige, som den skriftlige Examen, gives en fælles Character. Ved Slutningen af den offentlige Examen censureres Disciplenes Skrivt- og Tegneprøver, samt Prøverne paa Fremgangen i Vocalmusik og Gymnastik, hvor disse Underviisninger finde Sted.] 94) [Resultaterne af de fælles Censurlister indføres i en Generaltabel, hvilken tilligemed en Indberetning om Examens Indretning og Gang, samt de Censorer, der hver Gang have været tilstede, indsendes til Directionen, i det seneste 14 Dage efter Examen, tilligemed de udarbejdede Stiileprøver i de tvende øverste latinske og den øverste danske Sprogklasse.] Endvidere skal de enhver Discipel i ethvert Lærefag tilkiendte Characterer ikke alene indføres i hans Characterbog, for at komme hans Forældre og Værger til Kundskab [men ogsaa inddrages i en Liste, som for en Tid af een Maaned efter Examen opslaaes i Skolens Værelser.] 95) Efter Udfaldet af de Qvartalsprøver og Examina, som i § 88 og 89 ere nævnte, og med Hensyn til enhver Discipels Flid og Fremgang, bestemmes hans høiere og lavere Plads i Specialklasserne for det følgende Fierdingaar, i hvis Løb det dog staaer vedkommende Klasses Lærer frit for, med Skolens første Lærers Samtykke, at gjøre Forandring i Henseende til enkelte Disciple, naar det findes tienligt at anvende som Straf Nedsættelse for en Tid fra den Plads, som Disciplen, i Følge den foregaaende Qvartalsprøve, har fortient. [Saa kan og en Discipel ved fuldendt Qvartalsprøve, men da kun efter Beslutning i Lærerforsamlingen, nedflyttes i en lavere Klasse, naar han formedelst Ufid og mærkelig Forringelse fortienner saadan Nedflyttelse.] 96) Opflyttelse fra en lavere til en høiere Specialklasse finder ordentligviis kun Sted ved den

offentlige Examens Slutning. Ingen Opflytning i høiere Klasse 7. Nov. kan skee, uden efter Overlæg mellem samtlige faste Lærere, til hvem alene Dommen om Modenheden til Opflytning aldeles skal være overladt, uden at Nogen, hvad Forhold han end staaer i til Skolen eller til enkelte Disciple, deri maa blande sig. Denne Opflytning finder Sted, naar en Discipel i Fundamentalkundskaber og især i de gamle Sprog har opnaaet den Fasthed, og dertil overhovedet den Forstandscultur, som den lavere Klasse bør forskaaffe ham, for at kunne gjøre Fremgang i den høiere. [97) Naar det i Skolerne skal afgjøres, om en Discipel er moden til at dimitteres til Universitetet, afgiver enhver Lærer, saavidt hans Lærefag angaaer, sit skriftlige Votum til Rectoren. Erklærer denne sig for Dimissionen, da finder den Sted; dog, saafremt nogen Lærers Votum har afveget fra denne Mening, har den dissenterende Lærer Ret til, for at sikkre sig for Ansvar, at forlange, at hans afvigende Votum indføres i Dimissionsberetningen. Er Rectors Stemme imod Dimissionen, udsættes den, om endog alle de øvrige Læreres Stemmer vare for den.] [98) Ret til at dimittere tilkommer: a) Rector og Skoleraad i de Skoler, hvor Skoleraad er, og Rectoren i de øvrige fuldstændige Skoler, for de Disciple, som derfra, efter fuldendt Skolecursus, til Universitetet udgaae. b) Forstanderne for de nuværende Privatinstitutter, i hvilke Underviisningen udstrækker sig over samme Lærefag og ligesaavidt som i de fuldstændige lærde Skoler, og som hidtil have dimitteret. c) Magistri Artium, som ved Kiøbenhavns Universitet have erholdt Graden. Alle andre, være sig Institutforstandere eller Privatlærere, skulle, førend de kunne udøve bemeldte Rettighed, søge og erholde Tilladelse dertil fra Directionen.] [99) Om Rettigheden herefter kan meddeles et Institut, skal bero paa, om det findes saaledes indrettet og med Lærere forsynet, at der kan have grundet Formodning om, at det kunde bringe Dimittender til fornøden Modenhed.] [100) Alle Privatlærere, der attraae bemeldte Rettighed, have at anmelde i deres Ansøgninger, som maae være bilagte med Originalattester, hvorledes deres akademiske Studier have været indrettede, og siden paa egen Haand fortsatte; og har Nogen forhen dimitteret, maa tillige forklares, hvem han har dimitteret, og naar. Directionen indhenter dernæst videre Underretning og Betænkning fra Universitetet, hvorefter Tilladelsen kan gives eller nægtes. Skulde Ansøgerens Kundskaber i Skoleunderviisningens Hovedfag være Academiets Lærere ubekiendte, eller ikke tilstrækkeligen bevises, og den ansøgte Tilladelse paa Grund heraf nægtes, da skal det tilstædes

7. Nov. Ansøgeren, naar han forlanger det, at aflægge nye Prøver paa sin Duelighed, i den Orden, som Directionen nærmere bestemmer.] [101) Naar Mænd af bekiendte Indsigter i Skoleunderviisningens Hovedfag ønske at dimittere til Universitetet deres egne Sønner eller Myndliger, som de enten selv have underviist, eller over hvis Underviisning og Forberedelse til Universitetet de have ført nøie og vedvarende Opsyn, da skal Tilladelse dem dertil, uden videre Undersøgelse af Directionen meddeles.] [102) Ingen fast Lærer ved nogen af de offentlige Skoler bør det tilstaaes at dimittere privat. Ogsaa for en Rector strækker Rettigheden at dimittere sig ikkun til de Disciple, som, efter fuldendt Skolecursus, forlade den ham anbettede Skole.] [103) Enhver, som er bleven forberedet til Universitetet, enten i et Institut eller af en Privatlærer, der ikke er berettiget til at dimittere, bør, forinden han anmeldes til Examen Artium, underkaste sig et foreløbigt Tentamen i en af de fuldstændige lærde Skoler. Dette Tentamen foretages udenfor de sædvanlige Skoletimer af de Lærere, til hvis Underviisningsfag de Sprog og Videnskaber henhøre, i hvilke Dimittenden ifølge Fr. 22. Marts 1805 skal aflægge Prøve ved Examen Artium. Han prøves da dels mundtlig, dels skriftlig i samtlige disse Sprog og Videnskaber. Efter dette Tentamens Udfald bestemmes af Examinatorerne paa samme Maade, som for Skolernes egne Disciple er fastsat, om den Prøvede kan afgaa til Universitetet eller ikke. I første Tilfælde udstædes af Rector en Attest om, at Dimittenden er funden antagelig til academisk Underviisning, hvilken Attest hoslægges Anmeldelsen til Examen Artium, hvorefter den paa saadan Maade Anmeldte antages ved Universitetet som Privatist. I det andet Tilfælde derimod tilkiendegiver Rector skriftlig, at den begiærte Attest ikke kan udstædes, samt Grunden, hvorfor det ikke kan skee. Skulde det ved Examen Artium befindes, at en Dimittend, der med saadan Attest har været forsynet, var saa umoden, at han ikke kunde stædes til den mundtlige Prøve, da paaligger saavel Rectoren, der har udstædt Attesten, som de øvrige Examinatorer, det samme Ansvar, som for lovstridig Dimission er fastsat.] [104) Enhver, som dimitteres, skal saaledes staae til Ansvar, at, naar nogen af dem, han dimitterer til Examen Artium, faaer saa slet Character, at han maa afvises fra mundtlig Examen, skal den Dimitterende første Gang erlægge en Mulct til Skolens Bibliothek af 20 Rdlr., anden Gang dobbelt saa meget, og tredje Gang have sit Embede, hvis han er offentlig Skolelærer, men sin Dimissionsret, saafremt han er Forstander for et Privatinstitut

eller Privatlærer, forbrudt.] [105) Et endnu mere skærpet Ansvar skal paaligge de Privatlærere, der dimittere saadanne Elever, som, efter en Tidlang at have besøgt en offentlig lærd Skole, have forladt den, enten fordi de ere blevne kiendte uskikkede til Studeringer, eller fordi de ikke have villet oppebie den til en lovmæssig Dimission fra Skolen fornødne Modenhed. Thi dersom en saadan Dimittend erholder for nogen af de skriftlige Prøver ved Examen Artium en Character, der udelukker ham fra at stædes til mundtlig Prøve, da skal den, der ved at dimittere ham har været ham behjælpelig til at unddrage sig fra de Love, Kongen har givet for at fremme Skolevæsenet, have sin Dimissionsret forbrudt.] 106) Enhver, som dimitteres til Universitetet, maa der fremvise et Testimonium, udstædt [paa Latin] af den dimitterende Lærer, og skrevet paa behørig Stempelpapir[, hvori Dimittenden meddeles det ham tilkommende Vidnesbyrd om Flid, Fremgang og Sædelighed, og, hvis han har gaaet i offentlig Skole, anføres, om han der har havt Stipendier, og da hvilke, samt om deraf er oplagt, og hvor meget. Endvidere bør enhver Dimittend til Universitetet medbringe de Bøger, hvori han i det sidste Skoleaar har indført sine Oversættelser og andre skriftlige Udarbejdelser i de ældre og nyere Sprog, saadanne, som de have været fremlagte for vedkommende Lærere, og med disses originale Rettelser, hvilke Bøger enhver Dimittend afleverer ved Universitetet tilligemed hans Testimonium.] 107) Ogsaa for enhver, som forlader en offentlig Skole, hvad enten han har besøgt den som Studerende eller Ikke-studerende, uden derfra at gaae til Universitetet, skal af Skolens første Lærer udstædes et Testimonium paa Dansk, hvori forklares, hvorlænge han har nydt Underviisning i Skolen, hvori han er underviist, hvilken Fremgang han har gjort, og hvorledes han har opført sig. Uden saadant Testimonium maa ingen, som har søgt en offentlig lærd Skole, gives Adgang til en Anden[, eller af noget Privatinstitut eller nogen Privatlærer antages til Underviisning, for siden at dimitteres]. 108) For ethvert Testimonium, som fra en Skole udstædes, være sig ved Dimission til Universitetet eller ikke, betaler den, som modtager det, 10 Rdlr. til Skolekassen, med mindre han har oppebaaret noget Skolebeneficium, i hvilket Fald det meddeles ham gratis. [Naar nogen dimitteres privat, betaler han til nærmeste fuldstændige lærde Skoles Kasse 10 Rdlr.; men stædes en Privatist til foreløbigt Tentamen i en offentlig Skole, og dimitteres siden, da betales for begge Dele 20 Rdlr. Beviis

7. Nov. for, at saadan Betaling er erlagt, skal Privatisten vedlægge sit Testimonium, forinden han stædes til Examen Artium.]

IX. Om Skolernes Eiendomme, Fonds, Indtægter og Udgifter og Regnskabsføringen over samme.

109) Ligesom alle de private Legater, om hvilke i § 71 er bestemt, saaledes skulle ogsaa alle andre de lærde Skolers og deriblandt Odense Communitets nuværende eller tilkommende faste og løse Eiendomme, Kapitaler, Legater, Indtægter og Indtægtskilder være og blive dem urokkeligen forsikrede, og alle Fundatser, Gavebreve, Anordninger og Adkomster, som hiemle dem samme, stedse staae i fuldeste Kraft. 110) Enhver Skole skal beholde sine Eiendomme, Kapitaler, Legater og øvrige Indtægtskilder udeelte, og dens Indtægter af samme anvendes først og fornemmelig til dens egne Fornødenheder, efter de Reglementer, som Directionen affatter; men hvad som derefter ved Skolerne, hver for sig og ved Odense Communitet bliver aarligen tilovers, skal, forsaavidt det ikke ved Fundatser eller andre Anordninger er bestemt til Oplag eller voxende Kapital, inddrages under det oprettede almindelige Skolefond, om hvilket Directionen under 22. Maj 1807 er tillagt speciel Befaling. 111) Af det almindelige Skolefond, hvilket aldrig maa anvendes til andet Brug, end til det lærde Skolevæsens Fornødenheder og Forbedring, udredes først Udgifterne til saadanne Fornødenheder, som maatte være fælles for samtlige Skoler, og ikke kunne reglementeres for nogen eller nogle især, dernæst de Tilskudde, som maatte udfordres for de mindre formuende Skoler, der ikke selv have Indtægter i Forhold til deres Udgifter, og endeligen grundlægges derved saadanne Fonds, som til Skolevæsenets Tarv i enkelte Grene kunne være fornødne eller gavnlige. Bestyrelsen over Fondet fører Directionen efter de Regler, som Kongen derfor har foreskrevet. 112) Overtilsynet med Skolernes Pengevæsen staaer under Skole-Ephoratet paa ethvert Sted, som til alle Tider maa være underrettet om den eller de det vedkommende Skolers oeconomiske Forfatning, og uden hvis Samtykke ingen Kapital maa opsiges eller udsættes. 113) Det specielle Tilsyn og den specielle Forvaltning vedbliver under de ved foregaaende Anordninger udnævnte Skoleforstandere, hvilke paa ethvert Sted ere: Stedets Magistrat, dets første Sognepræst og Skolens første Lærer. 114) Ingen af de faste Lærere ved nogen Skole skal det være paalagt, som Embedspligt, at føre Skolens Regnskab; men samtlige Forstandere vælge af deres

Middel, eller ogsaa udenfor samme, en paalidelig og vederhæftig Mand, som oppebærer Skolens Indtægter, udtæller dens Udgifter, og fører behørigt Regnskab over samme, imod derfor at nyde aarligen 2 Procent af de løbende Indtægter, han oppebærer, indtil 5000 Rdlr., og 1 Procent af det, som disse aarlige Indtægter beløbe sig høiere end denne Sum. Blandt løbende Indtægter kunne ikke regnes saadanne Kapitaler, som indbetales for at omsættes. 115) I Almindelighed have Forstanderne under Ephorernes Tilsyn at vaage over Skolernes Kapitaler og Eiendomme, deres Indtægter og Udgifter, saaledes at Kapitalerne altid ere og blive sikkert udsatte paa Rente, de øvrige Eiendomme i god Orden vedligeholdes, Indtægterne efter Mulighed forøges, og Udgifterne ikke overgaae det Bestemte eller Nødvendige. Isærdeleshed paaligger det dem at være nøie underrettede om Skolernes Indtægter og Indtægtskilder; at holde i den dertil ved hver Skole indrettede Bog alle Skolens Foundationer, Gavebreve og Legater nøiagtigen indførte; at administrere, ved Hielp af Regnskabsføreren, Skolernes Jordegods og Tiender; at instruere Regnskabsføreren om de Pligter, han har at iagttage; at paasee, at han nøiagtigen opfylder dem; at lade sig af ham stille saadan Caution, som de til deres Betryggelse og i Forhold til de Oppebørseler, han paa eengang kan have i Kasse, ansee tilstrækkelig; at meddele ham de til hans Regnskabs Bilæggelse fornødne Indtægts- og Udgifts-Ordres; at paasee, at hans Regnskabs-Extractor, Regnskab og Antegnelser Besvarelse i rette Tid indsendes. Dersom nogen Skole ved dens Forstanderes Forsømmelse nogen- sinde lider Tab, staae de derfor een for alle og alle for een til Ansvar. 116) Regnskabsføreren skal med Flid og Troskab indkræve Skolens Indtægter til de Tider, naar de forfalde; rigtigheden og betimeligen udbetale de Udgifter, til hvilke Forstanderne give Ordres og Anviisninger; over Indtægter og Udgifter føre et ordentligt og nøiagtigt Regnskab, og til rette Tid indsende sine Regnskabs-Extractor, Regnskaberne selv og Antegnelsernes Besvarelse. For Oppebørsel og Regnskabsføring staaer han til Ansvar paa samme Maade, som andre offentlige Oppebørsels- og Regnskabsbetiente. 117) Paa det at Regnskabsføreren kan være underrettet om, hvad han har at oppebære, skal ham af Skolens Forstandere være meddeelt en nøiagtig Fortegnelse over alle de Indtægter, som Skolen aarligen tilkomme, med Underretning om, til hvilken Tid enhver Indtægt forfalder. Til Udgifterne meddele de ham enten staaende Ordres, efter de af Directionen tilstillede Reglementer, eller og særskilte for andre tilfældige Udgifter.

7. Nov. Uden Udgifts-Ordres, som vedlægges Regnskabet, maa han Intet udbetale. 118) Ethvert Skoleregnskab skal have trende Afdelinger: den ene for Skolen i Almindelighed, den anden for Bibliotheket og de videnskabelige Apparater, den tredje for Stipendierne og disses Fonds og Oplagssummer. Til enhver af disse Afdelinger henføres de Indtægter og Udgifter, som dertil høre. Forsaavidt Oplagssummerne ikke ved Skolerne selv udtælles, men forbeholdes Disciple, indtil de studere ved Universitetet, skulle de fra Skolerne efterhaanden indsendes til det almindelige Skolefond, fra hvilket de i sin Tid anvises til Vedkommende. 119) Ved hver Maaned[s], Qvartals og Aars] Udgang skal Regnskabsføreren til Forstanderne afgive Extract af Regnskabet over de i Maanedens [Qvartalets og Aarets] Løb forefaldne Indtægter og Udgifter. [Maaned-Extracterne beholde Forstanderne for sig til Underretning. Af Qvartals-Extracterne og General-Extracten, hvilke afgives i trende Afskrifter, beholde Forstanderne een, og sende den anden til Directionen, den tredje til Skole-Ephorerne.] 120) Ved ingen Maaned[s] og intet Qvartals eller Aars Afslutning maa Regnskabsføreren beholde større Sum end 2 à 300 Rdlr. i Kasse. Alt hvad som Extracterne vise at være derover, skulle Forstanderne da uden Henstand af Regnskabsføreren modtage, og siden deraf igjen til ham udtælle, hvad han efterhaanden til løbende Udgifter behøver. 121) Til at giemme de Skolens Penge, som saaledes og ellers komme i Skoleforstandernes Værge, skal, som hidtil har været anordnet, paa ethvert Steds Raadstue være hensat en jernbunden Kasse med trende dirkefrie Laase, til hvilke trende af Forstanderne, nemlig en af Magistraten, Sognepræsten og den første Lærer skal have hver sin Nøgle. Saa ofte Kassen aabnes, skal de alle tre være tilstede. Er nogen hindret ved Sygdom eller andet lovligt Forfald fra at møde, kan han afgive sin Nøgle til de øvrige Forstandere, af hvilke i det mindste tvende skulle være tilstede ved Kassens Aabning. 122) Endvidere skal Kassen bevare de Obligationer og andre Documenter af Vigtighed, som vedkomme Skolens Pengevæsen, ligesom og en af Ephorerne autoriseret, giennemdraget og forseglet Protocol, i hvilken Forstanderne under deres Hænder indtegne, hver Gang de møde, og hvilke Summer, Skolen tilhørende, der nedlægges eller udtages. [123) Naar de bestemte aarlige Stipendier uddeles, skal det skee i en Forsamling af Forstanderne til Disciplenes Forældre eller Værger, eller hvem disse dertil give Fuldmagt, som derfor qvittere paa en Fortegnelse, der til den Ende maa være affattet. Dette Document afgives til Regnskabs-

føreren for at tjene til Bilag ved Regnskabet.] 124) Til Underretning for Revisionen om Skolens frugthringende Kapitaler, og om Sikkerheden, som for samme haves, skulle Forstanderne aarligen afgive til Regnskabsføreren en Fortegnelse over disse hver især, samt over de Panter eller andre Sikkerheder, hvori de ere udestaaende, hvilken Fortegnelse vedlægges Regnskabet. [For- saavidt Kapitalerne i Huuspanter ere udsatte, skal i det mindste hvert tiende Aar en lovlig Synsforretning af Sagkyndige over Panterne holdes, hvilken Synsforretning vedlægges Regnskabet.] 125) Med Skolernes Bygninger og Værelser, hvilke paa alle, ligesom allerede paa de fleste Steder er skeet, skulle gives passende Udvidelser og Forbedringer, have Forstanderne Tilsyn, at de tilbørligen vedligeholdes paa Kirkernes Bekostning, hvor Vedligeholdelsen, ifølge Lovens 2—22—71, for Kirkerne er Pligt; for Skolekassens Regning, hvor Kirkerne ved speciel Anordning ere fritagne. [I sidste Tilfælde skulle Forstanderne være bemyndigede til, uden Forespørgsel at foranstalte Reparationer indtil 50 Rdlr.s Beløb. For dem fra 50 Rdlr. til 100 Rdlr. indhentes Ephorer- nes Samtykke; for dem af 100 Rdlr. og derover giøres Forestilling af Ephorerne til Directionen.] 126) Med Skolernes Bog- samlinger, for hvis hensigtssvarende Forøgelse fremdeeles af Directionen skal drages Omsorg, har enhver Skoles første Lærer Tilsyn, og staaer derfor til Ansvar. Alle de Bøger, som allerede haves, eller herefter kjøbes eller gives, skulle findes indførte i en dertil indrettet Protocol. Over dem, som kjøbes, og Prisen, til hvilken de kjøbes, lægges aarligen en af Skolens første Lærer attesteret Fortegnelse ved Skoleregnskabet. Naar den første Lærer ved Døden afgaaer eller fratræder, skal af Skolens Forstandere nøie eftersees, om alle Bøger, saaledes som de i Cataloget findes indførte, virkeligen ere tilstede. Mangler nogen, skal den afgangne Lærers Boe eller den Fratrædende tilsvare samme. Derefter skeer formelig Overleverelse til enhver første Lærer. 127) Naar Skolernes øvrige Inventarier, ligesom og deres Bog- samlinger, eengang fuldstændigen ere optagne, og Fortegnelser derover indsendte, da forfatte Skolernes første Lærere, hver for sin Skole, aarlig Fortegnelse over Afgang og Tilgang, hvilken afgives til Regnskabsføreren for at følge hans Regnskab. 128) [Et- hvert Aars Regnskab skal være forfattet og til Skoleforstanderne afgivet i det seneste 3 Uger efter Aarets Forløb.] Hvad som i Aarets Løb er forfaldet til Indtægt, men ikke indkommet, føres til Restance. Forstanderne tegne paa Regnskabet, om de der- ved have noget at bemærke eller ikke, og indsende det derpaa

7. Nov. ufortøvet til Directionen, under hvilken det revideres og decideres. Af de reviderede og deciderede Regnskaber tilstilles Ephorerne Afskrifter fra Directionen. 129) For Regnskaber, Extracter, og hvad videre dertil henhører, bestemmer Directionen de Schemata, hvorefter de indrettes og føres. 130) I Cathedralsskolerne i Kiøbenhavn, Christiania og Odense, samt ved Communitetet i Odense, forbliver det ved de Indretninger i Henseende til Regnskabsvæsenet, som der ere indførte, saalænge Kongen ikke deri gør Forandring. 131) Hvert Aar haver Directionen til Kongen at indgive Generalberetning og derhos summarisk Regnskab over det hele lærde Skolevæsen og sammes oeconomicke Tilstand.

1814

Anordning for Almueskolevæsenet i Kiøbstederne.

29. Juli.

I. Om Kiøbstedsskolerne i Almindelighed.

1) I enhver Kiøbsted skal oprettes det, med Hensyn til Stedernes Folkemængde, fornødne Antal af almindelige Borgerskoler, i hvilke der bør gives Underviisning i de for Almuen meest uundværlige Kundskaber. Med disse almindelige Borgerskoler skal Industrie- eller Haandgierningsskoler sættes i Forbindelse; alt efter de Bestemmelser, som i det følgende af denne Anordning fastsættes. 2) I de folkerige og større Kiøbsteder, hvor et tilstrækkeligt Antal af Dreng-Børn findes, hvis Forældre have Evne og Villie til at bidrage til, at borgerlige Realskoler der i Stederne kunne bestaa, skal saadanne Skoler tillige oprettes. Disse Skolers Øiemed skal være: at de Børn, der vel ingen lærd Dannelselse behøve, men dog bestemmes til en saadan Virkekreds, som fordrer særegne Kundskaber, kan deri blive oplærte. 3) Hvor Antallet af Forældre, som i Kiøbstederne kan bidrage til de borgerlige Realskolers Indretning og Vedligeholdelse, ikke findes tilstrækkeligt til de dermed forbundne Omkostningers Udredelse, og hvor dog en mere udvidet Underviisning, end den, som egentlig bør gives i de almindelige Borgerskoler, er ønskelig for de Børn, hvis Forældres borgerlige Stilling synes at kunne gøre Krav derpaa, bør Underviisningen i de nævnte almindelige Borgerskoler udvides, ved at forøge samme med een Klasse, og, om det ansees fornødent, ved at antage een Lærer mere. 4) I de Kiøbsteder, hvor der allerede findes gode Skoleindretninger og funderede Skoler, der i det Væsentlige kan opfylde Øiemedet af den tilsigtede Skoleforbedring, bør disse ikke

ganske forandres, men ikkun efterhaanden modificeres efter den almindelige Plan. 5) Over-Opsynet med Kiøbstedernes Skolevæsen paaligger Skoledirectionen, som bestaaer af vedkommende Amtmand og Amtsprovst. Denne Direction haver at følge de samme Regler, som ere foreskrevne i den, Anordningen af Dags Dato for Almueskolevæsenet paa Landet tilføiede, Underretning for Amts-Skole-directionerne. 6) Det nærmeste Tilsyn med Skolevæsenet i enhver Kiøbsted bør paaligge Skolecommissionen. Denne Commission skal bestaae af Sognepræsten eller, om der er flere Kirker, af Sognepræsterne, og Magistraten eller i de Kiøbsteder, hvor ingen Magistrat findes, Byfogden; og foruden disse, af to eller tre Skoleforstandere, som vælges af Skoledirectionen, og som skal vedblive dette Ombud i det mindste i 2 Aar. 7) Kjøbstedernes Skolecommissioner skal, hver i sin Kreds, vaage for alt det, som kan have Indflydelse paa Skolevæsenets Bedste og Fremme, efter den Veiledning, som de dem foreskrevne og denne Anordning vedføjede Regler give. 8) Dersom Nogen troer sig beføiet til at klage over en eller anden Skolecommission, bør han andrage saadant for Skoledirectionen. Finder denne, at Commissionen, eller noget Medlem af samme, forsætlig har tilsidesat sine Pligter, skal den være bemyndiget til at dictere den Paagjældende en Mulct indtil 10 Rbdlr. S. V., og saafremt Forseelsen er stor eller gientages, at fordoble Mulcten; men skeer saadant oftere, eller Forseelsen skulde være særdeles grov, da skal den indberette Sagen til Cancelliet, paa det at de Skyldige kan blive tiltalte ved Retten, og der dømte til fortient Straf. Iøvrigt skal de Kiendelser, som Skoledirectionen har Ret til at afgive, være inappellable, naar de ikke angaae mere, end 10 Rbdlr. S. V. Beløb; men dersom Gienstanden er større, bør Sagen, saafremt de Paagjældende begiere det, andrages for Cancelliet til videre Resolution. 9) Skoledirectionerne skal, efter at have, igjennem Skolecommissionerne, paa ethvert Sted, indhentet de fornødne Oplysninger, indsende til Cancelliet, til nærmere Undersøgelse og Stadfæstelse, Forslag for enhver Kiøbsted især, angaaende: hvormange og hvilke Skoler, efter Stedernes Folkemængde, locale Beskaffenhed og Hielpkilder, der skal oprettes: om Lærer-Personalets Størrelse og anstændige Lønning: om Skolehusenes Indretning: om Skolepengenes Bestemmelse ved de borgerlige Realskoler og Antallet af Fripladsene i samme; samt om: hvilke Udgifter, efter de nærmere i denne Anordning fastsatte Bestemmelser, bør lignedes paa Stedernes Indvaanere. 10) I ethvert Sogn i Kiøbstederne bør første Lærer ved den almindelige Borgerskole,

29. Juli. eller om der i Sognet ere flere af disse Skoler, da een af de første Lærere, være ordineret Catechet, og, foruden den ham tillagte Lønning, være berettiget til at nyde Høitidsoffer af Menigheden. 11) Den første Lærer, saavel ved en almindelig Børgerskole, som ved en borgerlig Realskole, vil Kongen altid selv udnævne; de øvrige Lærere beskikkes af Skoledirectionen efter derom indgiven Forslag fra Skolecommissionerne. 12) Biskopperne skal fremdeles have nøie Tilsyn med samtlige Kiøbsted-Skoler i de dem anbetroede Stifter, og være pligtige til at undersøge disses Tilstand, saavel ved deres Visitatser, som ved enhver anden Leilighed. De skal ogsaa være berettigede til, fra Skoledirectionerne, og tillige igiennem disse, fra Skolecommissionerne at indhente alle de Efterretninger, som i Anledning heraf maatte ansees fornødne. Iøvrigt bør de vaage over, at Skolevæsenet, i Overensstemmelse med disse Forskrifter, fremmes, og at mødende Hindringer, efter Muelighed, ryddes af Veien. Saa skal de og, paa deres Visitatser, overhøre Ungdommen, og til Cancelliet indsende deres Beretninger om, hvorledes de have befundet enhver Skoles Ungdom underviist. 13) Bestyrelsen af det hele i denne Anordn. ommeldte Kiøbsted-Skolevæsen forbliver under Cancelliet, som aarligen har at forelægge Kongen en Udsigt over sammes Tilstand.

IV. Om de borgerlige Realskoler for Drengébørn i Kiøbstederne.

I. Cap. Om Børnenes Antagelse i Real-Skolerne og om Underviisningstiden.

69) Intet Barn maa antages i Realskolen, førend det har fyldt sit 9de Aar, og kan læse godt inden i enhver dansk Bog, skrive Sammenskrift, regne de 4 Species, kiender den christelige Religions Hovedsandheder, i Overensstemmelse med de anordnede Lærebøger, og har lært det vigtigste af den bibelske Historie, samt er vel underviist i alt, hvad som bør læres i de almindelige Børgerskolars 1ste Klasse. Ligesom i hine, antages Børnene kun tvende Gange aarligen i disse, nemlig ved hvert Skole-Halvaars Begyndelse, strax efter at den befalede offentlige Prøve (II Afd. § 32) er endt, og kan ligeledes, kun tvende Gange aarligen, ordentligvis udskrives af Skolen. 70) Børnene inddeles i Forhold til deres Alder samt Kundskaber og Evner i 2de Af-

delinger, i hvilke der gives særskilt Underviisning, saaledes som 29. Juli. herefter (§ 75) er anordnet. 71) Læretimerne i Skolerne skal være 6 Timer daglig, som inddeles i passende Formiddags- og Eftermiddags-Timer, efter den forskellige Aarstid og andre, saasom locale, Bestemmelsesgrunde. 72) Underviisningen ordnes saaledes, at der stedse gjøres Begyndelse med de Lære-Gienstande, som mest beskæftige Tænkraften, og endes med de lettere, som med Geographie, Skrivning og Tegning. 73) Foruden nogle Dage før og nogle Dage efter de 3de store Højtider, samt 3 Uger i Juli eller August Maaneder, skal ingen Ferier tillades i disse Skoler.

2. Cap. Om Underviisningen, og om Skolebørnenes offentlige Overhørelse i Realskolerne.

74) Der skal i de borgerlige Realskoler undervises i følgende Lære-Gienstande: a) I Læsning, med Færdighed, af dansk og latinsk Tryk og Skrift, i Forening med Modersmaalets Grammatik og Retskrivning. b) I Christendom forbunden med Læsning i Bibelen og især af det nye Testamente; med denne Religionsunderviisning bør tillige Kundskab om Menneskets Natur forenes; ogsaa bør de ældre, som have gjort Fremgang, øves i egne Udarbejdelser, af enkelte, af Læreren opgivne, Spørgsmaale, som angaae en eller anden, i det daglige Liv mest anvendelig, Religionslære. Ligeledes bør det mærkeligste af Religions- og Reformations-Historien, især Fædrenelandets, foredrages for de ældre Børn. c) I Skønskrivning af dansk, latinsk og Fraktur-Skrift. d) I practisk Regning paa Tavlen og i Hovedet, samt i Vexelregning og Bogholderi. e) I reen elementair Mathematik og i de første Grunde af Mekanikken, især med Anvendelse paa Fabrikker og Haandværker, saavelsom i almeenfattelig Kundskab om Jordens og Verdens naturlige Beskaffenhed og Indretning. f) I Naturhistorie og Naturlære, hvormed forbindes Kundskab om Handelsvarer, samt om Haandværks- og Fabrik-Arbejder. g) I den almindelige Verdens, og, udførligst, i Fædrenelandets Historie. h) I Geographie, hvormed Handels-Geographie bør forbindes. i) I levende Sprog: Tydsk og Fransk og tillige Engelsk, saafremt Kiøbstedens Handelsforbindelser dertil kunde give Anledning. k) I Tegning af geometriske Figurer, af Maskiner, Arkitektur og Ornamenter. l) I Sang, hvor dertil maatte findes Leilighed. m) I Gymnastik i Almindelighed. n) Endelig bør der i Søestederne sørges for, at der kan gives Lejlighed til en, i det mindste forberedende, Underviisning i Styrmandskunsten, samt i

29. Juli. Svømning. 75) Disse forskellige Lære-Gjenstande bør fordeles i de forskellige Afdelinger, saaledes at Overgangen stedse sker fra det Lettere til det mere Vanskelige, fra det mere Bekiendte til det mindre Bekiendte, og at der i hver af Skolens Afdelinger levnes den behørig Tid til nøiagtig at lære det her Foreskrevne. 76) Tvende Gange aarlig, nemlig først i April og først i October Maaneder, skal Børnene, i den anordnede Skolecommissions Nærværelse, offentlig overhøres og gjøre Rede for hvad de have lært. Ved en slig offentlig Prøve skal det paaskønnes, hvilke der i hver Afdeling have gjort mest Fremgang, og hvis Flid og Opførsel har været bedst; og derefter deres Plads i Skolen bestemmes. Og maa ingen fra den lavere Afdeling opflyttes i den høiere, forinden han kan gjøre rigtig Rede for alt det, som i den lavere Afdeling bør læres. Ligesom enhver af Realskolerne bør have 2de Afdelinger, saa bør og samme have i det mindste 2de Lærere, af hvilke den første stedse bør være en duelig theologisk Candidat, og den anden en til denne Bestemmelse dannet Seminarist eller Skolelærer (cfr. § 81). Iøvrigt paaligger det vedkommende Skoledirection at gjøre den fornødne Indstilling til Cancelliet om, hvor mange Lærere den anseer nødvendige ved hver Skole, hvilket bør bestemmes efter Børnenes Antal, da Læreren i Almindelighed ikke bør have flere, end i det høieste 24 Børn paa eengang, i een Afdeling at undervise. 77) Børnenes Underviisning bør fordeles saaledes imellem Lærerne, at hver af dem har sine forskellige Lærefag, hvori de give Underviisning i begge Afdelinger. 78) I Henseende til Skolepenge, som af Forældrene skal erlægges for deres Børns Underviisning, bør der tages Hensyn paa Localomstændighederne, dog saaledes at Skolepengene altid ere ringere i den lavere end i den høiere Afdeling, og at de forholdsvis forringes for de Forældre, som paa een Gang have flere Børn i Skolen, saa at der erlægges mindre for det andet og tredie, men intet for det fjerde Barn. 79) Der bør i de borgerlige Realskoler ogsaa være nogle Fripladse, som det ene tilkommer Skoledirectionen, paa Skolecommissionens Forestilling derom, at bortgive til de Børn, som i de almindelige Borgerskoler have udmærket sig fortrinligen ved at forene heldige Naturgaver med Flid og sædelig Opførsel, men hvis Forældre befindes uformuende til at erlægge de anordnede Skolepenge for dem, saa at der saaledes gives disse Børn Leilighed til at erholde en mere udvidet Underviisning og en Dannelse, hvorved de i Fremtiden kan vordre Fædrenelandet endnu mere nyttige. Dog bør disse Fripladsers Antal ei overstige en Tiende-

deel af de Betalendes. 80) I Henseende til Skoledisciplinen, da 29. Juli. gielder for disse Skoler det samme, som for de almindelige Borgerskoler forhen (II Afdl. 4 Cap.) er anordnet, og ligeledes hvad der, for hine Skoler, i Henseende til Tilsynet med Skolevæsenet i Almindelighed er fastsat. 81) Da ingen maa antages til 1ste ordentlige Lærer ved nogen borgerlig Realskole, som ei er theologisk Candidat, med i det mindste Characteren haud illaudabilis, og har underkastet sig en Prøve paa et af Kongen autoriseret Seminarium; samt der er befunden duelig til dette Embede, saa og for Resten kan forevise gode Vidnesbyrd om sin Duelighed og moralske Character; saa vil det ei være nødvendigt, at en saadan Candidat atter underkastes nogen Prøve, naar han beskikkes til Skolelærer-Embede. Derimod skal Enhver, som beskikkes til anden Lærer ved disse Skoler (hvortil bør vælges en til denne Bestemmelse dannet Seminarist eller øvet Skolelærer, som ligeledes bør kunne forevise fordelagtige Vidnesbyrd om sin Duelighed og sit Forhold) være forpligtet til at underkaste sig en lignende Examen som den for Lærerne ved de almindelige Borgerskoler anordnede, naar længere Tid end eet Aar er forløbet, efterat han fra Seminariet er dimitteret eller har ophørt at være Skolelærer, forinden han til sligt Lære-Embede vorder beskikket. 82) De i denne Afdeling anførte Læregienstande bestemme noksom de Kundskaber, som udfordres af dem, der attraae at beskikkes til Lærere i de borgerlige Realskoler; dog da Lærerne bør dele Underviisningsfagene imellem sig, er det ei nødvendigt, at de besidde lige udbredte og grundige Kundskaber i dem alle; kun at de ei ere uvidende i nogle af dem, paa det at de i Sygdoms- og andre Tilfælde kunne undervise i hinandens Timer. 83) Det overlades til vedkommende Skoledirection, efter at have modtaget Skolecommissionens Forslag, at gjøre Indberetning til Cancelliet for at erholde sammes Bestemmelse om, hvad der efter Omstændighederne maatte findes rigtigt, i Henseende til de borgerlige Realskolers Locale, enten dette bør leies eller kjøbes. Dog bliver det stedse at paasee, at hver Skole forskaffes i det mindste tvende rummelige, lyse og luftige Værelser til Læsestuer, og, hvor Børnenes Antal gjør flere Afdelinger nødvendige, saa mange passende Værelser, som dertil udkræves. 84) Lærerne ved de borgerlige Realskoler bør efter Skoledirectionens derom til Cancelliet indgivne Forestilling og nærmere Forslag, tillægges en saadan Løn, som kan staae i Forhold til deres vigtige og møjsommelige Arbeide, og til deres borgerlige Stilling; og bør herved tages Hensyn paa

29. Juli. de samme Omstændigheder, som angaaende de almindelige Borgerskoler ere anførte (II Afd. § 48), dog saaledes, at den første Lærer stedse erholder en forholdsmæssig større Løn end de andre. 85) Alle de Udgifter, som efter approberet Plan udfordres til Skolebygningers Opbyggelse, Forbedring og Vedligeholdelse eller til Husleies-Bestridelse, samt til de øvrige ved Skolerne befalede Indretninger, saavel som til Lærernes Lønninger m. v., bør udredes af Skolekassens Indtægter, af de offentlige Midler og af Børnenes Skolepenge. Med Skolepengenes Erlæggelse og Inddrivelse forholdes, som i Henseende til Bidragene til de almindelige Borgerskoler er befalet. 86) Hvor der findes Skoler funderede af den Beskaffenhed, at de, med nogen liden Forandring, kan ansees som borgerlige Realskoler, skal dermed forholdes, som det angaaende lignende Borgerskoler (II Afd. § 57) er anordnet. 87) Realskolerne have deres Indtægter, dels af det, som paa vedkommende Øvrigheds Forestilling til Cancelliet, henlægges til samme af offentlige Midler og andre Hjelpekilder, dels af det, som indkommer af de Skolepenge, som Forældrene skal erlægge for deres Børns Underviisning. 88) I Henseende til Skolens Udgifter, Skolekassen og Regnskabet Aflæggelse forholdes, som desangaaende, for de almindelige Borgerskoler (II Afd. 7 Cap.) er anordnet. Hvorefter saavel alle Vedkommende i Almindelighed, som de, hvem særdeles Pligter ved denne Anordning og de samme vedføjede Instructioner foreskrives, sig have at rette.

1815

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Rektoren ved Odense Cathedralskole ang., at Børn af den mosaiske Troesbekjendelse ikke kunne deltage i Religionsunderviisningen i Skolerne.

28. Jan.

Directionen kan, betræffende den af N. N. af den mosaiske Troesbekjendelse hertil indsendte Ansøgning ikke andet end henholde sig til den i dens Skrivelse af 25de Marts 1806 afgivne Resolution, hvilken hverken er ophævet ved Skoleforordningens § 58 Nr. 2 eller stridende imod samme. Det er at formode, at fornævnte Ansøgning er bleven foranlediget ved den Forudsætning, at Religionsunderviisningen i de lærde Skoler blot skulde indskrænke sig til den naturlige Religions Sandheder og den almindelige Morals Foredrag. Men at denne Ansøgers formodede Forudsætning er ugrundet, og at Christendommens Dogmer og Historie og den med Begge nøie forbundne Moral skulde læres i de lærde Skoler, dette er noksom bekjendt, og saaledes vilde det, efter Direktionens Formening, være aldeles upassende, at en Søn af Forældre, der bekjende sig til og vedblive at be-

kjende sig til den jødiske Religion, skulde i en af den danske Stats offentlige Skoler deeltage i Underviisningen i den christelige Religions Lærdomme. 28. Jan.

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Rektoren ved Kjøbenhavns Cathedralskole, hvori udtales: 4. Juni.

At den Forpligtelse i mødende Tilfælde at vikariere maa paaligge enhver ved de lærde Skoler ansat Lærer, naar ham er tillagt en fast aarlig Lønning, der ikke beregnes efter Antallet af de af ham forsynede enkelte Underviisningstimer, og ifølge heraf maa derfor ogsaa N. N., der er antagen som extraordinair Lærer ved Cathedralskolen med en fast aarlig Gage, være forpligtet til, ligesaavel som de af hans Medlærere, der ere i samme Cathgori, at deeltage i den ved Skolen forefaldende Vikariering. 1817

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Rektoren ved Viborg Cathedralskole, hvorved meldes: 13. Sept.

1) Det er udenfor al Tvivl, at enhver lærd Skoles Rektor er berettiget til at overvære de enkelte Læreres Underviisning paa Skolen og tillige at tilkjendegive dem sin Mening om de Feil, han maatte bemærke, samt om Maaden, paa hvilken de bedst kunne være at rette, dog at Saadant ikke skeer i Disciple-nes Nærværelse. 2) I ethvert Tilfælde, hvor en Discipels Opsætsighed, Kaadhed eller anden lignende Opførsel ikke gjør øieblikkelig Afstraffelse fornøden, bør vedkommende Lærer anmærke Disciplen i Journalen og Karakterbogen, og da nærmere derom konferere med Skolens første Lærer, og 3) i Henseende til Skolens Bibliothek vil Directionen have det overladt til Hr. Rektoren at ordne samme og derover at affatte Katalog efter bedste Skjønnende, samt til Directionens Bedømmelse indsende Udkast til et Reglement for Bøgernes Udlaan.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at den lærde Skole i Roeskilde gjengives dens ældgamle Navn af Cathedralskole, med Rettighed som saadan, ligesom og at den lærde Skole i Kjøbenhavn herefter, ligesom i ældre Tider, istedetfor at kaldes Cathedralskole, maa bære Navn af Metropolitanskole. 1818

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Ephoratet for Odense Cathedralskole ang. syge Skoledisciples Pleie, hvori udtales, at ved ingen af de lærde Skoler lønnes nogen egen Læge, men at Directionen overalt, hvor derom er skeet Forespørgsel, har givet tilkjende: 1) at de Forældre, som boe i Byen, hvor den lærde 23. Mai.

23. Mai. Skole er beliggende, selv bør besørge Læge og Medicin for deres Børn i fornødent Fald, ligesom og at de, i hvis Huse de udenbyes Disciple ere, bør besørge dette i Forældrenes Sted og paa deres Bekostning, naar de dertil have givet Fuldmagt, og det ved hvilken Læge de ville. 2) At derimod, forsaavidt de udenbyes Disciple ere Stipendiater, Skolen i Sygdomstilfælde besørger Lægens Tilsyn og Medicin, hvis Beløb da kan udbetales af vedkommende Disciples Stipendium, ligesom og 3) at i saadant Fald fra Skolens Side ligeledes haves Omsorg for de udenbyes betalende Disciple, for hvis Pleie ellers Ingen i Byen efter Forældrenes Foranstaltning sørger, dog paa Forældrenes egen Bekostning. Disse Bestemmelser ville ogsaa være gjældende ved Odense Cathedralskole, dog dersom der i enkelte Tilfælde skulde være Omstændigheder, der kunde give Anledning til Undtagelse for trængende Disciple, vil Directionen, efter derom indkommende Andragende, tage disse i Betragtning. Ifølge heraf bliver ingen fast Læge for Skolen at antage.

1819

26. Mai. **Kgl. Resol.**, hvorved bestemmes, at alle Disciplene af Cathedralskolen i Aarhus skulle høre til Domsognet i bemeldte Kjøbstad.

7. Aug. **Univ.- og Skole-Direct. Skr.** til Forstanderne for Slagelse lærde Skole, hvori samme tilskrives: at naar de befalede Skolepenge, som for betalende Disciple skulle erlægges i ethvert Kvartals Begyndelse, ikke maatte være betalte inden samme Kvartals Udgang i det Seneste, udelukkes de Disciple, for hvilke saadan Restance er paadragen, indtil Videre fra Adgang til Underviisningen i den lærde Skole.

23. Nov. **Univ.- og Skole-Direct. Skr.** til Rektoren ved Randers lærde Skole, hvori Samme, paa hans derom gjorte Forespørgsel, tilskrives, at samtlige Skolens Lærere have i Overensstemmelse med Fdg. 7de Novbr. 1809 § 91 uden Vægring at møde som Censorer ved den aarlige offentlige Examen, saa ofte som Rektor eragter Saadant fornødent og derom tilsiger dem.

1820

19. Febr. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes, at der ved Odense Cathedralskole maa oprettes et Forstanderskab i Overensstemmelse med § 113 i Fdg. 7. Novbr. 1809.

1821

17. Marts. **Univ.- og Skole-Direct. Circ.**, hvorved Forstanderne for de lærde Skoler anmodes om at paasee, at Bestemmelsen i Fdg. 7. Novbr. 1809 § 66 om Betalingen af Skolepenge for Fremtiden nøie

overholdes, og at lade de Disciples Skolegang suspendere, for hvilke der ikke inden hvert Kvartals Udløb er erlagt det reglementerede Kontingent, dog at det iforveien betimeligen gives vedkommende Disciples Forældre eller Værger tilkjende, hvilken Følgen vil blive, saasnart Skolekontingentet udebliver.

1822

Cancelliskrivelse til Biskoppen over Sjællands Stift, hvori udtales, at Disciplene i lærde Skoler maa konfirmeres i den Menighed, hvortil de i deres Skoletid henhøre, medmindre de have erhvervet Dispensation herfra, og at de, ved at ansøge om denne, maa godtgjøre, at de enten have erholdt eller erholde Religionsunderviisning af en ordineret Religionslærer.

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Rektoren ved Metro-politanskolen, hvori udtales, at i Tilfælde, hvor Disciplene vise Opsætsighed, Kaadhed eller anden lignende Opførsel og ikke ved Lærerens Tiltale ville lade sig bringe til Orden, maa Skolens Lærere i Medhold af Fdg. 7de November 1809 § 53 ansees beføiede til strax at straffe dem, dog uden Overilelse og ikke paa saadan Maade, at deres Helbred kunde lide Skade derved. Hvis det skulde gjøres fornødent, kan den Lærer, i hvis Time saadan Uorden maatte indtræffe, anmode En af de tilstedeværende faste Lærere om at træde til. Bestaaer Disciplenes Brøde derimod i Forsømmelse eller Dovenskab, bliver Straf ikke øieblikkeligt at anvende, men vedkommende Lærer bør derom gjøre Anmærkning i Journalen og melde Sagen til Skolens Rektor, paa hvis Bestemmelse det da nærmere vil beroe, om og hvorvidt Straf skal finde Sted.

Univ.- og Skole-Direct. Bekjendtgj. ang. Sorøe Academie. 31. Mai. (vgl. Resolr. 9. Marts og 21 April 1822).

1) Sorøe Academie skal være et Opdragelses-Institut, der ikke alene som udmærket Skole giver Underviisning i de Fundamental-Kundskaber, der forberede til akademiske Studier, men ogsaa som Academie aabner dem, der have fuldendt deres Cur-sus i bemeldte Skole, Adgang til, der paa Stedet at anvende det første Aar, efterat de have forladt Skoleunderviisningen, paa at høre akademiske Forelæsninger over de philosophiske og philo-logiske Discipliner, som ved Universitetet i Kjøbenhavn ere fore-skrevne for de fra de lærde Skoler dimitterede unge Studerende, forinden de gaae over til de egentlige Embedsstudier. 2) Under-

31. Mai. viisningen ved Institutet i Sorøe deler sig saaledes i tvende Hovedgrene: Skole-Underviisningen og den akademiske; den begynder med den første og ender med den sidste; under den første anføres de Unge til de Kundskaber, der ellers udfordres for at kunne gaae over til Universitetsstudier eller efter udholdt Examen at indskrives blandt de akademiske Borgere; under den anden begynder og fortsættes det philosophiske og philologiske Cursus, der gaaer foran Studium til Embedsexamen, hvorimod de til disse sidste hørende Forelæsninger bør, som hidtil, alene holdes ved Universiteterne i Kjøbenhavn og i Kiel. 3) De samme Sprog og Videnskaber, hvori der efter den nuværende Indretning gives Underviisning i de lærde Skoler i Danmark, skal ogsaa ved Sorøe Skole læres og øves, alene med den Undtagelse, at ingen offentlig Underviisning gives i Hebraisk, hvorimod desto mere Flid bør anvendes paa de levende Sprog: det tydske, franske og engelske, ligesom det latinske og græske Sprog bør dyrkes med den samme Flid som i de øvrige lærde Skoler. Af Sprog skal altsaa læres og øves: Dansk, Latin, Græsk, Tydsk, Fransk, Engelsk; af Videnskaber Religion og Moral, Geographie, Historie, Mathematik og Naturhistorie. Endvidere gives Underviisning i Gymnastik, Tegning, Musik. 4) Ingen antages i Skolen, med mindre han ved sin Indtrædelse har fyldt det 10de Aar og i det mindste kan læse dansk og latinsk Tryk og Skrift med Færdighed, samt skrive Modersmaalet uden betydelige orthographiske Feil, og regne de fire Species. Ingen, som er over 18 Aar gammel, antages; heller ikke Nogen, som har betydelige Legemsfeil. Enhvers Plads i Skolen bestemmes efter foregaaende Prøvelse, i Forhold til hans Kundskaber og Fremgang. 5) Ingen kan dimitteres fra Sorøe Skole til Akademiet sammesteds, med mindre han a) har nydt Underviisning der i det mindste i de to sidste Aar, b) har fyldt det 17de Aar eller mangler kun nogle faa Maaneder i denne Alder. Forlader nogen Academiets Skole uden sammesteds at have fuldendt sine Skolestudier, da meddeles ham alene et Vidnesbyrd om, hvorledes han har opført sig, og hvad Fremgang han har gjort. 6) Modenheden til at dimitteres fra Skolen afgjøres af Director efter Overlæg med Skolens øvrige vedkommende Lærere. 7) Fra Sorøe Skole dimitteres ikke til Kjøbenhavns Universitet. Til Akademiet i Sorøe kan ikke dimitteres, undtagen fra Skolen sammesteds. 8) For dem, der dimitteres fra Skolen, afholdes aarlig ved Skolen en Examen artium i samme Form som ved Kjøbenhavns Universitet for dem, der dimitteres fra de lærde Skoler i Almindelighed, og

iøvrigt efter de specielle Forskrifter, som nærmere ville blive givne. 9) Alle fra Sorø Skole Dimitterede, som bestaae i denne Examen, indskrives i Academiets Protocol som akademiske Borgere, og, saaledes indskrevne, skal de agtes og ansees lige med de akademiske Borgere ved Universiteterne i Kjøbenhavn og Kiel. 10) De, som saaledes ere dimitterede fra Skole-Underviisningen i Sorø, gaae over til at benytte de akademiske Forelæsninger sammesteds. Disse Forelæsninger skal være af lige Natur med dem, der holdes ved Kjøbenhavns Universitet for de fra Skolerne Dimitterede i det første Aar efter Examen artium, nemlig sigtende til at meddele de unge Studerende de propædeutiske Kundskaber, der til fleersidig Uddannelse ere dem meest nødvendige, førend de begynde et specielt Embedsstudium; de skal have til Gjenstand den latinske og græske Philologie, theoretisk og praktisk Philosophie, Historie, Mathematik, Physik, Astronomie og Naturhistorie, saavel som ogsaa interessante Dele af den danske, tyske, franske og engelske Litteratur i Forbindelse med fortsat og udvidet Sprogøvelse. 11) I disse Kundskabsfag maa Enhver, der agter ved Kjøbenhavns Universitet at fortsætte sine Studier paa lige Maade, som ved dette Universitet er anordnet, og efter de specielle Forskrifter, som ville blive givne, ved Akademiet underkaste sig en offentlig Prøve, hvilken da med Hensyn til Embedsexamina og til akademiske Borgeres Rettigheder skal have samme Værd og Virkning, som den philologisk-philosophiske Examen ved Kjøbenhavns Universitet. Saavel i denne som i den forommeldte Examen artium skal ogsaa Professorer ved Kjøbenhavns Universitet deltage paa den Maade, som nærmere vil blive bestemt. 12) Lærestalten bestyres umiddelbart af en Director, der forestaaer baade Akademiet og Skolen. Forelæsninger ved Akademiet holdes dels af ham, dels af beskikkede Lectorer. Saavel Director som Lectorer undervise tillige i Skolens øverste Klasse; i de øvrige gives Underviisning af Adjuncter. 13) Stiftelsen giver, foruden Underviisning, ogsaa Bolig, Kost, Vask, Oppasning m. v. til et vist Antal Elever, hvis Opdragelse indrettes og ordnes saaledes, at de kan dannes til at vorde sunde, gode, forstandige, sædelige og ved udvortes Anstand sig anbefalende unge Mennesker. Til den Ende skal tilbørlig Orden og Disciplin indføres, og med uafbrudt Omhu og Flid overholdes efter de Forskrifter, som nærmere vil blive bestemte. 14) Elevernes Antal skal i sin Tid, naar den nye Academiebygning er bleven opført, i det høieste være 64; men for det første, og saalænge Interimsleiligheder maa benyttes, skal dette

31. Mai. Antal være indskrænket til 30. 15) Eleverne ere i Reglen alle betalende. Dog skal nogle Gratistpladser være forbeholdne, fornemlig for Sønner af uformuende Embedsmænd, som tjene eller have tjent Staten i vigtige og anseelige Poster. Forholdet mellem de Betalendes og Gratisternes Antal vil først bestemmes, naar det fulde Antal kan indtages. Imidlertid og saalænge Interimsforanstaltninger finder Sted, skal af de ovenmeldte 30 Pladser for Elever de 22 være for Betaling, de 8 Fripladser. I samme Mellemtid skal de betalende Elever for Underviisning samt for Bolig, Kost, Vask, Brænde, Lys og Opvarthning erlægge hver 200 Rbdlr. rede Sølv aarlig. Gratisterne nyde det samme uden al Betaling. 16) Ikke alene Adeliges og lige med Adelen Privilegeredes, men ogsaa andre Embedsmænds og agtbare Borgeres Børn af god Opdragelse, skal have Adgang til at antages som Elever. 17) Ingen Eleve maa have enten Hovmester eller Tjener med sig, men alle skal de staae under den almindelige Opsigt og Orden. 18) Enhver Eleve skal til Aca- demiet medbringe, og der selv vedligeholde af Linned, Senge- og Gang-Klæder, Fodtøj m. m., det, som nærmere ved Regle- ment vil blive bestemt, og enhver især ved hans Antagelse til- kjendegivet. 19) Ansøgninger angaaende Elevers Antagelse, hvad enten som Betalende eller som Gratister, indsendes til Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, der forelægger Kongen An- søgningerne om Gratistpladser til allerhøieste Bestemmelse. De, som ikke allerede have meldt sig, men endnu maatte ønske An- tagelse til næstkommende 1. Oct., ville indsende deres Ansøg- ninger inden næste Juli Maanedes Udgang. 20) Foruden de egent- lige Elever kan det ogsaa blive andre i Sorøe By tilladt at tage Deel i Skoleunderviisningen imod Betaling, som ved de andre lærde Skoler. Begjæringer herom indsendes til Directionen. 21) De Elever, som efter fuldendt Cursus i Sorøe Skole gaae over til Aca- demiet, vedblive fremdeles som Academister, mod Betaling eller gratis, at nyde Bolig, Kost, Vask og Oppasning m. v. i dertil anviste Localer, og da tillige at staae under Aca- demiets Love. Herom vil i sin Tid nærmere Anordning skee, naar Aca- demiet kan træde i Virksomhed. 22) De, som uden at være Elever, have efter § 20 erholdt Underviisning i Sorøe Skole, og derfra dimitteres, have lige Adgang og lige Forpligtelse med hine til at benytte Forelæsningerne ved Aca- demiet, og der at underkaste sig philologisk-philosophisk Examen, med lige Virk- ning i Henseende til deres Rettigheder som akademiske Borgere. De staae ogsaa imidlertid under Aca- demiets Opsyn og Love,

men maa selv sørge for Kost og Logis i Byen. 23) Sorø Skole træder i Virksomhed med den 1. Oct. 1822; den akademiske Underviisning vil tage sin Begyndelse, naar Dimission første Gang er skeet fra Skolen. 24) Prøven med de Elever, som Plads maatte blive tilstaaet, vil begynde den 26 September 1822, til hvilken Tid de altsaa maa være tilstede i Sorø, hvor de have at melde sig hos Academiets Director med Døbeattest og andre dem vedkommende Oplysninger. Dersom Nogen befindes ikke at have den Alder, de Forkundskaber og de Egenskaber, som i det Foregaaende ommeldes, antages han ikke. Ligeledes, dersom Nogen, som er antagen, befindes i Løbet af Skoletiden ikke at have Naturgaver til Studering, eller ikke, Formaninger og Advarsler uagtet, at vise den Flid og Sædelighed, som udfordres, da paalægges det hans Forældre eller Værge at tage ham ud af Skolen, paa det han ikke, sig til Unytte, skal optage Plads for en anden dueligere og sædeligere.

1823

Univ.- og Skole-Direct. Circ., hvorved Directoren for Sorø Academie og Rectorerne ved samtlige lærde Skoler anmodes om at foranstalte, at der af de Programmer, som udgives fra Akademiet og Skolerne, foruden de 20 Exemplarer til Universitetet, hvis Indsendelse ved Directionens Circulære af 20de September s. A. er bestemt, endvidere indsendes 20 Exemplarer til Fordeling imellem de lærde Skoler. Ligeledes vil herefter enhver Skoles Bibliothek modtage Exemplarer af de ved Universitetet udkommende Programmer.

1824

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Rektoren for Metropolitan-skolen om, at Skolegangen herefter suspenderes for Disciple i Metropolitanskolen, naar den anordnede Betaling for ethvert Kvartal ikke er behørigen erlagt inden den femtende Dags Forløb i hvert Kvartals anden Maaned.

1825

Univ.- og Skole-Direct. Circ. til samtlige Ephorater, hvorved det paalægges Forstanderskaberne inden Udgangen af ethvert Skoleaar at lade affatte en Beregning over vedkommende lærde Skoles Stipendiefonds Indtægter i det forestaaende Skoleaar, da Rektor maa indrette sit Forslag om Stipendiernes Fordeling saaledes, at Stipendiesummerne kunne udredes af Stipendiefondets egne Indtægter. Denne Beregning bliver derefter at indsende hertil tilligemed Rektors Forslag.

10. Marts.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes: 1) At Bestemmelserne i Rskr. af 4de Mai 1759 maae forandres derhen, at Biskoppen over Island maae være bemyndiget til, naar nogen særdeles vel begavet, flittig og sædelig Discipel skulde savne den fornødne Leilighed til at uddanne sig i Island, da at tilstille Universitetsdirectionen fuldstændige Bevisligheder om Disciplens Værdighed til særdeles Understøttelse, hvorefter Directionen afgjør, om han i Helsingørs, Roskilde, Slagelse eller Kjøbenhavns lærde Skoler kan tilstaaes fri Undervisning tilligemed Skolens høieste Stipendium, under Forpligtelse, at han efter fuldendte academiske Studier vender tilbage til sit Fædreland for at gavne dette i offentlig Stilling, da han ellers til den Skole, fra hvilken han har nydt saadan extraordinair Understøttelse, bør tilbagebetale Sammes Beløb. 2) At saadanne Disciple beholde samme Adgang til Kommunitet og Regentsen, som allernaadigst er tilstaaet de Studerende, der fra Island dimitteres til Universitetet.

Kgl. Resol. ang. Statuter for Sorøe Academie.

1827

28. Jan.

II. Skole-Indretningen i Særdeleshed.

14) Til Underviisning og Opdragelse i Skole-Indretningen skal kunne antages, og deri vedligeholdes et fast Antal af ikke højere end 64. Foruden Underviisningen giver Stiftelsen dem tillige, under tilbørlig Orden og Disciplin, Bolig, Kost, Vask, Brænde, Lys og Oppasning samt Tilsyn og Pleie i Sygdoms-tilfælde, og ordner deri Alt saaledes, at de tidligen kunne dannes til at vorde sunde, gode, forstandige, sædelige og ved udvortes Anstand sig anbefalende unge Mennesker. 15) For ovenmeldte Underviisning og Underholdning betaler aarligen Enhver ialt 200 Rbdlr. rede Sølv i fire Terminer, hver Termin forud. 16) Eleverne ere i Reglen alle Betalende; dog skulle nogle Gratistpladser være forbeholdne, især for Sønner af uformuende Embedsmænd, som længe have tjent Staten trolig og vel i vigtige og anseelige Poster. Disse Gratistpladser har Kongen bestemt til et Antal af 14, at fordeles imellem Academiet og Skolen, og Kongen vil selv udnævne til samme. De betalende Elever antages af Directionen. Gratisterne nyde i Eet og Alt samme Underviisning og samme Emolument i Henseende til Bolig, Kost o. s. v. som de Betalende. 17) Enhver antagen Eleve, Betalende eller Gratist, skal ved sin Ankomst til Stiftelsen medbringe, og saalænge han er der, vedligeholde af Gang- og Sengelinned samt

Klæder og Fodtøi m. v. det, som ved Reglement er bestemt, 28. Jan. ligesom og de fornødne Bøger. Forsaavidt heri er Forsømmelse, anskaffes det Fornødne, som mangler, af Stiftelsen for Vedkommendes Regning. 18) I Henhold til Kong Frederik den Andens Bestemmelse i Fundatsen af 1586, og til afgangne Academiets Velgjører, Baron Ludvig Holbergs Ønske og Begjæring i Tillæg til hans Testamente af 20 Jan. 1748, som ogsaa bleve fulgte i § 6 af den senest under 29 Jan. 1782 givne Fundats, skulle ikke alene Adeliges og lige med Adel Privilegeredes Børn, men ogsaa andre Embedsmænds og agtbare Borgeres Børn af god Opdragelse have Adgang til at optages i Stiftelsen baade som Gratister og som Betalende. 19) Samtlige Elever staae under Stiftelsens almindelige Opsigt og Orden, og Ingen kan derfor have Hovmester eller egen Tjener hos sig. 20) Som væsentlige Betingelser for dem, der ønskes antagne i Skolen, skal paasees: a) at de have fyldt deres 10de Aar, eller mange ikkun nogle faa Maaneder deri. b) At de i det mindste kunne læse færdigt dansk og latinsk Tryk og Skrift; c) at de kunne skrive det danske Sprog uden betydelige orthographiske Feil, og overalt ere saaledes bekjendte med dette Sprog, at de kunne nytte Underviisningen; d) at de kunne regne de 4 Species; e) at de ikke ere over 16 Aar; f) at deres Sæder ere ufordærvede, og deres Anstand sømmelig; g) at deres Alder ikke staaer i alt for stort Misforhold til den Alder, der maa ansees som den meest passende for den Classe, til hvilken de efter deres medbragte Kundskaber kunne henhøre; h) at de ikke have nogen betydelig Sjæls- eller Legemssvaghed. Enhvers Plads i Classen bestemmes efter foregaaende Prøvelse i Forhold til hans Kundskaber.

VI. Friheder og Benaadninger for Stiftelsen.

48) Saavel for dens Hovedbygning og øvrige Bygninger paa det gamle Klosters Grund indenfor Klosterporten, som for de Gaarde og Vaaninger i Sorø By, som Academiet eiede førend Aaret 1821, skal Academiet have samme Friheder som forhen ifølge Fund. 29. Jan. 1782, saaledes at disse Gaarde og Vaaninger uagtet de til dels ere Kjøbstædbygninger, skulle være befriede for alle Skatter og Paalæg, Indqvartering undtagen. 49) Samtlige Stiftelsens Embedsmænd og Betjente, hvad enten de boe i og ved Academiebygningen eller i Sorø By, skulle være fritagne for alle personlige Sorø Byes Bestillinger; dog at Ingen tager deraf Anledning til at frasige sig Værgemaal, som

28. Jan. ham efter Loven kunde tilfalde. 50) Stiftelsen skal i alle Tilfælde være fritagen for stemplet Papiirs Brug ved Udfærdigelser; ligesom den og i alle Retssager skal have *beneficium processus gratuiti*. 51) Den Consumtions-Frihed, som Akademiet har været forundt, skal fremdeles vedblive paa samme Maade som hidtil, nemlig saaledes, at Sorøe Byes Consumtions-Casse udbetaler 150 Rbdlr. Sølvs aarlig til Academiets Casse, imod, at Consumtions-Afgift erlægges af alle consumtionspligtige Varer, som forbruges af dem, der henhøre til Akademiet, hvad enten de opholde sig paa Academiets egen Grund eller i Sorøe Bye. 52) Ligeledes vedbliver den Tilladelse, som ved Fund. 29 Jan. 1782 § 33, Told- og Consumtions Fr. 1 Febr. 1797 § 379 og Fr. om Befordringsvæsenet i Dmk. 27 Jan. 1804 (§ 7, 6to) er given samtlige Embedsmænd, Betjente og Studerende i og ved Stiftelsen, til at leie Befordring af Academiets Gods for billig Betaling, uden Paatale af Stædernes Vognmandslaug, og uden at betale Milepenge, imod Attest fra Academiets Hovedcontoir. 53) Akademiet maa, som hidtil, have sit eget Segl, i hvis Skildt sees en Phønix, oplivet ved Straalerne af en lysende Sol, med Motto: *redivivus luce nova*, og ovenpaa Skildtet det Kongelige Chiffer i dobbelt Træk, med Overskrift: D. G. Rex Daniæ, Vand. et Goth. &c. Restaurator Academiae Soranæ.

Dette Segl, som ikkun skal være til Brug til Academiets offentlige Documenter og Acter, maa aftrykkes i rødt Vox.

17. Aug. **Kgl. Resol.** ang. Erlæggelsen af Contingenter m. m. til Sorøe Academie.

1) Forældre eller Værger, hvis Børn eller Myndlinger antages i Sorøe Academies Underviisnings- og Opdragelsesanstalt som betalende Elever, skulle, forinden Eleverne modtages i Stiftelsen til Undervisning og Underholdning, ved Foreviisning for Director af den fra Cassereren meddelte Qvittering godtgjøre, saavel at det befalede Contingent af 200 Rbdlr. rede Sølvs aarlig er betalt forud for tre Maaneder, som at Akademiet er erstattet dets Udlæg for Elevens Sengemadratter m. v. Det Sidste gjælder ligeledes om Gratister.

2) Naar, under Elevernes Ophold paa Stiftelsen, Qvartalscontingent, som efter Statutterne bør erlægges forud, ikke inden fjorten Dage efter Forfaldstiden er betalt, skal Cassereren derom indberette til Directionen, fra hvis Side derpaa vedkommende Forældre eller Værger tilkjendegives, at, saafremt de ikke inden sex Uger derefter have afgjort Restancen, vil Eleven, dersom de ikke selv

træffe Anstalt til hans Afhentelse, paa deres Bekostning blive sendt tilbage fra Akademiet under Forbehold af dettes Fordring i Anledning af hans Ophold paa Akademiet og hans Hjemsendelse. 17. Aug.

3) Saafremt det ved Statuternes § 30 bestemte Contingent for Skolesøgende, hvilket stedse bør erlægges hvert Quartal forud, ikke inden det løbende Quartals Udgang er betalt, bør saadant af Cassereren anmeldes for Academiets Director, hvem det derefter paaligger at suspendere Vedkommendes Skolegang, indtil Restancen er berigtiget.

4) Naar, under en betalende Elevs eller en Gratists Ophold paa Stiftelsen, fra Forældres eller Værgers Side maatte være Forsømmelse i at forsyne ham med hvad han behøver, maa det Udlæg, som efter Statuternes § 17 da kan gøres fra Academiets Casse til det Manglendes Anskaffelse paa Vedkommendes Regning, indskrænke sig til det, som er uundgaaeligen og uopsætteligen nødvendigt, og saaledes ingen Udgift af dette Slags af Academiets Casse foreskydes, medmindre paa Regningen er af Academiets Director attesteret, at den eller de Artikler, til hvis Anskaffelse Udlæget skulde skee, ere for Eleven uundgaaeligen og uopsætteligen fornødne, og det derhos saaledes, at i intet Quartal saadant Udlæg for nogen Elev maa overstige 20 Rbdr., og at det Udlagte da, hvis det ikke forinden erstattes, indkræves og indbetales i Begyndelsen af det følgende Quartal; det Sidste gjælder ogsaa om hvad Erstatning nogen Elev maatte være bleven Akademiet skyldig for paaført Skade. Indtil Betaling er skeet, gives ingen ny Credit.

5) Om en Elev eller Skolesøgende forlader Institutet i Løbet af et Quartal, tilbagebetales ham dog ingen Del af det forud erlagte Quartalscontingent.

6) Hvad foran er fastsat om Restancer, som paadrages for Elever, gjælder ogsaa om Restancer, paadragne af de Academister, som i Stiftelsen nyde Underhold.

Plakat, hvorved de i Fr. 11 Maj 1775 § 66 indeholdte Forskrifter gjentages med nogle Forandringer og nærmere Bestemmelser

Da det er anseet tvivlsomt, hvorvidt de i Fr. om de latinske Skoler 11 Mai 1775 § 66 indeholdte Forskrifter ere ophævede ved den senere Fr. 7 Novbr. 1809, saa gjentages herved disse Forskrifter, dog med nogle Forandringer og nærmere Bestemmelser, som Kongen har fundet hensigtsmæssige. Thi befales:

28. Nov. 1) Ingen, der driver Næring som Værtshuusholder, Kromand, Billardholder, Conditor, Restaurateur eller Gjæstgiver, maa tillade nogen Discipel af de lærde Skoler at sidde i deres Huse for at drikke, eller der at forsamle sig, eller have noget Slags Spil, af hvad Navn nævnes kan, alt under Straf for Værten af en Mulkt fra 2 Rbd. til 10 Rbd. Sølv efter Omstændighederne, hvilken Mulkt, der bliver at dictere af vedkommende Politiret, tilfalder Skolens Bibliothek. 2) Den Voxne, som beviisligen forfører en Skolediscipel til usædeligt Forhold, bliver derfor at straffe efter Lovens 6—22—3, saaledes som dette Lovsted er forandret ved Fr. 24 Septbr. 1824.

1829

10. Jan. **Univ.- og Skole-Direct. Skr.** til Sorø Akademis Director, hvorved tilkjendegives, at der Intet haves imod, at, hvor Forældre, som boe i de kgl. Vestindiske Besiddelser, Embedsmænd eller andre Kongens Undersaatter sammesteds, ville sende deres Sønner i en tidligere Alder her til Landet for at opdrages, og i den Hensigt derefter at lade dem indtræde som betalende Elever ved Sorø Akademi, og saadanne Forældre hos Directoren erkjendige sig om, hvorvidt de der kunne gjøre sig Haab om at faa deres Sønner optagne ved Institutet, Directoren i ethvert Tilfælde tilkjendegiver Vedkommende, at han er bemyndiget til at aabne dem Udsigt til, at deres Sønner eller Myndliger ville, under Forudsætning af at have de ved Statuterne foreskrevne Egenskaber, ved Concurrence om ledige Pladser efter Omstændighederne af Directionen blive tagne i fortrinlig Betragtning.

24. Jan. **Univ.- og Skole-Direct. Circ.** til samtlige Rektorer udenfor Kjøbenhavn og Directoren ved Sorø Akademi:

Da det undertiden skeer, at ved de denne Direction underlagte Læreanstalter indtræffer en eller anden Begivenhed, som for disse Læreanstalter har særlig Interesse, eller noget Tilfælde, som vækker almindelig Opmærksomhed, uden at Directionen derom erholder officiel Kundskab, saa skulde Man . . . have anmodet . . . om, naar saadanne Begivenheder eller Tilfælde skulde indtræffe, da ufortøvet at meddele Directionen Underretning perom, ogsaa naar Gjenstanden ikke kræver denne Directions Resolution.

1830

17. April. **Univ.- og Skole-Direct. Skr.** til Forstanderskabet for Aalborg Cathedralsskole, hvori Samme — i Anledning af dets Fore-

spørgsel, hvorledes i Tilfælde af Meningsulighed imellem Forstanderskabets Medlemmer skal forholdes — svares, at i Almindelighed ville Sagerne være at afgjøre efter Pluralitet, men at, saafremt over nogen Gjenstand Skolens Forstanderes Stemmer skulde være lige delte, vil Spørgsmaalet, i Analogie af Fdg. af 7de November 1809 § 13, og efter den i samme Forordnings § 8 fremsatte Regel, at Ephorerne skulle have Indseende med, at alle lokale Hindringer for Skolens Velfærd, saavidt muligt, ryddes af Veien, være at forelægge Aalborg Stiftsøvrighed, som da, efter Omstændighederne, enten vil afgjøre samme eller indstille Sagen til denne Directions Resolution.

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Ephoratet for Viborg 26. Oct. Cathedralskole, hvori Samme, i Anledning af et indtruffet Tilfælde og en derved foranlediget Forespørgsel, tilskrives, at Directionen ikke skjønner rettere, end at Disciples Opflyttelse fra Klasse til Klasse i Skolen, ligesaavel som deres Dimission til Universitetet, bør afgjøres efter Rektors Bedømmelse, efterat Sagen først i et Lærermøde af Skolens samtlige faste Lærere er overlagt, hvorimod det maa staae de dissenterende Lærere frit for at lade deres afvigende Votum indføre i Forhandlingsprotokollen.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at de i den almindelige Skolefond indestaende Oplagspenge for Stipendiater fra de lærde Skoler, der ere dimitterede førend Aaret 1828, til Beløb 228 Rbd. 55 Sk. rede Sølv og 1020 Rbdlr. 8 Sk. Repræsentativer maa henlægges til en Fond, til hvilken de Oplagspenge, som ikke i Løbet af tre Aar efter vedkommende Stipendiaters Dimission have kunnet udbetales disse, herefter skulle hjemfalde, hvorover Regnskab bliver at føre under Regnskabet for den almindelige Skolefond, og tillades derhos allernaadigst, at Renterne af bemeldte Fond, efter Universitetsdirectionens Bestemmelse, maa uddeles til Understøttelse for trængende og værdige Studerende ved Kjøbenhavns Universitet.

1831

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Kathedralskolen i Odense, hvori udtales, at det maa ansees for rettest, at Kathedralskolens Disciple ved Konfirmationen staa sammen i den Orden, hvori de sidde i Skolen, men at det maa overlades til Stiftsprovsten, hvorvidt han finder Anledning til ved Konfirmationen at stille nogen Konfirmand øverst over Skolens Disciple.

24. Dec.

25. Febr.

Univ.- og Skole-Direct. Circ. til samtlige lærde Skoler om, at det herefter ved den befalede aarlige Indberetning om den (i Efteraaret) afholdte Hovedexamen maa blive tilføiet, hvilket Antal Disciple, der findes i Skolen ved det nye Skoleaars Begyndelse, samt hvorledes Disciplene ere fordelte i de forskjellige Klasser.

1833

12. Oct.

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til den lærde Skole i Randers hvori samme tilskrives, at der, naar Disciple gaae over fra en lærd Skole til en anden, ikke i Følge Lovgivningen kan af Vedkommende fordres Fritagelse for paany at erlægge de i Skoleforordningen af 7de Novbr. 1809 § 65 befalede Indskrivningspenge, men at det paa derom indgiven Ansøgning kan komme under nærmere Overveielse, hvorvidt Eftergivelse i det specielle Tilfælde kan bevilges.

2. Nov.

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Kathedralskolen i Røskilde, hvori meldes, at da tvende anmeldte Disciple nu ikke ere bestemte til, efter fuldendt Skoleaar og lovformelig Dimission, at studere ved Universitetet, vil det ligefrem følge af Bestemmelsen i Fdg. 7. Novbr 1809 § 76 Nr. 1, at de ikke kunne komme i Betragtning til at nyde noget Skolebeneficium, hvorhos bemærkes, at den Omstændighed, at bemeldte Disciple i sidst afvigte Skoleaar have nydt fri Undervisning, ikke heri kan gjøre nogen Forandring, da Skolebeneficier ikkun tilstaaes for eet Skoleaar.

1834

1. Nov.

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Frederiksborg lærde Skole, hvorved udtales, at Skolebeneficier hver Gang ikkun tilstaaes for eet Aar, og at den Discipel, hvem saadant Beneficium for eet Aar er tilstaaet, ikke derved har erhvervet Ret til fremdeles at nyde det, men at dette beroer paa, hvorvidt hans økonomiske Forfatning er uforbedret, og hvorvidt han ved fortsat Flid og Sædelighed visér sig værdig dertil, og at der, som Følge heraf, ikke blot bliver Spørgsmaal om den enkelte ved en Discipels Udtrædelse af Skolen vakantblevne Gratistplads, men at derimod samtlige Beneficier og Gratistpladse maa ansees som vakante, saaledes at deres Besættelse skeer ved Valg af de dertil ved Trang og Opførsel mest kvalificerede Disciple, saavel blandt dem, der ikke forhen have været forundte, som dem, der allerede have nydt Beneficier. Hvad den Omstændighed betræffer, at N. N.s anden Søn indstilles til at nyde Gratistplads, da kan samme ikke i og for sig afgive tilstrækkelig Grund til at nægte Broderen et lige Beneficium.

Cancelliets Skr. til Univ.- og Skole-Dir., hvori udtales, at den sædvanlige Regel i Lovens 2—22—43 om Indfæstning, eller saakaldet «første Kjøb», som skal gives for Stolestader i Kirkerne, foruden den aarlige Afgift, ikke er passende med Hensyn til de Stole eller Stader i Kirken, der overlades en lærd Skole, ligesom det, baade efter Skolens Forbindelse med Kirken og med Hensyn til, hvad der er befalet i Fdn. af 7. Nov. 1809 § 56, ansees passende, at der stedse anvises Skolen fornøden og bekvem Plads i Kirken, blot mod en aarlig Afgift for samme, uden at den i saa Henseende kan blive at behandle som en privat Person.

1839

Univ.- og Skole-Direct. Skr. til Kathedralskolen i Roeskilde, hvorved angaaende Disciples Opflytning paa Prøve udtales, at Direktionen ikke kan skjønne rettere, end at baade en saadan Foranstaltning kan være meget hensigtsmæssig, og at Skolens Rektor, hvem det tilkommer uden deri at hindres af de øvrige Læreres afvigende Meninger, at bestemme Disciplenes definitive Opflytning, ligesaavel maa have Myndighed til at foretage Opflytning paa Prøve, hvilket ikke, saaledes som Lærerne have yttret, nødvendigen forudsætter nogen Usikkerhed i Rektors subjective Overbevisning om Disciplens Modenhed til Opflytning.

Univ.- og Skole-Direct. Skr. ang. trykte Programmer til Indbydelse til den offentlige Hovedexamen i de lærde Skoler og hvad disse bør indeholde.

Direktionen kan ikke andet end anse det for en vigtig Gjenstand for sin Opmærksomhed at fremme en mere udbredt og fuldstændig Kundskab, end hidtil har fundet Sted, om Alt hvad der foregaaer i de lærde Skoler, og som Følge deraf en mere levende og frugtbar Berørelse saavel mellem samtlige lærde Skoler indbyrdes som mellem hver enkelt Skole og vedkommende Byes eller Omegns Beboere, hvis Interesse og Velvillie for Skolen det ogsaa maa ansees som magtpaaliggende at vække og vedligeholde. I dette Øiemed og i Henhold til Fdn. af 7de Novbr. 1809 § 89 vil Direktionen herefter have det anseet som Pligt for enhver af de lærde Skolers Rektorer eller Bestyrere, til den offentlige Hovedexamen i Skolen at indbyde ved et trykt Program, indeholdende enten en videnskabelig Udarbeidelse i Forbindelse med Efterretninger om Skolen, saaledes som allerede i nogle Aar har fundet Sted i enkelte Skoler, eller idetmindste sidstnævnte Efterretninger alene. Uagtet det saaledes ikke er nødvendigt, at Programmet indeholder nogen videnskabelig Afdeling, maa saa-

14. Sept. dant dog ansees ønskeligt, da Direktionen ikke kan paatvivle, at der jo ved enhver Skole ville, foruden Rektoren eller Overlæreren, ogsaa blandt de øvrige Lærere findes flere, som kunne paatage sig et saadant Arbejde, hvilket heller ikke vil kunne medføre særdeles Byrde for Skolen, da det kan forfattes af hvilkensomhelst af Skolens Lærere efter Omgang. Som Gjenstand herfor maatte helst vælges mindre Afhandlinger over et eller andet for Skolemanden almeninteressant Emne, eller og over historiske og andre Emner, fremdeles Taler, Oversættelser o. s. v. Programmets anden, befalede eller officielle Afdeling bør forfattes af Skolens Rector og indeholde alle saadanne Efterretninger om Skolens indre Forfatning og Virksomhed i det sidst forløbne Skoleaar, som kunne have Interesse for Skolernes Lærere og Disciple eller for Publikum i Almindelighed, navnlig om Discipelantallet, saavel i hele Skolen som i hver Klasse, Disciplenes Af- og Tilgang, Udfaldet af Examen Artium, Timetabeller, de benyttede Lære- og Læsebøger, de i ethvert Skoleaar gennemgaaede Pensa, Forandringer i Lærerpersonalet, Bibliothekernes Tilvæxt, Beneficiernes Fordeling, og overhovedet om enhver Foranstaltning, der vedkommer saavel Underviisningen som Skolen i det Hele, og endelig det Vigtigste om Skolens økonomiske Forfatning, om de Gaver, der maatte tilflyde den, og saa fremdeles.

1843

15. Juli. **Reglement for Sorø Academies Skole og Opdragelsesanstalt**

(udfærdiget af Direct. for Univ. og de lærde Skoler).

I. Om Underviisnings- og Opdragelsesanstaltens Bestemmelse, Lærernes Forhold til samme, Underviisningen og Underviisningstiden.

§ 1. Sorø Academies Skole skal efter de under 28 Januar 1827 allernaadigst givne Statuter være Underviisnings- og Opdragelsesinstitut for et vist Antal Elever, som der ved fundamentale Skolestudier dannes til at vorde oplyste og duelige Mænd for Staten. Stiftelsens Øiemed er saaledes ikke alene Underviisning, men tillige Opdragelse, og til begge Dele bør tages lige opmærksomt Hensyn. Til Skolens og Opdragelsesanstaltens Rector og samtlige Lærere næres den Tillid, at de ved deres Exempel som ved deres Lærdomme ville søge og vide at tilegne sig de Unges Høiagtelse og Tillid, og at de enige med hverandre ville omgaaes Eleverne med den blide Alvorlighed, der i Ungdommens Opdragelse virker mere end idelig Mildhed eller idelig Strænghed. Navnlig er det samtlige Læreres Pligt at virke til, at en sædelig

15. Juli.

og christelig Aand bliver herskende i Skolen og Opdragelsesanstalten, og at det bliver indlysende for de Unge, at Lærere og Disciple skulle virke til et og samme Maal, og at det, selv hvor det nægtes de sidstnævnte hvad der kan være dem behageligt, ikke er at ansee som vilkaarlig Straf, men som en naturlig Følge af deres eget Forhold. Ligesom Anvendelsen af disse almindelige Grundsætninger i det enkelte Tilfælde vil beroe paa Lærernes Skjønsomhed og Conduite, forventes det altid nøie iagttaget, at der er aftalt Enhed i Lærernes Forhold og Fremgangsmaade, saa at deres Bestræbelser ikke modarbejde hinanden indbyrdes istedetfor i Forening at virke til det fælles Maal.

§ 2. Sorø Academies Skole optager saavel saadanne Elever, der skulle forberedes til de egentlige akademiske Studier, som saadanne, der uden at ville betræde den akademiske Bane attraae den for en højere borgerlig Virksomhed nødvendige Dannelse. Den bestaar af 6 Klasser, af hvilke den 6te eller øverste er toaarig, de øvrige etaarige. I disse Klasser skulle de nuværende og tilkommende Elever og Skolesøgende være fordeelte, og efter deres Opførsel og gjorde Fremgang saavel maanedlig omflyttes, som siden fra Klasse til Klasse opflyttes.

§ 3. Skoleaaret begynder den 1ste September. De Gjenstande, hvori der gives Underviisning, ere følgende: 1) Sprog: Dansk, Latin, Græsk, Tydsk, Fransk og Engelsk; 2) Videnskaber: Religion, Historie, Geographie, Mathematik, Naturhistorie og Naturlære; 3) tekniske Færdigheder: practisk Regning, Skrivning, Tegning, Sang og Instrumentalmusik og Gymnastik, derunder indbefattede Svømning, Hugning og Dands.

§ 4. Foruden den mundtlige Underviisning, anstilles ogsaa skriftlige Øvelser paa samme Maade, som for de lærde Skoler i Almindelighed er bestemt, saavel i Sprog som i Videnskaber, dog med den Forandring, som følger af den mere udvidede Læreplan, der i Sorø for Underviisningen i de levende Sprog lægges til Grund, hvilken Plan medfører, at Disciplene øves i at skrive fransk og tydsk Stil.

§ 5. Efter Overlæg med Lærerne afgjør Rektor, hvilken Underviisning der i enhver Skoletime skal gives i Sprog og Videnskaber og af hvem, ligeledes hvilke Timer der skulle anvendes til Musik, Tegning og Gymnastik. Over denne Fordeling affattes ved hvert Skoleaars Begyndelse en Tabel, som revideres hvert halve Aar, for at en ny kan affattes, hvis nogen Forandring i den gamle betragtes fornøden eller tjenlig. Den gjældende Lectionstabel skal stedse være opslaaet i Skolelocalet. Dersom

15. Juli. Omstændigheder indtræffe, der give Anledning til en eller anden Forandring i Mellemtiden, er Rector bemyndiget til provisorisk at bestemme en saadan. Naar nogen ny Timetabel affattes, indsendes den til Direktionen, for af samme at approberes.

§ 6. Alle Lære- og Læsebøger, der bruges i Skolen, skulle være dertil autoriserede af Directionen. De skulle alle være trykte. Dictater bør, som tidsspildende, ikke finde Sted, uden det maatte være til en eller anden kort Forklaring eller Oplysning ved det trykte, som lægges til Grund.

§ 7. Ferier gives i Sorø Academies Skole:

- a) hele August Maaned;
- b) ved Julefesten fra 24. December til 6. Januar incl.;
- c) ved Paaskefesten fra Onsdagen i Paaskeugen til 3. Paaske-dag incl.;
- d) ved Pintsefesten fra Dagen før Festen til 3. Pintsedag incl.

Forsaavidt nogen eller nogle af Eleverne i Ferierne forblive tilbage ved Academiet, maa der være sørget for, at disse ikke blive uden Opsigt af Lærere.

II. Rector.

§ 8. Rector udfører i Almindelighed Alt, hvad til øverste Tilsyn med Skole- og Opdragelsesanstalten i dennes forskjellige Dele og til dens øverste Bestyrelse paa Stedet udfordres, Alt under Overbestyrelse af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler.

§ 9. Forsaavidt Rector, der vaager over den daglige Orden i enhver Henseende, i Tvivlstilfælde ikke er bemyndiget til selv at tage afgjørende Bestemmelse, brevveksler han umiddelbart med Directionen. Han corresponderer ogsaa med Elevernes Forældre og Værger, samt med alle Andre, som ellers i Henseende til Opdragelsen og Underviisningen maatte have Noget med Skolen og Opdragelsesanstalten at forhandle. Hos ham er derfor Skolens og Opdragelsesanstaltens Archiv og samtlige dertil hørende Protocoller og Documenter, hvorhos han antager, instruerer, lønner og afskediger den ham i hans Embedsstilling fornødne Haandskriver og bestrider alle med Contorhold forbundne Udgifter til Protocoller, Contorinventarium m. V. mod en aarlig Godtgjørelse af Academiets Kasse.

§ 10. Ligesom Rector, der har at vaage over, at den for hvert Aar udkastede Underviisningsplan og Lectionstabel i deres enkelte Dele overholdes, selv bør tage Del i Underviisningen i Skolen og derhos, for at sættes i Stand til at have den tilbørlige

Oversigt over den hele Underviisning, jævnlig overvære Skoleunderviisningen i de forskjellige Sprog og Videnskaber, saaledes maa han ogsaa, saavidt muligt, selv personlig medvirke ved Opdragelsen, og paasee, at de inspectionshavende Adjunkter med Hensyn til samme varetage deres Pligter.

§ 11. Rector, som fører Tilsyn med Alt den indre Orden vedkommende, antager, instruerer og afskediger de fornødne Opvartere ved Skolen og Opdragelsesanstalten, og har Indseende med, at Øconomus afskediger dem af sine Folk, til hvis Bortfjernelse der maatte være tilstrækkelig Anledning.

§ 12. Han fører alt Opsyn, som vedkommer Skolens og Opdragelsesanstaltens Økonomi, og paaseer, at Øconomus, Oldfruen og Sygevartersken i denne Henseende opfylde deres indgaaede Forpligtelser. Det er hans Pligt jævnlig at tage Plads ved Elevernes Spisebord.

§ 13. Endvidere paaseer han ogsaa, at det til Skolen og Opdragelsesanstalten i dens forskjellige Afdelinger anskaffede Inventarium og de reglementerede Fornødenheder haves af god Qvalitet, og at dermed sparsommeligen og redeligen omgaaes. Han har derhos betimelig at foranstalte, at de i saa Henseende fornødne Indkøb, eller den Istandsættelse af Inventarier, som han eragter tjenlig, skeer paa en saa sparsommelig Maade, som Materialernes eller det udførte Arbeides forsvarlige Beskaffenhed tillader. Forsaavidt nogen Reparation eller ny Anskaffelse for Academiets Regning er foranlediget ved skjødesløs Fremgangsmaade eller Overlast, drager han den eller de Skyldige til Ansvar til Skadens Erstatning, og paaseer, at saadanne Erstatningssummer indbetales til Academiets Kasse.

§ 14. Naar i Mellemtiden mellem den aarlige almindelige Reparation, som foretages efter Syn og Approbation, og den næste almindelige Reparationstermin smaa Udbedringer blive fornødne paa Døre, Vinduer og deslige i den Del af Stiftelsens Bygninger, der hører under Skolen og Opdragelsesanstalten, henvender Rector sig directe til den Embedsmand, som har Inspection med Academiets Bygninger. Om Forandringer eller Reparationer af større Betydenhed, som i samme Mellemtid maatte vise sig nødvendige, gjør han derimod Indstilling til Directionen.

§ 15. Udgifter, der vedkomme Skolen og Opdragelsesanstalten, anviser Rector efter de til enhver Tid for hans Bemyndigelse i saa Henseende givne og gjældende Regler, til Ud-

15. Juli. betaling af Academiets Hovedkasse af vedkommende Conti paa de for Akademiet aarlig allernaadigst approberede Budgetter.

§ 16. Dersom Rector udenfor Ferietiden ønsker at være fraværende fra Skolen og Opdragelsesanstalten paa flere Dage, har han at anmelde dette for Directionen, og naar han ved saadan Fraværelse eller ved Sygdomstilfælde er hindret fra at varetage sine Forretninger, overdrager han til den af Adjuncterne, som han anseer dertil for bedst skikket, at udføre de Rector paaliggende Pligter. Denne overtager da Rectors Pligter paa eget Ansvar, dog saaledes at Intet af Vigtighed foretages, naar det uden Skade kan udsættes.

III. Adjuncterne.

§ 17. Adjuncterne give Underviisning, Enhver i det eller de ham anviste Fag og Timer efter den approberede Underviisningsplan og Lectionstabel. De bør hver for sig bidrage til, at Alt holdes i god Orden og Skik, og naar de bemærke Noget, som strider derimod, er det deres Pligt derom at underrette Rector. Ogsaa ere de baade berettigede og forpligtede til ikke alene i deres Underviisningstimer, men ogsaa udenfor samme, ved mødende Leiligheder, at vise Eleverne og de skolesøgende Disciple tilrette, naar de afvige fra det, der er dem foreskrevet. Naar i Tilfælde af Forseelse de i Reglerne til Iagttagelse af Eleverne og de Skolesøgende omtalte mildere Midler skulde findes aldeles utilstrækkelige, og navnlig naar nogen Elev eller Skolesøgende viser Opsætsighed eller Trodsighed mod en Lærer, er denne berettiget til, øieblikkelig og paa Stedet at revse ham med korporlig Straf, dog med Sindighed og uden at røbe Hidsighed eller Bitterhed.

§ 18. De Timer, som enhver Lærer tildeles, er det hans Pligt nøiagtig at varetage og udelukkende at anvende til Diciplenes Underviisning, samt saaledes med sin Formand og Eftermand at afvexle, at ingen Klasse sidder ledig, hvorved lettelig forvoldes baade Tidsspilde og Uorden. Ingen maa ombytte den ham anviste Time uden Rectors Samtykke.

§ 19. Naar nogen Lærer ved Sygdom eller andet uundgaeligt Forfald hindres fra at varetage sine Forretninger, paaligger det ham saa betimelig som muligt at melde saadant for Rector, som da drager Omsorg for, at en anden træder i hans Sted. Hvis han ønsker at reise bort paa længere Tid end 8 Dage, maa Tilladelsen søges hos Directionen og med Ansøgningen følge Rectors Erklæring om, hvorledes Timerne besørges. Ingen

Lærer maa unddrage sig den gjensidige Pligt at overtage Forretningerne for en anden. 15. Juli.

§ 20. Den blandt Adjuncterne, som tillige er opsigtsførende, paaligger det at have det specielle Tilsyn med Elevernes Opdragelse. De spise med dem til Middag og Aften, og bør overhovedet saa vidt muligt være tilstede hos og sammen med dem og navnlig idelig vaage over, at disse i og udenfor Academibygningen opføre sig som de bør, og naar de finde Noget derfra afvigende, da formane, advare og irettesætte. Ligeledes have de Tilsyn med, at Eleverne hensigtsmæssigt anvende deres Forberedelsestimer i de dertil bestemte Værelser. Naar det behøves, ere ogsaa den eller de Adjuncter, som boe udenfor Academibygningen, pligtige at tage Deel i saadant Opsyn.

§ 21. Hvorledes Opsigtstiden fordeles mellem de opsigtsførende Adjuncter, saaledes at de deri ligelig deltage og afvexle, afgjøres af Rector, saaledes som han finder det mest hensigtsvarende i Almindelighed og bekvemmest i det Hele og for Enhver især.

§ 22. Det tillades ikke de i Academibygningen boende Adjuncter at have hos sig nogen skolesøgende Discipel enten imod Betaling eller gratis, ligesom det ogsaa skal være disse, saavel som de øvrige Adjuncter forbudt, mod Betaling at meddele Elever eller Skolesøgende privat Undervisning.

IV. Kunstlærerne.

§ 23. Lærerne, som give Undervisning i Kunster og Legemsøvelser, hvilke, hvad deres Forretninger paa Skolen angaaer, ere Rector subordonerede paa samme Maade som Adjuncterne, have de samme almindelige Rettigheder og Forpligtelser, som for Adjuncterne ere fremsatte i §§ 17, 18 og 19, men iøvrigt have de ingen særegne Opsynsforretninger udenfor de dem anviste Timer. Dog bør Musiklæreren, saavidt muligt, være tilstede, naar Morgenlovsangen holdes.

§ 24. Underviisning i Instrumentalmusik nyde de skolesøgende Disciple ikkun mod særlig Betaling, efter Overenskomst med Musiklæreren, hvorimod denne Underviisning meddeles uden Betaling til dem af Eleverne, som Rector efter Overlæg med Musiklæreren finder dertil at have et godt naturligt Anlæg.

V. Lærersamlingerne.

§ 25. Maanedlig paa en bestemt Dag eller oftere, naar Rector finder det fornødent, holdes udenfor de bestemte Under-

15. Juli. viisningstimer Lærersamling, i hvilken samtlige Skolens Lærere er pligtige at møde. I disse Forsamlinger meddeler Rector Lærerne, hvad han finder tjenligt til Skolens og Opdragelsesanstaltens Tarv, og overveier med dem de Gjenstande, som efter deres Natur kræve Behandling i en Forsamling af Lærerne, hvad enten de angaa Underviisningen og Opdragelsen i Almindelighed eller enkelte Elever eller Skolesøgende i Særdeleshed. Om de Gjenstande, som særligt angaa Opdragelsesanstalten, holder han egne Conferencer med de paa Stiftelsen boende Adjunkter.

§ 26. Dersom nogen Lærer ønsker nogen Gjenstand af Vigtighed overveiet i det maanedlige Lærermøde, anmelder han det forud for Rector, for at denne kan have Tid til at indhente de fornødne Oplysninger.

§ 27. Det er en Selvfølge, at Ingen maa meddele, hvad der i en Lærersamling debatteres og derhos eragtes at skulle holdes hemmeligt.

§ 28. Det Væsentligste af de Sager af nogen Vigtighed, som i disse Forsamlinger overlægges eller forhandles, bliver at indføre i en dertil indrettet Protocol. Den yngste tilstedeværende Adjunct fører Pennen. Det saaledes indførte oplæses derefter og underskrives af Rector og de øvrige tilstedeværende Lærere.

§ 29. De i disse Lærerforsamlinger behandlede Sager afgjøres af Rector alene, medmindre Sagen er af den Vigtighed, at han finder det fornødent at indstille den til Directionens Afgjørelse. Den eller de dissenterende Lærere kunne lade deres Dissens og dens Grunde kortelig tilføre Protocollen eller vedlægge denne en omstændeligere Udvikling af samme.

VI. Examina.

§ 30. Aarlig holdes to Examina for at prøve Elevernes og de Skolesøgendes Fremgang i Sprog og Videnskaber. Den ene i Slutningen af Februar er privat og holdes i Nærværelse af Rector og de Lærere, der som Censorer dertil blive valgte, eller iøvrigt have Lyst og Leilighed til at overvære Prøven. Den anden i Slutningen af Juli er offentlig. Til denne sidste indbydes ved et Program, der indeholder Skoleefterrétninger, som meddeles af Rector, og i Forbindelse dermed, saavidt muligt, en af Rector eller en af Skolens Lærere forfattet videnskabelig Udarbeidelse. Efter Charactererne ved Examen i Februar, som kaldes Halvaarsexamen, kan Omflytning kun ske fra Plads til Plads i samme

Klasse. Efter Charactererne ved Examen i Juli eller Hoved- 15. Juli.
examen skeer Omflytning fra Klasse til Klasse.

§ 31. Saavel Halvaars- som Hovedexamen bestaaer af en mundtlig og skriftlig Prøve, saaledes indrettet, at en nøiagtig Kundskab om Disciplenes Fremgang i de forskjellige Sprog og Videnskaber, som i Academiets Skole læres, derved kan opnaaes. Rector bør, saavidt muligt, være tilstede ved de mundtlige Prøver og paasee Overholdelsen af den fastsatte Examensorden. Han besørger Charactererne uddragne af Censuren og derefter indførte i Examensprotocollen. Af de enkelte Specialcharacterer for Sprog og Videnskaber uddrages en Hovedcharacter.

§ 32. Themata til de skriftlige Examensprøver ved Skolen opgives enten af Rector eller med hans Samtykke af vedkommende Lærer i Faget, som da nogle Dage før Examen tilstiller Rector samme. I enhver Klasse udarbejde og besvare alle Disciple et fælles Thema.

§ 33. Rector har, forsaavidt han er tilstede ved den mundtlige Examen, Ret til at bestemme Examinationsgjenstanden, saavel i Sprog som i Videnskaber, hvilke ellers i Reglen bestemmes af den iblandt de tilstedeværende Censorer, i hvis Fag der examineres, eller i al Fald af den i Anciennetet ældste tilstedeværende Lærer. Dette skeer ved Examinationen i Sprog ved Opgivelse af visse Stykker af de læste Skrifter og ved Examinationen i Videnskaber ved Opgivelse af en vis bestemt Materie eller af en vis Paragraph i den ved Examinandernes Underviisning brugte Lærebog.

§ 34. Umiddelbart efter den aarlige Hovedexamens Tilendebrielse afholdes en almindelig Conference af Rector og de øvrige Lærere angaaende Disciplenes Translocation, hvorom Rector, hvis han finder det fornødent, iforveien kan indhente Lærernes skriftlige Erklæringer. Ved denne Conference gjøres enhver Discipels Modenhed og Sæder til Gjenstand for Overveielse og samtlige Læreres mundtlige Discussion, for at sætte Rector paa det fuldkomneste i Stand til at bedømme Sagen, hvorefter han enten i samme Lærermøde eller ifølge senere nøie Overveielse bestemmer, hvorledes Opflytning eller Omflytning skal skee, og derom underretter samtlige Lærere forinden den offentlige Kundgjørelse af Examens Udfald.

§ 35. Naar saavel enhver Discipels Character i de enkelte Rubrikker og Hovedcharacter ved Hovedexamen ere bestemte, som og, ved den Afgjørelse efter foregaaende Forhandling i Lærermødet, som i foregaaende Paragraph er ommeldt, enhver

15. Juli. Discipels Plads i vedkommende Klasse er bestemt, meddeles derom Underretning ved den offentlige Høitidelighed i Anledning af Translocationen.

§ 36. De Attester om Examens Udfald, som skulle meddeles enhver enkelt Discipel til Underretning for hans Forældre eller Værge, udfærdiges schematisk og underskrives af Rector alene. De indskrænke sig til at angive Vedkommendes Specialcharacterer og Hovedcharacter samt i Almindelighed at betegne hans Flid og Sædelighed. Derimod maa Intet offentlig yttres om Nogens bedre eller slettere Naturgaver, om hvilke Lærernes Dom bedst egner sig til privat Meddelelse fra Rector til vedkommende Forældre eller Værger, og det saaledes, at de enkelte Læreres Bedømmelse ikke hver for sig meddeles.

§ 37. I Kunster og Færdigheder aflægges den aarlige Prøve af Eleverne og de Skolesøgende paa den Tid og Maade, som af Rector hver Gang nærmere bestemmes. I de til Vinteren i Særdeleshed bestemte Legemsøvelser aflægges Prøve om Foraaret; i Svømning, Musik og Tegning paa samme Tid, som Hovedexamen ved Skolen afholdes.

§ 38. Spørgsmaalet om Disciples Modenhed til at gaa over til den academiske Underviisning afgjøres af Rector efter Overveelse af de skriftlige Erklæringer, som han har indhentet fra samtlige Lærere i den øverste Klasse, og for Eleverne tillige fra de paa Opdragelsesanstalten boende Adjuncter. Det staar da de dissenterende Lærere frit for at lade deres Mening, naar den er afvigende fra den af Rector tagne Bestemmelse, være sig om en Discipels Dimission eller om dennes Opsættelse tilligemed Grundene til samme, tilføre den Protocol, som i Lærerforsamlingerne holdes, hvorefter de blive uden alt Ansvar i denne Henseende.

15. Juli.

Regler

til Iagttagelse af Eleverne og de Skolesøgende
i Sorø Academies Skole og Opdragelsesanstalt.

(Udfærdigede af Direct. for Univ. og de lærde Skoler.)

§ 1. Det forudsættes, at Eleverne og de Skolesøgende, som nu ere antagne, eller herefter antages i Sorø Academies Skole og Opdragelsesanstalt, ere ved foregaaende god Opdragelse anførte til hvad Godt og Anstændigt er, og som Ynglinger af saadan Opdragelse og sand Æresfølelse paaligger det dem stedse at vise sig.

§ 2. Alt hvad dem af Skolens Rector og de øvrige dem foresatte Lærere befales, have de at holde sig efterrettelig, uden derimod i Ord eller Adfærd at yttre nogen Uvillie, og altid erindre sig, at Lydighed imod Foresatte og Lærere er for Ungdommen en Hovedpligt. 15. Juli.

§ 3. Ved Siden af saadan Lydighed er Flid i Studering, Reenhed i Sæder, Tækkelighed i udvortes Anstand, Beskedenhed og Sanddruhed i Tale, Forligelighed imellem hinanden indbyrdes, Høflighed mod alle, det, hvorpaa de stedse have at henvende deres Opmærksomhed, og hvori de skulle søge stedse mere og mere at vinde Fremgang.

§ 4. Den af Rector trufne Fordeling af Tiden imellem Skoleundervisning, Arbeide paa egen Haand og Forfrisknings- eller Fritimer, have Eleverne nøie at iagttage, saa at de punktlig indfinde sig ved enhver Beskjæftigelse til den foreskrevne Tid.

§ 5. Under Undervisningen skulle de være rolige og agtpaagivende, paa det at samme ikke skal forfeile sin Hensigt.

§ 6. I hver Klasse er en af Disciplene ugevis og skiftevis Ordensdux. Han indfinder sig derfor i Klassen, naar samme aabnes om Morgenens Kl. 7,40, og forlader den ikke, før det ringer til Lovsang. Ligeledes er han tilstede i Klassen i Fri-quarteret og 10 Minuter før Kl. 3 om Eftermiddagen. Det paa-ligger ham, naar Læreren ikke er tilstede, at vaage over Orden, og paasee, at Intet beskadiges ved Bemaling, Indskæring eller deslige. Skeer nogen saadan Skade, bør han strax anmelde det for vedkommende Lærer, da han ellers selv drages til Ansvar derfor.

§ 7. Til Ophold udenfor Underviisningstiden, ligesom ogsaa til Selvbeskjæftigelse, være sig ved atter at gennemgaae det, som paa Skolen er forklaret, eller ved Udenadslæren, eller ved at affatte foreskrevne Udarbeidelser paa egen Haand, anvises Eleverne visse Kamre til et bestemt Antal i Fællesskab.

§ 8. Søndagen udenfor Præparationstiden og Kirketiden og Fritimerne om Søgnedagene maae Eleverne anvende til deres Fornøielse. Det er dem da tilladt at fornøie sig med Boldtspil eller deslige, og at foretage smaa Spadseretoure paa de nærmeste Spadseregange omkring Academiet; men til længere Vandringer, til at kjøre, ride eller roe ud, eller til Besøg i Byen eller til Udeblivelse fra Mønstring o. s. v. maa de altid indhente speciel Tilladelse hos vedkommende Adjunct. Tilladelse til at dispenseres fra Kirkegang eller til at udeblive over den reglementerede Sengetid søges hos Rector. At svømme og løbe paa Skøiter er ikke til-

15. Juli. ladet uden paa de dertil bestemte Tider og under Gymnastiklærerens Opsigt. Fra den almindelige Tilladelse til at bruge Fritiden undtages de, som ved Mangel paa Flid eller slet Opførsel have gjort sig uværdige til saadan Opmuntring. Af Havens Jord uddeles Stykker til de Elever, som have Lyst til at beskæftige sig med at dyrke Blomster. Har en Elev modtaget et saadant Stykke Jord, er det, saafremt han ønsker at beholde det til Brug, hans Pligt at dyrke det og holde det i Orden.

§ 9. De Elever, som have Kamre tilfælles, skulle altid enig holde disse Kamre i Orden, saaledes at enhver Ting til enhver Tid er paa sit Sted, til hvilken Ende Enhver har sine ham anviste Gjemmer. Den af Eleverne i ethvert Kammer, som Rector med Hensyn til Alder, Sindighed og Sædelighed sætter til at have Opsyn over saadan Orden, paaligger det at vaage over, at den Ene ikke ved utidig Snak eller anden Støi forstyrrer den Anden, at ikke Elever fra andre Værelser enten i Ærinder eller i andre Henseender overløbe i Læsetiden m. v. Ligeledes skal han under de opsigtsførende Læreres Tilsyn paasee, at Skabe, Borde, Stole og andre Meubler, samt Vinduer og Dørre ikke beskadiges ved Bemaling med Blæk eller Farver, eller ved Indskæring af Navne og deslige. Skeer nogen saadan Skade, da bør han strax anmelde det for vedkommende Lærer. Kan Gjærningsmanden ikke opdages, da erstattes Skaden af alle Værelsets Elever. Skulde det skee, at Kammerduxens Erindringer ikke blive agtede, da maa han ikke paa egen Haand afstraffe den Overhørige, men han henvender sig til en af Lærerne, for at denne kan undersøge og afgjøre Sagen. Overhovedet bør Kammerduxen ikke tilegne sig nogen upassende Myndighed eller tillade sig nogen haard Medfart især mod de Mindre og Svagere. Dem, som have Kammer tilfælles med ham, paaligger det at følge hans Paamindelser til Ordens og Stilheds Overholdelse, da han af Lærerne er beskikket til at paasee dette i deres Fraværelse.

§ 10. Dersom Eleverne ønske at tilbringe Fritiden paa deres Værelse, da staaer dette dem frit for, men deres Tidsfordriv der maa ikke være af støiende Art. Det er dem tilladt at more sig med Skakspil, Damspil og andre deslige Morskabsspil, men ikke med Kort eller Tærningespil; ligeledes med Musik, Sang og deslige, men ingen Anretning med Spise- eller Drikkevarer, Bagværk, Slikkerier o. s. v., ingen Brug af Tobak, ingen Nydelse af stærke Drikke, intet Spil om Penge maa finde Sted. Ligeledes advares de paa det alvorligste mod Spøg med Ild og Lys, med Krudt og andre brændbare Materier. Det sidste, saavel som

Skydegeværer og andre farlige Instrumenter, maa ikke findes i deres Værg.

§ 11. Eleverne skulle afholde sig fra alle Værelser paa Academiets, undtagen dem, som anvises til deres Afbenyttelse, ligesom ogsaa fra alle til Øconomien henhørende Bygninger.

§ 12. Saafremt nogen Elev ved skjødesløs eller uforsigtig Omgang med Academiets eller Spiseværtens Inventarium beskadiger dette eller ituslaaer Ruder og deslige, da bør Istandsættelsen skee for hans Regning, eller Skaden af ham betales. Skulde den Skyldige ikke kunne opdages, da bør Istandsættelsen eller Anskaffelsen fordeles enten paa dem, der have det Kammer eller den Klasse fælles, hvori Skaden er skeet, eller, hvis det er andensteds, efter Omstændighederne paa samtlige Elever, Alt efter Rectors Bestemmelse.

§ 13. Det Tøi, som enhver Elev bringer med sig til Academiets, eller der siden erholder, har han at paapasse, saa at Intet forvansktes. Enhver Elev skal efter vedkommende Lærers Anvisning holde Bog over sit Tøi. Ingen maa deraf sælge eller bortbytte Noget til andre Elever eller Andre. Enhver foregaaet Handel eller Foretagende i saa Henseende er ugyldig. Ligesaa bør enhver Elev under den daglige Brug omgaaes omhyggelig og varsomt med sine Klæder, Linned m. v., at Intet deraf beskadiges, og skulde ved et eller andet Tilfælde noget af Tøiet komme til Skade, da har han ufortøvet at anmelde saadant for vedkommende Lærer, af hvem det foranstaltes, at det, hvis Skaden er mindre betydelig, uopholdelig udbedres, og, hvis den er mere betydelig, enten bekostes behørig istandsat, eller, hvis det skulde findes ubrugeligt, kasseres og med Nyt erstattes. Af vedkommende Lærer eftersees til sine Tider Elevernes Kamre og Gjemmer, at Klæder, Bøger m. v. der kan være i tilbørlig Orden. Ligeledes paasees af ham, at Elevernes Tøi, naar de i Ferierne reise hjem, bliver ordentlig indpakket, og at enhver Elev har med sig en Liste over det Tøi m. v., han faaer med sig paa Reisen.

§ 14. Ingen Elev maa tage noget paa Credit. Med de Lompepenge, over hvilke det tillades Eleverne at raade, bør de omgaaes sparsomt og fornuftigt. De som handle med Frugt eller deslige, maae ikke komme op i Academiets Gange eller Værelser.

§ 15. Ved Spisebordet have samtlige Elever at holde behørig Orden og Bordskik.

15. Juli.

§ 16. De Personer, som af Rector ere antagne, eller her-
 efter antages til at gaa Eleverne tilhaande ved Spisning, Klæders
 og Fodtøis Renholdelse o. s. v., have de at begegne anstændig,
 ikke tiltale med bydende Tone, men ei heller med upassende
 Fortrolighed. Med Spiseværtens Tjenestefolk have de aldeles
 ikke at befatte sig.

§ 17. Om de Characterer, som Eleverne og de Skolesøgende
 erholde for Flid og Sædelighed, underrettes maanedlig deres
 Forældre eller Værger. Til samme tages Hensyn, naar der er
 Spørgsmaal om en Discipels Opflytning i Skolen. Ikke alene
 Kundskaber, men ogsaa gode Sæder udfordres for at stige fra
 Klasse til Klasse og fra Plads til Plads i samme Klasse, saa at,
 dersom Nogen endog ved sine erholdte Characterer for Flid og
 Fremgang i Kundskaber kunde blive opflyttet, maa han dog
 staa tilbage, saatremt han ikke tillige har gode Characterer for
 Sædelighed; thi stedse skal ligesaa meget sees paa gode Sæder
 som paa Kundskaber.

§ 18. Dersom Nogen gjør sig skyldig i Forseelser eller
 Forsømmelser, vil der, foruden at han i Forhold til sine Forseelser
 taber i Agtelse og Tillid, ogsaa blive ham nægtet lige Friheder
 og Behageligheder med dem, som tilbørlig opfylde deres Pligter.
 Til store Forseelser eller Laster formodes ikke Nogen at ville
 nedværdige sig. Skulde det nogensinde findes, ville de nød-
 vendige alvorlige Midler derimod blive anvendte.

§ 19. Den Elev, som altid lader det sig være magtpaalig-
 gende at opfylde sine Pligter, vil derved ikke blot

af Foresatte og Lærere vises fortrinlig Agtelse og Tillid;
 men tillige ved given Leilighed udmærkes fremfor de mindre
 Sædelige, saasom ved Opflytning, naar hans Fremgang i Kund-
 skaber tillige svarer dertil, o. s. v. ligesom ogsaa

mere Frihed vil tilstaaes ham til at være paa egen Haand
 i Familieselskaber, naar saadanne tilbyde sig, og deslige.

Naar nogen derimod gjør sig skyldig i Forseelser, og ikke
 villig lader sig rette ved sine Læreres Formaninger og Advarsler,
 kan han som Følge heraf vente sig:

at han sættes tilbage i Klasserne;

at han holdes under ideligere og nøiere Opsigt end forhen;

at ham tillades færre Forfrisknings- og Fritimer;

at ham for kortere eller længere Tid nægtes Adgang til
 Familieselskaber;

at ham ved fortsatte eller gjentagne Forseelser gives alvorligere
 Advarsler, Irettesættelser og Revselsler;

og at, hvis alt dette skulde være forgjæves, da derom af Rector 15. Juli indberettes til Directionen, til nærmere Bestemmelse om, hvad videre med ham kan foretages, og om han bør bortfjærnes fra Academiet.

§ 20. De Skolesøgende fra Sorø By, som faae Adgang til Academiets Skole, uden at være dens Elever, tage Deel med disse i Underviisningstimerne. De have derfor at indfinde sig paa Skolen til rette Tid, dog ikke tidligere end Kl. 7³/₄ om Morgen og 10 Minuter før 3 om Eftermiddagen. Fra Skoletimerne begive de sig umiddelbart til Kunstøvelserne. Ligeledes bør de møde til rette Tid til Kirkegang. I Sygdomstilfælde meldes deres Udeblivelse fra Skoleunderviisningen, Øvelserne og Kirkegangen itide til Rector; af andre Grunde maa de ikke udeblive uden Rectors Tilladelse. Naar Elevernes Præparationstid begynder, forlade de Academiets Bvgning og Legepladserne. Til og fra Skole gaar de rolig og sømmelig.

§ 21. Udenfor Skolen bør deres Forhold ikke stride mod de for Eleverne gjældende almindelige Regler; de maae derfor afholde sig fra de Fornøielser og Nydelser, som ere disse forbudne, og som maae anses for upassende for en Skolediscipel.

§ 22. De Skolesøgende ere samme Skoledisciplin undergivne, som Eleverne, saa at de, hvis de gjøre sig skyldige i Overtrædelse af de for disse foreskrevne Regler, irettesættes eller straffes efter de samme Regler som Eleverne, og i fornødent Tilfælde udelukkes af Skolen.

§ 23. Naar Eleverne om Morgen ere blevne vækkede, hvilket bør skee om Sommeren Kl. 5, og om Vinteren Kl. 6, bør de i Overværelse af den vedkommende Lærer vadske og klæde sig paa m. v. Dertil bør ikke anvendes mere end en halv Time ialt. Naar Paaklædningen m. v. er fuldendt, fremstille Eleverne sig til Mønstring i Lovsangssalen. Fra Mønstringen begive de sig til Spisestuen, hvor Frokosten gives, og dernæst paa deres Værelser for at forberede sig paa deres Lectier. Naar Klokken derefter lyder til Lovsang, forsamle de sig alle i Lovsangssalen, hvor de i opstilt Orden atter mønstres af den vedkommende Lærer. Efter Lovsangen begynder Underviisningen i Klasserne. I Frikvarteret uddeles Mellemmad i Spisestuen. Naar Timen imellem 12 og 1 ikke har anden Bestemmelse, f. Ex. til Gymnastik, Tegning og Musik, betragtes den som Fritid. Kl. 1 spises til Middag. Men forinden Eleverne gaa til Bords, mønstres de atter af den vedkommende Lærer, saavel i Henseende til Renlighed som til Orden i Paaklædning m. v.

15. Juli. Efter Bordet have Eleverne Frihed til Kl. 2, og skulle iøvrigt anvende Tiden, indtil Underviisningen om Eftermiddagen begynder, til Forberedelse paa de dem foresatte Pensa. Naar Skoletiden er forbi Kl. 5, have de Frihed, forsaavidt de ikke have Gymnastik, Dands eller Svømning, indtil Præparationstiden, der om Sommeren er fra 6—8, eller efter Omstændighederne $\frac{1}{2}$ Time mindre, og om Vinteren fra 6—8 $\frac{1}{2}$. Lørdagften finder ingen Præparationstid Sted, hvorimod Eleverne forberede sig Søndag Morgen til Kl. 9, med 20 Minutters Ophold før Kl. 8. Naar Klokken lyder til Aftensmaaltid Kl. 8 eller Kl. 8 $\frac{1}{2}$, indfinde sig Alle ufortøvet i Lovsangssalen, hvor samme Orden iagttages, som ved Middagsbordet. Tiden fra Aftensbordet til Sengetid er ordentligvis Fritid. Kl. 10 er den reglementerede Sengetid, fra hvilken Regel kun ved særdeles Leilighed Afbigelse finder Sted.

§ 24. En bestemt Del af Eleverne og de Skolesøgende skal hver Søndag indfinde sig i Lovsangssalen Kl. 9 $\frac{3}{4}$ til Kirkegang.

§ 25. Om Sommeren kan een Eftermiddag hver Maaned anvendes til korte Skovreiser, hvorved Eleverne under Lærernes Opsigt kunne fornøje sig paa passende Maade i Selskab med de Skolesøgende. Ved saadan Leilighed kan ogsaa foretages Fugleskydning med Bue, dog at Udgiften til Redskaber og de vedslige Leiligheder brugelige Præmier bestrides af de Deeltagende.

1844

20. Marts.

Forordning angaaende Skolevæsenet i Kjøbenhavn.

I. Bestyrelsen og Opsynet.

1) Samtlige Skoler i Kjøbenhavn og dens Forstæder med Undtagelse af dem, der enten henhøre under Militair-Etaten eller have den egentlige lærde Underviisning til Formaal, skulle, under hvilket Religions-Samfund de end høre, staa under Overbestyrelse og Overopsyn af den Kgl. Direction for Almue- og Borger-skolevæsenet. Denne Direction skal bestaa af Overpræsidenten, Provsten ved Frue og Provsten ved Holmens Provsti, en af Kongen, paa Forslag af Stadens Magistrat, udnævnt Borgermester eller Raadmand og 2 af Stadens Repræsentanter, der i Overensstemmelse med Anordn. 1. Jan 1840 § 36 udvælges af Repræsentanterne; endelig forbeholder Kongen sig selv paa Indstilling af det danske Cancellie at udnævne en i Underviisningsfaget kyndig og erfaren Mand til under Navn af administrerende Directeur at tage Sæde i Directionen med en aarlig Løn af 1600 Rbdl., der ligesom Skolevæsenets øvrige Udgifter blive at afholde af Stadens Kasse. Disse Medlemmer tage Sæde efter deres

Anciennet, dog saaledes at Overpræsidenten stedse haver For-20. Marts. sædet. Den administrerende Directeur vil det i Særdeleshed paaligge at føre et virksomt og omfattende Tilsyn med Underviisningsvæsenet i samtlige Skoledirectionens Overtilsyn underlagte Skoler og navnlig at paasee, at saavel Lærerne, som de, der have det nærmeste Opsyn med disse, opfylde deres Pligter, og at stadig Skolegang overholdes. Naar nogen Mangel i saa Henseende, enten ved hans Skolebesøg eller paa anden Maade kommer til hans Kundskab, har han at sørge for, at samme bliver afhjulpen, i alt Fald ved at andrage Sagen for den samlede Skoledirection. Ligeledes har han at føre Hovedcontrollen med, at ingen skolepligtige Børn savne den fornødne Underviisning, i hvilken Henseende bliver at forholde efter de nærmere Bestemmelser, som derom indeholdes i § 48. Saa har han og at henvende sin særdeles Opmærksomhed paa, hvad som maatte tjene til Skolevæsenets Forbedring, og derom at gjøre Andragende for Directionen. Ogsaa haver han at indtræde i den administrerende Direction for Stadens Fattigvæsen i alle de Sager, der angaa Underviisningen i de under samme hørende Skoler. Uagtet det, efter det Foranførte, i Særdeleshed paaligger den administrerende Directeur at paasee Alt, hvad der vedkommer det Directionen underlagte Skolevæsens Tarv, saa skal det dog ligeledes være de øvrige Medlemmers Pligt at vaage herover. Fornemmelig bør Provsterne deeltage i Omsorgen for Underviisningens Fremme, navnlig i Religionen, og de Borgerrepræsentanter, der have Sæde i Directionen, varetage det Oeconomiske. Iøvrigt skal det være Directionens Medlemmer overladt efter fælles Overeenskomst at fordele Forretningerne mellem sig saaledes, som de finde det passende. Secretairposten under Directionen skal vedblive, og Secretairen blandt de øvrige ham paaliggende Forretninger fremdeles udføre Referatet i Directionens Forsamlinger.

2) Under Skoledirectionen have Skolecommissionerne i hver Menighed at føre det specielle Tilsyn med de i samme værende Skoler. Fra dette Tilsyn undtages alene de Skoler, som have egne autoriserede Bestyrelser, idet disse skulle staa i samme Forhold til Directionen, som Skolecommissionerne.

3) Alle ved en Menighed ansatte Præster, saavel som og de til Medhjælp i de geistlige Forretninger ansatte Katecheter, ere paa Embedsvegne Medlemmer af Skolecommissionerne, med Undtagelse af Sognepræsterne ved Vor Frue- og Holmens-Menigheder, der som Provster have Sæde i Skoledirectionen; og vil altsaa i deres Sted den første residerende Capellan ved hver af hine

20. Marts. Menigheder have at indtræde som Formand i Skolecommissionerne.

Iøvrigt udnævner Skoledirectionen, efterat have modtaget vedkommende Commissions Forslag, saa mange bekjendte duelige og gode Mænd, som den anseer fornødent til Udførelsen af de Commissionen paahvilende Forretninger. I Tilfælde, at nogen af Commissionens Medlemmer giver Underviisning i en under samme sorterende Skole, eller paa anden Maade fungerer i en Commissionen underordnet Stilling, bør dette Medlem udtræde af Commissionens Forsamlinger, hver Gang der maatte være noget at forhandle, hans Stilling i foranførte Henseende vedkommende.

4) Det bliver Skolecommissionernes Pligt hver i sin Kreds at drage Omsorg for, at Hensigten af Skoleunderviisningen opnaaes i Overensstemmelse med denne Anordning, og at Menighedens til dens Forsorg betroede Skoler holdes i behørig Orden; til hvilken Ende Medlemmerne efter indbyrdes Aftale dele Forretningerne mellem sig, saaledes som de til Hensigtens Opnaaelse finde det tjenligst; hvorved dog bliver at iagttage, at et af de verdslige Medlemmer overtager Omsorgen for det Oeconomiske, og at de geistlige Medlemmer fortrinligvis overtage Tilsynet med Underviisningen, i Særdeleshed i Religionen. Hver Gang, et af Skolecommissionens Medlemmer besøger en Skole, bør han desangaaende gjøre Antegnelse i Skolens Protocol med Bemærkning om, hvorledes han har befundet Tilstanden, samt angaaende Resultatet af hans Undersøgelse afgive Beretning til den samlede Commission, der betræffende Forfatningen i samtlige den underlagte Skoler har at afgive Quartalsberetninger til Directionen.

5) Biskoppen har paa Embedsvegne at gjøre sig bekjendt med Skolernes Tilstand her i Staden, til hvilken Ende han er berettiget ikke alene til at besøge Skolerne, men ogsaa til fra Skolecommissionerne og Skolernes Bestyrelser at indhente alle de Efterretninger, som i denne Henseende maatte ansees fornødne. Ligesom Stadens Provster som Medlemmer af Skoledirectionen ifølge Forordningens § 1 have at sørge for Underviisningens Fremme, saaledes skal det og i Særdeleshed paaligge hver Provst i sit Provsti aarlig at visitere de deri værende Skoler, der ei have lærd Underviisning til Gjenstand. Iøvrigt ere Sognets Præster efter Embeds Medfør Tilsynsmænd med alle inden Sognets Grændser beliggende Skoler, naar de kun ikke høre under nogen anden Skolecommission; dog gjælder dette kun om Skoler, der besøges af skolepligtige Børn af den evangelisk-lutherske Confession og ikke have lærd Underviisning til Formaal.

IV. Private Skoler.

36) Private Skoler ere de, som Selskaber eller enkelte Personer have oprettet eller herefter oprette uden Bekostning for det Offentlige og almindeligviis imod Betaling af de Skolesøgende. Naar Nogen vil oprette privat Institut eller Skole, større eller mindre, som ikke har lærd Underviisning til Formaål, haver han at fremlægge sin Plan for Directionen til Bedømmelse, og erhverve Sammes Tilladelse til dens Iværksættelse paa den Maade og under de Vilkaar, som foreskrives. Men forinden en saadan Tilladelse meddeles, bør Directionen paa det Nøiagtigste forvisse sig om, at den Paagjældende er i Besiddelse af den Duelighed, de Læregaver og de personlige Egenskaber, som iøvrigt udfordres for med Held at foreståa en saadan Lære-Anstalt, som tilsigtes ved den af ham indleverede Plan. Det følger iøvrigt af sig selv, at Directionen, saavelsom Sognets Skolecommission, ligesom de i det Hele have at føre Tilsyn med de private Skoler, saaledes navnlig bør have Indseende med, at de Personer, hvem Tilladelsen til at oprette eller holde saadanne er meddelt, vedblive at vise en saadan Opførsel og at besidde de personlige Egenskaber, som ere fornødne for at Underviisningens Ledning kan betroes dem.

37) Approbation paa Valget af Timelærere i private Skoler meddeles af Sognets Skolecommission, og er ikkun gjældende, saalænge Skolen forbliver i Sognet. De Skoler, der have egne autoriserede Bestyrelser, ere som hidtil undtagne fra denne Bestemmelse, saa at deres Bestyrelser selv vælge Timelærere uden Approbation. — Religions-Underviisning maa imidlertid ogsaa i disse Skoler kun meddeles af theologiske Candidater og dimitterede Seminarister.

38) Private Instituter staae i Almindelighed under vedkommende Skolecommission, der af sin Midte udnævner et Medlem til at føre det specielle Tilsyn med hvert især; dog skulle de private Skoler, som have egne autoriserede Bestyrelser, staae direkte under Skoledirectionen og i samme Forhold til denne, som ellers Skolecommissionerne.

39) De tyske Menigheder og de fremmede Religionsbekjenderes Skoler, der bestaae ved egne Fonds og Skolebidrag, uden Tilskud af det Offentlige, ere at betragte som private Skoler under egne autoriserede Bestyrelser.

40) I disse som i alle Skoler, hvor Underviisningen gives i andre Sprog end det danske, bør Børnene tillige lære at læse

20. Marts. det danske Sprog, og i samme skriftlig at opsætte deres Tanker saaledes, som det fordres i de danske Skoler.

41) I Henseende til Forstandere eller andre, der under Navn af Inspecturer, Lærere eller Lærerinder fast ansættes ved de tydske Menigheders eller fremmede Religionsbekjenderes Skoler, bliver, forinden de ansættes, Skoledirectionens Approbation paa Valget at indhente; og den bør da forvisse sig om den Paagjældendes Qvalification. Valget af Timelærere overlades derimod Skolens Bestyrelse.

42) Bestyrerne af private Skoler ere pligtige nøie at følge den ved Begjæringen om Tilladelse til Skolehold Skoledirectionen forelagte Plan for Skolen, saaledes som den af Samme er approberet eller forandret; i hvilken Plan bør indeholdes de fornødne Bestemmelser angaaende Timetabellerne, Lære- og Læsebøgerne, samt Protocolføringen i Skolerne; denne sidste bør ogsaa i disse Skoler saaledes indrettes, at deraf kan erfares, hvilke Børn der forsømme Underviisningen, og hvor ofte dette skeer. Sognets Skolecommission har efter Overlæg med Bestyrerne aarlig at bestemme, paa hvilken Tid Examen skal afholdes i de private Skoler, som ei have egne autoriserede Bestyrelser. I Tilfælde af saadanne Skolars Flytning, der have egne autoriserede Bestyrelser, gjøres Anmeldelse til Skoledirectionen. Lignende Anmeldelse gjøres, hvad andre Skoler angaaer, til Skolecommissionen, eller hvis en saadan Skole flyttes ind i andet Sogn, til begge de vedkommende Skolecommissioner.

43) Ethvert Sogns Skolecommission skal være opmærksom paa, at intet ulovligt Skolehold finder Sted, samt, hvis saadant forefindes, strax derom gjøre Anmeldelse til Skoledirectionen, som uden Henstand bør træffe de fornødne Foranstaltninger til at hindre det.

44) De nuværende Asylforeninger, saavelsom de, der i Fremtiden i samme Øiemed maatte danne sig, skulle fremdeles beholde den Frihed, de hidtil have havt, til selv at bestyre de af dem anlagte Opsynsskoler og forsyne disse med de Personer, som Opsynet med Børnene og disses Veiledning betroes; dog bør Anmeldelse skee til Skoledirectionen, naar noget Asyl ved saadanne Foreninger oprettes, ligesom Overopsynet tilkommer den. Hvad Asylskolerne angaaer, der ere bestemte til at optage Børn over den skolepligtige Alder, som udgaar fra Asylerne, da blive de at betragte som private Skoler, der staae under egne autoriserede Bestyrelser.

.....

Univ.- og Skole-Direct. Circ. hvorved det under Henvisning til et tidligere Circulære af 11. Mai 1841 paalægges Rectorerne for de lærde Skoler at iagttage, at der i Forbindelse med Forslaget til den aarlige Timetabel fremsendes en Oversigt over Lærefagenes Fordeling samt over, hvormange Timer, der ere tillagte enhver af Skolens Lærere og i hvilke Fag, saaledes at Oversigten affattes efter det Skolerne samtidig tilstillede Schema.

1845

Univ.- og Skole-Direct. Circ. hvorved bestemmes:

13. Sept.

Testimonium til en Discipel som forlader en lærd Skole, uden at dimitteres til Universitetet, bliver kun at udstede, naar det begjæres, Frd. 7. Nov. 1809 § 107;

Forsaavidt en Discipel, efterat have forladt en lærd Skole, ønsker at optages i den samme Skole, behøves intet Testimonium om hans tidligere Skoletid;

Betalingen for Testimonium bliver at erlægge i ethvert Tilfælde, i hvilket Disciplen ikke paa den Tid, han forlader Skolen, nyder Beneficium af fri Underviisning, saaledes at ligesaalidt den Omstændighed, at en Discipel har betalt nedsatte Skolepenge som den, at han tidligere har været Gratist, eller at en paa-dragen Restance af Skolepenge er eftergiven, vil kunne fritage for Erlæggelsen af det foreskrevne Gebyr, hvorimod efter ved-tagen Regel den, som skjøndt ikke Gratist, har i sidste Skoleaar nydt et ekstraordinært Stipendium omtrent til Skolepengenes Beløb af Skolens Stipendieoverskudsfond, fritages for Gebyret.

Forpligtelse til at medbringe Testimonium ved Optagelsen i en Skole (eller til Privatdimission) gjælder ogsaa for Disciple, som optages i eller ere udgaaede fra Aarhus videnskabelige Realskole, eller Sorø Academies Skole og Opdragelsesanstalt, ligesom ogsaa ved disse Skoler de ovennævnte Regler om Testimoniets Betaling ere anvendelige.

1847

Univ.- og Skole-Direct. Skriv. til Rektoren for Horsens lærde Skole hvorved tilkjendegives, at Skolen ikke behøver til Directionens Approbation at indsende noget Schema over Gangen af den forestaaende Halvaarsexamen.

1848

Kgl. Resol. hvorved det bifaldes, at der tilstaaes Kongelige Embedsmænd og andre Undersaatter i Grønland, saavel som paa Færøerne, som maatte ønske at forskaffe deres Sønner en højere Dannelse ved de heri Landet værende Dannelsesanstalter, føl-

11. Febr.

11. Febr. gende til dette Øiemed sigtende Fordele: 1) fortrinlig Adgang til at erholde Elevpladser ved Sorø Akademies Opdragelsesanstalt og lærde Skole for deres Sønner, under Betingelse af, at disse ere velbegavede, og under Forbehold af Ret for Anstalten til, hvis de efter en Prøvetid af i det høieste to Aar ikke findes skikkede til Studeringer, at bortvise dem; dog at Akademiet ikke skal være forpligtet til at optage paa een Gang mere end 4 deslige Elever; 2) Adgang til at faa deres Sønner, naar disse ere velbegavede og naar antagelige Uformuenhedsattester fremlægges, optagne som Gratister i hvilkensomhelst af de lærde Skoler i Danmark med Forkortelse af det befalede Prøveaar, og saaledes at dem, forsaavidt de maatte vise fortrinlige Anlæg, kan efter nærmere Bestemmelse af Universitets-Direktionen tilstaaes Stipendier af enhver Grad, endog naar særdeles Omstændigheder maatte tale derfor, fra deres første Indtrædelse af; 3) fortrinlig Adgang for deres Sønner til at erholde Pladser i den i Aarhus oprettede videnskabelige Realskole og i de offentlige Undervisningsanstalter af samme Slags, som herefter maatte blive oprettede, paa de sædvanlige Vilkaar eller paa saadanne, som efter de nærmere oplyste Omstændigheder maatte blive dem allernaadigst tilstaaede. Samtlige Begunstigelser, som herved ere tilsagte Sønner af Kongens Undersaatter i Grønland og paa Færøerne, skulle dog kun komme dem tilgode, forsaavidt Forældrene vedblive at have Ophold i fornævnte Bilande, eller der ved Døden ere afgaaede.

4. Marts. **Univ-. og Skole-Direct. Skr.** til Consistorium, indeholdende de nærmere Regler for Udbetalingen af den for Disciple ved de lærde Skoler oplagte Del af de dem forundte Stipendier:

1) Af den for en Stipendiat under hans Skolegang oplagte Del af de ham forundte Stipendier bliver den ene Trediedel, naar han, efter at have absolveret Afgangsexamens anden Del, forlader Skolen, til ham at udbetale efter Anvisning af Rektor; hvilken Anvisning dog kun meddeles under den Betingelse, at Stipendiaten inden det næste akademiske Semester lader sig inskribere som akademisk Borger ved Kjøbenhavns Universitet, og under Forudsætning af, at Rector forøvrigt ingen Tvivl har om hans Adkomst til Stipendieoplagets Udbetaling, da han i modsat Tilfælde indstiller Sagen til Direktionens Afgjørelse, og bliver i saa Fald det hele Oplag at tilbageholde, indtil Direktionens Resolution er afgivet. 2) For de Stipendiater, som saaledes ved Skolen have erholdt den ene Trediedel af Stipendieoplaget udbetalt, blive de øvrige to Trediedele, saa snart Rektor af

Inskriptionslisterne har erfaret, at de vedkommende ere inskriberede 4. Marts. som akademiske Borgere, ligesom hidtil at indsende til Universitetskvæsturen med den sædvanlige Underretning om, hvilke Studerende de enkelte Oplagssummer tilkomme. 3) De vedkommende Stipendiater kunne i Reglen erholde den ene Halvdel af de ved Universitetet beroende Oplagspenge udbetalt ved Udløbet af det første Semester, og den anden Halvdel ved Udløbet af det andet Semester, efter at de ere immatrikulerede ved Universitetet, naar de behørig oplyse deres akademiske Flid, saaledes som det med Hensyn til de egentlige Universitetsstipendier i Almindelighed fordres, og de derhos ikke have gjort sig skyldige i noget Forhold, der bør medføre Stipendiets Fortabelse. Dog skal Konsistorium være bemyndiget til, naar i enkelte Tilfælde særdeles Omstændigheder maatte tale derfor, at bevilge en Stipendiat en større Andel af eller vel endog det hele Oplag udbetalt i Løbet af det første akademiske Aar. Derimod vil et slet Udfald af den filosofiske Examen, saafremt en Stipendiat strax ved Udløbet af det andet Semester indstiller sig til denne, være til Hinder for Udbetalingen af den endnu resterende Del af Oplagspengene. 4) Udbetalingen af Oplagspengene foranstaltet i Almindelighed af den for disse udnævnte Eforus, som har at meddele de vedkommende Stipendiater de fornødne Anvisninger paa Kvæsturen, naar han, efter de for ham fremkomne Oplysninger, ikke har nogen Tvivl om, at Udbetalingen kan finde Sted, hvorimod han bør indstille Sagen til Konsistorium, naar han antager, at Udbetalingen bør nægtes, eller dog finder Sagen tvivlsom. 5) I de Tilfælde, hvor Konsistorium, paa Grund af manglende akademisk Flid eller specielt af Hensyn til Udfaldet af den filosofiske Examen, har fundet Anledning til at nægte Oplagspengenes Udbetaling, ville disse dog ikke hjemfalde til den ved kgl. Resol. 19 Novbr. 1830 stiftede Fond for hjemfaldne Oplagspenge førend efter Forløbet af 3 Aar, saafremt de ikke forinden paa Grund af særdeles Omstændigheder ere af Konsistorium bevilgede udbetalte til den paagældende.

Plakat ang. Oprettelsen af Ministerier i Stedet for flere af 4. April. de hidtilværende kongelige Collegier, samt om Ophævelsen af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler og det danske Cancellie (Kgl. Resol. 24. Marts), hvorved blandt Andet bestemmes, at Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet som saadan forestaaer den kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler; at bemeldte Direction er ophævet fra d. 28. f. M.,

4. April. og at det kgl. danske Cancellie ophører med d. 5. d. M., fra hvilken Tid Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet træder i Virksomhed, og de under Cancelliet hidtil hørende Kirke- og Skolesager behandles under dette Ministerium.

22. Juli. **Kgl. Resol.** hvorved bestemmes, at der under Navn af «de lærde Skolers Undervisnings-Inspector» skal udnævnes en særlig Embedsmand, der som saadan, har dels at udføre Kontrollen ved Afgangsexamen ved de lærde Skoler og dels ved aarlige Besøg i de nævnte Skoler at føre et stadigt Tilsyn med Undervisningen i disse og deres Tilstand i det Hele.

18. Oct. **Kgl. Resol.** hvorved bifaldes, at Adgangen til at forundes Beneficium af fri Undervisning i de lærde Skoler herefter maa tilkomme samtlige disse Skolers Disciple uden Hensyn til om de ere bestemte til at studere ved Universitetet eller ikke, dog med Iagttagelse af de øvrige for Opnaaelsen af saadant Beneficium i Fdg. 7de Novbr. 1809 Kap. 7 givne Forskrifter, og uden at det fastsatte Antal Gratistpladser forøges, men at Pengestipendierne som hidtil forbeholdes de til at studere ved Universitetet bestemte Disciple.

12. Dec. **Kirke- og Undervisningsmin. Circ.,** hvorved bestemmes, at Udkastet til Lektionstabellen skal være indsendt til Ministeriet umiddelbart efterat Hovedexamen ved Skolen er afholdt, saaledes at det senest inden 3 Uger førend det nye Skoleaars Begyndelse er indhændiget Ministeriet.

1849

2. Febr. **Kgl. Anordning** angaaende de Prøver, som give Adgang til de overordnede Lærerpuster ved de lærde Skoler.

15) De der have underkastet sig og bestaaet den philologisk-historiske Skoleembedsexamen tilligemed den dertil hørende practiske Prøve, skulle have udelukkende Adgang til Rector-embeder ved de lærde Skoler og fortrinlig Adgang til Overlærer-embeder.

Forsaavidt der imidlertid ved en lærd Skole ansættes to eller flere Overlærere, da skal, med Undtagelse af den ene Plads, der forbeholdes Candidater, som have bestaaet denne Examen, Adgang til den anden eller de andre Pladser ogsaa staa aaben

for dem, der have underkastet sig den polytechniske Examen i 2. Febr. een af dens to Former med bedste eller næstbedste Character, eller som ved at underkaste sig Magisterconferentsen paa en tilfredsstillende Maade godtgjøre enten at have gjort et Studium af Mathematik og Physik, der svarer til den polytechniske Examen for Mechanikere, eller et Studium af Naturhistorien, der omfatter en videnskabelig Oversigt over Naturhistoriens tre Hovedfag, og i eet af dem en dybere og mere i det Enkelte gaaende Kundskab; og skal denne Adgang indrømmes Lærere, der paa den her nævnte Maade have ladet sig prøve, i et passende Forhold til det Omfang, som deres Fag i det Hele i de lærde Skoler indtager ved Siden af den sproglige og historiske Underviisning, og betinges ved beviist practisk Dygtighed som Lærer.

Min. Skr. til Konsistorium, hvorved som yderligere Be- 10. Febr. stemmelse til de ved den forrige Universitets-Direktions Skrivelse af 4. Marts 1848 givne Regler fastsættes, at naar en Dimissus ikke lader sig inskribere ved Begyndelsen af det første akademiske Aar, efter at han har taget Afgangsexamens 2den Del ved Skolen, falde de for ham oplagte Stipendiebeløb strax tilbage til Skolens Stipendiefond, ligesom ogsaa det ham ved Afgang fra Skolen udbetalte Stipendiebeløb strax bliver at søge tilbagebetalt, forsaavidt det ikke fra hans Side godtgjøres, at antagelig Hindring har været tilstede for hans betimelige Inskription ved Universitetet.

Kgl. Resol., hvorved bestemmes, at den i Fdg. 7. Nov. 24. Juni. 1809 § 113 givne Forskrift, hvorefter Forstanderne for de lærde Skoler paa ethvert Sted ere Magistrat, dets første Sognepræst og Skolens første Lærer, bliver at anvende paa den Maade, at den samlede Magistrat har at udnævne Een af sin Midte til at tiltræde Forstanderskabet for den lærde Skole under det med Funktionen i Henhold til bemeldte Forordning forbundne Ansvar, saaledes at de tre Medlemmer, hvoraf Forstanderskaberne derefter ville komme til at bestaae, forblive hinanden sideordnede, og at som Følge deraf de Anliggender, om hvilke ethvert af et Forstanderskabs Medlemmer har sin forskellige Mening, og for hvis Afgjørelse derfor Majoritet i selve Forstanderskabet ikke kan tilveiebringes, blive at forelægge Ephoratet eller eventuelt Ministeriet til Afgjørelse, dog undtaget Valget af en Regnskabsfører, der alene maa skee ved Forstanderskabet, hvilket, saafremt dets Medlemmer ei maatte kunne forene sig om Valget, har, overens-

24. Juni. stemmende med merbemeldte Forordnings § 114, ved En af sin egen Midte at overtage Regnskabsførerens Forretninger.
30. Juni. **Min. Circ.** til Eforaterne, hvorved fastsættes, at naar Adjunkter befordres til andet Embede, ophører deres Lønning som Adjunkter fra den allerhøieste Resolutions Dato, ved hvilken de ere beskikkede i det nye Embede, og at der, for det Tilfælde, at de, efter at være befordrede, vedblive at give Underviisning i den Skole, ved hvilken de hidtil have været ansatte, herfor tilstaaes dem en extraordinair Godtgjørelse, som dog, forsaavidt de befordres til et geistligt eller andet Embede, hvori de strax erholde Andeel af Embedets Indtægter, kun vil blive sædvanlig Timebetaling for hver virkelig given Time.
8. Sept. **Min. Circ.**, hvorved det meddeles Rektorerne, at det til Efterkommelse af Skoleforordningen af 7de Novb. 1809 § 94, forsaavidt deri indeholdes Forskrift om en Indberetning, der efter afholdt Hovedexamen ved de lærde Skoler af Rektorerne bliver at indsende til Overbestyrelsen, ansees tilstrækkeligt, at der for Eftertiden afgives en summarisk Indberetning om, at Hovedexamen er afholdt, ledsaget af en Angivelse af, hvilke overordentlige Censorer der efter Indbydelse have været tilstede ved Examen, og af en Forklaring, uden Navnefortegnelse, om Discipeltallet og om, hvorledes dette efter Udfaldet af Examen ved det nye Skoleaars Begyndelse vil findes fordelt paa Skolens enkelte Klasser, saaledes at da som Følge heraf navnlig den hidtidige Indsendelse af et Schema over Examens Gang og en Generaltabel over de ved Examen givne Specialcharacterer bortfalder.
18. Okt. **Kgl. Resol.**, hvorved bl. A. bifaldes, at der til Dækning af en Del af det Tab, som ved Tilstaaelsen af Fripladser i de lærde Skoler forvoldes Skolevæsenet, maa af Indtægterne ved de nuværende Stipendieoverskudsfond ved Odense Kathedralskole og Horsens lærde Skole afgives respektive 480 og 600 Rbd. aarlig til de paagjældende Skolers Kasser.
29. Okt. **Min. Bekjendtgørelse.** Paa Ministeriets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 18de d. M. at ophæve de i Forordningen af 7de Novbr. 1809 § 73 og i allerhøieste Resolution af 29de Novbr. 1816 indeholdte Bestemmelser om Antallet af Fripladser og af Pladser

imod nedsat Betaling af Skolepenge i de enkelte lærde 29. Okt.
Skoler, og isteden derfor allernaadigst at fastsætte, at for Efter-
tiden ved Fripladsers Besættelse i samtlige lærde Skoler bliver
at tage Hensyn til det ved hvert Skoleaars Begyndelse i de
enkelte Skoler værende Discipeltal, saaledes at i det Høieste en
Trediedel af dette Antal kan tilstaaes fri Undervisning, dog at
det derhos kan indrømmes, efter specielt Forslag fra Rector, at
lade istedenfor nogle af Fripladserne indtræde et forholdsvis
større Antal af Pladser med den samme Nedsættelse i Betaling,
som tidligere i Henhold til nysbemeldte allerhøieste Resolution af
28de Novbr. 1816 har været forundt. Hvilket herved bekjendt-
gøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Min. Circ., hvorved Bekjendtgjørelsen af 29de Oktober s. A. 24. Nov.
omsendes til Skolerne med følgende Udtalelser:

.....
Det er en Selvfølge, at der ikke haves noget Krav paa, at
en Trediedel af Disciplene skal nyde fri Undervisning, men at
der ved dette Forhold ikkun er angivet den Grændse, ud over
hvilken det ikke kan være tilladt at gaa ved Bevilgelsen af
Fripladser. idet der, ligesom hidtil, bør gjøres strenge Fordringer
i Henseende til Disciplenes egen Værdighed og Bevislighederne
for Vedkommendes Trang til Beneficier.

Forsaaavdt den i en Skole ved Begyndelsen af et Skoleaar
værende Frequents udgjør et Tal, der ikke er deleligt med 3,
vil det ved Bestemmelsen af Fripladsernes Maximum være at
iagttage, at et Overskud af 2 Disciple kan give een Friplads,
saaledes at t. Ex. en Frequents af 59, 60 og 61 Disciple kan
give 20 Fripladser, men 58, ligesom 57, kun 19. Og bør herved
erindres, at ligesom Fripladsernes Formindskelse i Skoleaarets
Løb selvfølgelig ikke kan bidrage til at formindske det for samme
engang bevilgede Antal Gratistpladser, saaledes kan dens For-
øgelse i Skoleaarets Løb heller ikke medføre, at flere Fripladser
for samme oprettes.

1850

Min. Circ. hvori udtales:

25. Jan.

..... Ligesom Ministeriet fremdeles
maa anbefale Varsomhed med Antallet af Extratimer, der til-
deles en enkelt Lærer, især naar det ikke er saadanne lettere
Gjenstande, der ellers besørges ved Timelærere, saaledes maa
det overhovedet forlange fastholdt, at al Besørgelse af Under-

25. Jan. visning paa den Maade ene maa have sin Grund i Skolens Tarv, som det ved hvert Skoleaar viser sig, saa at der ikke indrømmes nogen Lærer en ligesom ved Hævd hjemlet Ret til stadig at have visse Extratimer og den derved betingede Bifortjeneste.

Hvad Betalingen for Extratimer angaar, tør det ved dens Fastsættelse ikke oversees, at baade Læsetimerne selv og Forberedelsen slutte sig saaledes til Lærernes bestemte og faste Virksomhed ved Skolen, at der ikke kan anvendes den samme Maalestok som ved andre Timeinformationer, og at selve Forholdet til det Arbejde, hvorfor Læreren oppebærer den normerede Embedsgage, udelukker en meget nøieregnende Afmaalning af Betalingen efter Gjenstandenes Beskaffenhed o. s. v. Ministeriet vil nu, for at undgaa en noget smaalig og for Rector besværlig Udregning og Control, ikke have Noget imod, at Betalingen for de faste Læreres Extratimer, saaledes som det synes almindeligt at ønskes og en Del Steder er bevilget, istedenfor at beregnes for hver virkelig efter Rectors Attest given Time, fastsættes til et vist maanedligt Beløb (at udbetale hele Skoleaaret rundt uden Hensyn til Ferier) for hver ugentlig Time dog saaledes, at Betalingen falder bort, naar Læreren i saa lang Tid hindres i at give Extratimer, at Vicarieringen for ham medfører Udgift.

Ved Timelærere udenfor Skolens faste Personale vil Ministeriet heller ikke have Noget imod, at Betalingen i Almindelighed ansættes paa samme Maade til et vist maanedligt Beløb Aaret rundt for hver enkelt ugentlig Time, hvorimod det ikke, uden hvor særdeles Omstændigheder opfordre dertil, vil bevilge en rund aarlig Sum, der let for Vedkommende faaer Udseendet af en fast Gage, og fremkalder derpaa byggede Fordringer.

20. April. **Min. Circ.**, hvorved bestemmes, at naar en Discipel i Løbet af et Qvartal gaaer over fra en Skole, hvor Skolebetalingen er lavere, til en Skole, hvor den er høiere, og altsaa for Qvartalet har erlagt det lavere Contingent ved den Skole, han forlader, skal han erlægge Differentsbeløbet imellem Skolebetalingen, beregnet fra den Dag, han begyndte at deeltage i Underviisningen i den Skole, hvortil han er overgaaet, hvilken Regel omvendt skal følges, naar en Discipel i lige Tilfælde overgaaer til en Skole, hvor Betalingen er lavere end ved den, han hidtil har søgt, saaledes at den der forud erlagte høiere Betaling bliver heelt at beregne den sidste Skole til Indtægt, men Differents-

beløbet imellem den og den lavere Betaling kommer til Liqvi- 20. April.
dation i Betalingen, som han for det paafølgende Qvartal har at
erlægge i den Skole, hvortil han er overgaaet.

• **Min. Bekjendtgjørelse angaaende en Underviisnings- 13. Mai.
plan og Examensbestemmelser for de lærde Skoler i
Danmark:**

Paa Ministeriets allerunderdanigste Forestilling har det be-
haget Hans Majestæt Kongen under 6. d. M. at approbere føl-
gende Underviisningsplan og Examensbestemmelser for de lærde
Skoler i Danmark:

§ 1.

Den lærde Skoles Bestemmelse er at meddele de den be-
troede Disciple en Underviisning, der kan føre til en sand og
grundig almindelig Dannelse og med det Samme, saavel ved
Kundskab som ved Sjeleevnernes Udvikling, paa bedste Maade
forberede til det academiske Studium af de Videnskaber og Fag,
til hvilke den Enkelte føler Kald.

§ 2.

Skolen inddeles i syv Klasser, af hvilke den øverste, syvende,
er toaarig, alle de øvrige eetaarige, saa at et fuldstændigt
Skolecursus er beregnet paa otte Aar.

§ 3.

For at kunne optages i Skolens første eller nederste Klasse
udfordres:

1) at Disciplen har fyldt det 10de Aar eller ikkun mangler
faa Maaneder deri, og er vaccineret, hvorom de fornødne
Attester blive at fremlægge;

2) at han kan læse færdigt dansk og latinsk Tryk og Skrift,
skrive det danske Sprog uden betydelige orthographiske Feil, samt
regne de fire Species, og i det Ringeste har lært et kort Begreb
af den bibelske Historie;

3) at hans Sæder ere ufordærvede.

Saafermt Nogen attraaer at optages i en af de høiere
Klasser uden at have gennemgaaet de lavere i samme Skole,
udkræves:

1) at Alderen ikke er under den, med hvilken Disciplen
vilde være indtraadt i den vedkommende Klasse, dersom han
havde med det fyldte 10de Aar begyndt Skolens nederste Klasse,
og at han paa den anden Side heller ikke er saa gammel, at
han ikke kan tilbagelægge det ham forestaaende Skolecursus til
det fyldte 20de Aar;

13. Mai. 2) at hans Kundskaber ere fyldestgørende efter den Prøve, hvoraf Skolen betinger dens egne Disciples Oprykning til den Klasse, i hvilken han attraaer at optages;

3) at han medbringer Vidnesbyrd om ufordærvede Sæder og, saafremt han har gaaet i en anden lærd Skole, da tillige om, at han ikke enten er bortviist fra denne, eller paa ulovlig Maade har forladt den, eller er negtet Adgang til her at oprykke til den samme Klasse, i hvilken han vil optages i den anden Skole.

I Skolens syvende Klasse kunne ingen andre Disciple optages end de, som have gennemgaaet samme Skoles sjette Klasse.

Fritagelser fra de her givne Aldersbestemmelser kunne gives af Underviisningsministeriet, naar de ikkun angaae eet Aar eller derunder, og vedkommende Rector med Hensyn til den Paa-gjeldendes Udvikling og Evner anbefaler Ansøgningen.

§ 4.

For at fyldestgøre den lærde Skoles ovenfor angivne almindelige Bestemmelse, skal den, ved Siden af at sørge for Disciplens religiøse og sædelige Dannelse, saavel føre ham til Beskuelse af Menneskehedens historiske Udvikling og især af Oldtidens oprindelige Cultur, der udgjør Grundlaget for den nyere, som til Betragtning af Størrelsernes Love og det ydre Naturliv, baade lede ham til Fortrolighed med Modersmaalet og dets Litteratur og berede ham Adgang til en videre Kreds af Dannelse.

Ifølge heraf blive følgende Sprog og Videnskaber Gjenstande for Underviisningen:

1. Dansk. Underviisningen heri meddeles igjennem samtlige Skolens Klasser og bør gaae ud paa at bringe Disciplen til at udtrykke sig reent, rigtigt og med Lethed i Modersmaalet, og efterhaanden at gjøre ham bekjendt med den danske Litteraturens Historie og de vigtigste Værker i den danske skjønnede Litteratur, til hvis Forstaaelse det Nødvendige, saasom af den nordiske Gudelære, meddeles. I den hele Sprogunderviisning maa Modersmaalet benyttes til at gjøre de almindelige grammatikalske Begreber tydelige, og disse maae anvendes derpaa. I de højere Klasser bør de skriftlige Øvelser i Modersmaalet gaae ud paa at udvikle Evnen til selvstændig Fremstilling i det Hele.

2. Tydsk. Underviisning gives i dette Sprog fra første indtil Udgangen af sjette Klasse, hvor den sluttes og hvor Disciplene maae have opnaaet Færdighed i at oversætte fra Tydsk, kunne uden grove Feil udtrykke sig skriftligt i Sproget med Benyttelse af det almindeligste af Ordforraadet og være

bekjendte med det Væsentligste af den tyske Litteratur 13. Mai. Historie.

Da Tydsk er det første fremmede Sprog, Disciplene lære, skal Anledningen benyttes til, saavidt deres Alder og Modenhed tillade, efterhaanden at fremkalde og udvikle de grammatikalske Forestillinger paa en Maade, der ogsaa kan komme til Nytte ved de siden indtrædende Sprog.

3. Fransk, hvori Underviisningen begynder i anden og afsluttes med sjette Klasse, maa læres saaledes, at en almindelig prosaisk fransk Forfatter uden Vanskelighed forstaaes og oversættes.

4. Latin. Underviisningen heri, som tager sin Begyndelse i Skolens tredje Klasse og afsluttes med den syvende, maa sætte sig samme Maal for Kundskaben, som hidtil har været tilsigtet ved Skoleunderviisningen i Forbindelse med Prøven i Latin ved den saakaldte anden Examen. Der bør altsaa søges stiftet et Bekjendtskab med det Bedste af den latinske Litteratur ved Læsningen af et passende Antal poetiske og prosaiske Forfattere (hvis mindste Omfang er angivet nedenfor i § 11) og vundet en sikker Dygtighed i Sproget til fri Benyttelse.

5. Græsk, hvori Underviisningen begynder i fjerde og afsluttes i syvende Klasse, læres omtrent i samme Omfang som hidtil og efter den Antydning, som nedenfor i § 11 er given ved Bestemmelsen af det Pensum, der i det Mindste maa være læst.

Med Underviisningen i Latin og Græsk maae i de høiere Klasser forbindes Meddelelsen af en Oversigt over det Vigtigste og Betydningsfuldeste af den gamle Litteratur og den gamle Verdens Forfatning og Tilstand hos begge Folk samt af Mythologien, hvortil ved Siden af Læsningen af Forfatterne benyttes trykte korte Lærebøger med behørigt Udvalg. Hvor og saavidt dertil er Leilighed, henvises tillige til den bildende Kunsts Udvikling hos Grækerne.

6. Hebraisk. Da dette Sprog ikke hører til den Kreds af Lærefag, som antages at udgjøre de nødvendige almindelige Dannelsesmidler, saa vil Underviisning i samme alene være at tilbyde dem, der attraae den. Denne Underviisning meddeles kun i Skolens syvende Klasse, og Disciplene bringes til det Maal, som ansees fornødent for at kunne paabegynde det theologiske Studium. Intet Æquivalent for Hebraisk skal fordres af dem, der ikke heri have taget Underviisning i Skolen.

7. Religion. Underviisningen heri gaaer dels ud paa Bibelhistorie, hvilken afsluttes i sjette Klasse, dels paa den

13. Mai. christelige Religions Lærdomme, hvilken Underviisning meddeles igjennem alle Klasser, først efter en kortere Lærebog, senere i en udførligere og, saavidt Disciplenes Alder og Modenhed tillader det, videnskabelig Behandling; og bør Religionslæreren lade det være sig magtpaaliggende at bibringe Disciplene en levende Erkjendelse af den christelige Religions Sandheder og at gjøre samme frugtbar for Gemyttet.

Med Religionsunderviisningen forbindes Bibellæsning, i øverste Klasse Læsning af det nye Testament i Grundsproget.

Af Disciple, der ikke høre til den evangelisk-lutherske Kirke, deeltage alene Disciple af den reformeerte Bekiendelse i Religionsunderviisningen, med mindre de eller deres Forældre og Værger ikke ønske saadan Deeltagelse. Rector er berettiget til at paasee, at de Disciple, der ikke nyde Religionsunderviisning i Skolen, udenfor Skolen modtage en efter Stedets Leilighed omhyggelig religiøs og moralsk Underviisning.

8. Historie. Heri undervises igjennem samtlige Klasser, og maae Disciplene, uden at overlæsses med en for stor Mængde Enkeltheder af Navne, Aarstal o. s. v., især i de mere underordnede Partier af Historien, ledes til at erhverve en anskuelig Kundskab om og et sikkert Overblik over de mærkelige Begivenheder i den gamle og nye Verdenshistorie, med Indsigt i deres indbyrdes Forbindelse og Sammenhæng; og bør der, efterhaanden som Underviisningen skrider frem, tages et stedse mere omfattende Hensyn til Culturens Udvikling og Folkenes indre Tilstande.

At Fædrelandets Historie læres efter en noget udførligere Plan, er en Selvfølge.

9. Geographie afsluttes med sjette Klasse. Den politiske Geographie sættes i Forbindelse med Fremstillingen af de naturlige Forhold.

10. Arithmetik. Under Underviisningen heri, der gaaer igjennem samtlige Klasser, indbefattes ogsaa Ligninger af første og anden Grad, Algebra og Logarithmer.

11. Geometrie. Underviisningen heri, der ligeledes gaaer igjennem hele Skolen og forberedes ved geometrisk Tegning, indbefatter foruden den almindelige Plangeometrie ogsaa Stereometrie og Plantrigonometrie, hvortil føies en saadan kort Oversigt over det Vigtigste af Astronomien, at den uden vanskelig Calcul eller Detail kan give en tydelig Anskuelse af Himmellagemernes Forhold, af Lovene for deres Bevægelse og af Maaden, hvorpaa disse Love erkjendes, samt over Hovedsætningerne af den mathematiske Geographie.

12. Naturlære. Underviisningen heri, der henlægges til syvende Klasse, maa optage Elementerne af den mechaniske og chemiske Physik og beregnes ikke saameget paa en streng, navnlig mathematisk, Udvikling, som paa en klar og levende Anskuelse af de ved Experimenter fremstillelige Hovedphænomener og Love og deres Sammenhæng.

13. Naturhistorie. Underviisningen i dette Fag, der læres igjennem første til sjette Klasse, bør mindre gaae ud paa en Fremstilling af Slægter og Arter eller detaillerede Beskrivelser, end paa en Udsigt over Mineralernes, Planternes og Dyrenes Væsen og karakteristiske Udviklingsformer i Hovedgrupper, oplyst ved Slægter og Arter som Exempler og anskueliggjort ved Kundskab til de vigtigste indenlandske Mineralier, Planter og Dyr.

Foruden disse tretten Lærefag, skal der i Skolen ogsaa gives Disciplene Leilighed og Veiledning til at øve sig i:

14. Skrivning,

15. Tegning, der dog ikke bør gaae ud paa Kunstfærdighed, men alene paa at give Øiet og Haanden Sikkerhed,

16. Gymnastik og

17. Sang.

§ 5.

Underviisningen i de i forrige Paragraph nævnte Sprog og Videnskaber bør saaledes fordeles og skride frem igjennem de Klasser, hvori de læres, at det i ethvert Fag foreskrevne Maal kan naaes, uden at Disciplene paa noget Trin overbebyrdes, og bør derfor især i de Fag, der paa Grund af deres Beskaffenhed tidligst indtræde, søges i Begyndelsen lagt en saadan Grundvold og saameget Kundskabsforraad og Færdighed vunden ved den rigeligere Tid, der da haves, at de siden kunne indskrænkes til Fordeel for de nye, tildeels en større Anstrengelse krævende Fag. Om de nærmere heraf følgende Bestemmelser samt om de Lærebøger, der skulle bruges, de Forfattere, der skulle læses i hver Skole, ville Rectorerne ved Indsendelse af Læseplaner for hvert Aar gjøre de fornødne Forslag til Underviisningsministeriets Approbation.

§ 6.

De ugentlige Skoletimers Fordeling paa de forskjellige Fag bliver for hvert Aar bestemt ved en Timetabel, der indsendes til Ministeriets Approbation; kun fastsættes her som almindelig Regel, at den ugentlige Skoletid til samtlige Discipliner og Øvelser, alene Gymnastik undtagen, for hver Discipel i det

13. Mai. Høieste maae indbefatte et Antal af 36 Timer, hvilken Grændse under ingen Omstændigheder maa overskrides, hvorimod det meget mere bør være Gjenstand for Skolens Bestræbelser, især i øverste Klasse, ved Indskrænkning af dette ugentlige Timeantal at lade Disciplene noget større Tid til friere samlet Arbeide hjemme.

§ 7.

Skoleaaret tager sin Begyndelse den 23. August og sluttes den 22. August.

§ 8.

Skoleunderviisningen bør i Skoleaarets Løb ikkun afbrydes ved de lovbestemte Frier. Disse ere:

a) Juleferien fra 24. December til 6. Januar, begge iberegne-
nede, saa at Underviisningen igjen begynder den 7. Januar eller,
hvis denne falder paa en Løverdag eller Søndag, da den paa-
følgende Mandag;

b) Paaskeferien fra Onsdagen før Skjærtorsdag til den
paafølgende Tirsdag, begge iberegne-

c) Pintseferien fra Løverdagen før Pintsedag til den paa-
følgende Tirsdag, begge iberegne-

d) Sommerferien eller Hovedferien, fra den 23. Juli til
den 22. August, eller Skoleaarets sidste Maaned;

e) følgende Smaaferier: Eftermiddagen før store Bededag,
Sanct Hansdag, den første Krammarkedsdag i den By, hvori
Skolen holdes; ligesom endeligen Skolens Rector een Gang om
Maaneden kan give en halv Dags Ferie, dog at der vexles i
Valget af Dagene.

§ 9.

I hvert Skoleaar afholdes tvende Skoleexamina, nemlig:

a) en Halvaarsexamen, omtrent i Midten af Skoleaaret,
i det Omfang og paa den Maade, som Rector efter Overlæg
med Lærerne finder det hensigtsmæssigt til at vinde Kundskab
om Disciplenes Fremgang og befordre en regelmæssig Repetition;

b) en Hovedexamen, som foretages i Juli Maaned, umid-
delbart før Sommerferien, og som er offentlig. Ved denne
Examen hliver at iagttage:

1. Dertil indbydes paa samme Maade som hidtil ved et
Skoleprogram.

2. Der examineres i samtlige de Fag, hvori der i enhver
Klasse gives Underviisning. Ved Examinationen i ethvert Lærefag
bør, foruden den examinerende Lærer, være tilstede tvende
Censorer, hvoraf den ene er en af Skolens andre Lærere, men

den anden kan være en af Rector indbuden, i Faget kyndig, 13. Mai.
Videnskabsmand udenfor Skolen; Medlemmerne af Skolens Ephorat
og Underviisningsinspecteuren ved de lærde Skoler deeltage i
Censuren, naar de ere tilstede og ønske det.

3. Ingen kan deeltage i Censuren over Prøven i noget
Fag i en Klasse, med mindre han har overværet den hele
Examination i samme fra Begyndelsen til Slutningen.

4. Saasnart Examinationen er tilendebragt, meddeler enhver
af Censorerne, den examinerende Lærer medregnet, en af de i
den følgende § 15 bestemte sex danske Charakterer, og af disse
Censorernes særskilte Charakterer uddrages derefter en samlet
Specialcharakter for hele Faget.

5. Efter Udfaldet af Hovedexamen i Forbindelse med
Disciplens Flid og Forhold i Klassen bestemmer derpaa Rector,
efter Overlæg med de vedkommende Lærere, hvorvidt Disciplen
kan ansees moden til at opflyttes i en høiere Klasse for det
næste Skoleaar.

Dette gjelder ogsaa om Oprykningen fra sjette til syvende
Klasse, hvorved dog bliver at iagttage de nærmere Bestemmelser,
som herom findes foreskrevne i den følgende § 13.

§ 10.

I Stedet for den hidtil foreskrevne Dimission fra Skolen og
derpaa følgende examen artium ved Universitetet træder en ved
selve Skolen afholdt Afgangsexamen, hvilken skal indrettes
saaledes, at den ikke indskrænker sig til en blot Kundskabsprøve,
men at den tillige bliver en Modenhedsprøve, hvoraf det, saavidt
saadant overhovedet ved en Examen er muligt, kan kjendes,
hvilken almindelig videnskabelig Dannelse og aandelig Modenhed
Candidaten under det tilbagelagte Skolecursus har erhvervet
og opnaaet.

§ 11.

Gjenstandene for Afgangsexamen ere de i § 4 nævnte tretten
Underviisningsfag, i hvilke Prøverne blive følgende:

1) I Dansk bliver Prøven alene skriftlig og skal bestaae
i en Udarbeidelse over et opgivet Æmne, der ligger indenfor
den Kreds af Forestillinger og Kundskaber, som kan forudsættes
hos Disciplen efter hans foregaaende Underviisning, og bør der
ved Prøvens Bedømmelse ikke sees paa nogen Kundskabsmasse
i et eller andet enkelt Fag, men paa Candidatens Evne til
Selvtænkning og Færdighed i en god, klar og reen Fremstilling.

2. I Tydsk aflægges dobbelt Prøve, nemlig:

13. Mai.

- a) skriftlig ved en let tydsk Stil og
- b) mundtlig ved Oversættelse af Steder i, to ikke læste tydske Forfattere, en prosaisk og en poetisk.

3. Fransk er alene Gjenstand for mundtlig Prøve, som bestaaer i Oversættelse af to Steder i franske ikke læste Forfattere.

4. I Latin aflægges dobbelt Prøve:

- a) skriftlig ved en Stil af passende Omfang og en Oversættelse fra Latin paa Dansk (Version), begge uden Brug af Ordbog;

b) mundtlig prøves Candidaten dels i, hvad der statarisk er læst, hvilket maa indbefatte i det Mindste saameget, som omtrent kan svare til:

af prosaiske Skribenter: Cicero »de officiis«, 100 Capitler af hans Taler og 4 Bøger af Livius;

af Digterne: Horats's Breve og 2 Bøger af hans Ode samt 3 Bøger af Virgils Æneide,

dog at, forsaavidt andre Forfattere end de her nævnte vælges, disse da maae høre til de bedre og ikke for lette;

dels ved at oversætte og forklare lettere Steder af en ikke læst Forfatter.

Med den mundtlige Examination forbindes tillige en passende Prøve i Kundskaben om den latinske Litteratur og i de romerske Oldsager, enten ved den Anledning, som Stederne i Forfatterne give dertil, eller ved særskilte Spørgsmaal.

5. I Græsk anstilles alene mundtlig Prøve i det læste Pensum af Poesie og af historiske, didaktiske og oratoriske Forfattere, saasom Herodot, Thucydide, Xenophon, Plato og Demosthenes, hvilket i det Mindste maa have et Omfang, som svarer til:

af prosaiske Forfattere: 1 Bog af Herodot, 2 Bøger af Xenophons Anabasis og 3 Bøger af hans Sokratiske Mærkværdigheder;

af Digterne: 4 Bøger af Homer og 1 Tragoedie, dog at istedenfor en heel Tragoedie ogsaa kan læses noget mere af Homer og et anthologisk Udvalg af andre poetiske Stykker.

I Forbindelse med denne Prøve sættes paa samme Maade, som ved Latin, Spørgsmaal, der berøre Hovedpunkter af den græske Litteraturs Historie og den øvrige græske Cultur.

6. Prøven i Hebraisk indskrænkes til Grammatik og Oversættelse af det i Skolen læste, som maae udgjøre i det Mindste 40 Capitler af Genesis og et Pensum, der svarer til 15 Psalmer.

7. Prøven i Religion, der alene er mundtlig, gaaer 13. Mai. ud paa det i Skolen Gjennemgaaede, Bibelhistorie dog ikke medtagen som særlig Examinationsgjenstand; af det nye Testament paa Græsk maa være læst og tages med ved denne Prøve et af de større Evangelier eller Marcus's Evangelium i Forbindelse med et Par af Brevene.

8. Historie og

9. Geographie

ere alene Gjenstande for mundtlig Examination.

10. I Arithmetik er Prøven dobbelt, nemlig: deels skriftlig ved Besvarelse af en forelagt Opgave, deels mundtlig.

11. I de geometriske Discipliner bliver ligeledes deels at give en Opgave til skriftlig Besvarelse, deels at anstille mundtlig Examination, under hvilken tillige medtages, hvad der i Skolen er læst af Astronomie og mathematisk Geographie. Den mathematiske Prøve maa indrettes saaledes, at det kan sees, hvorvidt de for dette Fag mindre Begavede, der ikke have kunnet tilegne sig de sidste og vanskeligste Afsnit af det hele Pensum, dog have opnaaet Kundskab og Sikkerhed i de øvrige Afsnit, og bør de, naar dette er Tilfældet, kunne bestaae Prøven, om end med en noget ringere Charakteer.

12. I Naturlære og

13. i Naturhistorie

anstilles alene mundtlig Examination.

§ 12.

Den hele Afgangsexamen fordeles paa tvende Prøver, af hvilke den første eller Afgangsexamens første Deel afholdes ved Udgangen af Skolens sjette Klasse i de fire Fag, som efter den foregaaende § 4 afsluttes i denne Klasse, nemlig Tydsk, Fransk, Geographie og Naturhistorie, og den sidste eller Afgangsexamens anden Deel afholdes ved Udgangen af Skolens syvende Klasse i de øvrige til Afslutning i denne Klasse forbeholdte ni Lærefag, nemlig: Dansk, Latin, Græsk, Hebraisk, Religion, Historie, Arithmetik, de geometriske Discipliner og Naturlære.

§ 13.

Enhver af Skolens Disciple, som har tilbragt eet Aar i sjette Klasse eller to Aar i syvende Klasse, har Adgang til at indstille sig til respective første eller anden Deel af Afgangsexamen, uden at Skolen kan negte ham saadant. Afgangsexamens

13. Mai. første Deel betragtes tillige for vedkommende Discipel som Bestanddeel af sjette Klasses Hovedexamen for samme Aar, saa at han ikke to Gange examineres i de samme Fag. Befindes en saadan Discipel efter Udfaldet af hele Hovedexamen ikke at være moden til at opflyttes i syvende Klasse, vedbliver han at deeltage i sjette Klasses hele Underviisning ganske som dens øvrige Disciple, og har næste Aar atter at underkaste sig Prøven. Forlader han derimod Skolen for videre at forberedes ved privat Underviisning, ansees han for at have fuldendt Afgangsexamens første Afdeling med de opnaaede Charakterer og har som Privatist kun at underkaste sig Afgangsexamens anden Afdeling. De Disciple i syvende Klasse, der indstille sig til Afgangsexamens anden Afdeling, deeltage ikke i samme Aars Skole-Hovedexamen.

§ 14.

Afgangsexamen afholdes i den sidste Maaned af Skoleaaret i de Dage, som, hvad den skriftlige Deel angaaer, for alle Skoler under Eet, og hvad den mundtlige Deel angaaer, for hver Skole især fastsættes hvert Aar af Underviisningsministeriet. Den holdes af Skolens egne Lærere i Forening med den eller de Videnskabsmænd, som maatte forordnes til deri at deeltage, navnlig Underviisningsinspecteuren ved de lærde Skoler, naar en saadan er udnævnt, overensstemmende med hans Instrux. Følgende Regler blive ved den at iagttage:

1. De skriftlige Opgaver tilstilles Skolerne fra Ministeriet, der lader sig dem foreslaae af Underviisningsinspecteuren eller andre dertil egnede Mænd.

2. Tilsynet med de skriftlige Udarbeidelser føres af en af Skolens Lærere, som dertil af Rector vælges og ikke maa være Læreren af det Fag, hvortil Opgaven hører.

3. Ved den mundtlige Examination i hvert Fag ere, foruden Examinerator, tilstede som Censorer enten to af Skolens Lærere, som Rector dertil udvælger, eller en Lærer og Underviisningsinspecteuren eller en anden tilforordnet Mand, af hvilke to Censorer den ene opgiver de Steder af Forfatterne og de Gjenstande af Videnskaberne, hvori der skal examineres; iøvrigt tage Censorerne ikke Deel i Examinationen.

4. De Samme, der deeltage i den mundtlige Examination og Censuren derover i et Fag, bedømme den tilsvarende skriftlige Prøve. Ligeledes bedømmes den skriftlige Udarbeidelse i Modersmaalet af tre Censorer, af hvilke den ene er Læreren i Dansk i syvende Klasse.

§ 15.

For Prøverne i de enkelte Fag ved Afgangsexamen gives Specialcharakterer, hvoraf uddrages en Hovedcharakteer. Herfor fastsættes følgende Regler:

1. Specialcharaktererne ere sex: Udmærket Godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt, Maadeligt, Slet.

2. De tre Censorer, som bedømme en Prøve, skriftlig eller mundtlig, give hver for sig en af de ovennævnte sex Charakterer, af hvilke tre Charakterer derpaa i de Fag, i hvilke ikkun een Prøve aflægges, een samlet Specialcharakteer for denne uddrages; men i de Fag, i hvilke baade skriftlig og mundtlig Prøve aflægges, uddrages paa samme Maade een Charakteer for hver af disse Prøver, hvilke to Charakterer, forsaavidt angaaer Latin, holdes adskilte som to Specialcharakterer, men for de øvrige Fags Vedkommende sammenlægges til een Specialcharakteer for hele Faget.

3. Der ville saaledes for samtlige tretten Examinationsfag falde fjorten Specialcharakterer; men da Charakteren for Hebraisk ikke bør medregnes til Hovedcharakteren, bliver denne, hvad enten Candidaten har opgivet Hebraisk eller ikke, at udtrække af tretten Specialcharakterer. Hovedcharaktererne ere tre, som benævnes: første, anden og tredie Charakteer; til første Charakteer kan føies det Tillæg: »med Udmærkelse«.

4. Forholdet mellem Specialcharaktererne med Hensyn til Hovedcharakteren bestemmes saaledes, at to Charakterer af en højere Grad og een Charakteer, som staaer to Grader lavere, regnes lige med tre Charakterer af den mellemliggende Grad, saa at to Udmærket godt og eet Godt er lige med tre Meget godt, og saa fremdeles. I Overeensstemmelse med dette Forhold tillægges disse Charakterer følgende Talværdier:

Udmærket godt	= 8.
Meget godt	7.
Godt	5.
Temmelig godt	1.
Maadeligt	÷ 7.
Slet	÷ 23.

5. Hovedcharakteren bestemmes da efter Specialcharakterernes sammenlagte Talværdi saaledes:

Til første Charakteer med Udmærkelse fordres i det Mindste en Talværdi af 7 Udm. godt og 6 Mg. godt.
 — første Charakteer 7 Mg. godt og 6 Godt.
 — anden Charakteer 7 Godt og 6 Teml. godt.
 — tredie Charakteer 5 Godt og 8 Teml. godt.

13. Mai. Med Specialcharakterer af en mindre Talværdi end den sidstnævnte antages den Vedkommende ikke at have bestaaet Examen.

6. For Disciple, der ifølge § 4, 7, ikke have deeltaget i Religionsunderviisningen i Skolen, og for hvem altsaa Examination og Charakter i Religion bortfalder ved Afgangsexamen, saa at der kun blive 12 Specialcharakterer, kræves til Udmærkelse Værdien af 7 Udm. godt og 5 Meget godt, til første Charakter Værdien af 7 Meget godt og 5 Godt, til anden af 7 Godt og 5 Temmelig godt, til tredje af 5 Godt og 7 Temmelig godt.

§ 16.

For Afgangsexamens saavel første som anden Deel bør føres en særegen dertil autoriseret Protocol. Efter Examens Tilendebringelse indsender Rector til Ministeriet en af Protocollen uddragen Beretning om Examens Udfald, ledsaget af samtlige skriftlige Udarbejdelser. De Bemærkninger, hvortil Underviisningsinspectoren eller andre af Ministeriet tilfornordnede Videnskabsmænd maatte finde Anledning, indgives særskilt.

§ 17.

Efter afholdt Examen meddeles der Enhver, som har bestaaet samme, et paa Dansk skrevet Vidnesbyrd, der affattes efter den derfor foreskrevne Formular.

§ 18.

I de Skoler, i hvilke den provisoriske Underviisningsplan af 25. Juli 1845 allerede er bragt til Udførelse enten ganske eller dog saavidt, at syvende Klasse er oprettet, bliver for de Disciple, der nu allerede ere opflyttede i sjette Klasse, Underviisningen at tilendebringe og Afgangsprøven at afholde overensstemmende med hiin Plan, hvorimod for dem, der ved Hovedexamen i 1850 opflyttes i sjette Klasse, Underviisningen der beregnes paa et eetaarigt Cursus med et efterfølgende toaarigt i syvende Klasse og paa en Afgangsexamen efter den her foreskrevne Form, hvis første Afdeling altsaa for dem, der regelmæssig gennemgaae Klasserne, vil indtræffe i 1851, og anden Afdeling 1853.

For de øvrige Skolers Vedkommende, i hvilke Underviisningen hidtil kun i de lavere Klasser og Mellemklasserne har været indrettet efter hiin Plan, bliver de Disciples Underviisning, der nu ere i sjette Klasse, at fuldende saaledes, at de efter et toaarigt Cursus kunne dimitteres til den hidtilværende Examen artium ved Universitetet, hvorimod de Disciple, der 1850 ved Hovedexamen opflyttes i sjette Klasse, forberedes til at underkaste

sig den her foreskrevne Afgangsexamen ved Skolen efter et 13. Mai. eetaarigt Cursus i sjette Klasse og et toaarigt i syvende Klasse. De mindre Lempelser, der ved Overgangen maatte findes nødvendige ved en eller anden Skole i et enkelt Fag, er Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet bemyndiget til at anordne, ligesom og til at træffe de Foranstaltninger, der kunne foranlediges derved, at der i sjette og syvende Klasse træffe to Hold af Disciple sammen, der ikke ganske forberedes efter samme Plan.

Hvilket herved bekendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Min. Bekjendtgjørelse angaaende Ophævelsen af den 13. Mai. hidtilværende Examen artium ved Københavns Universitet og om den fremtidige Modenhedsprøve for dem, der efter Forberedelse i private Skoler eller af Privatlærere ville indskrives ved Universitetet.

Paa Ministeriets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 6. d. M. allernaadigst at bifalde følgende Bestemmelser om den Maade, hvorpaa, efter Ophævelsen af Examen artium ved Københavns Universitet, herefter Adgang til academisk Borgerret skal vindes af private Skoler og Privatlæreres Disciple.

§ 1.

Examen artium vil endnu blive afholdt ved Universitetet i den nuværende Form i Aarene 1850, 1851 og 1852, det sidste Aar i Juli Maaned, samt, hvad de lærde Skoler angaaer, alene for dem, der ved Begyndelsen af Skoleaaret 1849—50 optoges i den hidtil øverste Klasse og ikke kunne dimitteres til 1851.

§ 2.

I Overeensstemmelse hermed vil den hidtilværende, af to Dele bestaaende philologisk-philosophiske Examen sidste Gang blive afholdt, ifølge den nye Inddeling af det akademiske Aar, i Januar og Juni samt Juli 1853, dog at der gives dem, der ved denne Prøve ikke opnaaer et for dem tilfredsstillende Resultat eller som ved gyldige Grunde hindres fra at underkaste sig Examen, den hidtil sædvanlige Leilighed til senere i den almindelige Examenstid at underkaste sig Prøven eller gjentage den.

§ 3.

De, der senere end 1852 ønske at indskrives ved Universitetet, efter at være forberedte i private Skoler eller af Privatlærere, maae underkaste sig den samme Modenhedsprøve, der som Af-

13. Mai. gangsexamen er foreskrevet for de lærde Skolers Dimittender, for derpaa ved Universitetet strax at stedes til frit Studium af de af dem valgte Fag, alene med Forpligtelse til før Embedsexamen at underkaste sig den anordnede Specialprøve i Philosophie.

Da denne Modenhedsprøve er deelt i to Afdelinger, ville de Privatdimittender, der ønske at tilendebringe den heelt i 1853 og at lade to Aar hengaae imellem første og anden Afdeling, saaledes som det for de lærde Skoler er foreskrevet, have at underkaste sig første Afdeling allerede i 1851, hvortil Leilighed skal gives.

§ 4.

Bestyrere af saadanne private Skoler i Kjøbenhavn, der igjennem et tilstrækkeligt Antal Klasser gennemføre Underviisningen i samme Omfang og til samme Grændse, som de offentlige lærde Skoler, og i det Ringeste for de tre sidste Klassers Vedkommende i det Hele slutte sig til den for de offentlige Skoler udkastede Underviisningsplan, kunne, naar deres Personlighed og anerkjendte Dygtighed anbefale dem, vente paa derom indgivet Andragende, enten for deres hele Bestyrelsestid eller paa et vist Antal Aar, at blive bemyndigede til at afholde Afgangsexamen for deres Disciple med samme Virkning som de offentlige lærde Skoler, imod at de opfylde de i det Følgende for at forebygge Misbrug og Mistillid fastsatte Betingelser. Naar Bestyreren af en privat Skole ikke har erhvervet en saadan Bemyndigelse, ville dens Dimittender med Hensyn til Indskrivelse ved Universitetet og Prøve derfor blive betragtede som Privatister.

§ 5.

Afgangsexamen i de private Skoler, der have den i forrige Paragraph omtalte Bemyndigelse, holdes i de samme to Afdelinger, i de samme Gjenstande og med Hensyn til samme Omfang og Grad af Kundskab, som i de offentlige lærde Skoler. Den finder Sted i samme Maaned i Skoleaarets Slutning; de skriftlige Prøver afholdes for hvert Fag de samme Dage og Timer, om hvilke Bestyrerne nogen Tid iforveien underrettes fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, og over de samme Opgaver, der ligeledes tilsendes Bestyrerne fra Ministeriet forseglede. Bestyreren maa hvert Aar inden Udgangen af Mai Maaned indberette til Ministeriet, hvorvidt Afgangsexamen dette Aar bliver at afholde i Skolen og for hvilke Disciple.

§ 6.

Ved de skriftlige Prøver er foruden det Tilsyn, som Skole-

bestyreren anordner, en af Underviisnings-Inspecteuren ved de offentlige lærde Skoler paa Ministeriets Vegne antagen. Opsynsmand tilstede, i hvis Nærværelse den forseglede Opgave aabnes i Examenslocalet, efterat alle Examinander ere samlede, og som betegner enhver afleveret Udarbeidelse med sit Navn.

Udgiften ved dette Tilsyn bestrider Skolen. De censurerede Udarbeidelser indsendes efter Examen med Angivelse af de derfor givne Charakterer til Ministeriet.

§ 7.

Ved den mundtlige Examen, der afholdes offentlig efter forudgaaet Bekjendtgørelse og efter Indberetning til Ministeriet om de dertil bestemte Dage og Timer, skal hver Prøve foruden af den examinerende Lærer censureres af en anden af Skolens Lærere og desforuden af en i Faget kyndig Mand udenfor Skolens Lærerspersonale, som Skolens Bestyrer dertil formaaer og med hvis Valg Ministeriet efter betimelig given Underretning erklærer sig tilfreds. Denne sidste Censor opgiver de Partier af vedkommende hele Pensum, hvori hver Examinand skal prøves. Skulde Ministeriet desforuden ville lade en større eller mindre Deel af Examen overvære enten af Underviisnings-Inspecteuren ved de lærde Skoler eller en Universitetslærer i et eller andet Fag og med Hensyn hertil ønske den mundtlige Examen ansat til en vis Tid, dog i Løbet af den i det Hele til Afgangsexamens Afholdelse ved Skolerne fastsatte Maaned, er Skolebestyrelsen forpligtet til at efterkomme dette Ønske.

§ 8.

Prøvernes Udfald betegnes ved de samme Charakterer og Hovedcharakteren bestemmes efter de samme Regler, som i de offentlige Skoler, og den, der har bestaaet begge Examens Afdelinger, modtager af Skolebestyreren et Vidnesbyrd derom af samme Form, som ved de offentlige Skoler, hvilket da har samme Gyldighed.

§ 9.

Hvis en Discipel ved beviislig Sygdom eller anden Grund, der maatte erkjendes for ligesaa gyldig, hindres fra at underkaste sig en af Afgangsexamens Afdelinger i den regelmæssige Examenstid, kan der paa derom af Skolebestyreren indgivet Andragende ventes Tilladelse til for ham i Januar Maaned at afholde en extraordinair Examen med Iagttagelse af de ovenfor foreskrevne Former.

De, der uden at have tilendebragt deres Underviisning i en offentlig lærd Skole eller en til Afholdelse af Afgangsexamen berettiget privat Skole, ønske at indskrives ved Universitetet, skulle enten underkaste sig begge Afdelinger af Afgangsexamen ved en offentlig lærd Skole eller isteden derfor en tilsvarende Prøve ved Universitetet.

§ 11.

Den Privatist, der vil underkaste sig en af Afgangsexamens Afdelinger ved en lærd Skole, maa enten selv eller paa hans Vegne den Mand, der meddeler ham det i næste § omhandlede Vidnesbyrd, indgive Begjering derom til vedkommende Skoles Rector inden den foregaaende April Maanedes Udgang. Ingen Skole er forpligtet til ved nogen Deel af Afgangsexamen at modtage flere end sex Privatister til Deeltagelse i Examen; melde flere sig, gives der de først (dog ikke førend i April Maaned) Anmeldte Fortrin. Enhver Rector bør derfor snarest muligt underrette dem, der hos ham ere anmeldte, om hvorvidt de kunne modtages til Examination i Skolen, ligesom senere give dem, der ere antagne til at examineres ved Skolen, Underretning om, hvor og naar de skulle indfinde sig. De bør da til den dem opgivne Tid melde sig personlig hos Rector, efter hvis Anordninger om Alt, hvad Examen og god Orden under den angaaer, de have at rette sig.

§ 12.

Begjeringen maa, naar den angaaer første Afdeling, være ledsaget af Døbe- og Confirmationsattest og af en Mands Vidnesbyrd, der i det hele sidste Aar før Examenstiden har havt Deel i Vedkommendes Underviisning, om at han anseer ham for moden til Prøven, samt om at der i hans Opførsel Intet er, der gjør ham uværdig dertil; naar den angaaer anden Afdeling, af en Erklæring af samme Art og af Beviis for, at Vedkommende har underkastet sig første Afdeling. I begge Tilfælde skal Begjeringen tillige indeholde en nøjagtig Opgivelse af de i hvert Fag læste Pensa og brugte Lærebøger, ligesom der ogsaa bør tilføies, hvis der er nogen særlig Egenskab eller Omstændighed, til hvilken ved Prøven ønskes taget og kan tages Hensyn.

§ 13.

Til Udstedelsen af et saadant Vidnesbyrd, som i § 12 er omtalt (Dimissionsvidnesbyrd), er Enhver berettiget, der nyder

uplettet borgerlig Agtelse, har vundet academisk Borgerret samt 13. Mai. aflagt den philosophiske Prøve ved Universitetet. Erklæringen om Udstederens Delagtighed i Dimittendens Underviisning og om hans Overbeviisning om dennes Modenhed og Opførsel afgives paa Ære og Samvittighed.

Udstederen af et Dimissionsvidnesbyrd kan tilbagekalde det indtil 14 Dage før Examens Begyndelse.

Skulde der i en Privatists Underviisning i det sidste Aar være foregaaet en saadan Forandring, at han kun kan medbringe Vidnesbyrd fra en Mand, der i kortere Tid har haft Deel i hans Underviisning, maae Forholdet oplyses i et Andragende til Ministeriet, der, hvis der ikke findes Grund til at tillægge Vidnesbyrdet mindre Vægt, kan bevilge dets Antagelse.

§ 14.

Det vil blive Skolernes Rectorer og Lærere indskærpet og ved Medvirkning af Underviisnings-Inspecteuren ved de lærde Skoler paaæet, at de til Examen ved Skolerne anmeldte Privatister blive prøvede alene med Hensyn til den i Almindelighed udkrævede Kundskab og Modenhed, uden at den enkelte Skoles eller Lærers egen Behandlingsmaade af Gjenstanden forudsættes eller tages til Maalestok.

§ 15.

Den til Afgangsexamen svarende Prøve (Adgangsexamen) ved Universitetet holdes af en dertil dannet Commission, bestaaende, under Ledning af en Formand, af saa stort et Antal af Universitetslærere og Skolemænd, som Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet med Hensyn til Antallet af de Anmeldte finder nødvendigt til at besørge Examinationen og Censuren i samtlige Fag og hvert Aar betimelig dertil beordrer.

Begjering om at stedes til den maa inden Udgangen af April Maaned indsendes til Examenscommissionens Formand aldeles i samme Form og med samme Bilag som i §§ 12 og 13 er foreskrevet, hvorefter Vedkommende maae indfinde sig i Kjøbenhavn saa betimelig, at de til den 10. Juni kunne være bekendte med Formandens Anordning af Examens Tid, Localerne o. s. v. og efterkomme den.

§ 16.

Den skriftlige Deel af begge Examens Afdelinger afholdes ganske i de samme Dage og Timer som ved de lærde Skoler og over de samme Opgaver, der fra Ministeriet tilstilles Examenscommissionens Formand, ligesom han derfra underrettes om

13. Mai. Tiden. Tilsynet indrettes paa samme Maade, som hidtil ved Examen artium.

De skriftlige Udarbeidelser i hvert Fag bedømmes af to Medlemmer af Examenscommissionen eller af tre, hvor Commissionen indeholder saamange i Faget specielt kyndige. Den mundtlige Examination i hvert Fag udføres i Reglen af en Universitetslærer, idet en anden Universitetslærer eller Skolemand er Censor. Dog kunne Vedkommende forene sig anderledes derom, og navnlig naar den mundtlige Examination i et Fag varer flere Dage, veksle med at examinere og censurere. Charakteren bestemmes i Tilfælde af Meningsforskjellighed efter Middeltallet imellem de to i Talværdi for Charakteren udtrykte Vota. Efter endt Examen indsendes Udarbeidelserne med Vedføielse af de givne Charakterer til Ministeriet.

§ 17.

Charaktererne i de enkelte Fag ere de samme og Hovedcharakteren uddrages af dem efter de samme Regler som ved de lærde Skoler. Det gjøres Examinatorer og Censorer til Pligt nøie at anstille og bedømme Prøven med Hensyn til det Omfang og den Grad af Kundskab og Modenhed, der efter den udkastede Underviisningsplan skal opnaaes i de lærde Skoler.

§ 18.

Examenscommissionens Formand meddeler vedkommende Examinand, der har indstillet sig til Examens første Deel, et Vidnesbyrd om de opnaaede Specialcharakterer, og den, der har indstillet sig til den anden Afdeling, et Vidnesbyrd saavel om Specialcharaktererne som om den som Resultat af begge Afdelinger opnaaede Hovedcharakteer.

§ 19.

Den, der som Privatist indstiller sig til Examens anden Afdeling, er ikke bunden til at underkaste sig den paa samme Sted, hvor han examineredes til første Afdeling, men har i denne Henseende frit Valg.

§ 20.

Den, der i Skoleaarets Løb, en Maaned eller mere efter dets Begyndelse forlader en offentlig lærd Skole eller en til at afholde Afgangsexamen bemyndiget privat Skole, kan ikke ved samme Skoleaars Ende som Privatist underkaste sig nogen Afdeling af Afgangsexamen, med mindre Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, efter at have hørt vedkommende Rector eller

Bestyrer, i oplyste Omstændigheder finder Grund til at give 13. Mai. Tilladelse dertil.

§ 21.

Ingen maa indstille sig til Afgang- eller Adgangsexamens første Afdeling, førend han har naaet en Alder af 16 Aar, eller til anden Afdeling, førend han har fyldt 18 Aar, med mindre dertil er givet Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet paa Grund af særdeles tidlig Udvikling og andre Omstændigheder. Derimod er det den Privatist, der har opnaaet den for Examens anden Afdeling fastsatte Alder eller den nævnte Tilladelse, uformeent, saafremt han ønsker det, at underkaste sig begge Examens Afdelinger paa een Gang, og skal der ved Fastsættelsen af Tiden, navnlig for de skriftlige Udarbejdelser, tages Hensyn til, at dette kan ske.

§ 22.

Den, der er utilfreds med det Udfald, han har opnaaet ved en af Examens Afdelinger, kan underkaste sig denne Afdeling af Examen paany een Gang; dog kan Ingen, der har underkastet sig begge Examens Afdelinger, ved alene at tage den første Afdeling paany opnaae en anden Hovedcharakter.

§ 23.

Over samtlige dem, der i en Examenstid have erhvervet Ret til at indskrives ved Universitetet, udfærdiges efter de til Ministeriet fra Skolerne og Examenscommissionen ved Universitetet indsendte Lister en Fortegnelse med Angivelse af de specielle Charakterer og Hovedcharaktererne, og trykkes.

§ 24.

Hvis en Privatist ved uovervindelig Sygdoms eller anden Forhindring er bleven udelukket fra at indstille sig til den Prøve, til hvilken han har været anmeldt, vil han, efter derom til Formanden eller vedkommende Rector, hos hvem han var anmeldt, betimelig (inden Udgangen af September), indgiven Begjering med tilstrækkelige Beviser kunne stedes til en særlig Prøve i Januar Maaned der, hvor han før skulde have været prøvet. Om deslige indkomne Begjeringer bliver Ministeriet at underrette for at fastsætte en fælles Tid og udsende de skriftlige Examensopgaver.

§ 25.

De saakaldte Privatistpenge, der hidtil have været betalte til Metropolitanskolen, bortfalde. Derimod betaler enhver Privatist

13. Mai. som Examensgebyr ved Examens første Afdeling 3 Rbd. og ved den anden Afdeling 7 Rbd. til den Skole, ved hvilken han examineres, eller til Universitetet, hvis han der examineres.

§ 26.

Enhver, der efter at have bestaaet Afgangs- eller Adgangs-examen vil betragtes som academisk Borger og benytte Universitetsunderviisningen, har at melde sig til Indskrivning paa den af Universitetets Rector fastsatte Tid og at løse Borgerbrev.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

21. Mai. **Min. Skr.** til Aarhus Amts Skoledirection, hvori det, i Anledning af et Andragende fra Overlæreren ved Borger-Pigeskolen i Aarhus, udtales, at der vel ikke kan antages at tilkomme Lærerne ved Borgerskolerne nogen lovbegrundet Ret til at faae deres Børn frit underviste i samme Skoler, men at Ministeriet dog maa finde det ønskeligt, at vedkommende Skolebestyrelser ville vise Skolelærerne al imødekommende Velvillie i den omhandlede Henseende, samt at Ministeriet derhos, i Analogie med, hvad der finder Sted med Hensyn til de lærde Skoler, formener, at der Intet vil kunne være imod, at de Fripladser, der tilstaaes Børn af Borgerskolens Lærere, holdes udenfor det Antal, der ellers maatte være bestemt i vedkommende Skoleplan i Henhold til Anordningen om Skolevæsenet i Kjøbstæderne af 29. Juli 1814 § 79.

23. Juli. **Min. Circ.** til Ephoraterne, hvorved bestemmes, at de i Loven af 30. Juni s. A. indeholdte Bestemmelser om Anviisninger af Gager, Pensioner og Vartpenge ogsaa skulle anvendes paa Gager, Lønninger m. v., som udbetales af de lærde Skolers Kasser, alene med Undtagelse af Betaling for Extratimer og de Timelærerne tillagte Godtgjørelser, som ville være at udbetale de Vedkommende paa samme Maade som hidtil. Derhos tilføier Ministeriet, at det med Hensyn til, at Gagerne ifølge Lovens Bestemmelser ville være at udbetale maanedsvis og forud, maa ansees rigtigst, at de forskjellige Indeholdelser, som skulle skee i Vedkommendes Lønninger for Præmier til Livsforsikringsanstalten, Renter og Afdrag paa Laan m. m., saavidt mulig fordeles ligelig paa Regnskabsaarets 12 Maaneder, dog saaledes, at det iagttages, at vedkommende Skoles Kasse ikke til nogen Tid staaer i Forskud for udbetalte Summer, men

at iøvrigt Intet er til Hinder for, at Indeholdelsen foretages med 23. Juli.
det samlede Beløb paa een Gang i Gagen som hidtil, for de enkelte Embedsmænds Vedkommende, der attraae dette.

Min. Skr., hvorved udtales, at ligesom Placaten af 28. Novbr. 7. Febr. 1828, der ikke ved nogen senere Lovbestemmelse er hævet, endnu staaer ved Magt, saaledes maa Rector i Medfør af bemeldte Placat være baade berettiget og forpligtet til at forbyde Skolens Disciple uden Forældres eller Værgers Medfølgelse eller passende Selskab af Ældre at besøge Værtshuse. Tillige maa den af Rector yttrede Mening gives Medhold, at en gjentagen Ulydighed mod et sligt Paabud hører under de Tilfælde, i hvilke Bestemmelserne i Skoleforordningen af 7. Novbr. 1809 § 54 kunne komme til Anvendelse, saaledes at Rector i et saadant Tilfælde maa være berettiget til foreløbig at suspendere vedkommende Discipels Skolegang, indtil Sagen, under Iagttagelse af den i Forordningen foreskrevne Fremgangsmaade kan blive endelig afgjort af Ministeriet.

Reglement for Elever og Disciple i Sorø Academies 11. Juni.
Skoles 7de Klasse. (Udfærdiget af Ministeriet):

§ 1. Eleverne i 7de Klasse blive adskilte fra de andre Elever, og der anvises dem særegne Værelser, hvilke de selv kunne vælge efter den Orden, de ved Oprykningsexamen fra 6te Klasse have erholdt. De stilles under nærmest Tilsyn af Rector eller den af Skolens Lærere, hvem han overdrager dette Hverv, og hvis Pligt det da bliver jevnligt ved personligt Tilsyn at overbevise sig om, at den foreskrevne og nødvendige Orden iagttages til enhver Tid i Læse- og Fritimerne.

§ 2. Mod samtlige Skolens Lærere og alle Foresatte have de at iagttage streng Lydighed og i det Hele at udvise et saadant Forhold, som af denne Klasses Alder og Dannelse bør ventes. Mod de Personer, der antages til deres Opvartning, bør de udvise Høflighed, saa at de ligesaa lidt tillade sig bydende Anmasselse som upassende Fortrolighed.

§ 3. Den i dette Reglement trufne Fordeling af de til Undervisning og til Arbejde paa egen Haand bestemte Timer maa nøiagtig iagttages, saa at der punktlig mødes til enhver fastsat Tid.

§ 4. Eleverne i 7de Klasse ere ikke bundne til den for de øvrige Elever reglementsmaessig foreskrevne Dragt.

11. Juni.

§ 5. Det er Elevernes Pligt at holde over Reenlighed og Orden i de dem anviste Værelser, og de ere ansvarlige for den Skade, som ved Uforsigtighed eller Uagtsomhed maatte tilføies Kamrene og det deri værende, Akademiet tilhørende Inventarium.

§ 6. Paa deres Kamre maae Eleverne i de Timer, der ere bestemte til Læsning, ikke modtage Besøg af Nogensomhelst. Skulde Nogen ved en særdeles Leilighed ønske Undtagelse herfra, maae Rectors Tilladelse indhentes. I Fritiden er det tilladt at modtage Besøg, med mindre Rector i noget Tilfælde maatte ansee saadant Selskab for upassende og deraf tage Anledning til at forbyde det. Af Eleverne og de Skolesøgende er det tilladt at modtage: a) Brødre, b) skolesøgende Disciple i 7de Klasse, c) Elever og skolesøgende Disciple i 6te Klasse, dog disse sidste kun til visse Tider og paa visse Betingelser, som nærmere ville være at fastsætte af Rector, men derimod ingen af Skolens øvrige Elever og skolesøgende Disciple, uden i særegne Tilfælde og da med Rectors specielle Tilladelse.

§ 7. Al Anretning af varm Mad og al Tracteren er forbudt, ligesom al Nydelse af stærke Drikke. Ligeledes er Besøg paa Billarder og Gjæstgiverhuse baade i og udenfor Byen paa det Strengeste forbudt. Det er ikke tilladt at benytte andre Tjenere eller Bude end dem, der af Akademiet ere antagne; heller ikke er det tilladt at have Skydegevær, deeltage i Jagter, bruge Seilbaad eller holde Hunde.

§ 8. Enhver holder Bog over sit Tøi og sine Bøger, hvoraf Intet maae bortsælges eller bortbyttes uden efter Forældrenes udtrykkelige skriftlige Tilladelse, som forevises Rector. Enhver Handel, som foregaaer under en anden Form, er aldeles ugyldig og magtesløs. Elevernes Pengeanliggender besørages paa den Maade og efter de Regler, som Rector nærmere maatte forskrive. Ingen maae under nogen Omstændighed tage Noget paa Credit. Overtrædelse af dette Forbud, ligesom enhver anden større Uorden i Pengeanliggender, vil øieblikkelig medføre, at Vedkommende sættes under Opdragelsesanstaltens yngre Elevers almindelige Vilkaar eller efter Omstændighederne bortvises fra Akademiet.

§ 9. Naar Nogen bliver syg, anmeldes saadant strax for Rector, som da henviser ham til Akademiets Læge. De skolesøgende Disciple maae ligeledes ved deres Forældre eller Værger øieblikkelig anmelde Sygdomsforfald.

11. Juni.

§ 10. Den daglige Orden er følgende: Om Morgenens vækkes Eleverne af den dertil bestemte Tjener, om Sommeren Kl. 5 $\frac{1}{2}$, om Vinteren Kl. 6. Efter Paaklædningen bringes dem paa deres Værelser varm Mælk. Dog er det dem tilladt, saafremt de ønske det, paa egen Bekostning at drikke The eller Caffé, hvortil da Tjeneren har at bringe dem kogt Vand. Fra Kl. 6 og 6 $\frac{1}{2}$ indtil 7 $\frac{3}{4}$ er det Læsetid. Kl. 8 præcise mødes paa Skolen. Fra 8—12 er Skoletid. I Friquarteret spises Frokost paa Academiet. Fra 12 til 2 er det i Regelen Fritid, undtagen forsaavidt Hebraisk, Musik eller Gymnastikunderviisning maatte være henlagt til denne Tid. Kl. 2 spises til Middag. Om Eftermiddagen er det i Regelen Skoletid fra Kl. 3—5. Eftermiddagen 5—6 er Fritid. Kl. 5 gives Mellemmad paa Kamrene. Fra 6—8 Sommer og 8 $\frac{1}{2}$ Vinter er Præparationstid. Løverdagaften er der ingen bestemt Læsetid, men denne henlægges til Søndagen 7—9 Morgen. Kl. 8 eller 8 $\frac{1}{2}$ spises til Aften, hvorved det ligeledes er tilladt paa egen Bekostning at drikke The, istedetfor den varme Mælk, i hvilket Tilfælde Tjeneren har at levere kogt Vand. Kl. 10 $\frac{1}{2}$ præcise bør Enhver være i sin Seng og Lysene være slukkede, med mindre Rector har tilladt en Undtagelse herfra. Til Bortreise og Udebliven om Natten kræves ligeledes Rectors specielle Tilladelse.

§ 11. De i ovenstaaende Paragraph nævnte Præparations- og Læsetider ere nøiagtig og punktlig at iagttage; men ligesom det er at vente, at Eleverne af egen Drift og Interesse for Studeringerne dertil ville ofre flere eller færre af de Timer, der her ere betegnede som Fritimer, saaledes kan der paa den anden Side i særegne Tilfælde af Rector erholdes Fritagelse for Timer, der her ere ansatte som Læsetid.

§ 12. Skulde imod Formodning Nogen af Eleverne handle imod de her givne Forskrifter eller overhovedet ved sit Forhold vise, at han mangler den Æresfølelse og moralske Dannelse, man hos denne Klasse bør vente og forde, da vil han blive sat under ideligere og speciellere Opsigt end de andre, eller dicteret Kammerarrest, og hvis denne Straf forgjæves er anvendt, blive indstillet for Ministeriet til Bortviisning fra Academiet.

§ 13. Deskolesøgende Disciple ere underkastede for Elevernes Disciplin gældende Bestemmelser og have samme Læsetider. I Forseelsestilfælde irettesættes og straffes de efter Omstændighederne paa lignende Maade som Eleverne.

14. Juni.

Min. Skr., hvorved det udtales som Ministeriets Ønske og, med Henviisning til de tidligere givne Bestemmelser (Skoleforordn. 7de Novbr. 1809 § 53 sammenholdt med Univ.- og Skoledirect. Skrivelse af 13de Septbr. 1817 og 25de Mai 1822), indskærpes, at Anvendelsen af legemlige Straffe i Skolerne i det Hele indskrænkes inden saa snævre Grændser, som Nødvendigheden tilsteder, med Tilføiende, at det er en Selvfølge, at der i Tilfælde, hvor der ellers er Anvendelse for denne Art Straffe, bliver at tage tilbørligt Hensyn til mulig legemlig Svaghed hos vedkommende Discipel. Tillige giver det indtrufne Tilfælde Ministeriet Anledning til at udtale, at i de Tilfælde, hvor Rector efter de givne Omstændigheder anseer den rette Grændse for Lærernes Straffemyndighed overskreden, er han at ansee for ikke alene beføiet, men ogsaa forpligtet til at gjøre sine Medlærere de Forestillinger, som han maatte finde fornødne.

26. Aug.

Min. Circ. til de offentlige og private lærde Skoler, hvorved bestemmes:

Ligesom det ved kongelig Resolution af 6te Mai 1850 (bekjendtgjort under 13de Mai næsteften) angaaende Ophævelsen af den hidtilværende Examen artium, § 24 er indrømmet Privatister, som ved uovervindelig Sygdoms- eller anden Forhindring ere blevne udelukkede fra at indstille sig til den ordinaire Afgangs- eller Adgangsexamen, til hvilken de have været anmeldte, efter nærmere derom indgiven Begjæring, at blive stede til en extraordinair Prøve i den paafølgende Januar Maaned der, hvor de først vare anmeldte til Prøven, saaledes vil Ministeriet i samme Henseende herved have bestemt følgende nærmere Regler, hvorefter en lignende Tilladelse kan ventes meddelt de lærde Skolers Disciple, der ved lovligt Forfald ere blevne forhindrede fra enten at indstille sig til eller at fuldende en Afgangsexamens to Afdelinger ved den Skole, hvor de have nydt Skolegang, nemlig:

1. Den Discipel, som ved lovlig Forhindring udelukkes fra i rette Tid at indstille sig til Afgangsexamens første Deel eller fra heelt at fuldende denne, kan det tilstedes ved Skolen at underkaste sig ved Begyndelsen af det næstpaafølgende Skoleaar en extraordinair Afgangsexamens første Deel, hvilken da maae tages heelt, saavel dens skriftlige som mundtlige Deel i alle Examensfagene, om Examinanden endog har fuldendt en Deel af Prøven, inden han forlod Examen. Begjæring, ledsaget af behørig Beviislighed for Forfaldets Gyldighed, om at stedes til en saadan særlig Prøve

maa af vedkommende Skoles Rector være Ministeriet tilstillet i 26. Aug det Mindste 14 Dage før det nye Skoleaars Begyndelse.

2. Den Discipel, som formedelst lovligt Forfald enten forhindres fra i rette Tid at indstille sig til eller heelt at aflægge Afgangsexamens anden Deel, kan det tillades at underkaste sig denne Deel af Examen paany ved Skolen i den næstpaafølgende Januar Maaned. Begjæring om at stedes til saadan særlig Prøve maa, ligeledes bilagt med behørigt Forfaldsvidnesbyrd, være Ministeriet tilstillet inden Udgangen af September Maaned.

Min. Circ. I Anledning af en Forespørgsel fra en Rector, om Bestem- 13. Sept. melsen i Skoleforordningen af 7de Novbr. 1809 § 56 om Disciplenes Kirkegang endnu stod ved Magt, begjærede Ministeriet deels Oplysning om, hvorledes der i den omhandlede Henseende blev forholdt ved enhver Skole, deels Erklæring om, hvorvidt det kunde ansees ønskeligt, at den omhandlede Forpligtelse, der efter Forordningen dog egentlig ikke syntes at have skullet omfatte alle Disciple, vedblev, eller om det kunde antages, at Opfordring fra Rectors og Religionslærerens Side, Lærernes Exempel, der i ethvert Tilfælde kunde befæstes ved Aftale imellem dem selv indbyrdes og, hvis en mærkelig Lunkenhed skulde vise sig, Henvendelse til Forældre eller Værger vilde være tilstrækkelige til at tilveiebringe det ved Forordningen tilsigtede Resultat paa en maaske bedre Maade.

Min. Skr. til Sorø Academies Rector ang. Elevcontingentet 6. Okt. og Discipelbetalingen samt om Betalingen til Spiseværten og Oldfruen ved Afgang og Tilgang blandt Eleverne og de skolesøgende Disciple og Overgangen fra skolesøgende Disciple til Elever:

1) Betalingen for August og September Maaned eftergives de Elever og skolesøgende Disciple, som efter at have underkastet sig enten Afgangsexamens 2 Afdelinger for Studerende eller Afgangsexamen for Realdisciple, afgaae fra Academiets Skole og Opdragelsesanstalt.

2) For nye skolesøgende Disciple og Elever, som optages ved Skoleaarets Begyndelse (den 23de August) bliver Betaling at erlægge fra Optagelsens Datum, hvorimod der med dem, der til samme Tid gaae over fra skolesøgende Disciple til Elever bliver at forholde som hidtil, nemlig, at de, naar de overgaae til Elever i Løbet af et Qvartal, betale som skolesøgende for hele Qvartalet og som Elever fra Overgangens Datum.

6. Oct. 3) Der tillægges Spiseværtens Betaling for de Elever, der udgaae fra Akademiet ved Skoleaarets Slutning den 23de Juli enten af den under Nr. 1 omtalte eller af hvilkensomhelst anden Grund, for hele Juli Qvartal, dog saaledes, at de nye Elever, der optages ved Skoleaarets Begyndelse, med Hensyn til Betalingen træde i de Afgaaedes Sted, og at Spiseværtens, saafremt der ved det nye Skoleaars Begyndelse findes flere Elever, end ved det tilbagelagte Skoleaars Slutning, da for dette overskydende Antal kun faaer Betaling fra Skoleaarets Begyndelse.

4) Oldfruen, der erholder maanedlig Betaling for de Elever, som afgaae den 23de Juli, tillægges der i Henhold til de gjældende Regler blot Betaling for bemeldte Maaned ud og for de tilbageblivende Elever for August, men for de ved Skoleaarets Begyndelse optagne Elever Betaling fra den 23de til den 31te August.

24. Nov. **Min. Skr.**, hvorved det tilkjendegives en Rector, at ligesom overhovedet legemlig Revselse efter de gjældende Bestemmelser kun kan og bør anvendes af Lærerne i Tilfælde af Opsætsighed og Kaadhed, saaledes maa det navnlig ved Disciple i Skolens øverste Klasse overholdes, at legemlig Afstraffelse indskrænkes til Tilfælde, hvori der er en uafviselig Nødvendighed deraf tilstede.

2. Dec. **Min. Circ.**, hvori udtales, at det ved de lærde Skolers aarlige Hovedexaminer ansees for at være Pligt for Lærerne i de Fag, som ere Gjenstand for skriftlig Prøve, selv at forfatte eller foreslaae Opgaverne for de skriftlige Udarbejdelser i de dem vedkommende Fag, saaledes at Opgaverne derefter blive at forelægge Rector, der er berettiget til at gjøre de Forandringer i dem, som han anseer for ønskelige, eller til endog i fornødent Fald at meddele andre i de indleverede Opgavers Sted.

14. April. **Lov om Ordningen af de oeconomiske Forhold ved Nedlæggelsen af den lærde Skole i Slagelse og om Rønne lærde Skoles Overgang til en højere Realskole.**

§ 1.

Ved Slagelse lærde Skoles Nedlæggelse inddrages samtlige den tilhørende Midler og Indtægter under den almindelige Skolefond som dennes Eiendom, dog med de nedenfor fastsatte Undtagelser og nærmere Bestemmelser.

§ 2.

Skolens Bygninger med Inventarium samt den Skolen tilhørende Capital, fremdeles Skolens Grundtaxtlot og 6 Tønder Land anden Markjord, saavel som de Skolen tillagte Indtægter fra Slagelse Byes Kirker, overdrages til Byen til Fordeel for en udvidet og forbedret Realunderviisning, enten i en egen derfor oprettet Skole eller i Forbindelse med Underviisningen i en anden Skole paa Stedet.

§ 3.

Til Fremme af det i § 2 nævnte Formaalsamt under Betingelse af, at der inden Udløbet af 5 Aar imellem Communalbestyrelsen for Slagelse og Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet opnaaes Enighed om en Skoleplan, og at den derefter indrettede Realunderviisning ogsaa bliver tilgjængelig for udenbyes Disciple paa samme Vilkaar som for indenbyes, udredes til Byen, paa den Tid en saadan Plan sættes iværk, 500 Rbd., og derefter et aarligt Bidrag af 1600 indtil 2000 Rbd. af den almindelige Skolefond, ligesom bemeldte Ministerium bemyndiges til endvidere af den lærde Skoles Bogsamling og øvrige Underviisningsapparater at overdrage Byen, hvad der kan ansees tjenligt for den nævnte Underviisning.

§ 4.

Slagelse lærde Skoles Stipendiefond bestyres under Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet som en særlig Fond til særskilte Stipendier, og er Ministeriet bemyndiget til at bestemme Antallet af Stipendiepladser og fordele samme imellem de lærde Skoler i Roeskilde, Frederiksborg og Sorø. Ved disse Stipendiars Uddeling skulle Disciple fra Slagelse By og Omegn komme i fortrinlig Betragtning.

§ 5.

De fra Slagelse Skole ved Underviisningens Ophør sammedes umiddelbart til andre Skoler overgaede Disciple tillægges her samme frie Underviisning eller Stipendier, som ifølge de Vidnesbyrd og Oplysninger, hvilke de fra Bestyreren af Slagelse Skole have at medbringe, vilde i denne for det næste Skoleaar være blevne dem tillagte.

Derhos skal Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet være bemyndiget til i 5 Aar, fra Slagelse lærde Skoles Nedlæggelse at regne, at anvende et Beløb af 300 Rbd. aarlig, fordeelt i Portioner af ikke under 30 Rbd. og ikke over 60 Rbd.,

14. April. til overordentlig Understøttelse deals for uformuende Disciple, der fra Slagelse Skole formedelst dens Nedlæggelse gaae umiddelbart over til andre lærde Skoler, deals overhovedet for skole-søgende Disciple i andre lærde Skoler fra Slagelse By og Omegn.

§ 6.

Rønne lærde og Realskole forandres fra Udgangen af indeværende Skoleaar til en høiere Realskole for Bornholm, der paa samme Maade som Skolen hidtil skal staae under Bestyrelse af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet. Underviisningen skal navnlig omfatte de samme Gjenstande, i hvilke der hidtil har været underviist i Skolens Realklasser. Dog skal der tillige gives de Disciple, der ville forberede sig til Studeringer, Leilighed til at erholde saadan Underviisning i Latin og Græsk, at de kunne gaae over til de lærde Skolers Afgangsklasser.

De Disciple, der ved Rønne Skole have underkastet sig den for de lærde Skoler befalede Afgangsexamens første Deel og i de øvrige Underviisningsfag paa den Maade, som nærmere bestemmes af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, godtgjøre deres Modenhed til Optagelse i de lærde Skolers Afgangsklasser, kunne begjære sig optagne i hvilkensomhelst af disse Skoler.

§ 7.

Ved denne Realskole bliver at ansætte en Rector, for hvem foreløbig foruden fri Bolig in natura eller Godtgjørelse derfor i Penge fastsættes en Løn af 1200 Rbd., samt 5 Adjuncter, der lønnes som Adjuncterne ved de lærde Skoler efter deres Plads i Aldersrækken imellem disse, og af hvilke den ene kan tillægges Overlærers Gage og Anciennetet som saadan imellem de lærde Skolers Overlærere, naar han, hvis han havde været ansat ved en lærd Skole, vilde have egnet sig til Beskikkelse til Overlærer. Den øvrige Underviisning besørges ved Timelærere. Dog kan, hvis dette ikke i tilstrækkeligt Omfang kan skee paa tilfredsstillende Maade, en sjette Adjunct ansættes.

§ 8.

Rønne høiere Realskole beholder samtlige den nuværende Skoles Eiendomme og Midler, med Indbegreb af den opsamlede Stipendiefond, der lægges til Skolens Capital; ligeledes oppebærer den fremdeles samtlige den nuværende Skole tillagte Indtægter, derunder indbefattet det aarlige Bidrag fra Amtsrepartitionsfonden, og vedbliver fremdeles at staae i den samme For-

bindelse med den almindelige Skolefond, i hvilken Skolen hidtil 14. April. har staaet.

§ 9.

Naar Sønner af Forældre, der ere bosatte paa Bornholm eller Fæstningen Christiansø, for Fremtiden optages som studerende Disciple i lærde Skoler udenfor disse Øer, tillægges dem her fra deres Indtrædelse i Skolen som extraordinaire Gratister fri Underviisning med samme Adgang til Stipendier, som Disciple fra Grønland og Færøerne have ifølge kongelig Resolution af 11te Februar 1848.

Disciple, der paa Grund af Forandringen ved Rønne Skole umiddelbart gaae over til lærde Skoler udenfor Øen, tillægges her samme Stipendier, som efter Vidnesbyrd fra Rønne Skoles Rector der i det næste Skoleaar vilde være blevne dem tillagte.

Min. Circ., hvori udtales:

12. Mai.

Da en vis Grad af Stadighed i Benyttelsen af de engang ved Underviisningen i de lærde Skoler valgte Lære- og Læsebøger i højere Grad, end hidtil paa nogle Steder har været Tilfældet, ikke blot i oeconomisk Henseende er ønskelig for Disciplene, men ogsaa i pædagogisk Henseende er tilraadelig, og da en større Overeensstemmelse imellem Skolerne i Valget af Lære- og Læsebøger ligeledes synes ønskelig, saavel med Hensyn til den ikke sjeldne Overgang af Lærere og Disciple fra den ene Skole til den anden, som i Henseende til Controllen med Underviisningens Gang og Standpunkt i samtlige Skoler, har dette Anliggende i sin Heelhed allerede længe været Gjenstand for Ministeriets Opmærksomhed og Overveielse.

Navnlig har Ministeriet paatænkt, dels at træffe fornøden Foranstaltning til, forinden Tilladelsen gives til Indførelse i nogen Skole af hvilkensomhelst ny Lærebog, at sikkre sig et Skjøn af sagkyndige Mænd over de i Forslag bragte nye Bøger, dels efter nærmere Conference med Underviisningsinspecteuren, at overdrage nogle kyndige Mænd at foretage en Revision af de allerede i flere eller færre Skoler indførte Lærebøger i et vist Fag, og at yttre sig om, hvorvidt nogle maatte ansees saa lidet hensigtsmæssige, at de bør søges fjernede, samt om, hvad de i det Hele med Hensyn til deres Brug maatte finde at bemærke.

Den endelige Ordning af Sagen kræver imidlertid en længere Tids Forberedelser, og navnlig ønskes den foreløbig gjort til

12. Mai. Gjenstand for personlig Forhandling mellem Skolernes Rectorer og Lærere og Underviisningsinspecteuren ved dennes forestaaende Besøg i Skolerne.

Ministeriet skal dertor her indskrænke sig til den foranstaaende almindelige og foreløbige Meddelelse, idet Man forbeholder sig i sin Tid at meddele de Bestemmelser, som ville blive endelig vedtagne.

Ikkun i Henseende til eet Punkt, nemlig den ved Forordn. af 7de November 1809 § 42 foreskrevne Tid for Indsendelsen til Ministeriets Approbation af Forslag om nye Lære- og Læsebøgers Indførelse i det næstkommende Skoleaar, vil Ministeriet herved have fastsat den forandrede Regel, at disse Forslag for Fremtiden og allerede for indeværende Aar blive at indsende inden Udgangen af hvert Aars Mai Maaned.

12. Nov. **Kgl. Resol.** ang. Nedsættelse af Elevcontingentet samt Fripladser for skolesøgende Disciple ved Sorø Academie, hvorved bestemmes, at der dels tilstaaes et Antal af i det Høieste en Trediedeel af de skolesøgende Disciple, som ved hvert Skoleaars Begyndelse findes i Sorø Academies Skole, fri Underviisning, dels indrømmes i det Høieste en Ottendedeel af Eleverne, som til samme Tid findes i Academiets Opdragelsesanstalt, disses Antal beregnet efter Fradrag af de 14 Gratistpladser, en Nedsættelse af 30 Rdl. i det ved allerhøieste Resolution af 30te April 1852 allernaadigst fastsatte Contingent af 150 Rdl., alt under samme Betingelser, som gjælde for de tilsvarende Beneficier ved de lærde Skoler.

- 29 Dec. **Min. Circ.**, hvorved bestemmes, at der for de Beløb, som indeholdes i Lærernes Lønninger som Præmier til Livsforsikringsanstalten for Overlevelsere, skal i Regnskabet anlægges en særlig Indtægts- og Udgiftsconto, der maa fuldstændig specificeres, saaledes at det om det for hver Lærer Indeholdte tydelig sees, hvorvidt det svarer til det i saadanne Finantsaar Indbetalte eller er forbeholdt til Indbetaling i det næste Finantsaar. Derhos paalægges det, at Regnskabsføreren nøiagtig skal paasee Indbetalingen til Livsforsikringsanstalten til den foreskrevne Tid og ledsage den med en tydelig Forklaring om, hvem den angaaer, samt at Forstanderskaberne, naar en Lærer forlader det lærde Skolevæsens Tjeneste eller dør eller forflyttes til en anden Skole, strax til Ministeriet skulle indberette om, hvormeget der siden

den sidste Indbetaling er indeholdt i hans Lønning ved Skolekassen, for at der derpaa kan blive truffet Foranstaltning til, at Beløbet i de to første Tilfælde udbetales til ham eller hans Bo, i det sidste Tilfælde til den Skole, hvorved han er ansat.

Min. Skr. til Sorø Academies Rector, hvorved allerh. Resol. af 21. November 1852 meddeles med følgende Bemærkninger: 7. Jan.

1) Det er en Selvfølge, at saalænge der endnu findes Elever paa Opdragelsesanstalten, for hvilke i Henhold til den Kongelige Resolution af 21de November 1852 ikkun betales det ældre Contingent af 128 Rdl., kan alene $\frac{1}{8}$ af de Elever, for hvilke erlægges det ved samme allerhøieste Resolution bestemte forhøiede Contingent, foreslaaes til og tilstaaes Moderation i Contingentet.

2) Forsaauidt det i Skolen ved Begyndelsen af Skoleaaret værende Antal af skolesøgende Disciple ikke er lige deleligt med 3, vil det ved Bestemmelsen af Fripladsernes Maximum være at iagttage, at et Overskud af 2 Disciple kan give en Friplads, saaledes at t. Ex. en Frequent af 59, 60 og 61 Disciple kan give 20 Fripladser, men 58 ligesom 57 kun 19.

Og bør herved erindres, at ligesom Frequentens Formindskeelse i Skoleaarets Løb selvfølgelig ikke kan bidrage til at formindske det for samme eengang bevilgede Antal Gratistpladser, saaledes kan dens Forøgelse i Skoleaarets Løb heller ikke medføre, at flere Fripladser for samme oprettes.

3) Det bliver overensstemmende med den her communcerede allerhøieste Resolution at iagttage, at de i Forordningen af 7de November 1809 § 76 Nr. 2, 3 og 4 og § 77 foreskrevne Betingelser for Adgangen til at erholde Beneficium ere tilstede, inden nogen Discipel indstilles til et saadant.

4) Navnlig bliver det med Hensyn til de i bemeldte Forordning § 76 Nr. 4 befalede Trangsattester, der blive de Vedkommendes Ansøgninger at vedlægge, at paasee, at deres Indhold ikke indskrænker sig til en generel Angivelse af Ansøgerens oeconomicke Forhold, men saa nøie som muligt angiver og specificerer den Paagjældendes Indtægter, saa at der i selve Attesterne kan forefindes en paalidelig Bevislighed for, at en antagelig Trang til at erholde Beneficiet er forhaanden.

Min. Skr. til Universitetets Quæstor m. Fl. ang. Bestyrelsen af Slagelse nedlagte lærde Skoles Stipendiefond: 7. Jan.

1) Fondets Midler bestyres under Ministeriets Overbestyrelse

7. Jan. af Universitetsqvæsturen, hvor dens Effecter blive at opbevare, og hvorfra de aarlig af Fonden tildeelte Stipendiebeløb blive at udbetale og at tilstille de respective Skoler, umiddelbart efter at Stipendiefordelingen er approberet af Ministeriet, for at udbetales til de paagjældende Disciple, forsaavidt Stipendierne strax enten for en Deel eller heelt komme til Udbetaling.

2) Foreløbig og for det Første paa 5 Aar fra indeværende Skoleaar at regne fordeles det aarlige Beløb, som kan anvendes til Stipendieportioner, saaledes imellem de ovennævnte 3 Skoler, at Sorø Academie tillægges Halvdelen af dette, og enhver af de andre 2 Skoler en Fjerdedeel til Disposition.

Overeensstemmende hermed vil, efter den nærmere Opgivelse i Ministeriets Skrivelse af 23de November 1852 af Stipendiefondens Status, nu for Tiden kunne aarlig stilles Sorø Skole 180 Rdl. og enhver af de to andre Skoler 90 Rdl. til Raadighed.

3) Stipendiernes Størrelse bestemmes, ligesom ved Forordningen af 7de November 1809 § 74 er fastsat for Stipendierne ved de lærde Skoler i Almindelighed, til 50, 35 og 20 Rdl. aarlig, saaledes at i Regelen enhver Discipel først bliver at tildele Stipendierne af den lavere Grad og derefter stiger til det høiere Stipendium. Fordelingen af det enhver Skole tillagte aarlige Beløb i saadanne Stipendieportioner kan skee saaledes, som det efter Omstændighederne ved hvert Skoleaars Begyndelse maa ansees ønskeligt og hensigtsmæssigt, naar blot det hele til Raadighed staaende Beløb ikke overskrides.

For Udbetalingen af Stipendierne gjælder den i Forordningen af 7de November 1809 § 80 givne Regel, at nemlig Stipendiet oplægges, forsaavidt Stipendiatens Fornødenheder ikke uafviselig kræve en større eller mindre Udbetaling i Skoleaarets Løb.

4) Betingelserne for Adgangen til Stipendieportionerne ere, med Undtagelse af den Disciple fra Slagelse By og Omegn ifølge Loven af 14de April § 4 hjemlede Fortrinsret, de samme, som for Beneficier i Almindelighed ved de lærde Skoler ere foreskrevne ved nysnævnte Forordnings § 76 og 77, ligesom ogsaa for Ophøret og Tabet af Stipendierne de ved Forordningens § 83 og 84 givne Regler blive anvendelige.

5) Hvad der af Stipendierne hjemfalder ved Uflid, slet Opførsel eller Udmeldelse af Skolen, oplægges til Fordeel for Fonden i det Hele, og efterhaanden som Fondens Midler forøges saameget, at nye Portioner lade sig oprette, bliver det af Ministeriet nærmere at bestemme, hvilken af de paagjældende Skoler de derved oprettede Portioner skulle tillægges.

6) For Sorø Skoles Stipendier bestemmes særlig, at ingen Elev samtidig kan tildeles det Müllerske Legat og en Portion af Stipendiefonden. 7. Jan.

Min. Skr. til Rector for Sorø Academies lærde Skole, hvorved de samtidig trufne Bestemmelser om Slagelse Stipendiefond meddeles med følgende Tilføielser: 7. Jan.

a) Der er i og for sig Intet til Hinder for, at saavel skole-søgende Disciple som Elever, og i sidste Tilfælde baade Gratister og betalende Elever, alene med Undtagelse af dem, der have det Müllerske Legat, indstilles til Stipendier, men hvorvidt der kan tildeles en Gratistelev, som ved at have en Gratistplads nyder et Beneficium, som er langt større end noget Stipendium, der kan gives ved de lærde Skoler i Almindelighed, tillige et Stipendium, vil beroe paa, hvorvidt særdeles Omstændigheder i det enkelte Tilfælde begrunde en saadan yderligere Understøttelse.

b) Hvad der i Forordningen af 7de November 1809 § 78 er antydet og i Praxis antaget at burde være Reglen, nemlig at der stiges fra det lavere til det høiere Beneficium, bør ogsaa være det ved Bortgivelsen af Stipendierne ved Sorø lærde Skole. Men ligesom Ministeriet har bevilget Undtagelser fra denne Regel, hvor særdeles Omstændigheder have været forhaanden og hvor af denne Aarsag en Afvigelse fra det Sædvanlige i denne Henseende har ved Beneficieforslagernes Indsendelse fra de lærde Skoler af vedkommende Rector været begrundet, saaledes ville under lignende Omstændigheder lige Undtagelser, efter Rectors Forslag, ogsaa kunne ventes indrømmede ved Fordelingen af Stipendierne ved Sorø lærde Skole.

c) Beneficiet af fri Underviisning eller nedsat Elevbetaling saavel som Stipendier behøver, efter den ved de lærde Skolers Beneficie- og Stipendieuddeling fulgte Fremgangsmaade, ikke aarlig paany at søges af de Paagjældendes Forældre eller Værger, ligesaa lidt som nye Trangsattester aarlig for dem blive at tilveiebringe. Det er i den sidste Henseende tilstrækkeligt, at Rector, forinden han paany indstiller Nogen til Beneficium, forvisser sig om, at der fra den oeconomiske Side ere samme Grunde endnu tilstede, som gjorde sig gjældende, da Beneficiet oprindelig blev tilstaaet.

Min. Skr., hvorved en Forespørgsel fra Sorø Academies 2. Febr. Rector besvaredes saaledes:

1) Forsaavidt Antallet af de Elever, for hvilke der betales

2. Febr. det forhøiede Contingent af 160 Rdl., ved Skoleaarets Begyndelse ikke er lige deleligt med 8, bliver at forholde saaledes, at en ved Division med 8 fremkommen Brøk af $\frac{5}{8}$ eller mere regnes for 1, men at hvad der er mindre end $\frac{5}{8}$ bortfalder.

2) Sorø Academies Rector bemyndiges til, i Lighed med, hvad der gjælder ved de øvrige lærde Skoler, at foreslaae Sønner af Lærere ved Sorø Academies Skole og Opdragelsesanstalt til Fritagelse for Skolepenges Erlæggelse strax fra deres Indtrædelse i Skolen, saaledes at disse Disciple blive at ansee som extraordinaire Gratister, og at dernæst Antallet af dem ved Opgjørelsen i Beneficieforslaget af det Antal Disciple, hvem der i Skoleaaret kan tilstaaes fri Underviisning, bliver at fradrage det hele Discipeltal, hvoraf i Henhold til Kongelig Resolution af 21de November 1852 $\frac{1}{8}$ Deel kan tilstaaes fri Underviisning.

12. Febr. **Min. Skr.** til Rector for Horsens lærde Skole, hvori udtales:

Til Forstaaelse af den ved Forordningen af 7de Novbr. 1809 § 66, sammenholdt med den allerhøieste Resolution af 29de Novbr. 1816, givne Bestemmelse, at naar flere Brødre paa een Gang besøge en lærd Skole, skal Contingentet for den anden og tredie Broder modereres saaledes, at der for disse erlægges i Metropolitanskolen respective 40 Rbd. og 20 Rbd. og i hver af de andre Skoler 20 Rbd. og 15 Rbd., men for fjerde og flere Brødre Intet, har Hr. Rectoren stillet følgende Forespørgsler til Ministeriet:

1) om Ordenen, i hvilken flere skolesøgende Brødre ere at regne, er faststaaende og uforanderlig, i hvilket Tilfælde den da formentlig maa bestemmes efter deres Anciennitet i Skolen, og, forsaavidt de ere optagne paa samme Tid, enten efter deres Alder eller efter den Plads, der ved Optagelsen er anvist dem, eller om den kan veksle ved hvert nyt Skoleaar efter den Plads, enhver af Brødrene indtager ved dettes Begyndelse, eller om den er at betragte som ligegyldig, saaledes, at hvilkensomhelst af Brødrene kan regnes for den første, anden, tredie o. s. v.;

2) om det, da den ovennævnte Moderation er af ganske anden Art end de egentlige Skolebeneficier, deraf er en Følge, at det med Hensyn til hin Moderation bør være uden Forskjel, hvem af flere Brødre et vist Skolebeneficium er tillagt, saaledes at den Lempelse, der er tillagt dem alene paa Grund af deres Antal, bør forblive den samme, hvad enten den ene eller den anden af dem gjør sig værdig til anden Hjælp, og at man derfor altid bør gaae ud fra den af Brødrene, hvem Beneficium er til-

lagt, og derefter regne de andre som anden, tredie, fjerde 12. Febr. Broder o. s. v.;

3) om hvormeget anden og tredie Broder hver især have at erlægge i Skolepenge, naar der i Form af Beneficium er tillagt dem Underviisning mod nedsat Betaling;

4) om den fjerde Broder, for hvem der ikke betales Skolepenge, allerede som saadan har Adgang til Stipendier, eller om det er nødvendigt, at han forinden har nydt fri Underviisning i Form af Skolebeneficium?

I Gjensvar herpaa meddeles tjenstlig:

ad 1) Ordenen, i hvilken skolesøgende Brødre ere at regne, er, overensstemmende med, hvad allerede af den forhenværende Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler i Anledning af en lignende Forespørgsel fra Forstanderskabet for en lærd Skole er antaget i Skrivelse af 9de Januar 1847, faststaaende og uforanderlig og bestemmes efter de paagjældende Brødres Anciennitet i Skolen eller, hvis de samtidig ere optagne, efter den Plads, der ved Optagelsen er anviist dem indbyrdes, nemlig saaledes, at Benævnelsen 2den og 3die Broder forstaaes om den, der har Plads i den lavere Klasse eller den lavere Plads i samme Klasse, hvoraf følger, at den af 2 Brødre, der har den øverste Plads i Skolen, betaler fuldt Contingent af 30 Rbd., saalænge han ikke erholder noget Skolebeneficium, og ikke af den Grund, at der tillægges nogen af hans samtidig med ham i Skolen værende Brødre enten fri Underviisning eller Moderation i Henhold til den Kongelige Resolution af 1816, kan nyde nogen Nedsættelse i det Contingent, han som første Broder har at betale. Dernæst bliver det, for at undgaae de Forviklinger, som denne Regel kunde i sin Anvendelse give Anledning til ved Omflytninger i Klassen o. s. v., at iagttage, at Brødrenes indbyrdes Nummer bestemmes strax ved deres Optagelse efter den ovenangivne Regel og, engang bestemt, ikke senere forandres uden derved, at en af dem udgaaer af Skolen, saaledes at naar Nr. 1 udgaaer, oprykker Nr. 2 og 3 til respective 1 og 2 o. s. v. og komme til at betale samme Contingenter, som de, i hvis Plads de indtræde, forsaavidt de ikke selv have som Beneficium erholdt Moderation, hvilken da ansættes efter deres sidst erholdte Række nummer.

ad 2) Naar Gratistplads (med eller uden Stipendium) eller Moderation i Skolepengene (udenfor den Nedsættelse, der følger af, at flere Brødre samtidig besøge Skolen) tilstaaes een eller flere af Brødrene, da gjælder saadant Beneficium kun det Con-

12. Febr. tingent, der ved Anvendelsen af den ad 1 ommeldte Regel svares for den eller de Paagjældende, som erholde Beneficiet, og Betalingen for de andre Brødre, hvem intet Beneficium tillægges, forbliver uforandret den samme.

ad 3) Da den Moderation, der kan tilstaaes ifølge allerhøieste Resolution af 29de November 1816, bestaaer i en Nedsættelse af den ved samme Resolution forhøiede Betaling til den ved Forordningen af 27de November 1809 § 66 bestemte Betaling, saa følger deraf, at

1ste Broder, som oprindelig betaler 30 Rbd. aarlig, vil, naar der tilstaaes ham Moderation, have at erlægge	20 Rbd.
2den Broder	20 Rbd. 15 —
3die —	15 — 10 —,

medens det følger af Reglen ad 2, at den en af Brødrene — hvilkensomhelst — tilstaaede Moderation ikke bevirker nogen Forandring i Betalingen for de andre Brødre.

ad 4) Ligesom det ligger i Forholdets Natur, at en 4de Broder, der som saadan er ubetalende, ikke kan tillægges mindre Skolebeneficium end et Pengestipendium, saaledes er det paa den anden Side en Selvfølge, at den Omstændighed, at han som fjerde Broder har havt fri Underviisning, ikke kan komme ham tilgode til at opnaae Pengestipendier tidligere, end en Discipel, der ad den ordinaire Vei oprykker til Stipendium, i Almindelighed kan erholde et saadant.

25. Febr. **Min. Circ.**, hvorved udtales:

Ligesom det allerede ved Fdg. af 7. Nov. 1809 § 127 er foreskrevet, at der for enhver lærd Skole skal være optaget en fuldstændig Fortegnelse over de Skolen tilhørende løse Inventarie-gjenstande, og aarlige Afgangs- og Tilgangslistes for dennes Vedkommende fremlægges ved ethvert Skoleregnskab, saaledes vil det nu, efter de Bemærkninger, der af Statsrevisoratet efter Revisionen af det lærde Skolevæsens Regnskab for Finantsaaret 1850—51 ere med Hensyn til denne Deel af Regnskabsføringen fremsatte, være nødvendigt, at der for samtlige lærde Skoler allerede fra indeværende Finantsaar at regne træffes Anstalt til hin Lovbestemmelses fremtidige Overholdelse.

Til saadan Hensigt anmodes (Hr. Rectoren o. s. v.) tjenstligst om at lade optage en nøiagtig Fortegnelse over samtlige Inventarie-gjenstande, der for Tiden findes ved N. N. Skole, derunder indbefattede alle til Klasseværelserne hørende Inventariestykker,

de egentlige Underviisningsapparater (Landkort, Glober, For- 25. Febr. skrifter, Musikalier m. v., der bruges ved den daglige Underviisning), Gymnastikinventarium, Mobilier af Skabe, Borde, Reoler etc. til Opbevaring af de videnskabelige Samlinger, Lamper, Lysestager o. s. v., Rengjøringsapparater m. v., hvilken Fortegnelse, forsynet med Rectors Attest, bliver at overlevere Skolens Regnskabsfører til Fremsendelse med Skolens Regnskab for indeværende Finantsaar. Fremtidig bliver af Rector for hvert Aar især at forfatte fuldstændige Afgangs- og Tilgangslistes, der slutte sig til den optagne Hovedfortegnelse og som, efterat Regnskabsføreren paa Listen har tilføjet Henviisning om, hvor ethvert af de nyanskaffede Inventariestykker findes anført i Regnskabet, blive paa samme Maade at vedlægge ethvert af de efterfølgende Skoleregnskaber, dog saaledes, at der, for ikke at tabe den lettere Oversigt, vil hvert 5te Aar være at udarbejde en heel ny Inventarfortegnelse. Hvad angaaer Skolernes Bibliotheker og øvrige videnskabelige Samlinger, der efter deres Natur ikke synes at egne sig til Optagelse under den ovenmeldte almindelige Fortegnelse, vil der, forsaavidt saadant ikke allerede maatte være skeet, være at drage Omsorg for, at der af de paagjældende Lærere, som føre Tilsyn med de physiske, zoologiske og mineralogiske eller andre videnskabelige Samlinger, snarest mulig forfattes Fortegnelser over disse, hvilke derefter passende kunne optages i Skolens Program for indeværende Skoleaar, hvornæst i de efterfølgende Skoleprogrammer bør gives nøiagtige Meddelelser om Forøgelsen af eller anden indtraadt Forandring i de enkelte Samlingers Indhold. For Skolebibliothekets Vedkommende ønsker Ministeriet at modtage snarest mulig særlig Indberetning, om en fuldstændig Catalog over dette alt haves, eller hvorvidt der i modsat Fald arbejdes paa at tilveiebringe en saadan.

Min. Skr. til Sorø Academie, hvorved fastsættes, som en 1. Juni. Følge af, at Betalingen for Underviisningen i Skolen medindbefattes under Elevcontingentet, at den Moderation, som er indrømmet, naar flere Brødre samtidig ere skolesøgende Disciple, maa vedblive, efterat een eller flere af Brødrene have erholdt Elevplads paa Academiets Opdragelsesanstalt, hvilken Regel bliver at forstaae saaledes, at de som skolesøgende Disciple tilbageblivende Brødre, uden Hensyn til, hvem af Brødrene der tilstaaes Elevplads, betragtes som henholdsviis 2den, 3die og 4de Broder, og altsaa fra den Tid, da Elevpladsen er tilstaaet, ikkun erlægge i Skolebetaling henholdsviis 20 Rd., 15 Rd. eller Intet.

16. Juli. **Instrux** for Oldfruen ved Sorø Academie. (Udfærdiget af Ministeriet).

1. Oldfruen ved Sorø Academie staaer umiddelbart under Rector. Dog har den Adjunct, hvem Tilsynet med Orden og Renlighed er overdraget, Opsyn med alt det Tøj, som vaskes, være sig af Sengelinned, Dækketøj eller Ganglinned, at det stoppes og vaskes som det bør, og ligeledes med Reparation af Elevernes Klæder. Naar nogen Mangel derved befindes, viser han det tilbage til ny Vask eller Reparation. Oldfruen antages ikke som fast Betjent, men kan opsiges og opsiges til hvert Aars 1ste Mai og 1ste November, dog saaledes, at Opsigelsen fra hvilken-somhelst af Siderne maa skee 16 Uger iforveien. Hvis hun imidlertid mod Forventning skulde udvise et Forhold, hvorefter det maatte ansees nødvendigt uopholdeligt at fjerne hende fra Bestillingen, er hun forpligtet til, uden Opsigelse paa det ovenommeldte Varsel, strax at forlade sin Tjeneste, naar Rector dertil efter foregaaende Indstilling har erhvervet Cultusministeriets Samtykke.

2. Oldfruen har at besørge Vaskningen af alt Dækketøjet, af de paa Academiet boende Læreres og af samtlige Elevers samt de af Academiet antagne Oppasseres Senge og Ganglinned, Haandklæder, Strømper, Rullegardiner m. v. Eleverne i 7de Klasse bevare selv deres Senge- og Ganglinned og aflevere det, naar behøves, til Vask til Oldfruen efter en indgiven Fortegnelse, i Henhold til hvilken det igjen tilstilles dem af hende. For alt Elevernes Tøj er hun ansvarlig efter den Specification, hvorved det overléveres hende, og har hun fornemmelig at iagttage, at Eleverne og vedkommende Lærere til ingen Tid savne hvad reent Linned de kunne behøve, at Sengen hver Maaned forsynes med rene Lagener og Spisebordet hver Søndag med reent Dækketøj.

3. Forinden de tvende Hovedferier ved Julen og om Sommeren tilstiller Oldfruen Rector en af den i § 1 nævnte Adjunct attesteret Liste paa det af Elevernes Gang- eller Sengelinned, som ved Slid er bleven ubrugeligt. Det paaligger Oldfruen strax at melde samme Adjunct, hvad Linned der ikke til rette Tid er afleveret af Eleverne eller ved deres Skjodesløshed forkommet, hvorefter han anmærker det til Iagttagelse ved Halvaarsrevisionen. Ligeledes afgiver hun til samme Tider, som ovennævnte Revisioner holdes, en Hovedliste over samtlige Elevers brugbare Ganglinned med Anførsel af Tilgang.

Som almindelig Regel for Vaskningen beregnes følgende, der dog varierer med noget mere for enkelte Personer og noget mindre for andre:

I. Ganglinned ugentlig for hver Person: 1 Natskjorte, 2 16. Juli. Dagskjorter og 2 Kraver, 2 Halstørklæder, 2 Par Strømper eller Sokker, 2 Lømmetørklæder og om Sommeren en Vest, en Trøje og 1 Par Buxer af Sommertøj samt de fornødne Svømmebuxer.

II. Dækketøj ugentlig: 1 Sæt Dækketøj af Duge og Servietter.

III. Sengelinned maanedlig: 1 Par Lagener, 4 à 5 Haandklæder, og om Sommeren de fornødne Svømmehaandklæder.

5. Hun besørger Bødning og Stopning af Alt, hvad der leveres hende til Vaskning, og besørger forefaldende smaa Reparationer paa Elevernes Gangklæder, f. Ex. at sye Knapper i, sammensye en opløben Søm eller Rift. Saa ofte derfor en Elev henvender sig til hende enten paa egen Haand eller sendt af en Lærer, eller nogen af Betjentene bringe hende et Stykke Tøj til saadan Reparation, da maa hun ikke nægte sin Tjeneste. Trænger noget til en større Reparation, henvises det til Skrædderen.

6. Naar noget af Elevernes reglementerede Linned ved Slid er blevet aldeles ubrugeligt, og ved den halvårlige Revision udslettet af Linnedfortegnelsen, paaligger det Oldfruen efter Bestilling af og Accord med især langt fraværende Forældre at anskaffe og forfærdige samme af Nyt. Naar Betalingen herfor ikke er erlagt til en vis Tid, indkasseres samme af Academiets Regnskabsfører tilligemed Forældrenes øvrige Contingenter til Akademiet.

7. Hun antager og holder for egen Regning de Folk, som til ovennævnte Forretninger befindes fornødne. Finder Rector sig misfornøjet med nogen af hendes Tjenestefolk, er hun forpligtet til strax paa hans Opfordring at afskedige en saadan.

8. Som Godtgjørelse for ovennævnte Forretninger, som bestaae i Vask og Reparation, tilstaaes Oldfruen: a) fri Bolig og Vaskerleilighed, nemlig: 1) i Øconomigaarden 2 Værelser, et lidet Kammer, Kjøkken med Spisekammer, Vaskerhuus, Strygestue og Rullestue, og paa Loftet et lidet Rum til en Karl; 2) i selve Academibygningen Linnedstuen tilligemed en lille Entree og et Værelse til Jomfruerne. Dog maa hun underkaste sig de forandrede Bestemmelser for Boligens Vedligeholdelse, der ville blive foreskrevne for Embedsmænds Forpligtelse i denne Henseende; b) en aarlig Pengeløn af 150 Rd.; c) for hver Elev og Lærer, som Akademiet tilstaaer fri Vask, 2 Rd. maanedlig og for hver ved Opdragelsesanstalten antagen Oppassers Vask 1 Rd. maanedlig.

16. Juli. Alt hvad Rector enten i Almindelighed eller i enkelte Tilfælde maatte finde fornødent at paalægge Oldfruen, være sig indenfor denne Instrux eller til nogen Forandring i samme, har hun uden Modsigelse at efterkomme. Dersom hende derved forvoldes nogen ny Udgift, der fortjener at komme i Betragtning, da skal hende derfor gives billig Erstatning, naar hun samme strax begjærer.

22. Okt. **Min. Circ.**, hvori Opmærksomheden henledes paa Ønskeligheden af, at enhver af Disciplenes skriftlige Udarbeidelser forsynes med Mærke af den Dag, paa hvilken den afleveres, og at Disciplene tilholdes altid at bevare deres Udarbeidelsesbøger eller løse Udarbeidelser for hele Skoleaaret, saaledes at samtlige Udarbeidelser for et Skoleaar kunne paa Begjæring af Underviisningsinspektøren forelægges ham, naar han besøger Skolen, da der herved gives Leilighed til at danne sig et Skjøn om Hyppigheden og Regelmæssigheden af de skriftlige Arbejder, Opgavernes Hensigtsmæssighed og den Omhu, hvormed Udarbeidelserne gennemgaaes af Lærerne.

1854

29. Marts. **Min. Skr.** til Nykjøbing Skole, hvorved udtaltes, at da Stipendiefondens Formue endnu ikke udgjorde et saadant Kapitalbeløb, at den (jfr. Forordn. 7. November 1809 § 79) var istand til at udrede de for Skolen anordnede Stipendiesummer, fandt Ministeriet ikke Anledning til paa den af Forstanderskabet foreslaaede Maade at lade foretage nogen Afsondring af Stipendiefondens Midler og Indtægter til Oprettelse af en Stipendieoverskudsfond ved Skolen, og at der med Hensyn til Anvendelsen af Stipendiefondens overskydende aarlige Indtægter fremdeles vilde være at forholde overensstemmende med Forordningen af 1809 § 79.

30. Nov. **Min. Circ.** til de offentlige lærde Skoler:

Som en Følge af de Bestemmelser, der ved Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om Ophævelsen af Examen artium §§ 12 og 15 ere givne om de Beviisligheder, som skulle fremlægges, forinden Nogen kan indstille sig som Privatist, enten til Afgangsexamen ved en lærd Skole eller til Adgangsexamen ved Københavns Universitet, ere følgende Forandringer indtraadte i de ved Forordningen af 7de November 1809 §§ 107 og 108 fastsatte Regler angaaende Løsning af Testimonium for de Disciple, som forlade en offentlig lærd Skole:

1) For den Discipel, der forlader en lærd Skole, uden der 30. Nov. at have taget Afgangsexamens 1ste Deel, for som Privatist at indstille sig enten til 1ste Deel af denne Examen ved en anden lærd Skole, eller til samme Deel af Adgangsexamen ved Universitetet, eller paa eengang til begge Dele af Examen et af de nævnte Steder, behøves intet Testimonium fra den Skole, hvori han har gaaet, men i dette Sted træder det ved ovennævnte Bekjendtgjørelse §§ 12 og 13 sammenholdt med § 15 foreskrevne Vidnesbyrd fra en Mand, der i det hele sidste Aar før Examens-tiden har havt Deel i den Paagjældendes Underviisning.

2) Det Samme gjælder for den Discipel, der efterat have underkastet sig 1ste Deel af Afgangsexamen ved en lærd Skole, udgaaer af denne, for som Privatist at tage den 2den Deel af Examen enten ved en anden lærd Skole eller ved Universitetet.

Kun bliver i dette Tilfælde det under Nr. 1 ommeldte Vidnesbyrd, i Henhold til den citerede Bekjendtgjørelses §§ 12 og 15, at ledsage med et Beviis for, at Vedkommende har underkastet sig Examens 1ste Deel, hvilket Beviis meddeles af den paagjældende Skoles Rector, og kan indskrænke sig til en simpel Bevidnelse af, at Disciplen har taget Examen, med tilføiet Angivelse af de ham ved Prøven tildelte Characterer i de enkelte Fag. For Udfærdigelsen af et saadant Beviis bliver intet Gebyr at erlægge, ligesaa lidt som stemplet Papir dertil er fornødent.

3) Endelig bortfalder Forpligtelsen til at løse Testimonium for de Disciple, der fra en offentlig lærd Skole overgaae til en Privatskole, hvori der gives lærd Underviisning og afholdes Afgangsexamen ligesom ved de offentlige lærde Skoler.

Derimod ere Bestemmelserne i Forordningen af 7de November 1809 §§ 106, 107 og 108 uforandrede gjældende baade for de Disciple, der, efterat have gennemgaaet Underviisningen og underkastet sig Afgangsexamen fuldstændig ved en offentlig lærd Skole, afgaae fra denne for at indskrives ved Universitetet, og for dem, der, uden at have underkastet sig Afgangsexamens 1ste Deel, overgaae fra en offentlig lærd Skole til en anden for der at fortsætte deres Skoleunderviisning, ligesom fremdeles det i bemeldte Forordnings § 108 foreskrevne Gebyr af 10 Rd. bliver at betale for ethvert Testimonium, der, naar det begjæres, udstedes for en Discipel, som enten har forladt eller forlader en lærd Skole, forinden han har gennemgaaet Skolens fuldstændige Underviisningscursus.

14. Marts.

Min. Skr., hvorved udtales, at naar Ministeriet har modtaget den i Skrivelse af 8. Sept. 1849 ommeldte Indberetning i Forbindelse med de aarlige Programmer fra Skolerne, ansees en særlig Beretning til Ministeriet, hver Gang i Skoleaarets Løb Disciple enten optages eller udmeldes, for uformøden.

28. Marts.

Lov om Lønningerne for de ved de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt ansatte Rectorer og Lærere.

§ 1.

a) Rectorerne ved de lærde Skoler lønnes ved deres Ansættelse med 1600 Rd. aarlig. For hver 5 Aars Tjeneste forøges Lønnen med et Tillæg af 200 Rd., dog saaledes, at den ikke kan overstige 2200 Rd. Rector ved Metropolitanskolen tilstaaes et aarligt Tillæg af 200 Rd.

Rector ved den høiere Realskole i Rønne derimod lønnes ved sin Ansættelse med 1200 Rd. For hver 5 Aars Tjeneste gives et Tillæg af 200 Rd. aarlig, dog at Lønnen ikke overstiger 1800 Rd. Saafremt en Overlærer ved en af de lærde Skoler beskikkes umiddelbart til Rector ved denne Realskole, bestemmes hans Løn i dette Embede, som om han havde beklædt det i al den Tid, han har været Overlærer.

Rectorerne tillægges fri Bolig, og de Rectorer, som herefter beskikkes, have at udrede Bygningsskat saavel som enhver anden Skat og Afgift, som efter Lovgivningen paahviler Brugeren af en Bygning.

b) Overlærerne lønnes ved deres Ansættelse med 1000 Rd. For hver 5 Aars Tjenestetid gives et Tillæg af 200 Rd. aarlig, dog at Lønnen ikke overstiger 1600 Rd.

c) Adjuncterne lønnes ved deres Ansættelse med 500 Rd. For hver 3 Aars Tjenestetid gives et Tillæg af 100 Rd. aarlig, dog at Lønnen ikke overstiger 1000 Rd.

d) Ved Metropolitanskolen og Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt skulle de halve, ved de øvrige Skoler alle Skolepenge for de Disciple, Skolen har mere end 100, deles lige imellem Overlærerne og Adjuncterne.

§ 2.

Overlærerpladserne fordeles ved de enkelte Skoler efter Undervisningens Fornødenhed.

Ved enhver lærd Skole skal der idetmindste være een Over-^{28. Marts.} lærer; ved ingen Skole maa være flere end 3 Overlærere, undertagen ved Metropolitanskolen, hvor der kan ansættes fire.

Det hele Antal af Overlærere maa ikke overstige Trediedelen af Adjuncternes.

Med Hensyn til Adgangen til Rectoraterne og Overlærerembederne ved de lærde Skoler forbliver det ved de i Anordningen af 2den Februar 1849 § 15 indeholdte Bestemmelser, dog saaledes, at indtil Fjerdedelen af Overlærerembederne kunne tildeles saadanne Lærere, der vel ei have underkastet sig nogen af de befalede Prøver for overordnede Lærere ved de lærde Skoler, men som Adjuncter under længere Tjenestetid have viist fortrinlig Dygtighed og Iver.

Adgangen til Adjunctembederne skal ikke være indskrænket ved nogen bestemt Examen.

§ 3.

- a) Rector ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt lønnes med 2000 Rd., hvortil efter 5 Aars Tjeneste kommer et Tillæg af 300 Rd. og efter 10 Aars Tjeneste andre 300 Rd.

Derhos tilstaaes der Rector fri Bolig og Deputat af 20 Favne Brænde samt til Bestridelse af Udgifterne ved Brevvexling og andet Skriveri i Skole- og Opdragelsesanstaltens Anliggender en aarlig Godtgjørelse af 200 Rd.

- b) Overlærerne og Adjuncterne lønnes ligesom Lærerne ved de lærde Skoler.

Desuden tillægges ligesom hidtil saavel Overlærerne som Adjuncterne fri Bolig, de sidste dog kun for en Ugift, eller, forsaavidt Bolig in natura ei kan anvises, en Godtgjørelse derfor i Penge, Overlærerne af 250 Rd. og Adjuncterne af 100 Rd. aarlig, hyorimod Brændedeputatet ganske bortfalder, naar de Overlærere og Adjuncter, der for Tiden nyde saadant, afgaae fra deres nuhavende Embeder.

- c) De ved Sorø lærde Skole ansatte 3 Kunstlærere beholde deres nuværende Gager og Emolumenter med et Lønnings-tillæg til deres oprindelige Gager af 100 Rd. til hver Enkelt af dem for hver 5 Aar, de have været i Tjeneste ved Skolen, dog at Gagen ikke bliver højere end 900 Rd.

§ 4.

Tilsynet med Eleverne ved Academiets Opdragelsesanstalt besørges af 4 af Academiets Lærere, af hvilke i det mindste

28. Marts. 2 skulle boe i selve Opdragelsesanstalten. Disse Sidste nyde i Vederlag for de særegne Forretninger, der ere dem paalagte, 100 Rd. aarlig hver samt fri Bespiisning og Vadsk, hvilke Emolumenter skulle oppebæres in natura, dog saaledes, at de Adjuncter, der for Tiden nyde Pengegodtgjørelse istedetfor disse Emolumenter, beholde denne for deres Embedstid. Den eller de tilsynsførende Lærere, der boe udenfor Opdragelsesanstalten, tillægges hver en aarlig Godtgjørelse af 200 Rd.

For Udførelsen af de Forretninger, der ere overdragne til en af Adjuncterne som Inspector ved Skolen, tilstaaes en aarlig Godtgjørelse af 150 Rd.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft fra 1ste April 1855.

Hvad Nogen af de lærde Skolers eller Sorø Academies Lærerpersonale nu maatte have mere i fast Indtægt, end efter denne Lov kan tillægges ham, beholder han som personligt Tillæg, saalænge han bliver i den samme Lærerstilling, som han for Tiden beklæder.

Hvis nogen Overlærer eller Adjunct har samme Løn, som efter denne Lov vil tilkomme ham, erholder han et aarligt Tillæg, Overlærerne af 100 Rd., Adjuncterne af 50 Rd., indtil han kan rykke op paa det høiere Lønningstrin.

10. April. **Lov om Nedlæggelse af den lærde Skole i Kolding.**

§ 1.

Den lærde Skole i Kolding nedlægges ved Udgangen af Skoleaaret 1855—56, den 22de August 1856, og samtlige denne Skole tilhørende Midler og Indtægter inddrages fra den Tid under den almindelige Skolefond, dog med de Undtagelser og nærmere Bestemmelser, som indeholdes i det Følgende.

§ 2.

Skolens rentebærende Capital og de Skolen tillagte Refusioner fra enkelte Kirker og Præstekald overlades Kolding By til Benyttelse ved dens Skolevæsens Forbedring. Ligeledes skal Skolebygningen overlades Byen til Skolebrug.

Fremdeles bliver til Udvidelse af Byens Underviisningsvæsen, efter en af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet bifaldet Plan, at udrede et aarligt Bidrag af 1,500 Rd. af den almindelige Skolefond, ligesom Ministeriet bemyndiges til endvidere af den

lærde Skoles videnskabelige Samlinger og Underviisningsapparater 10. April.
at overdrage Byen, hvad der kan ansees tjenligt for dens Skolevæsen.

§ 3. Kolding lærde Skoles Stipendiefond tilligemed de til Skolen henlagte særegne Legater overgaae, paa de Legatcapitaler eller Legater nær, der ifølge fundatsmæssige Bestemmelser ved Skolens Nedlæggelse skulle tilfalde Byen eller dennes Kirke, til Ribe Cathedralskole.

De fra Kolding Skole ved Underviisningens Ophør sammesteds umiddelbart til andre lærde Skoler overgaaende Disciple nyde i disse samme frie Underviisning eller Stipendier, som ifølge de Vidnesbyrd og Oplysninger, hvilke de fra Rectoren ved Kolding lærde Skole have at medbringe, vilde i denne for det næste Skoleaar være blevne dem tildeelte.

Derhos skal Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet være bemyndiget til i 5 Aar, fra Kolding lærde Skoles Nedlæggelse at regne, at anvende et Beløb af 300 Rd. aarlig, fordeelt i Portioner af ikke under 30 og ikke over 60 Rd., til overordentlig Understøttelse for uformuende Disciple, der fra Kolding Skole formedelst dens Nedlæggelse gaae umiddelbart over til andre lærde Skoler.

Min. Circ., hvorved udtales, at ligesom Loven af 28. Marts d. A. 10. April.
§. 2 ikkun fastsætter et Maximum for det Antal Overlærerpladser, der til enhver Tid kan besættes med Adjuncter uden de ellers fordrede Examiner, og det som en Følge heraf er overladt til Overbestyrelsen at afgjøre, i hvilket Omfang denne Lovens Bestemmelse til det enkelte Tidspunkt bør gjøres gjældende, saaledes vil det ikke kunne undgaae at blive Gjenstand for Ministeriets nærmere Overveielse, om der ikke i Skolernes og Underviisningens Interesse i det Hele maatte være Hensyn at tage, der vilde gjøre det betænkeligt og utilraadeligt, strax at udvirke samtlige under denne Klasse hørende Overlærerpladser besatte, om der end iøvrigt skulde findes det tilstrækkelige Antal af dertil i alle Henseender kvalificerede Personligheder.

Min. Circ., hvorved fastsættes 21. Aug.
at der, forsaavidt det, for at Underviisningen i Sprogene og Videnskaberne kan bestrides af Skolens faste Lærere, bliver nødvendigt at paalægge Nogen af disse et større Antal Underviisningstimer end 24 om Ugen, skal tilstaaes Lærerne en Betaling af 2 Mark 10 Sk.*) for hver Time, de give over 24 om Ugen,

*) Senere forandret til 4 Kr. maanedlig.

21. Aug. uden Hensyn til Ferier eller Fridage, men saaledes, at hver Maaned, overensstemmende med den ved enkelte af de offentlige lærde Skoler allerede fulgte Skik, beregnes til 4 Uger, altsaa Aaret til 48 Uger, hvorefter Betalingen for hver Extratime vil blive 1 Rd. 4 Mark 8 Sk. maanedlig eller 21 Rd. aarlig.

.....

Ved denne Bestemmelse er man, efter et nøie Hensyn til det Lærerne paahvilende Arbeides særegne Art og Inddeling, dels kommet tilbage til det Maximum af ugentlige Timer, som efter den ældre af den forrige Direction for Universitetet og de lærde Skoler vedtagne Regel var antaget at burde fordres givet af enhver Lærer, og som ved Ministeriets Rundskrivelse af 18de Februar 1853 var, i Henhold til et fra Finantsudvalget i Folkethinget i den 4de Rigsdagssession 1852 fremkommet Forslag, paany sat i Kraft for de Lærere, der tidligere havde nydt Extrabetaling efter den tidligere Regel, og har dels forhøiet Betalingen for Extratimer saameget, at den paa ganske lidet nær nøiagtig svarer til, hvad en Adjunkt paa den nuværende yngste Gage med 24 ugentlige Timer har i Forhold til denne Gage for hver Time, og, saavidt vides, omtrentlig til, hvad der nu kan ansees for Gjennemsnitsbetalingen for en Time i de større private enten lærde eller Realskoler i Hovedstaden.

.....

Idet Ministeriet ved den saaledes under hin Forudsætning tagne Bestemmelse har søgt at stille Skolernes faste Lærere under fordelagtigere Vilkaar end hidtil med Hensyn til de Extratimer, som det kan fordres at de i Embeds Medfør skulle besørge, naar Nødvendigheden deraf er forhaanden, er det paa den anden Side Ministeriets Pligt og Agt, overensstemmende med de Udtalelser, som derom indeholdtes i det af Ministeriet Rigsdagen forelagte Udkast til ovennævnte Lønningslov, at rette sine Bestræbelser paa overhovedet at søge Antallet af de Extratimer, som kunne tilfalde Lærerne, saavidt muligt indskrænket, og ikke mindre at paasee, at de enkelte Lærere ikke blive uforholdsmæssigt bebyrdede med Extratimer. Foruden at det til denne Hensigt maa være Ministeriet magtpaaliggende, at de aarlige Fag- og Timefordelinger lægges saaledes, at enhver fast Lærer (Rector ikke medregnet), saavidt Forholdene og Hensynet til enkelte Læreres Arbeide udenfor Skoletiden i Skolernes Tjeneste tillade det, tildeles et Antal ugentlige Timer, der kommer Tallet 24 saa nær som muligt, er det Ministeriet om at gjøre,

at enhver Skole efterhaanden forsynes med saa mange faste Lærere, at Underviisningen i Videnskabsfagene kan besørges af dem, uden at det behøves at paalægge samtlige Lærere ved den enkelte Skole flere Extratimer end i det høieste 14 à 16 Timer ugentlig, en Forstærkning af Lærerpersonalet, hvorom der navnlig vil blive Spørgsmaal ved de rigtignok kun færre Skoler, hvor der enten gives Underviisning i Videnskabsfagene af Timelærere eller et uforholdsmæssigt Antal Timer i disse Fag besørges mod Extrabetaling af de faste Lærere. Fremdeles maa det ansees ønskeligt, naar indtræffende Vacance eller andre Omstændigheder dertil give Leilighed, at overføre Underviisningen i de ikke videnskabelige Lærefag (Skrivning og Tegning) til Timelærere der, hvor Timerne i disse Fag ved enkelte Skoler ere tildeelte Skolernes faste Lærere og henregnede til disses ordinaire Underviisningstimer, ligesom det ogsaa mulig turde for tjene Overveielse, om der ikke ved nogle Skoler maatte være Anledning til en Indskrænkning af det ugentlige Antal Timer for de enkelte Fag, hvilke en gennem de trykte Skoleprogrammer tilgængelig Sammenligning mellem samtlige lærde Skolers Lectionsplaner viser ved nogle Skoler at være tildeelt et større ugentligt Timeantal end ved andre.

Med disse Antydninger anmoder Ministeriet Rectorerne om at have deres Opmærksomhed henvendt paa og i Forening med Skolens Lærere at tage under Overveielse, hvorvidt det skulde være muligt og ønskeligt i disse Retninger at foretage Noget for Skolernes Vedkommende, i hvilken Henseende nærmere Erklæring og Forslag forventes i Forbindelse med de fremtidige Udkast til Skolernes Lectionsplaner.

Min. Bekjendtgjørelse angaaende en Underviisnings- 18. Sept.
plan for en særskilt Realunderviisning ved nogle af de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og en Afgangsexamen for dem, der have gennemgaaet denne Underviisning eller en tilsvarende ved andre Skoler. (Kgl. Resol. 2. Sept.)

1. Underviisningen i de Realklasser, der forbindes med de lærde Skoler, skal gaac ud paa at meddele en sammenhængende almindelig Dannelse, der ved Kundskabsindhold og Øvelse af Aandsevnerne kan blive frugtbar for Disciplens paafølgende hele Udvikling og for hans Færd i Livet, hvad enten han umiddelbart fra Skolen gaaer over i en practisk Livsstil-

18. Sept.

- ling, eller ved en høiere Skole vil søge en videre Uddannelse for et særskilt Fag.
2. Underviisningen meddeles i et sexaarigt Cursus i 5 Klasser, de 2 nederste fælles med de studerende Disciple, de 3 andre særskilte Realklasser, hvoraf de tvende ere eetaarige, den øverste toaarig med Deling af Underviisningen i de Fag, hvori det maatte ansees uomgjængeligt fornødent, navnlig i Mathematik.
 3. Underviisningsgjenstandene ere: Modersmaalet, Tydsk, Fransk, Engelsk, Religion, Historie, Geographie, Mathematik, Naturlære, Naturhistorie, Skrivning og Tegning, Sang, Legemsøvelser.
 4. For de Disciple, der have tilbragt 2 Aar i øverste Realklasse og ønske at forlade Skolen med Vidnesbyrd om den opnaaede Kundskab og Modenhed, afholdes en Afgangsexamen i samtlige Underviisningsgjenstande undtagen Religion, Sang og Legemsøvelser.

Ingen maa indstille sig til denne Examen, førend han har fyldt sit 15de Aar.

5. Om Behandlingen af de enkelte Underviisningsgjenstande og om Omfanget og Beskaffenheden af Afgangsprøven deri fastsættes Følgende:
 - a) Underviisningen i Dansk skal gaae ud paa at lede Disciplen til rigtig og nøiagtig Brug af Modersmaalet og paa Uddannelse af hans Fremstillingsevne i Almindelighed. Den til Sikkerhed i skriftligt og mundtligt Udtryk fornødne grammatikalske Indsigt meddeles, idet tillige den ved Underviisningen i fremmede Sprog vakte Reflexion benyttes, uden at Modersmaalet behandles som et fremmed Sprog, hvis grammatiske Former skulle læres som noget ubekjendt. Den æsthetiske Sands søges vakt ved Læsning af udvalgte, for Disciplens Alder passende Stykker af den skønne Litteratur, hvorved de til Forstaaelsen af Digtekunstens og den bildende Kunsts Værker nødvendigste Forestillinger af klassisk og nordisk Mythologie medtages og overhovedet det Bekjendtskab med Litteraturen vindes, som Disciplens Standpunkt tillader. Saafremt Læreren finder Anledning dertil, gennemgaaes nogle lette svenske Læsestykker. Afgangsprøven i dette Fag er alene skriftlig og indbefatter to Stilopgaver, hvoraf den ene væsentlig maa gaae ud paa Gjengivelsen af et bekjendt Stof, den

anden maa kræve en fri Behandling af et Æmne, der 18. Sept. ligger indenfor den Forestillingskreds, som Skolen og Livet kan have udviklet hos Disciplen.

- b) I Tydsk maa Disciplen søges bragt til med Lethed og Sikkerhed at forstaae prosaiske Forfattere, hvis Stil ikke har særegne Vanskeligheder, og det almindelige Digtersprog, samt til skriftligen at udtrykke sig uden grove Feil, naar der ikke kræves Brug af sjældnere og mindre almindelige Ord eller af vanskelige og usædvanlige Sætningsformer. Prøven anstilles deels mundtlig, ved Examination i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 400 Octavsider, og i Stykker af tydske Skribenter, der ikke ere læste, deels skriftlig ved en let Stil, uden Brug af Ordbog, væsentlig beregnet paa at godtgjøre antagelig Sikkerhed i Grammatikens Hovedregler og Herredømme over det almindeligste Ordforraad.
 - c) I Fransk bør søges opnaaet Evne til at læse og forstaae lettere franske Prosaister med den dertil fornødne grammatikalske Kundskab, samt til sprogrigtigen at gjengive skriftligen paa Fransk lette danske Sætninger uden sjældne og vanskelige Ord. Afgangsprøven bestaaer alene i Examination i to franske prosaiske Stykker, det ene taget af et opgivet Pensum af mindst 200 Octavsider.
 - d) I Engelsk skal, dog kun med Hensyn til det prosaiske Sprog, opnaaes samme Færdighed som i Tydsk. Ved Afgangsprøven kræves foruden den mundtlige Examination, der anstilles paa samme Maade som i Fransk, en let Stil, der ikke gaaer udenfor det almindelige Ordforraad, og ved hvis Udarbeidelse ikke maa bruges Ordbog.
 - e) Religionsunderviisningen omfatter den christelige Troes- og Sædelære samt Bibelhistorie.
 - f) I Historien tilveiebringes hos Disciplen en sammenhængende Oversigt over den almindelige Verdenshistories Grundtræk og Hovedbegivenheder; af Fædrelandets Historie gives en noget fyldigere Fremstilling.
- I den almindelige Verdenshistorie kunne saadanne Folk, der ikke udøve nogen væsentlig Indflydelse, og saadanne Perioder, i hvilken ingen for Menneskeheden i det Hele vigtige Begivenheder ere indtrufne, behandles

18. Sept.

kort og ved Examen kun medtages, forsaavidt de berøre det Større og Vigtigere.

Det maa paasees, at de specielle chronologiske Bestemmelser, der kræves lærte og bevarede, indskrænkes til saadanne Hovedbegivenheder og Hovedpersoner, hvorved det Øvrige kan holdes sammen i passende, efter Gjenstandenes Betydning afmaalte Afsnit, og at iøvrigt kun Begivenhedernes Rækkefølge fastholdes.

- g) Den geographiske Underviisning omfatter fysisk og politisk Jordbeskrivelse tilligemed de uundværligste Sætninger af den mathematiske Geographie. Optagelsen af statistiske Angivelser maa begrænses efter Hensynet til det for Oversigten over de almindelige og vigtige Forhold Nødvendige, og især indskrænkes ved saadanne, der enten i sig selv ere usikre (som de allerfleste Angivelser af Indbyggertal udenfor Europa) eller dog fluctuerende (som Indbyggertallet i de europæiske Stæder).
- h) Den mathematiske Underviisning skal omfatte dels practisk Regning og elementair Arithmetik, hvori medtages Decimalbrøker, Bogstavregninger, Ligninger af første Grad, Opløsning af Ligninger af anden Grad, samt de simpleste Logarithmeregninger, dels elementair Plangeometrie, hvormed forbindes geometrisk Tegning, saaledes at der erhverves Færdighed i ordentlig Udførelse af sædvanlige geometriske Constructioner, og erholdes Indsigt i Rumstørrelsers Fremstilling ved Hjælp af deres Projectioner paa to paa hinanden lodrette Planer. I dette Fag aflægges tre skriftlige og een Tegneprøve. Der gives en skriftlig Opgave i practisk Regning, men af en saadan almindelig Natur, at der ikke fordres Kjendskab til bestemte Handelsforhold eller til Udtryk, som ere eiendommelige for enkelte Virkekredse. Fremdeles gives en Opgave saavel i Arithmetik som i Geometrie af en saadan almindelig Natur, at den kun kræver en ligefrem Anvendelse af, hvad der maa forudsættes lært. Ved Tegneprøven fordres udført en simpel Construction, der ligger indenfor hvad der enten ved Underviisningen udtrykkelig er gennemgaaet, eller kan fordres som ligefrem Anvendelse af det Lærte. Ved Bedømmelsen heraf bliver ikke blot at see paa, at Fremgangsmaaden er rigtig, men ogsaa paa, at Udførelsen er ordentlig og nøiagtig.

- i) I Naturlære (hvori Underviisningen gives i øverste Klasse) meddeles det Vigtigste saavel af den mechaniske som af den chemiske Deel. Underviisningen maa i den mechaniske Deel omfatte Læren om faste Legemers Ligevægt, Hovedsætningerne om draabefflydende og luftformige Legemers Ligevægt med Forbigaaelse af al Detail, fremdeles de vigtigste Capitler af Bevægelseslæren, nemlig Tyngden, Centrifugalkraften, de keplerske Love, Ebbe og Flod, Pendulet og Bølgebevægelsen. Af Naturlærens chemiske Deel gennemgaaes Varmelæren og den dermed i Forbindelse staaende Deel af Meteorologien, Hovedsætningerne af Læren om Magnetisme og Electricitet; tillige meddeles herunder en Oversigt over de i Naturen mest udbredte Grundstoffer og deres vigtigste uorganiske Forbindelser. Examensprøven gaaer ud paa dette hele Omfang.
- k) I Naturhistorie gives en Oversigt over Mineralernes, Planternes og Dyrenes Væsen og karakteristiske Udviklingsformer i Hovedgrupper, oplyst ved Slægter og Arter som Exempler, og anskueliggjort i Særdeleshed ved Kundskab til de vigtigste og mest fremtrædende indenlandske Naturgjenstande.
- l) Ved Afgangsexamen aflægges tillige Prøve i Skrivning og Tegning. Udfaldet af denne bedømmes ikke blot efter Prøveskriften og Prøvetegningen, men tillige efter den ydre Behandling af samtlige skriftlige Examensudarbejdelser.
6. Afgangsprøven for Realdisciplene afholdes paa samme Tid som Afgangsexamen for de studerende Disciple ved de lærde Skoler, og, hvad den skriftlige Deel angaaer, under Eet ved alle Skoler og over de samme Opgaver. Udfaldet af Examen tilkjendegives ikke ved forskellige Charakterer, men alene ved Udtrykket »Bestaaet« eller »Ikke bestaaet« saaledes at »Bestaaet« kan gives Tillægget »med Udmærkelse«. Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet har at give de nærmere Bestemmelser om, hvad der ved Examensprøverne i de enkelte Fag skal fordres for at have bestaaet Examen. Efter afholdt Examen meddeles der af Skolen Enhver et Vidnesbyrd om, hvorledes han har fuldendt den.
7. Opgaverne til den skriftlige Deel af Examen gives fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet indtil videre saaledes, at Ministeriet lader sig forelægge Forslag dertil af

18. Sept.

18. Sept.

Underviisningsinspecteuren ved de lærde Skoler i Forening med Fagkyndige, som Det. aarligen anmoder om at sammentræde med ham til dette Øiemed. Den mundtlige Examen ved de forskjellige Skoler lader Ministeriet controllere af enkelte dertil udsendte Mænd, hvorved tages Hensyn til, at samtlige Sider af Underviisningen jevnlig blive Gjenstand for Fagkyndiges Iagttagelse. Ministeriet kan lade sig de skriftlige Examensarbejder indsende for at underkastes en Revision.

8. Den, der har bestaaet Afgangsexamen for Realdisciple, har derved opnaaet samme Ret og samme Adgang til høiere Underviisningsanstalter og Fagexamina, som Aflæggelsen af den ved Bekjendtgjørelsen af 14de September 1838 anordnede almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet giver.

Forsaavidt nogen Realdiscipel er bestemt til at blive Pharmaceut, og ved privat Underviisning har skaffet sig den i bemeldte Bekjendtgjørelse foreskrevne Kundskab i Latin, kan han deri enten for Examenscomiteen ved den almindelige Forberedelsesexamen eller hos Skolens Rector og een af dens andre Lærere, der underviser i Latin, underkaste sig en særskilt Prøve, hvilken, naar han bestaaer deri, skal i Forbindelse med den aflagte Afgangsexamen være tilstrækkelig til at give ham Adgang til pharmaceutisk Examen. Det Fornødne om denne Prøves Udfald anføres, saafremt den er aflagt ved Skolen, i det Vidnesbyrd, der meddeles vedkommende Discipel for Afgangsexamen.

9. Bemyndigelse til med samme Virkning og Gyldighed at afholde Afgangsexamen for Realdisciple kan af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet paa derom indgiven Ansøgning tilstaaes private og communale Skoler, efterat Ministeriet, naar Andragendet er skeet, ved dertil udvalgte Mænd har ladet foretage en Undersøgelse af Skolens eller, forsaavidt den har delte Klasser for to Rækker af Disciple, Realklassernes Underviisningsplan, dens Lærerkrafter og hele Tilstand. Examen bliver da der at afholde paa samme Tid over de samme skriftlige Opgaver og aldeles efter de samme Fordringer som ved de Kongelige Skoler.

Ministeriet bestemmer det Fornødne med Hensyn til betryggende Former ved Examen i det Enkelte, og lader Examen og Underviisningens Tilstand controllere ved dertil beordrede Mænd paa samme Maade som ved de offentlige Skoler, hvortil Udgiften, forsaavidt den bestaaer i Befordrings-

godtgjørelse og Diæter i Anledning af disse Mænds Reiser 18. Sept. til Skolerne, i ethvert enkelt Tilfælde bliver at refundere den almindelige Skolefond af den paagjældende Skole.

10. Foranstaaende Bestemmelser blive at bringe til Udførelse med Hensyn til den ved Aarhus og Aalborg Cathedral-skoler alt foreløbigen indrettede Realunderviisning.

1856

16. Febr.

Lov angaaende en Realskole i Thisted.

§ 1.

Saalænge Thisted Kjøbstad og Amt bidrage tilsammen 1000 Rd. aarligt til en Realskole i Thisted, udredes af Sorø Academies Overskud aarligt et lignende Beløb; Alt at regne fra 1ste Januar 1856.

§ 2.

Lærerpladserne ved Skolen besættes af Communalbestyrelse og Amdtsraad i Forening. I Tilfælde af Uenighed vælger Cultusministeriet blandt de Foreslaaede.

Saa vel Skoleplanen som Lærernes Ansættelse kræver Cultusministeriets Approbation.

§ 3.

Skolen administreres af dens første Lærer under Control af tvende Mænd, af hvilke Communalbestyrelsen udnævner den ene og Amdtsraadet den anden.

Det aarlige Regnskab decideres af de Controllerende.

Min. Circ., hvorved det tilkjendegaves Rectorerne, at Ministeriet saavel efter de modtagne Oplysninger (om Disciplenes Kirkegang, jfr. Circ. 13. Sept. 1851), hvoraf det navnlig fremgik, at Bestemmelsen i Forordn. af 7de Nov. 1809 § 56 var bragt til Anvendelse paa en forskjellig Maade ved de enkelte Skoler, som efter den Maade, hvorpaa de enkelte Rectorer havde yttret sig i forskjellige, tildels modsatte Retninger om det paagjældende Forholds hensigtsmæssigste Ordning, ikke skønnede, at der var tilstrækkelig Anledning til at udvirke nogen ny almindelig, for alle Skoler gjældende Bestemmelse om Anliggendet, ligesaa lidt som Ministeriet paa den anden Side vilde have Noget imod, at den paa ethvert Sted vedtagne Skik og Orden fremtidig fulgtes, saalænge indtil der viste sig Trang til en Forandring i samme, i hvilket Fald vedkommende Rectors nærmere Indstilling i saa Henseende forventedes. Ministeriet maatte derfor indskrænke

27. Nov.

27. Nov. sig til at henwise til de i den ommeldte Rundskrivelse af 13de Sept. 1851 indeholdte Hentydninger, som ogsaa i flere af de indkomne Betænkninger vare fundne tilstrækkelige, idet Ministeriet med Sikkerhed turde gaae ud fra, at enhver Rector vilde have sin Opmærksomhed henvendt paa i Forening med Skolens Lærere at søge det ved Forordningen tilsigtede Formaål paa bedste Maade opnaaet ved de Midler, der staae til Skolens Raadighed.

3. April. **Instrux** for Spiseværten ved Sorø Academies Opdragelsesanstalt. (Approberet af Ministeriet).

§ 1. Spiseværten ved Sorø Academie staaer umiddelbart under Academiets Rector og antages ikke som fast Betjent, men kan opsiges og opsiges til hvert Aars 1ste Mai og 1ste November, dog saaledes at Opsigelsen fra hvilkensomhelst af Siderne maa skee 16 Uger iforveien.

Skulde Spiseværten mod Forventning udvise et Forhold, hvorefter det maa ansees nødvendigt uopholdeligt at fjerne ham fra Tjenesten, er han forpligtet til uden Opsigelse med førømmeldte Varsel strax at forlade sin Tjeneste, naar Rector efter forudgaaet Indstilling dertil har erhvervet Kirke- og Underviisningsministeriets Samtykke. Han har da, saasnart Saadant er ham tilkjendegivet, strax at fratræde, samt at aflevere det ham betroede Inventarium paa samme Maade, som naar han skulde fratræde efter Opsigelse. I saadant Tilfælde vil der dog Intet være til Hinder for, at de af Spiseværten til Oeconomiens Besørgelse antagne Tjenestefolk, naar de ønske det, og de have opført sig vel, vedblive at forrette deres Tjeneste ved Akademiet, indtil de efter lovlig Opsigelse anordningsmæssigt kunne fratræde samme eller igjen blive tagne i Tjeneste af den Person, til hvem Oeconomien overdrages, ligesom de Victualier han maatte have indkjøbt, og som haves i Forraad, skulle blive ham, naar han forlanger det, efter Taxation betalte, men iøvrigt kan han ved sin Fratrædelse ikke vente nogen Godtgjørelse for sit Tab ved at fratræde i Utide.

Ved Tiltrædelsen af Tjenesten bliver alt til samme hørende Inventarium Spiseværten at overlevere ved en af Rector foranstaltet formelig Forretning, og efter denne har han ved Fratrædelsen at aflevere Alt, hvad han har under An- og Tilsvær i saadan Stand, som han ved Overleveringsforretningen har modtaget det, undtagen forsaavidt det ved Slid, under iøvrigt tilbørligt

Brug og tilbørlig Vedligeholdelse, eller af Ælde og uden hans egen eller hans Tjenestefolks Skyld maatte være forringet. 3. April.

Om Afleveringen af den til Tjenesten henlagte Jord findes der nærmere Bestemmelser nedenfor under Post 12 d.

§ 2. Spiseværtens første og vigtigste Pligt er at give dem, han faaer at bespise, forsvarlig Kost baade i Henseende til Qvantitet og Qvalitet, saaledes tillavet og indrettet, som sædvanligt er i velhavende Familiers velindrettede Husholdninger, og iøvrigt i Henhold til det, som nærmere findes bestemt i Academiets Spisereglement. Alle Fødemidler, som anvendes, skulle være sunde og gode, Rugbrødet af bedste Qvalitet, reent og velbagt, Mælken til Frokost- og Aftensbordet uskummet og ublandet, Smørret godt og ufordærvet; i Juni, Juli, August og September Maaned stedse friskt Græssmør, i de øvrige otte Maaneder godt conserveret ævret Smør. Alt fersk Kjød maa bestandig være fedt, friskt og godt, og der maa aldrig gives Kjød af Tyre, gamle Køer eller Væddere. Alt Smørrebød skal skjæres, smøres og belægges saa kort Tid som muligt, førend det skal spises.

Leveres af Spiseværten noget Fødemiddel, som af Rector, eller, hvis han ikke er tilstede, af den inspectionshavende Adjunct, erklæres for ikke at være forsvarlig godt, da maa han uopholdelig skaffe andet og bedre tilveie. Findes der Anledning til Klage over Maden eller i andre Maader, andrages saadan Klage for Rector, som, hvis han finder den grundet, tildeler Spiseværten en Advarsel og, hvis denne ikke frugter, indstiller ham til at afskediges uden Opsigelse, saaledes som det i § 1 er omtalt.

§ 3. Foruden Eleverne bespiser han for samme Betaling, som den, der gives for Eleverne, dem af Skolens Lærere, der have fri Kost ved Elevernes Bord. Fremdeles maa der uden særlig Godtgjørelse altid holdes en Plads aaben for Rector ved Elevernes Morgen-, Middags- og Aftensbord. Endelig bespiser han ogsaa for en særskilt Godtgjørelse Academiets 5 Tjenere. Naar Akademiet en enkelt Gang skulde modtage Besøg, f. Ex. af ældre Disciple, Forældre ved deres Børns Confirmation og lignende Leiligheder, og nogle af Elevernes Pladser samme Dage ved tilfældig Fraværelse skulde staae ledige, vil det paaligge Oeconomen efter Rectors nærmere Bestemmelse at beværte dem med Middagsmad i de fraværende Elevers Sted, dog saaledes, at der for deres Skyld ikke skeer nogen Forandring i den reglementerede Bespiisnings Beskaffenhed, og at Oeconomen saa tidlig som muligt derom faaer Underretning.

3. April.

Oeconomen maa ikke give nogen af Eleverne Mad til andre Tider end de foreskrevne, medmindre saadant af Rector eller den opsigstshavende Adjunct udtrykkelig forlanges. Heller ikke maa han af dem lade sig affordre større Quantiteter Fødemidler, end den i Instruxen bestemte. Overhovedet bør han ikke tilstede, at nogen Elev eller Discipel indfinder sig i hans Kjøkken, Folkestue eller andre ham overladte Localer.

Han er pligtig at beværte Kirke- og Underviisningsministeren eller Kirke- og Underviisningsministeriets Embedsmænd, naar disse tage Ophold i det til Ministeriets Brug indrettede Lokale i Sorø By, hvorfor han skal nyde en saadan Betaling, som hos Gjæstgivere er almindelig.

Fremdeles paaligger det ham at skaffe bemeldte Minister eller Ministeriums Embedsmænd under deres Ophold i bemeldte Locale den qvindelige Opvartning til Reengjøring af Localerne etc., som maatte forlanges. Mod en billig Godtgjørelse efter Rectors Bestemmelse bevrærter han ved Academiets Baller, Elevernes Sommer- og Vinterforlystelser og ved andre Festligheder, naar det forlanges, og paa den Maade, som det forlanges. Ved saadanne Leiligheder og ellers, naar Rector bestemmer det, leverer han saa mange Flasker Viin, som det behøves, imod Godtgjørelse efter Regning fra den Viinhandel, der anvises ham. I sit Huus maa han ikke for Betaling holde nogensomhelst Beværtning.

§ 5. Hvad Sygemad der i Sygdomstilfælde af Lægen maatte foreskrives for nogen Elev eller Adjunct eller Betjent, som har fri Kost, skal Spiseværten lade tillave og levere til bestemt Tid efter Anordningen uden videre Godtgjørelse, da den for den Friske sædvanlige Kost imidlertid ophører for den Syge.

§ 6. Det til Spiseværten leverede Inventarium af Kjøkken- og Bordtøi med Videre holder han reent og i god Stand, samt lader det reparere og, hvor det er fornødent, fra nyt anskaffe. Dette gjør han for egen Regning, undtagen hvor det bestemt kan paavises, hvem der har foraarsaget Skaden, og hvem det følgelig paaligger at erstatte den. Dog undtages herfra Dækketøi, som af Academiet anskaffes og vedligeholdes. Ligeledes vil Academiet lade anskaffe og reparere Sølv- og Tintøi, naar det kan paavises, at der overhovedet omgaaes forsvarligt dermed og at Skaden er foranlediget ved Slid. Han bør stedse strengt paasee, at Fortinningen paa alle Kogekar, der bør fortinnes, er fuldkommen god og vel vedligeholdt.

§ 7. Spiseværten antager og holder paa egen Regning det 3. April. fornødne Antal Folk til Oeconomiens Behov. Finder imidlertid Academiets Rector sig misfornøiet med nogen af hans Folk, er han forpligtet til strax paa Rectors Opfordring at afskedige en saadan. Derimod antager og lønner Akademiet de 5 Tjenere, der bruges til Opvartning.

§ 8. Fremdeles er Omsorgen for Renlighed og Orden i Academiets Localer Spiseværten overdraget, og da dette er en Gjenstand af yderste Vigtighed, paaligger det ham, og hvem der med ham bestyrer Huusvæsenet, dermed ideligt at have vaagent Øie overalt og i denne Henseende idelig personlig at kontrollere Tjenestefolkene, og det vil meget komme an paa den Opmærksomhed, som heri vises, hvorvidt man kan ansee Akademiet for tjent med ham. Det specielle Tilsyn med Orden og Renlighed i Academiets Hovedbygning er overdraget en af Lærerne, som altsaa i denne Henseende bliver hans nærmeste Foresatte.

§ 9. Det paaligger ham at antage og holde det fornødne Antal Folk til at besørge alle Arter af Afvaskning og Rengjøring saavel i Academibygningen og Oeconomihusene, som i Gaardene derved. Han er forpligtet til daglig at bortføre Feieskarnet paa en Karre, at det ikke skal vanzire Academiets Gaard, at rense Slamkisten to Gange ugentlig om Sommeren (1ste Mai til 1ste November) og een Gang ugentlig om Vinteren; ligeledes daglig at udskylle Kummer og Render foran Akademiet, for at ikke Urin skal blive staaende i Rendestenen.

Han lader fremdeles alle Værelserne tilligemed Gangene og Trapperne daglig holde rene, ligesom han ogsaa besørger Sengenes daglige Redning og Madratsernes Udluftning een Gang om Ugen efter den Anviisning, som derom gives ham. Han sørger for Vaske- og Drikkevands daglige Opbærelse og den daglige Renholdelse af alle Meubler. Aarlig i hver Sommerferie lader han Madratserne udlufte og udbanke, og de oliemalede Vægge i Academiets Hovedbygning rense og afvaske. Ligeledes paaligger det ham at holde det øvrige Locale og Pladserne imellem Academiets Hovedbygning, Kirken, Sygehuset og den Bygning, som for Tiden beboes af Etatsraad Ingemann, samt Stenbroen udenfor Academiets Hovedfacade daglig reen.

§ 10. Fra Mikkelsdag til 1ste April, eller naar og hvor og saalænge det behøves og af Rector fordres, holder han Lys-

3 April. ning paa Trapperne, i Gangene, i Spisesalen, Klasserne, Læsestuen og Lovsangssalen, hvortil Academiet anskaffer Lamper og leverer Olie. Lampevæsenet, med Ansvar derfor, lægges ganske under Spisevæarten, hvad Academiets Hovedbygning angaaer, og den Betjent, der antages som Lampepudser, bliver i denne Henseende ham aldeles underordnet. Om Vinteren besørger han Ild lagt i Kakkelovnen og Brænde opbaaret og har Opsigten med Brændekurvene og alle Kakkelovnsredskaberne, samt holder vaagent Øie med Fyrbøderen, som er i hans Tjeneste.

Endelig leverer han daglig til 7de Klasse de Gløder, der behøves til Theemaskiner, Fyrfade og Kakkelovne.

Dog gjælde de i nærværende Post optagne Bestemmelser kun foreløbigen, og det forbeholdes Sorø Academie muligen alt fra 1ste Mai 1857 at gjøre en paatænkt Forandring i disse Bestemmelser derhen, at Spisevæarten løses fra den Forpligtelse, at forsyne Academiets Localer med Brændsel og Belysning, mod at der i saa Fald naturligvis hertil tages Hensyn ved den endelige Regulering af det ham tilkommende Brænde, samt Olie- og Lysedeputat, se nedenfor Post 12.

§ 11. Academiets Iiskjælder forsyner han uden særlig Godtgjørelse aarlig med den fornødne Iis, hvorimod han har Ret til deri at opbevare Fødemidler.

§ 12. Spisevæarten tilstaaes:

- a. fri Bolig med Lofter, Kjælder, Bryggers og øvrige for ham fornødne Leiligheder samt Kjøkken og Bryggerhuusinventarium m. v.,
- b. 1) Betaling efter Gjennemsnittet af Kjøbenhavns Trommesalspriser paa hele Høveder for 4 $\frac{1}{4}$ Lpd. Kjød eller Flæsk kvartaliter til enhver Lærer, Elev eller Opvarter, der bespises,
- 2) Betaling efter Gjennemsnittet af Priserne paa Herregaardssmør pr. Commissionshandel for 15 Pd. bedste Ævretsmør eller Græssmør kvartaliter til hver Person,
- 3) Betaling ligeledes efter Gjennemsnittet af Kjøbenhavns Torvepriser for 90 Gæs og 180 Ænder aarlig,
- 4) fast Pengebetaling af 12 $\frac{1}{2}$ Rd. kvartaliter for hver Elev eller Lærer og 10 Rd. kvartaliter for hver Opvarter, der bespises.

Med Hensyn til Pengebetalingen for Elever er Reglen den, at Spisevæarten ved Slutningen af hvert Qvartal oppebærer Betaling for det høieste Antal Elever, som i Qvartalet

- samtidig har været paa Opdragelsesanstalten. For de Ele- 3. April.
ver, som ved Skoleaarets Slutning den 23. Juli (nu 15. Juli)
udgaae af Skolen, betales der for hele Qvartalet, dog saa-
ledes, at de nye, der optages fra Skoleaarets Begyndelse,
med Hensyn til Betalingen træde i de afgangne Elevers
Sted, og at Oeconomen, saafremt der ved det nye Skole-
aars Begyndelse den 23. August findes flere Elever
end ved det udløbne Skoleaars Slutning, for dette over-
skydende Antal kun faaer Betaling fra Skoleaarets Begyndelse
at regne. Pengebetalingen hæver Spisevæerten efter en af
Rector anviist og attesteret Regning qvartaliter af Acade-
miets Kasse; om Tiden og Maaden, paa hvilken den øvrige
Betaling vil blive anviist, forbeholdes nærmere Bestemmelse,
- c. aarlig 130 Tdr. Rug og 140 Tdr. Byg efter Ministeriets
Bestemmelse, enten leveret in natura eller i Penge, beregnet
efter det foregaaende Aars Capitelstaxt; fremdeles en aarlig
Leverance af 1200 Lpd. Hø,
- d. Nyttten og Brugen af Parcellerne Matr. Nr. 1 F. af Hoved-
gaarden Sorø lille Ladegaard, $32\frac{13}{14}$ Tdr. Land geometrisk
Maal, skyldsæt for 2 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn
og 18 Rd. 14 Sk. Gammelskat samt af Parcellen Nr. 5 af
samme Hovedgaard med Hartkorn 7 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. og
Gammelskat 5 Rdl. 30 Sk, mod deraf at svare Skatter og Com-
muneafgifter. Af Jorden maa kun Halvdelen dyrkes med Sæd
til Modning efter følgende Driftsplan: 1ste Aar grønjords
Havre; 2det Aar deels Heelbrak, deels Halvbrak efter Vik-
ker til Aftøring; 3die Aar Vintersæd: Hvede og Rug; 4de
Aar Ærter og Kartoffler; 5te Aar Udlæg med Kløver; 6te,
7de og 8de Aar Hvile. Al Gjødning, som udbringes af
Parcellens Afgrøde saavelsom al anden, Gjødningstof inde-
holdende, Affald af Oeconomien, skal anvendes paa Brak-
loden, forsaavidt denne Gjødning ikke behøves til Haven,
som henligger til Oeconomien. Jorden overleveres ved en
Forretning, som afholdes efter Academiets Foranstaltning.
Ved Tjenestens Fratrædelse afleveres den i samme Drifts-
tilstand som den tiltrædes,
- e) Haveplads til Kjøkkenurter, beliggende i Priorvænget med
et Areal af 12,760 Kv. Alen. Han vedligeholder selv
Hegnet om Haven, forsaavidt Hegnspligten ikke paahviler
de tilstødende Grundeiere,
- f. Saalænge den i Post 10 givne Bestemmelse staaer ved Magt,

3. April.

220 Favne godt Bøgebrænde, frit skovet og tilført, til Oeconomifornødenhed i Kjøkken og Bryggers, til egne Værelser, til 16 Præparationsværelser, Lovsangssalen, Klasseværelserne, Læsesalen, Garderoben, Rectors og Adjuncters Værelser (til den gifte Adjunct leveres 6 Favne), til Betjentenes Værelser og andre Steder i Bygningen, naar det gjøres fornødent, f. Ex. Solennitetssalen, Museet, Sovesalene og Spisesalen. Spiseværten skal imidlertid være forpligtet til, naar det fra Academiets Side fordres, at modtage indtil Halvdelen i Kampbrænde og da $1\frac{2}{3}$ Favne Kamp for 1 Favn godt Brænde. Naar derimod den Forandring indtræder, som det under Post 10 er forbeholdt Akademiet at gjøre, vil der for Spiseværten blive bestemt et vist aarligt Deputat af Brænde til Oeconomiens og hans eget Behov, ligesom nærmere Regler ville blive givne for, hvor meget af Deputatet han ved Fratrædelsen fra Tjenesten vil have at tilsvare Eftermanden. Spiseværten maa aldeles Intet sælge af Brændet, hverken af sit eget Deputat eller af det, der er bestemt til Forbrug i Opdragelsesanstaltens Localer.

- g. Til Belysning leveres ham ligeledes kun saalænge Bestemmelserne i Post 10 staa ved Magt, 38 Ankere Olie og det fornødne Quantum Lys, som han opbevarer i et dertil bestemt Skab; naar hine Bestemmelser forandres, vil Olie- og Lysedeputatet til Spiseværten blive nærmere reguleret efter Oeconomiens Fornødenhed.

§ 13. Alt, hvad Academiets Rector enten i Almindelighed eller i enkelte Tilfælde maatte finde fornødent at paalægge Spiseværten, det være sig udenfor denne Instrux eller endog til nogen Forandring i samme, har denne uden Modsigelse at efterkomme. Dersom der derved forvoldes ham nogen ny Udgift, der fortjener at komme i Betragtning, da skal ham derfor gives billig Godtgjørelse, naar han samme strax begjærer.

1858

12. Jan.

Lov om Lønninger for de ved Kjøbenhavns Universitet, den polytechniske Lærestalt, de lærde Skoler og Sorø Academie samt det Kongelige Døvstummeinstitut og Skolelærerseminarierne ansatte Embeds- og Bestillingsmænd.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Af de i denne Lov fastsatte aarlige Lønninger, der ikke ere opførte som Honorarer eller indbefattede under de for forskellige Embeder og Bestillinger fastsatte runde Summer, ansættes 60 Rd. af hvert af de første 5 Hundreder, 40 Rd. af hvert af de følgende 5 Hundreder, 20 Rd. af hvert af de næste 5 og endelig 10 Rd. af hvert af de derefter følgende 5 Hundreder til Sæd, saaledes at 5 Rd. sættes lige med 1 Tønde Sæd. Denne Ansættelse finder kun Sted, forsaavidt den giver et heelt Antal Tønder, medens det øvrige Beløb ikke bliver Gjenstand for Ansættelse. Fremdeles skal den Deel af den aarlige Lønning, som efter denne Bestemmelse kommer Embedsmændene til Gode, afrundes saaledes, at den udgjør et lige Antal af hele Rigsdalere, saa at det Overskydende bortfalder.

Det Quantum Sæd, der saaledes tilkommer en Embeds- eller Bestillingsmand, beregnes ham til Indtægt med Gjennemsnittsværdien af de 4 Sædarter, Hvede, Rug, Byg og Havre efter Capitelstaxten for det foregaaende Aars Afgroede af Hvede i det samlede Lolland-Falsters Stift og af Rug, Byg og Havre i Sjællands Stift.

Den Sædværdi, som herefter kommer Vedkommende tilgode, ansættes dog i intet Tilfælde til mindre end 5 Rd. pr. Tønde. Den udbetales ham i Forbindelse med og paa samme Maade som hans øvrige Gage.

§ 2.

Forener Nogen flere af Staten lønnede Embeder eller Bestillinger, komme de ham derfor tillagte Pengeindtægter, hvad enten disse udredes af Kongerigets Finantser eller af de i Finantsloven opførte særlige Fonds eller de ere opførte paa Monarchiets eller en anden Landsdeels Budget, sammenlagte i Betragtning, og bliver for Kongerigets Vedkommende det ham tilkommende Quantum Sæd at udrede med en forholdsmæssig Deel af det til den samlede Lønning svarende Beløb.

§ 3.

Forener Nogen flere Embeder eller offentlige Bestillinger, skal han i disses sammenlagte Lønninger lide et Afdrag, saa stort som Halvdelen af alle disse Lønninger, med Undtagelse af den

12. Jan. høieste, eller forsaavidt flere ere lige høie, en af disse; dog bør dette Afdrag aldrig overstige en Fjerdedeel af den samlede Lønning. Dette Afdrag fordeles paa de forskjellige Embeders eller Bestillingers Indtægter i Forhold til dissers Størrelse, men indeholdes ifølge denne Lov kun af de Lønninger, der udredes af Kongerigets Finantser eller af de Stiftelser, hvis Indtægter og Udgifter bestemmes i Finantsloven. For de nu Ansattes Vedkommende skulle Afdragene ikkun skee af de ved denne Lov fastsatte Pengetillæg.

Det forbeholdes iøvrigt nærmere at ordne dette Forhold ved de aarlige Finantslove, forsaavidt Saadant maatte vise sig nødvendigt.

.

De lærde Skoler i Kongeriget og Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt.

§ 16.

Paa de ved Lov af 28de Marts 1855 fastsatte Lønninger for Rectorerne og Lærerne ved de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt skulle Bestemmelserne i nærværende Lovs §§ 1 og 2 incl. komme til Anvendelse.

§ 17.

Til Inspection og Tilsyn med Skolebibliothekerne bevilges i Honorar en samlet Sum af 1682 Rd. Ligeledes bevilges til Inspection og Tilsyn med Bibliotheket og Samlingerne i Sorø, til Lægehjælp og Universitetsqvæsturens Bestyrelse af Akademiets Depositum, i Honorar en samlet Sum af 1810 Rd.

Paa disse Honorarer komme Bestemmelserne i § 3 ikke til Anvendelse.

§ 18.

Til Pedellerne ved de lærde Skoler og Rønne høiere Realskole stilles en samlet Sum af 1320 Rd., hvoraf 730 Rd. ansættes til Sæd, til Ministeriets Raadighed.

§ 19.

Bestemmelserne i § 1 komme ikke til Anvendelse paa Lærernes Andeel i Skolepengene, eller paa de Beløb, der ere tilstaaede i Husleiehjælp, Godtgjørelse for afstaaet Embedsjord og Husleilighed eller for Brændsel, til Hestehold o. desl.

Embedsmænd ved Sorø Academies Gods-, Kasse- og Regnskabsvæsen, samt ved sammes Forstsvæsen. 12. Jan.

§ 20.

Inspecteuren for Sorø Academies Gods-, Kasse- og Regnskabsvæsen lønnes med 1650 Rd., Bogholderen med 800 Rd. og for hver femte Aars Tjeneste et Tillæg af 200 Rd. indtil 1600 Rd. Forstinspecteuren lønnes med 1200 Rd.

§ 21.

Der stilles til Ministeriets Raadighed en samlet Sum af indtil 4300 Rd., hvoraf 2000 Rd. ansættes til Sæd, for dermed at lønne Kassereren, Assistenten, Gymnastikassistenten, Gartneren, Organisten, Sygevogtersken, Opvartere, Budde og Gangkone ved Sorø Academies Skole og Opdragelsesanstalt, samt ved Gods-, Kasse- og Regnskabsvæsenet. Ved Vacance i Kassererposten nedsættes Summen med 600 Rd.

Endvidere stilles til Ministeriets Raadighed en samlet Sum af indtil 4750 Rd., hvoraf 2700 Rd. ansættes til Sæd, for dermed at lønne 2 Skovridere, 1 Forstcandidat, 13 Skovfogeder og 2 Tilsynsmænd.

§ 22.

Der bevilges en Sum af 884 Rd. i Honorarer til Præst, Byfoged, Klokker, Graver, Ringer, Arrestforvarer, Uhrmager og Skorsteensfeier. Ligeledes bevilges 532 Rd. 32 β i Honorar til Forstkassereren og det øvrige underordnede Personale ved Forstsvæsenet.

1858

Min. Skr. til Indenrigsministeriet, hvori med Hensyn til en 15. Juni. Ansøgning om Gratistplads for en Elev paa Sorø Academies Opdragelsesanstalt udtales, at den Omstændighed, at Elevens Forældre ere bosiddende i Vestindien, forekommer Ministeriet at være, forudsat at Eleven iøvrigt ved Anlæg, Flid og Forhold er værdig til Begunstigelsen, af særdeles Betydning, og at Rectors Opmærksomhed er henledet paa, at der vil være at tage Hensyn dertil ved Forslaget om Gratistpladsernes Bortgivelse.

1858

Min. Circ., hvori udtales: Da det er aldeles nødvendigt, at der ved Anvendelsen af den til Bygningsudgifter bevilgede Sum gjøres en streng Adskillelse mellem de løbende Vedligeholdelsesudgifter, hvilke bevilges som en for samtlige med det høiere Undervisningsvæsen forbundne Anstalter fælles Konto, 30. Sept.

30. Sept. og de egentlige Hovedreparationsarbejder eller Nybygningsforetagender, for hvis Vedkommende nøie blive at overholde de til ethvert Arbejde eller Foretagende særlig bevilgede Summer, skal Ministeriet . . . anmode Forstanderskaberne om saavel for indeværende som for de frentidige Finantsaar at drage Omsorg for, at der ogsaa i Skoleregnskabet afsættes særlige og med specielle Regnskabsbilag legitimerede Afdelinger for Udgifterne paa den ene Side til de aarlige Vedligeholdelser, og paa den anden Side til Hovedreparationerne, og at hver af disse Klassers bevilgede Maxima ikke overskrides, idet Man, til Gjennemførelse af denne Ordning, maa have Forstanderskabet henvist til i Tvivlstilfælde at konferere med vedkommende Bygningsinspecteur saavel i Henseende til de enkelte Afdelingers Ansættelse paa Overslagene, som til disses særlige Anvendelse i Regnskabsaaet.

1858

18. Okt. **Min. Circ.**, hvori udtales: I Fortsættelse af Ministeriets Circulærskrivelse af 10de Januar 1853 om, at de Disciple, som efter fuldendt 2den Deel af Afgangsexamen ved de lærde Skoler, for at overgaa til Universitetet, forlade Skolen i Juli Maaned, kun have at erlægge Skolebetaling for den første Maaned af det Kvartal, i hvilket de udgaa af Skolen, vil Ministeriet herved have bestemt, at det Samme ogsaa for de lærde Skolers Vedkommende, i hvilke den ved Bekjendtgi. 18de September 1855 anordnede Realundervisning er indført, skal gjælde for de Disciple, som efterat have underkastet sig Afgangsexamen for Realdisciple ved Skolen, i Løbet af Juli Maaned udgaa af denne. Tillige vil Ministeriet have samme Fritagelse for at erlægge Betaling for Juli Kvartals 2 sidste Maaneder tilstaaet Disciple i det Tilfælde, at de efterat have deltaget i Undervisningen i Skolen i Juli Maaned udtages af Skolen efter Rectors Raad i Anledning af Udfaldet af den afholdte Hovedexamen, hvad enten Udmeldelsen for dem skeer i Juli eller August Maaned. Naar i noget af de nævnte Tilfælde en betalende Discipel, som har Brødre i Skolen, saaledes fritages for Skolebetalingen i de sidste 2 Maaneder af Juli Kvartal, indtræder den Forhøielse i den for de andre Brødre paa Grund af hin Omstændighed modererede Betaling, som er en Følge af Broderens Udtrædelse af Skolen, dog først fra Begyndelsen af det paafølgende Oktober Kvartal.

1859

27. Sept. **Min. Circ.**: Efterat Skolepengene ved de lærde Skoler ved Bekj. af 4. Mai d. A. ere blevne forhøiede, meldes til fornøden Iagttagelse, at ligesom den kgl. Resolution af 18. Okt. 1849 vedbliver at være Normen i Henseende til Fripladsers Maximum

ved de lærde Skoler, saaledes vil det ogsaa fremtidig kunne indrømmes, at der efter Rectors Skjøn i de foreliggende Tilfælde kan ved Beneficieforslagene, i Stedet for een eller flere Fripladser træde et større Antal Pladser med modereret Betaling, hvilken Moderation herefter skal bestaa i en Nedsættelse til Halvdelen af de foreskrevne Skolepenge, saaledes at i Stedet for een Friplads kan træde to Pladser med modereret Betaling, eller, hvis Valget falder paa yngre Brødre, der allerede som saadanne erlægge en ringere Betaling, et forholdsmæssigt større Antal, dog uden at Maximum af det tilstedelige Tab for Skolekassen gennem Gratistpladser nogensinde overskrides.

1859

Min. Circ., hvorved foreskrives, at de Overslag, hvorefter de bevilgede Hovedreparationsarbejder i ethvert enkelt Regnskabsaar ere udførte, skulle fremlægges som Bilag ved det paa-gjældende Regnskabs Bygningskonto. Ministeriet tilføier, at det er paalagt de vedkommende Bygningsinspecturer at drage Om-sorg for, at Overslagene blive, forsaavidt de ere benyttede af dem under Arbejdernes Udførelse, tilstillede Regnskabsføreren saa betimelig, at de kunne fremlægges ved Regnskabet, inden dette afsluttes.

1860

Min. Circ., hvori udtales: Af Ministeriet har der været ført Forhandling med Indenrigsministeriet om at træffe Foranstaltning sigtende til at undgaa, at de overflødige Beholdninger, som i Aarets Løb maatte være tilstede i de forskjellige, under Ministeriet henhørende separate Fonds Kasser, henligge ufrugtbare.

For at opnaa dette, anseer Ministeriet det rigtigst indtil videre at indskrænke sig til at lade, overensstemmende med hvad Man allerede foreløbig har tilladt, samtlige under Universitets-quæsturen hørende Kassers overflødige Beholdninger indsætte til Forrentning i Nationalbanken i Henhold til Sammes Bekjendtgjørelse af 15. November 1858, saaledes at de derved indvundne Renter komme enhver af de Stiftelser tilgode, af hvis Midler Indlaan er gjort i Banken, og saaledes at der med Hensyn til Udtagelsen af de indskudte Summer bliver at følge samme Regler, som gjælde for Udtagelse af de paa Folio i Banken indsatte Beløb.

Med Hensyn til Anførelsen i Regnskaberne og paa de Regnskabs- eller Kasseoversigter, som af Quæsturen afgives til Ministeriet, ville de Summer, der paa denne Maade blive at indsætte i Banken, være at behandle som Kassebeholdning, og særlig

28. April. ønskes paa Quæsturens ugentlige Kasseoversigter oplyst, hvor meget der staar paa Folio i Banken, hvormeget der er indsat til Forrentning og hvormeget der haves kontant i Kassen.

I denne Anledning har Ministeriet under D. D. meddelt Universitetsqvæsturen den fornødne Bemyndigelse for den almindelige Skolefonds Vedkommende.

Til Gjennemførelse af denne Foranstaltning anmodes Forstanderskaberne om til enhver Tid af Aaret, hvor den faktiske Kassebeholdning enten hos Skolens Kasserer eller i Forstanderskabets lukkede Kasse maatte vise sig større end der udkræves til den nærmeste Tids Behov, efter den Calcule, der kan gjøres over forestaaende Indtægter og Udgifter, at indsende til Qvæsturen saadanne overflødige Beholdninger i runde Summer, og samtidig dermed at gjøre Anmeldelse derom til Ministeriet, hvoraf da naturlig følger, at motiverede Rekvisitioner om Tilskud fra Skolefonden til Bestridelse af Skolens forestaaende Udgifter ligeledes ville være betimelig at indsende til Ministeriet. I Forbindelse hermed og til Gjennemførelse af den Kontrol, som Ministeriet i denne Henseende maa ønske anstillet, vil det derhos være at iagttage, at der fra Skolen bliver fra indeværende Finantsaars Begyndelse at regne i Stedet for de hidtil brugelige Kvartalsextrakter at indgive til Ministeriet maanedlige Extrakter over de i den afvigte Maaned stedfundne Indtægter og Udgifter, og disse, som Ministeriet ønsker afsluttede den 2den i hver Maaned, for at den skete Udbetaling af Gager og Lønninger (Maanedens Hovedudgift) kan være medoptagen, ville da uopholdelig være af Forstanderskabet at gennemgaa, saaledes at de, forsynede med den hidtil foreskrevne Paategning af samtlige Forstandere, kunne være afsendte til Ministeriet i Løbet af Maanedens første Uge.

1861

23. Mai. **Instrux** for Sygepleiersken ved Sorø Academies Opdragelsesanstalt. (Approberet af Ministeriet).

§ 1. Sygepleien ved Sorø Academies Opdragelsesanstalt overdrages til en Enke uden Børn eller et aldrende ugift Fruentimmer, hvis Pligt det er personlig at passe Eleverne fra Academiets Hovedbygning og Rectorboligen samt de paa samme Steder boende Lærere, naar disse henlægges paa Sygestuerne. Til Hjælp kan hun antage en ældre paalidelig Gangkone, men maa ikke overlade Sygepleien til en Tjenestepige.

§ 2. Sygevartersken staaer umiddelbart under Rector og

antages ikke som fast Betjent, men kan opsiges og opsige til 23. Mai. hvert Aars 1ste Mai og November, dog saaledes, at Opsigelsen fra en af Siderne maa ske 16 Uger iforveien.

§ 3. Man forventer af det Fruentimmer, hvem ovennævnte Forretninger overdrages, at hun ved Omhyggelighed og moderlig Ømhed stræber at vinde Ungdommens Tillid, og at hun kjærligen overbærer med ubetydelige Yttringer af barnlig Letsindighed, og retter saadanne ved venlige Formaninger og Advarsler. Men skulde Noget i den hendes Pleie betroede Ungdoms Opførsel i høiere Grad give hende Anledning til Misnøie, har hun at melde det til Rector.

§ 4. Ved Sygevarntningen har hun følgende Pligter at iagttage:

- a. Hun holder altid Sygestuerne rede til at modtage de Syge uden Forhaling. De maa til den Ende jævnlig udluftes. Staae de længe ubrugte om Vinteren eller i fugtigt Veirligt, da maa der engang imellem gøres Ild i Kakkellovnen for at afdampe dem.
- b. Saasnart en Syg indmeldes, overleveres hende fra Oldfruen hans Lagener og Sengklæder (med mindre de, som Sygestuen har, ere tilstrækkelige); fra Oeconomen leveres Spiseske, Gaffel, Kniv, Serviet og Haandklæder. Oldfruen leverer hende til de bestemte Tider reent Linned til den Syge, eller tiere, om det behøves.

Fra Academiet forsynes hun med Thepotter, Kopper, Tallerkener og deslige, saavelsom og med den fornødne Belysning til Sygestuens Brug.

- c. Hun lader øieblikkelig Lægen kalde, naar det behøves, besørger de Syges Pleie i alle Henseender efter hans Anordning, giver dem Medicin til de af Lægen fastsatte Tider, lader ved Academiets Tjenere hente Medicin, naar det tidligere foreskrevne er opbrugt. Hvis det udkræves, vaager hun selv om Natten eller lader Gangkonen vaage hos den Syge. Om Dagen opholder hun eller Gangkonen sig i Nærheden af de Syge, og det, hvis fornødent gøres, bestandigt; hvis ikke, maa hun dog jævnlig personlig overbevise sig om, at Alt er i god Orden. Ligeledes bør hun selv eller den af hende antagne Gangkone altid være tilstede under Lægebesøget. Hun har at paasee, at den Mad, der af Academiets Tjenere bringes over til Sygestuerne, stemmer med Lægens Forskrift.

23. Mai.
- d. I udvortes Sygdomme besørger hun varme Omslag, Bandage, Charpie; hun forbinder, naar Lægen tillader det.
 - e. Paa Sygestuerne holder hun nøiagtigt over Orden og Renlighed. Naar en Sygestue ikke bruges længer, efterseer hun dens Inventarium, og hvis noget af det ved Slid er blevet brøstfældigt, eller af Eleverne beskadiget, melder hun det strax til Academiets Rector, at det ufortøvet kan istandsættes.
 - f. Hun maa altid være beredvillig til at hjælpe Eleverne, naar de i mindre betydelige Upasselighedstilfælde henvende sig til hende eller af Lærerne henvises til hende, f. Ex. ved Saar, som ved Udvadskning med Vand, Spiritus eller Olie og en ubetydelig Forbinding kunne heles, Smaabylder, boldne Fingre o. s. v. Hun bør derfor ogsaa stedse være forsynet med Gummiplaster og Universalbalsam; men i betydeligere Tilfælde maa hun Intet foretage sig uden efter Lægens Anordning.
 - g. De af Eleverne, som ikke selv kunne holde deres Hoveder rene, henvises efter Lærernes Skjønnende til hende, for at hun eller hendes Medhjælperske een eller flere Gange ugentlig kunne eftersee dem.
 - h. Naar nogen Elev modtages paa Sygestuen, meldes dette af hende uopholdeligen til Rector; ligeledes naar nogen udgaaer derfra.

§ 5. Foruden de egentlige Sygeværrelser bør hun holde Badeværrelserne samt Trapper og Gange i en renlig og ordentlig Stand. Indgangsdøren bør hun altid holde lukket, saa at aldeles ingen Uvedkommende, uden Rectors eller Lægens udtrykkelige Tilladelse kan faa Adgang til Huset.

§ 6. Hun antager, og holder for egen Regning de Folk, som til ovennævnte Forretninger findes fornødne. Dersom nogen af disse maatte befindes skadelige for Elevernes Moralitet eller ved sin Opførsel give Anledning til Klage, skal hun være forpligtet til strax at afskedige en saadan paa Rectors Optørdning.

§ 7. Som Godtgjørelse for ovennævnte Forretninger tilstaaes det Fruentimmer, som dertil antages, følgende Emolumenter:

- a. Fri Bolig i Sygehuset med fri Brug af Kjøkken og andre oeconomiske Leiligheder, som nærmere paavises;

- b. 16 Favne tørt Brænde, som frit leveres til Sygestuernes og eget Forbrug; 23. Mai.
 c. en fast aarlig Løn af 550 Rd. 1862

Min. Circ. til de lærde Skolers Forstandskaber og Kas- 20. Juni.
 sereren ved Odense Communitet:

Efterat der, saavel af Folkethingets Finantsudvalg som af Statsrevisionen har været udtalt det Ønske, at der maatte blive affattet et aarligt Hovedregnskab for det lærde Skolevæsen, hvori saavel den almindelige Skolefonds som samtlige lærde Skolers Regnskaber sammendrages til en Helhed, har Ministeriet nu taget den Bestemmelse, at et saadant samlet Regnskab bliver aarlig at aflægge, og derfor henlagt til Qvæsturens Bogholder at føre og afslutte en Hovedbog for det lærde Skolevæsens Indtægter og Udgifter. Men for at Qvæsturens Bogholder skal kunne udføre dette Arbejde paa en fyldestgjørende Maade og i den korte Tid, som dertil vil være ham levnet, er det fornødent, at det Materiale, han skal benytte, navnlig de lærde Skolers Regnskaber, er ordnet saaledes, at de nødvendige Oplysninger med nogenlunde Lethed deraf kunne uddrages, og at disse Regnskaber ere førte og afsluttede i een og samme Form, hvilket hidtil ikke fuldstændigt har været Tilfældet. I saa Henseende har Ministeriet havt Valget imellem at foreskrive nærmere Bestemmelser og Forandringer ved det Regnskabs-Schema, som hidtil er benyttet, eller at bestemme Hovedbogsformen for de nævnte Regnskaber.

Af disse Alternativer har Ministeriet troet ubetinget at burde foretrække det sidste (Hovedbogsformen), ikke alene fordi denne frembyder den bedste Sikkerhed for Regnskabets Rigtighed og til enhver Tid i Aarets Løb giver den letteste og paalideligste Oversigt over Regnskabets og de enkelte Contoers Status, men ogsaa fordi denne Form vil medføre Fordele for Regnskabsføreren selv, idet Regnskabsføringen fordeles paa hele Aaret, og Afslutningen saaledes kan udføres i en forholdsvis kort Tid, hvorhos Regnskabsføreren efter Hovedbogen stadig kan paasee Begrænsningen af hver Post, og efter samme affatte de befalede Qvartalsextracter, ligesom ogsaa samtlige Indtægts- og Udgiftsbilag kunne beholde den dem oprindelig givne chronologiske Ordning som Bilag til Kassebogen, uden at behøve at udsondres fra de enkelte Regnskabsconti.

Idet Ministeriet derfor herved vil have bestemt, at der, fra 1ste April d. A. at regne og fremdeles, skal ved hver Skole af

20. Juni. sammes Kasserer føres en Kassebog og en Hovedbog — til hvilken Hensigt for indeværende Finantsaar de allerede passerede Indtægter og Udgifter blive at overføre til de foreskrevne nye Regnskabsbøger — har Man anseet det rettest at henvise til Regnskabet for den Skole, ved hvilken samme hidtil er aflagt i Hovedbogsform, nemlig Metropolitanskolen, og idet Man herved fremsender en Kassebog og en Hovedbog for bemeldte Skole, anmodes Forstanderskabet tjenstligst om at give Skolens Regnskabsfører Leilighed til at gjøre sig bekendt med samme, saaledes at han derefter kan indrette og føre Skolens Regnskab. Kassebogen vil han formentlig efter Afbenyttelse i 4 Dage kunne undvære, og Hovedbogen efterat have havt den i Hænde 8 à 10 Dage, hvorefter først Kassebogen og derefter Hovedbogen snarest muligt fremsendes til videre Circulation mellem Forstanderskaberne ved de efternævnte Skoler og i den efterstaaende Orden:

og derefter fra sidstnævnte Skole tilbagesendes Ministeriet.

Specielt skal for Tiden kun tilføies følgende nærmere Bestemmelser:

A. Med Hensyn til Kassebogen.

1) En saadan anskaffes strax, og bliver, efterat være folieret og gennemdragen med en Lidse, at forsyne med Skolens Segl og at autorisere af Forstanderskabet.

2) Den indrettes efter samme Schema som Metropolitanskolens Contra-Kassebog, alene med den Forandring, at der saavel paa Indtægts- som paa Udgiftssiden tilføies en Rubrik, hvori bliver at anføre det Løbe-Nr., hvormed hvert Indtægts- og Udgiftsbilag forsynes.

3) Da der ved Metropolitanskolen er ansat en særlig Kasserer til Opkrævning af Skolepengene, vil det sees, at disse ikke optages detaillerede i Regnskabet. Ved de øvrige Skoler, hvor Skolekassereren modtager disse Indbetalinger, kan en specificeret Optagelse i Kassebogen af disse Summer ikke undgaas; derimod vil Ministeriet indtil videre Intet have imod, at denne Art af Indtægter føres i Kassebogen i en Rubrik indenfor Linien, og derefter ved hver Opsummering udføres samlet i Linien, samt derfra i samlede Summer overføres til Hovedbogen, — imod at der til Hovedbogen fremlægges Rectors Fortegnelse over Skolepenge samt Lys- og Brændpenge m. v. med Forklaring om, hvormeget derefter skal indkomme. Paa Fortegnelsen bliver dog hver Indbetaling at afskrive, for at det kan sees, hvilke Beløb der staae til Restance.

Den samme Lettelse vil man ligeledes indrømme med Hensyn til Jordebogs- og Tiendeafgifter, forsaavidt disse indbetales af de enkelte Ydere hver for sig, nemlig: at disse Indbetalinger kun specificeres i Kassebogen, men overføres i samlet Sum til Hovedbogen.

4) Det følger af sig selv, at enhver Indtægt og Udgift, som passerer Skolens Kasse, regnet fra Begyndelsen af Finantsaaret 1862—63, strax tilføres Kassebogen, saaledes at en Opsummering af denne kan vise den Kassebeholdning, som faktisk skal være tilstede.

5) Forsaavidt det ikke bliver muligt at afslutte Kassebogen for det foregaaende Aar nøiagtig den 31. Marts, blive begge Kassebøger, nemlig saavel for det forløbne som for det nye Regnskabsaar, at føre, indtil den første kan afsluttes og Kassebeholdningen efter samme overføres til den nye Kassebog.

6) Kassebogen indsendes tilligemed Hovedbogen til Revision.

B. Angaaende Hovedbogen.

1) Samtidig med Afslutningen af Regnskabet for 1861—62 bliver af Skolekassereren at affatte en fuldstændig Balanceconto over Skolens Formue efter det da afsluttede Regnskab, hvorved iagttages den Form, som er fulgt i den medfølgende Hovedbog. Paa denne Balanceconto optages ikke alene Skolens Activer og Tilgodehavende, derunder Restancer, og Skolens mulige Skyld, men tillige Stipendiefonden (ligesom ved Metropolitanskolen) og endvidere paa samme Maade den øvrige Formue, som maatte bestyres ved Skolen udenfor dennes egentlige Formue, f. Ex. Legater, Cautionsdepositum m. v.

Det bemærkes, at Balancecontoens Saldo, d. v. s. Skolens egen Formue, skal, ved at sammenlignes med den tilsvarende Formue ved det foregaaende Aars Udgang, udvise som Formuefremvæxt eller Tilbagegang, nøiagtig det samme Resultat, som Forskjellen imellem det udløbne Regnskabsaars Indtægter og Udgifter.

Med denne Balanceconto begynder derefter Regnskabet for 1862—63.

2) For de enkelte Budgetposter, som ikke vedkomme den paagjældende Skole, behøve ingen Conti at anlægges i Hovedbogen, men de, der benyttes, maa betegnes med samme Nr. som Finantslovens Poster. Derimod vil det, med Hensyn til, at Indtægtspost 3: «Jordebogsindtægter, Indtægter af Kirker og

20. Juni. Præstekald», nu ved Finantsloven for 1862—63 er delt i Underafdelinger saaledes:

Indtægter:

- a) Arvefæste-, Fæste- og Forpagtningsafgifter;
- b) Tiendeindtægter;
- c) Indtægter af Kirker og Præstekald, og
- d) forskellige Smaaindtægter, navnlig Jordskyld.

Udgifter:

- a) Tienderefusioner;
- b) Skatter, forsaavidt de udredes af Skolevæsenet selv (derunder ogsaa, se Post 8, kommunale Skatter og Afgifter);
- c) Udgifter ved Tiendeoverdragelser, Auctioner, for Kort og Beregninger m. v., og
- d) Udgifter for de 3 Skolevæsenet tilhørende Landsbykirker, derunder deres Bygningsvedligeholdelse;

være nødvendigt, at der, foruden en Hovedconto for denne Indtægtspost, anlægges en Underconto for hver af de Underafdelinger, hvoraf Posten bestaar, forsaavidt Skolen har derunder hørende Indtægter eller Udgifter, og fra disse Underconti skeer da en summarisk Overførsel til Postens Hovedconto.

3) Forsaavidt Skolen har særlige Legater, hvis Regnskaber ere undergivne den ministerielle Revision, optages disse, paa samme Maade som Stipendiefonden, paa særlige Conti i Regnskabet; ligeledes optages paa en særlig Conto det af Skolens Kasserer stillede Cautionsdepositum.

4) Ligesom der for Skolepengene m. v. fremlægges en fuldstændig Fortegnelse, saaledes bliver der ogsaa, som Bilag til Hovedbogen, at fremsende Beregninger over Jordebogsindtægter, Tiender m. v.

Derimod ville særlige Activfortegnelser for Fremtiden være overflødige, da Hovedbogen kommer til at indeholde fuldstændig Specification over disse.

5) Ligesom Hovedbogen vil komme til at indeholde kortfattet Forklaring om de hver Post vedkommende faste Indtægter og Udgifter, saaledes blive endvidere de Resolutioner, hvorved Gageforandringer eller andre Udgifter bestemmes eller Overskridelser tillades m. v., at fremlægges ved Hovedbogen med Anførsel af Bilags-Nr.

Specielt erindres, at der for Fremtiden tillige bliver at meddele Oplysning i Regnskabet om det forbrugte Quantum af Brændsels- og Belysningsgjenstande.

Ligeledes ønskes de Capitelstaxtpriser eller andre fastsatte

Priser, hvorefter Ydelser tages til Indtægt, vedføjede paa de 20. Juni. respective Conti.

6) Saavel Hovedbogen scm Kassebogen ville være at anskaffe for Skolekassens Bekostning og Udgiften at opføre under Post 13 c.

7) Efter Hovedbogen affatter Kassereren de foreskrevne Kvartalsextracter, hvorpaa tillige optages Indtægter og Udgifter vedkommende Bibliotheket, Stipendiefonden og de øvrige separate Fonds under særlige Afdelinger i Extracten.

8) Det er en Selvfølge, men bliver dog paany herved indskjærpet, at der iagttages den strengeste Nøiagtighed med, at enhver Indtægt og Udgift henføres til de Poster i Budgettet, hvorunder den efter sin Beskaffenhed henhører. Indtægter hidrørende fra Formueomsætninger, f. Ex. Salg af Eiendomme o. desl. optages som særlige Poster udenfor Budgettet.

Sluttelig tilføies i Almindelighed, at Skolens Regnskabsfører formentlig lettest vil kunne gjøre sig bekjendt med Regnskabsformen ved at følge Henvisningsfolierne i den medfølgende Kassebog, som henvise til Folier i Hovedbogen, og Henvisningsfolierne i Hovedbogen fra en Conto til en anden. Derhos vil Ministeriet Intet have imod, at Regnskabsførerne for Finantsaaret 1862—63 anlægge Hovedbogen i Concept indtil i Løbet af Sommeren, til hvilken Tid Ministeriet agter at lade en med denne Regnskabsform bekjendt Mand foretage en Reise til de enkelte Skoler for at meddele Regnskabsførerne de Oplysninger og den Veiledning til Regnskabsformens Gjennemførelse, som de maatte attraae, forsaavidt Man igjennem Forstanderskabet, umiddelbart efterat Regnskabsføreren har gennemgaaet det omsendte Regnskab, og i ethvert Fald senest inden Midten af August Maaned modtager Underretning om, at Regnskabsføreren behøver denne Veiledning. Forøvrigt kunne Regnskabsførerne i tvivlsomme Tilfælde gennem Forstanderskaberne indkomme med Forespørgsler, hvorefter nærmere Oplysning skal blive herfra meddelt. For Fremtiden bør derimod den originale Hovedbog bestandig føres à jour, saaledes at ingensinde en længere Tid end 8 Dage hengaaer, førend de passerede Indtægter og Udgifter ere overførte fra Kassebogen til Hovedbogen.

Til Afbenyttelse for Regnskabsføreren vil det Exemplar af Finantsloven for 1862—63 kunne tjene, som af Ministeriet er tilstillet Skolens Forstanderskab.

Hvilket tjenstligst meddeles til Efterretning og fornøden lagttagelse.

30. Juni.

Min. Circ., hvorved de lærde Skolers Forstanderskaber anmodes om at paalægge Regnskabsførerne ved Begyndelsen af hvert Finantsaar at udarbejde en paa de stipulerede Forfaldstider for Skolernes forskellige Indtægter baseret Oversigt over disse, der for hver enkelt af Aarets 12 Maaneder nøiagtig angiver, hvad der tilkommer Skolen i faste Indkomster, Kornet opgivet med dets Beløb i Rug, Byg eller Havre med udtrykkelig Angivelse af Forfaldstiden og Bemærkning, om det erlægges in natura eller med Penge, samt saaledes at der til dettes Pengeberegning holdes en Rubrik aaben, som bliver at udfylde, saasnart Priserne ere Regnskabsførerne bekendtgjorte. Denne Oversigt vilde dernæst, efterat være autoriseret af Forstanderskabet til Brug ved Opkrævningen for Skolen, være at indsende i Gjenpart til Ministeriet til Afbenyttelse ved den Control, som Ministeriet efter det Bemærkede ønskede saa nøiagtigt som muligt at anstille gennem den successive Revision, hvorhos Forstanderskabet vilde have at indberette de efterhaanden ansatte Priser for Kornindtægterne, forsaavidt det Korn, der leveres in natura, sælges ved Auction eller underhaanden, for at tilføres den ovenmeldte til Ministeriet indsendte Gjenpart.

7. Juli.

Min. Skr. til Metropolitanskolens Rector:

Den betydelige Tilstrømning af Disciple, som Metropolitan skolen i de sidste Aar har havt, har ført til, at saa godt som alle Klasser tælle det størst mulige Antal Disciple. Dette vil i Tilfælde af, at flere Disciple i en Klasse i et Aar ikke maatte findes modne til Opflytning i en høiere Klasse, let kunne føre til Nødvendigheden af en eller flere Klassers Deling. En saadan Foranstaltning, som efter Skolefondens oeconomiske Status i det Hele bør søges undgaaet, vil desuden i Hovedstaden, hvor de Disciple, som ikke kunde finde Optagelse i Skolen, uden Vanskelighed kunne anbringes i de private Skoler, være endnu mindre nødvendig. Til den Hensigt vil Ministeriet herved have bestemt, at der ved Optagelsen af nye Disciple gaaes ud fra et Maximum af 24 Disciple i hver Klasse, saaledes at der i 1ste (nederste) Klasse ikke maa optages flere, end at de ny optagne i Forbindelse med de i Klassen tilbageblevne Disciple ikke komme til at overstige 24, og at der i de andre Klasser ikke maa optages nogen ny Discipel, naar Klassens Disciple alt udgjøre 24 eller derover.

22. Dec.

Min. Circ. til Forstanderskaberne for de lærde Skoler:

Hidtil er der i de lærde Skolers Regnskaber, med Undtagelse

af Metropolitanskolens, holdt fortløbende Conto for den til Bibliothek og videnskabelige Apparater bevilgede Sum, saaledes at det ved Regnskabsaarets Udgang besparede Beløb som disponibel Beholdning har kunnet komme til Anvendelse i det paafølgende Regnskabsaar. Dette er for Skoleregnskaberne Vedkommende blevet gennemført paa den Maade, at der hvert Aar er i Skolens Hovedregnskab paa Bibliothekscontoen ført til Udgift hele det bevilgede Tilskud til Bibliotheket og videnskabelige Apparater, og dette da atter ført til Indtægt i det særlige Bibliotheksregnskab, saaledes at kun det sidstnævnte, i hvilket der gjøres Rede for Pengenes Anvendelse, har indeholdt Balanceringen imellem de stedfundne Indtægter og Udgifter, og at følgelig kun i dette Beholdning har kunnet fremtræde og overføres til næste Regnskab.

For alle de Regnskabs Vedkommende, der føres under Ministeriet for Stiftelserne med separate Fonds over de Indtægter og Udgifter, som bevilges ved Finantsloven, har Ministeriet efter Statsrevisionens derom yttrede Ønske og i Overensstemmelse med, hvad god Regnskabsorden kræver, allerede fra Udløbet af Finantsaaret 1860—61 at regne, bestemt som almindelig Regel, at en Overførsel af Beholdningerne fra det ene Aar til det andet under de enkelte Conti, for hvilke en saadan Overførsel tidligere havde særlig Hjemmel, ikke længer maa finde Sted, hvorimod det bliver at iagttage, at de ved Aarets Udgang under Contoerne besparede Summer tilbagebetales eller hjemfalde til den vedkommende Kasse, dog saaledes, at de besparede Beløb, under Forventning af den fornødne Bevilling hertil af Rigsdagen ved en Tillægsbevilling for Finantsaaret, stilles til Raadighed i det paafølgende Finantsaar efter nærmere Andragende til Ministeriet, hvori Nødvendigheden af Beløbets Anvendelse i det kommende Aar er tilstrækkelig begrundet.

Denne Regel er hidtil ikke gjort gjældende for de lærde Skolers Bibliotheksregnskaber, fordi disse ikke høre med under de aarlige Regnskabsberetninger, der afgives til Statsrevisionen. Men efterat der nu er truffet Foranstaltning til, at der skal aflægges et samlet Regnskab for de lærde Skoler under Universitetsqvæsturen, og at dette samlede Regnskab paa sin Balanceconto skal optage ogsaa Bibliothekskassens, Stipendiefondens og de særlige Legaters Status, bliver det nødvendigt at udstrække den ovennævnte Regel ogsaa til bemeldte Bibliotheksregnskaber, efterdi Bibliothekernes væsentligste Resourcer bestaae i Skolekassernes Tilskud. Til denne Hensigt anmodes d'Hrr. Forstandere om for indeværende Finantsaar og fremtidig at iagttage,

22 Dec. at de Summer, der mulig maatte være besparede under Skolens særlige Bibliotheksregnskab af det Tilskud, som i Medfør af Finantslovene er bevilget til Bibliotheket, betales tilbage til Skolens Hovedkasse, og at der dernæst, saafremt Beløbet vil behøves i det paafølgende Regnskabsaar, indgives et særligt Andragende derom til Ministeriet, umiddelbart efter Regnskabsaarets Udløb.

Sluttelig tilføies, at det ved Anvendelsen af Bibliothekernes aarlige Indtægter er en Selvfølge, at de Bibliothekerne som saadanne tillagte egne Indtægter af Legater m. v. først blive at forbruge til de aarlige Udgifter, inden Tilskudet af Skolekassen bruges, saa at indtrædende Besparelser ved Udgangen af Regnskabsaaret altid ere at betragte som indvundne af Tilskudet.

1863

3. Marts.

Min. Circ. til Forstanderskaberne:

Det vil være Forstanderskabet bekjendt, at paa det aarlige Budget for det lærde Skolevæsen bevilges paa Conto 5: Tilskud til Bibliothek m. v., Conto 6 a: Bygnings-Vedligeholdelse, 6 c: Inventariets Vedligeholdelse, Conto 7: Brændsel og Belysning, Conto 13: Forskjellige løbende og extraordinaire Udgifter, en samlet Sum, som derefter af Ministeriet fordeles mellem de enkelte Skoler efter disses særlige Fornødenheder, saaledes som denne i sin Tid af Skolens Forstanderskab er opgivet.

Det hænder imidlertid stundom, at det først i Finantsaarets Løb viser sig som ønskeligt eller nødvendigt ved en enkelt Skole at gjøre en Udgift udover det for Finantsaaret Normerede. Endskjøndt nu enhver Overskridelse omhyggelig bør undgaaes og kan undgaaes, naar Foranstaltningen opsættes, indtil det dertil fornødne Beløb er bevilget ved en følgende Finantslov, og Ministeriet altsaa, eftersom kun en ringe Sum paa hver af de samlede Contoer reserveres, i Reglen ikke vil kunne bevilge Andragender om Efterbevilling af Penge til Dækning af Overskridelser under Contoerne for de enkelte Skoler, er det dog paa den anden Side ikke sjældent Tilfældet, at der spares ved de enkelte Skoler af de normerede Beløb, i hvilket Fald Ministeriet ved at benytte de besparede mindre Beløb under en enkelt Conto for det hele Skolevæsen vil kunne vinde Midler til at approbere en Udgift, som overskrider det for en enkelt Skole normerede Beløb, og ved hvis Bestridelse en Foranstaltning kan træffes, som ellers maatte udsættes til det følgende Finantsaar.

For betimelig hvert Aar at have Kundskab om, hvorvidt Man paa denne Maade vil see sig istand til at imødegaae slige Krav, skal Ministeriet derfor tjenstligst anmode Forstanderskabet

om hvert Aars 3te Marts at opgjøre og umiddelbart derefter 3. Marts. at indsende til Ministeriet en nøiagtig Oversigt over, hvad der paa hver af de ovennævnte Conti og Underconti er forbrugt for N. N. Skoles Vedkommende (derunder medregnet, hvad der mulig maatte henstaae som ubetalt for allerede udført Arbeide eller skete Anskaffelser) og i Sammenligning med, hvad der i det enkelte Aar er normeret, maa betragtes som besparet og saaledes disponibelt for Ministeriet under hver enkelt af disse Conti for Skolerne i det Hele.

Kgl. Resol., hvorved bifaldtes, at det Beløb, som i Henhold 6. Sept. til Kgl. Resol. af 18. Oktober 1849 skulde afgives fra Horsens lærde Skoles Stipendieoverskuds-fond til Skolens Kasse, forhøiedes til 1500 Rdl. aarlig, og at det tillodes Horsens lærde Skole fremtidig i Stipendier at uddele 735 Rdl. aarlig i Stedet for som hidtil 460 Rdl.

Min. Circulære:

12. Sept.

Da der nu i Qvæsturen udarbeides et samlet Regnskab for hele det lærde Skolevæsen og derfra afgives en samlet Regnskabsberetning, vil fremtidig den Generaloversigt, som ved Finants-aarets Udgang indsendtes til Ministeriet, kunne bortfalde, imod at der i Skolens Hovedbog optages en fuldstændig og nøiagtig Oversigt og Balance. Derimod ville vedblivende Maanedsextracterne være at indgive paa sædvanlig Maade og ved Slutningen af den Maaned, i hvilken Hovedregnskabet affattes, en Continuationsextract, som viser i Enkelthederne de Indtægts- og Ud-giftssummer, der have bevirket Regnskabets Afgivelse fra Marts Maanedes Extracter.

Min. Skr. til Ribe Cathedralskole, hvori udtaltes, at naar 8. Okt. der tilstodes en «anden Broder» Beneficium af fri Undervisning og der saaledes blev Noget af Beneficiet tilovers, kunde dette ikke tildeles en anden Discipel i Form af Undervisning for nedsat Betaling, da der efter Circul. af 24de Novbr. 1849 kun kunde disponeres over Beneficier til $\frac{1}{3}$ af en Skoles Disciple, uden at der kunde tages Hensyn til, om nogen af de Paagjældende nød Nedsættelse i Skolepenge paa Grund af deres Stilling som 2den eller 3die Broder.

30. Nov.

Min. Circulære til Forstanderskaberne:

For fuldstændig at opnaae de i Ministeriets Rundskrivelse af 20de Juni f. A. antydede, navnlig for Regnskabsførerne, vigtige Fordele ved Aflæggelsen af de lærde Skolers Regnskaber i Hovedbogsform og Hensigten overhovedet med denne for Skolerne nye Regnskabsform, er det nødvendigt, at Regnskaberne ikke alene for hver enkelt Skole give en let og klar Oversigt og saamegen Betyggelse for Rigtigheden, som der ved Hjælp af Formen kan ventes, men ogsaa, at alle de paagjældende Regnskaber ere førte og afsluttede paa en og samme Maade.

Medens Ministeriet nu med Tilfredshed har erfaret, at flere af de indkomne Regnskaber for Finantsaaret 1862—63 ere aflagte med megen Omhu og øiensynlig Bestræbelse for at efterkomme de i Ministeriets ovennævnte Skrivelse foreskrevne Regler, har det dog i større eller mindre Grad viist sig, at disse ved det overveiende Antal Regnskaber ikke tilfulde have været forstaaede, eller nøiagtig og i helt Omfang efterfulgte.

For at afhjælpe denne Mangel, som Ministeriet troer at maatte tilskrive den Omstændighed, at Man, ved at lade Regnskabsførerne gjøre bekjendte med den nye Form, maatte indskrænke sig til at foranledige dem given en kort og blot mundtlig Veiledning, har man ladet udarbeide vedlagte Schema til en afsluttet Hovedbog, som er opgjort med fingerede Talstørrelser, men beregnet paa at vise Formen for de forskjellige Tilfælde og Positioner, som der ved Anlægget og Førelsen af en Hovedbog for Skolernes Indtægter og Udgifter i Almindelighed bliver Spørgsmaal om. Dette Schema ville Regnskabsførerne for Fremtiden, og allerede for indeværende Finantsaar, nøiagtig have at følge, forsaavidt ikke særegne Forhold ved en enkelt Skole i et givet Tilfælde maatte medføre en eller anden, i Reglen vel ubetydelig Modification, som da efter Forholdets Beskaffenhed vil give sig af sig selv.

Ved tjenstligst at anmode Forstanderskabet om hertil at træffe Foranstaltning, skal man derhos til særlig Efterretning for Regnskabsføreren tilføie:

at Hovedbogen altid maa begynde med en fuldstændig Afskrift af den Balanceconto, hvormed det foregaaende Aars Regnskab er afsluttet, saaledes at derfra overføres til den vedkommende Conto i Hovedbogen, saavel hvert enkelt Tilgodehavende (Activa) og hver enkelt Skyldpost (Passiva), som Stipendiefonden og de øvrige Capitaler, der maatte bestyres ved Skolen udenfor dennes egentlige Formue, saasom Legater, Cautionsdepositum m. v.,

at disse og de forskjellige andre Overførseler bør skee saaledes, at de letteligen sees ved at følge de Schemaet tilførte Henviisningsfolier i Hovedbogen fra en Conto til en anden, og

at de forskjellige Indtægts- og Udgiftposter og sammes Text nøie maa følge det paagjældende Aars Finantslov.

Med Hensyn til selve Afslutningen bemærkes:

1. Paa Cassa-Contoen opføres summarisk for hver enkelt Conto alle Kassen virkelig passerede Poster, altsaa ogsaa Stipendiefonden og de øvrige separate Fonds, saaledes at Indtægts- og Udgifssiden, og som Følge deraf ogsaa Kassebeholdningen, blive aldeles overensstemmende med selve Kassebogen, hvorved Beviis er tilveiebragt for, at Kassesummerne ere rigtig overførte i Hovedbogen.
2. Oversigten, som er den ene af de 2de egentlige Afslutningsconti, fremstiller Aarets Indtægter og Udgifter, men kun for selve Skolen, saaledes at altsaa hverken Stipendiefonden eller de øvrige særskilte Fonds herpaa optages.
3. Balancecontoen, der er den anden Afslutningsconto, viser, hvori Formuen bestaaer, altsaa Alt hvad Skolen eier og har tilgode, det være sig Obligationer, Contanter, Forskud, Restancer etc., og paa den anden Side hvad Kassen skylder, saasom indeholdte Beløb til Dækning af Præmier, Stipendiefondens og de øvrige Fonds contante Beholdninger, m. v., ligesom de rentebærende Capitaler, der tilhøre disse Fonds, opføres baade som Activa og Passiva.

Forskjellen mellem Balancecontoens 2de Sider er Skolens egen Capitalformue, og, naar denne sammenlignes med det foregaaende Aars, fremkommer følgelig det Beløb, hvormed Skolens Formue er forøget eller formindsket, hvilken sidstnævnte Sum nøiagtig paa Skilling maa være det samme Beløb, som »Oversigtens« endelige Resultat. Udkommer dette ikke lige paa Brøkskilling, er Regnskabet urigtigt, og denne Prøve er netop for Regnskabsførerne selv en af de væsentligste Fordele ved den indførte Regnskabsform.

4. Recapitulationen, der er en Gjentakelse af Balancen i en anden Form, er bestemt til Aftenyttelse ved en Af- og Tilgangsberegning i det lærde Skolevæsens Hovedregnskab.

For at fremme Revisionen bliver Kassebogen og Bilagene at indsende til Ministeriet, men Hovedbøgerne til Qvæsturen, senest inden hvert Aars 15de Mai.

20. Okt.

Min. Circulære til Forstanderskaberne:

Da det efter den nu indførte Regnskabsform er magtpaaliggende, at Bestemmelserne herom nøiagtigen følges ved alle Skoler, og da det derhos efter den Maade, hvorpaa Jordebogsindtægterne nu, første Gang for indeværende Finantsaar, calculeres i Finantslovforslaget efter de forskjellige Capitelstaxter, er nødvendigt at modtage en mere detailleret Oplysning om Indtægterne paa denne Post, bliver fremtidig at iagttage:

1. Som det i Schemaet Fol. 1 anlagte Register viser, maa Indtægts- og Udgiftsposterne følge hvert Aars trykte Finantslove. (Jordebogscontoen, der i 1863—64 var Indtægtspost 3, bliver saaledes i 1864—65 Indtægtspost 1, og Rentecontoen, der i 1863—64 var Indtægtspost 2, bliver i 1864—65 Indtægtspost 3).

2. Schemaet Fol. 9 til 15 viser, at Jordebogsindtægterne paa hver enkelt Underafdeling maa opsummeres i de forskjellige Rubrikker. I Analogi med Bestemmelsen i Lov af 23. Januar 1862, § 6, om lettet Adgang til at erholde Tiendevederlaget berigtiget m. v., behøves det ikke at ansætte et Sogns Tiendefgift til mindre Brøker end $\frac{1}{4}$ Fdkr. Den sidste Rubrik til, hvad der af Afgiften er «stipuleret i Penge» maa ikke benyttes til deri at optage, hvad Kornafgifterne udgjøre, naar de beregnes i Penge, men den Anvisning følges, som Schemaet herom giver.

Naar hver enkelt Afdeling er opgjort, maa denne slutte med at vise:

- a) Hvormeget Aarets Kornafgift udgjør i Penge, dersom den i det Hele havde været betalbar efter Capitelstaxten (som her angives), og hvad der i dette Beløb er afgaaet eller tilkommet paa Grund af, at en Deel, hvis Quantum opgives, er betalt med mindre eller mere end bemeldte Capitelstaxt, hvorefter Restbeløbet vil stemme med den i Schemaet Fol. 8 anlagte Fællesoversigt.
- b) Aarsagen til, at Aarets Afgift, hvad enten denne bestaaer i Korn eller er stipuleret i Penge, er bleven større eller mindre end forrige Aar, forsaavidt Quantiteterne ikke aldeles nøiagtig ere de samme, som i det foregaaende Aar vare til Indtægt.

3. Paa Conto for Kjøbesum for bortsolgt Gods (Fol. 23) maa forklares ikke alene, hvad den forrige Fæsteafgift udgjorde, og fra hvilken Tid denne bortfalder, men tillige, hvad den ved Salget betingede aarlige Canon udgjør, og fra hvilken Tid denne begynder, saafremt Eiendommen er solgt mod en saadan Afgift.

4. Efter hvad Schemaet Fol. 32 viser, maa Brændsels- og

Belysningscontoen indeholde Oplysning om de forbrugte Qvan- 20. Okt.
titeter af de forskjellige Sorter.

5. Den Deel af de til Amtstuerne indbetalte Skatter, som udgjør Krigsskat af Skolernes Gods og Tiender, bliver at overføre til en særskilt Conto fra den almindelige Skatteconto (Jordebogs-Udgiftspost Lit. b), under Forudsætning af, at Krigsskatten er indbefattet under de derpaa optagne Beløb. Forsaavidt der, foruden Indbetalingerne til Amtstuen, tillige godtgjøres Fæstere eller Forpagtere en Deel af Krigsskatten ved at afskrives i deres Afgift til Skolerne, maa ligeledes denne Deel af Krigsskatten overføres til bemeldte særlige Conto, saaledes at den fulde Afgift tages til Indtægt paa Jordebogscontoen, og at Krigsskat- contoen viser det hele samlede Beløb, som Skolen har havt at udrede i Krigsskat.

6. Som i Ministeriets Rundskrivelse af 30te November f. A. udhævet, maa de endelige Beløb efter Oversigten Fol. 47 og Balancen Fol. 48 nøiagtig paa Brøkskilling være overensstemmende, da der ellers er en Feil i Regnskabet, som maa udfindes forinden Afslutningen, saa meget mere, som den allermindste Difference foranlediger, at et saadant Regnskab ikke kan benyttes ved Afslutningen af de samlede Skolevæsens Hovedregnskab.

7. Da denne Afslutning ikke kan paabegyndes, saa længe blot eet Skoleregnskab mangler, er det aldeles nødvendigt, at den af Ministeriet foreskrevne Tid, inden hvilken Hovedbogen med Bilag skal være tilstillet Universitetsqvæsturen, nemlig hvert Aars 15. Mai, ufravigeligt overholdes.

Hvilket tjenstligst meldes Forstanderskabet til Efterretning og fornøden Iagttagelse.

Min. Bekjendtgjørelse:

30. Nov.

Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 25. d. M. allernaadigst at approbere følgende Forandringer og nærmere Bestemmelser ved den Kongelige Resolution af 6te Mai 1850 — bekjendtgjort under 13. næstefter — angaaende en Underviisningsplan og Examensbestemmelser for de lærde Skoler i Danmark, samt ved den Kongelige Resolution af samme Dato — ligeledes bekjendtgjort under 13. Mai 1850 — om Op- hævelsen af Examen artium m. v., nemlig:

1. Alderen for at optages i de lærde Skolers første eller nederste Klasse bestemmes herefter til det fyldte 9de Aar. For at optages i en høiere Klasse, uden at have gennemgaaet de lavere i samme Skole, udkræves, at Alderen ikke er under den,

30. Nov. med hvilken Disciplen kunde være indtraadt i den vedkommende Klasse, dersom han med det fyldte 9de Aar havde begyndt i Skolens nederste Klasse. Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet bemyndiges til, hvor Omstændighederne tale derfor, at bevilge Undtagelse fra denne Aldersbestemmelse, forsaavidt den Paagjældende ikke mangler over eet Aar i Lavalderen.

2. Den hidtilværende 1ste Afdeling af Afgangsexamen ved Skolerne og af Adgangsexamen ved Universitetet ophører. Examinationen ved næstøverste (6te) Klasses Aars- og Hovedexamen i de til denne Afdeling hidtil henlagte 4 Fag: Geographi, Naturhistorie, Tydsk og Fransk, betragtes ene som en Bestanddeel af 6te Klasses Examen uden at sættes i nogen Forbindelse med eller have nogen Indflydelse paa Afgangsexamen ved Udgangen af 7de Klasse. Disciplenes Opflytning i øverste (7de) Klasse bestemmes, som hidtil, efter Skolens Dom om deres hele Udvikling og Modenhed, som den ved Examen i alle Fag og ellers har lagt sig for Dagen. Dog maa ingen Discipel opflyttes i øverste Klasse, medmindre han ved Hovedexamen i næstøverste Klasse i de nævnte 4 Fag samt i Religion har opnaaet Charakterer, som efter den gjældende Beregningsmaade have en Talværdi af mindst 4 Godt og 1 Temmeliggodt. Den Discipel, som efterat have tilbragt 2 Aar i næstøverste Klasse ikke findes moden til Opflyttelse i øverste Klasse, maa ikke længer forblive i Klassen som studerende Discipel, medmindre Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet efter Skolens Indstilling paa Grund af særegne Omstændigheder, som langvarig Sygdomshindring eller deslige, dertil giver Tilladelse.

3. Forsaavidt de, der efter Privatunderviisning ville indstille sig til Adgangsexamen ved Universitetet, ikke som Disciple i en offentlig eller privat lærd Skole med Dimissionsret have ved Examen i de nys ovenfor ommeldte 5 Fag opnaaet den for Oprykningen i øverste Klasse foreskrevne Charakterværdi, maa disse ved en offentlig lærd Skole eller ved Universitetet forud underkaste sig, enten i en tidligere eller i samme Examenstermin, en præliminair Prøve i disse Fag og deri bestaae mindst med samme Charakterværdi. Til denne Prøve, som Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet bemyndiges til nærmere at anordne i Analogi med den hidtil atholdte 1ste Deel af Adgangsexamen for Privatudmittender, maa Ingen indstille sig, før end han har fyldt 15 Aar, medmindre der paa Grund af særdeles Omstændigheder dertil er givet Tilladelse af bemeldte Ministerium.

4. Den tydske Stiil bortfalder som Gjenstand for Examen.

5. Underviisning i Religion, som særskilt Fag, kan efter 30. Nov. Indstilling fra den vedkommende Skoles Rector med Kirke- og Underviisningsministeriets Billigelse ophøre med Udgangen af 6te Klasse, saaledes at da i 7de Klasse beholdes Læsning af det nye Testament i Grundsproget, forenet med Forklaring og Udvikling i religiøs Retning. Men hverken heri eller i Religion som Fag, forsaavidt dette er bibeholdt til Skolecursets Slutning, aflægges Prøve ved Afgangsexamen.

6. Det tillades, at Latinunderviisningen ved de Skoler, hvor det ønskes, maa, med dertil af vedkommende Rector erhvervet Samtykke fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, begynde i 2den (næstnederste) Klasse med et foreløbigt Antal af 5 Timer ugentlig eller med et større Antal (9 à 10 Timer), mod at i sidste Fald Begyndelsen af Fransk udsættes til 3die Klasse med omtrent det Timetal, som Faget efter den nugældende Plan har i 2den Klasse.

7. I 7de Klasse fortsættes Underviisningen i Fransk, uden at dog Sproget bliver Gjenstand for Afgangsexamen. Fremdeles tilbydes der i samme Klasse de Disciple, som attraae det, et Par Timers ugentlig Underviisning i Engelsk.

8. Afgangsexamen ved Udgangen af Skolen og Adgangsexamen ved Universitetet, til hvilke Examinere Ingen maa indstille sig, førend han har fyldt 17 Aar, medmindre dertil er givet Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, afholdes i følgende Fag: Dansk, Latin, skriftlig og mundtlig, Græsk, Hebraisk, Historie, Arithmetik, Geometri og Naturlære, i Henseende til Fordringerne i de enkelte Fag med følgende Forandringer og nærmere Bestemmelser ved de nugældende Forskrifter:

- a. I Modersmaalet forelægges 2 Opgaver til Bearbejdelse, een frit valgt, som hidtil, en anden, hentet fra Omraadet af en i Skolen gennemgaaet og meddeelt Kundskab.
- b. Ved Udarbejdelsen af den latinske Stil tillades det at benytte en dansk-latinsk Ordbog.
- c. I Mathematik udgaaer, af det ved Kongelig Resolution af 6. November 1858 — Bekjendtgjørelse af 8. s. M. — Post 4 II Nr. 3 foreskrevne Pensum i Geometri, den sphæriske Trigonometries Grundformler, istedenfor hvilke der meddeles saadanne almindelige Sætninger om Cirkler paa en Kugle, som ere nødvendige til at forstaae de sphæriske Stedbestemmelser i Astronomien. Fremdeles bortfalde ved Afgangsexamens skriftlige Prøve de ved samme Kongelige Resolu-

30. Nov.

tion bestemte 2 Hovedopgaver, hvorimod i deres Sted forelægges i hver af Fagets 2 Hovedafdelinger een eller flere Opgaver, hvorved det alene skal komme an paa Sikkerhed i at udføre en saadan Beregning eller gjengive et saadant Beviis, som maa forudsættes at være indøvet ved Underviisningen.

- d. Hovedcharakteren ved Afgangsexamen ved Skolerne og Adgangsexamen ved Universitetet bestemmes efter Specialcharakterernes sammenlagte Talværdi indtil videre saaledes: Til første Charakter med Udmærkelse fordres idet-

mindste en Talværdi af 61

— første Charakter fordres	—	—	—	49
— anden Charakter	—	—	—	26
— tredie Charakter	—	—	—	20

Med Specialcharakterer af en mindre Talværdi end den sidstnævnte antages den Vedkommende ikke at have bestaaet Examen.

9. Ingen, der gaaer ud af enten en offentlig eller privat lærd Skole uden at være opflyttet i øverste (7de) Klasse eller erklæret for moden til Opflyttelse deri, kan indstille sig til Adgangsexamen ved Universitetet førend to hele Aar efter hans Udgang af Skolen, medmindre Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet i oplyste særlige Omstændigheder finder Grund til at give Tilladelse dertil.

10. Foranstaaende Bestemmelser træde i Kraft ved den Afgangsexamen, som bliver at afholde i Aaret 1865, dog saaledes, at de hidtil gjældende Bestemmelser om Examination i Religion ved 2den Deel af Afgangsexamen og om Hovedcharakterens Uddragning af de 13 ved begge Afgangsexamens forhenværende Afdelinger givne Specialcharakterer endnu blive at anvende paa de Disciple, der i Skolerne nu ere oprykkede i 7de Klasse og saaledes have bestaaet 1ste Deel af Afgangsexamen, og paa de Privatister, som allerede nu have bestaaet den 1ste Deel af Adgangsexamen ved Universitetet eller Afgangsexamens 1ste Deel ved en lærd Skole uden at have taget samme Examens 2den Deel.

Det er derhos allernaadigst paalagt Ministeriet at bringe under Forhandling med Universitetet og vedkommende Skoler, hvorvidt det kan ansees tilraadeligt, at Afgangsexamen, som nu saavel ved de offentlige lærde Skoler i Kongeriget som ved de Privatskoler, der have erholdt Bemyndigelse dertil, afholdes ved Skolerne selv, henlægges under den for Adgangsexamen ved

Universitetet anordnede Examenscommission af Universitetslærere og Skolemænd, samt derefter at indkomme med allerunderdanigst Forestilling herom og om en nærmere Anordning af bemeldte Examenscommissions Sammensætning saaledes, at Privatskolernes Interesse i denne kan blive repræsenteret ved Tilkaldelse af Skolemænd, henhørende til deres Lærerpersonele, naar disse findes villige til at overtage det hermed forbundne Hverv.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Min. Circ. til de offentlige og private lærde Skoler:

30. Nov.
12. Dec.

Ved at tilstille Hr. (Rectoren, Skolebestyreren) et Antal Exemplarer af den under 30. f. M. udfærdigede Bekjendtgjørelse angaaende nogle Forandringer og nærmere Bestemmelser ved Bekjendtgjørelsen af 13. Mai 1850 om en Undervisningsplan og Examensbestemmelser for de lærde Skoler og Bekjendtgjørelse af s. D. om Ophævelsen af Examen artium m. v., skal Ministeriet tjenstlig tilføie Følgende:

ad Post 2. Forsaavidt angaaer Prøven i Geographi og Naturhistorie ved næstøverste (6te) Klasses Aars- og Hovedexamen, forbeholder Ministeriet sig at meddele en nærmere Bestemmelse om Omfanget af det Pensum, hvori der, i Forhold til, hvad der i Klassen maa være repeteret af begge Fag, bliver at examinere. Det Samme gjælder om Prøven i Religion, jvfr. Bekjendtgjørelsens Post 5.

ad Post 4. Som Følge af, at den tydske Stil ophører som Gjenstand for Examen, bortfalder den dertil hørende specielle Øvelse ved Undervisningen, hvorimod de til Indøvelse af Sprogets Syntax fornødne mundtlige og lette, korte skriftlige Øvelser vedblive. Fremdeles medfører denne Forandring, at Timetallet i Tydsk i 2den Klasse bliver at indskrænke.

ad Post 5 og 6. I Forbindelse med Indsendelsen af Skolens Fag- og Timefordelingstabel for Skoleaaret 1865—66 imøde-seer Ministeriet Deres nærmere Meddelelse om, hvilket af de i disse Poster ommeldte Alternativer Skolen giver Fortrinet, og forventer i Overensstemmelse dermed det fornødne Forslag for Undervisningen i de paagjældende Fag, Religion og Latin samt mulig Fransk, fremsat ved Lectionsplanens Affattelse.

ad Post 7. Paa samme Maade ønsker Ministeriet sig med Forslaget til Lectionsplanen for 1865—66 Deres Forslag om Indretningen af den Undervisning i Engelsk, som for Fremtiden vil være at tilbyde Disciplene i 7de Klasse.

12. Dec. Angaaende det i Bekjendtgjørelsens Slutning omtalte Spørgsmaal om Afgangsexamens Henlæggelse under Examenscommissionen for Universitetets Adgangsexamen vil De senere af Ministeriet modtage Opfordring til at yttre Dem.

1865

Min. Bekjendtgjørelse:

9. Marts. Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 1. d. M. allernaadigst at bifalde, at Bestemmelserne om Skolebetalingen og om Fripladsers Bortgivelse samt Pengestipendiens Uddeling ved de lærde Skoler i Danmark maae forandres saaledes:

1) De ved Kongelig Resolution af 13. April 1859 — Bekjendtgjørelse af 4. Mai næsteftter — fastsatte Skolepenge forhøies, derunder indbefattet Lyse- og Brændepenge, ved Metropolitanskolen til 72 Rd. aarlig, og, naar flere Brødre søge Skolen, til 60 Rd. og 40 Rd., henholdsvis for 2den og 3die Broder, ved de andre lærde Skoler til 50 Rd. og, under samme Forudsætning, til 40 Rd. og 30 Rd., henholdsvis for 2den og 3die Broder.

Ved Rønne høiere Realskole bliver under Skolebetalingen at indbefatte de hidtil bestemte Lyse- og Brændepenge, saaledes at Skolepengene blive 31 Rd. aarlig, og, naar flere Brødre søge Skolen, for 2den Broder 23 Rd. og for 3die Broder 17 Rd. aarlig.

2) Det Antal Fripladser, som i Henhold til allerhøieste Resolution af 18. October 1849 — Bekjendtgjørelse af 29. s. M. — kan tildeles Disciple i de lærde Skoler, nedsættes ved Metropolitanskolen til 5 Procent og ved de andre Skoler (Rønne høiere Realskole, der tillige giver lærd Undervisning, ikke medregnet) til en Sjettedeel af det ved hvert Skoleaars Begyndelse i de enkelte Skoler værende Discipeltal.

3) Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges allernaadigst til at uddele de til de lærde Skolers Disciple henlagte Pengestipendier ogsaa til de Disciple, som ikke have fri Skolegang.

Foranstaaende Bestemmelser træde i Kraft fra 23. August 1865 at regne, dog saaledes, at de Disciple, der allerede ere Gratister, beholde fri Skolegang, forsaavidt de opfylde Betingelserne for at bevare Beneficiet, og at som Følge deraf den ovenfor givne Bestemmelse om Indskrænkning af Fripladserne først fuldstændig kommer til Anvendelse, naar det dertil fornødne

Antal af de allerede bortgivne Fripladser ved de enkelte Skoler 9. Marts.
ere blevne ledige.

Hvilket herved bekendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Min. Circ., hvorved det med Hensyn til de paa de aarlige 27. Marts, Finantslove bevilgede Beløb til Skolernes Fornødenheder paalægges Forstanderskaberne nøiagtig at paasee, at intet af de normerede Beløb bliver overskredet. Skulde en aldeles extraordinair eller uforudseelig Udgift vise sig nødvendig, og den ikke kan afholdes af det normerede Beløb, bliver, forinden Udgiften anvises til Udbetaling, betimelig og inden Regnskabsaarets Udgang at gjøre særlig Indstilling til Ministeriet, for at den eventuelle Udgift og dennes Legitimation kan blive optaget i Regnskabet. Ligeledes vil det for Brændsels- og Belysningscontoens Vedkommende være at paasee, at de i Budgetforslagene opgivne Qvantiteter under en velberegnet Sparsomhed og Hensyntagen blive overholdte.

Provisorisk Lov om Ophævelse af den Lærerne ved de 5. Mai. lærde Skoler tillagte Ret til Andel i Skolepenge:

Den ved Lov af 28. Marts 1855 § 1 d Lærerne ved de lærde Skoler i Kongeriget Danmark tilstaaede Andel i Skolepengene bortfalder fra 1. Juli 1865. Der tilstaaes de Lærere, der have oppebaaret denne Indtægt, en Godtgjørelse, som beregnes efter Indtægtens Gjennemsnitsbeløb for de enkelte Lærere i de sidste fem Aar eller i de Aar, hvori Indtægten er oppebaaren mindre end fem Aar. Disse personlige Tillæg bortfalde først, naar nogen af de paagjældende Lærere enten overgaa til en anden lærd Skole eller beskikkes til Rector.

Min. Circ. til de offentlige og private lærde Skoler: 20. Mai.

I Overensstemmelse med det ved Ministeriets Circulair-skrivelse af 12. December f. A. tagne Forbehold om en nærmere Bestemmelse af det Pensum, hvori der ved 6te Klasses Hovedexamen skal examineres i de Fag, der ere bortfaldne som Prøvningsgjenstande ved Afgangsexamen, og i Anledning af flere til Ministeriet fra forskellige Rectorer og Skolebestyrere indkomne Forespørgsler om Punkter, vedkommende Bekjendtgjørelsen af 30te November f. A., undlader Ministeriet ikke hermed at meddele Følgende til Efterretning og Iagttagelse ved Gjennemførelsen af Bekjendtgjørelsen.

20. Mai.

1. I Tydsk, Fransk, Naturhistorie og Geographi bliver der, efter de ved Bekjendtgjørelse 30. November 1864 Nr. 2 indtraadte Forandringer ved 6te Klasses Hovedexamen, i det Hele at examinere i samme Omfang som tidligere ved 1ste Deel af Afgangsexamen, kun at Stilen i Tydsk bortfalder. I Religion prøves Disciplene i christelig Troes- og Sædelære samt i hele Bibelhistorien.

Naar Ministeriet saaledes har anseet det for rigtigst at opgive den oprindelige Tanke om en Deling af Repetitionen og Afslutningen af Geographi og Naturhistorie imellem 5te og 6te Klasse, skal man dog bemærke, at det herved ikke udelukkes, at Læreren, efter Overlæg med Rector og med dennes og Undervisningsinspecteurs Vidende, under Betragtningen af, hvad der er det Vigtige og Væsentlige, kan lade enkelt tidligere medtaget Detail fremtræde noget mindre under den sidste Repetition, og at det navnlig maa ansees ønskeligt, at Undervisningen i det Enkelte fremmes saaledes i de lavere Klasser, indtil og med 5te Klasse, at ikke den almindelige Repetition i 6te Klasse bliver for meget besværliggjort ved Tilegnelse af nyt Stof.

Med Hensyn til en derom særlig af en Rector gjort Forespørgsel tilføier Ministeriet, at der i Tydsk bliver som hidtil at prøve i et prosaisk og et poetisk Stykke at ikke læste Forfattere, ligesom i Fransk ogsaa Examinationen i en ikke læst prosaisk Forfatter ved Siden af et Stykke af det i Klassen læste maa vedblive.

2. Undervisningen i Fransk i 7de Klasse vil i Skoleaaret 1865—1866 kun være at fortsætte med det yngre Hold Disciple, men bortfalder for det ældre Hold, der nu i et Aar ikke har fortsat Øvelsen i dette Fag.

3. De Timer i Engelsk, som efter Bekjendtgjørelsens Nr. 7 skulle tilbydes Disciplene i 7de Klasse, bør i Reglen tages af de regelmæssige 36 ugentlige Skoletimer. Forsaavidt Rector ikke troer, at dette kan skee, bliver Forslag om Undtagelse fra Reglen særlig at gjøre ved Indsendelsen til Ministeriet af Skolens aarlige Fag- og Timefordelingstabel. Med Hensyn til Spørgsmaalet, om der skal gives 2 Timer i Engelsk for hvert Hold i 7de Klasse, antager Ministeriet, at det i de 3 første Maaneder af Skoleaaret, maaskee indtil Juleferien, saalænge det Almindeligste af Udtalen og Formlæren indøves, kan være nødvendigt, at en Deling af Klassen finder Sted, men at efter denne Tid de to Hold Disciple i Forening maae kunne deeltage i Læse- og Oversættelsesøvelserne.

4. Med Hensyn til den ved Bekjendtgjørelse af 30. November 1864 givne forandrede Bestemmelse om Lavalderen for Optagelsen i Skolerne give forskellige Forespørgsler Ministeriet Anledning til at bemærke, at Ministeriet ved at udvirke denne Bestemmelse ingenlunde har havt til Hensigt at bringe det dertil, at Disciplene i Reglen forlade Skolen med det fyldte 17de Aar, eller forudsat, at Klassernes Disciple herefter i Gjennemsnit ville være et Aar eller næsten et Aar yngre, og at der ved Undervisningen skal tages et væsentligt Hensyn hertil som en bestemmende Forudsætning, men at Ministeriet alene har andraget paa Forandringen, fordi de mange af Rectorerne anbefalede Ansøgninger om Aldersdispensation maatte overtøyd Ministeriet om, at ikke faa Drengene kunne følge med det bestemte og opstillede Lærecursus i en noget yngre Alder end den, der før var lovbestemt, og fordi det overhovedet vilde give Forældre og Rectorer en friere Raadighed i Bedømmelsen af, hvad Drengen kunde modtage og lære. Ministeriet maa derfor fastholde, at det alvorlig bør paasees, at Disciplene ved Optagelsen i nederste Klasse og Opflytning til højere Klasser fuldkommen tilfredsstille de foreskrevne Betingelser med Hensyn til Kundskaber og Færdigheder, og indskærpe Rectorer og Lærere i dette Punct ikke at give efter for ubillige og uberettigede Ønsker.

5. I stedet for den tidligere Indberetning om, hvilke Disciple der indstillede sig til Afgangsexamens første Deel, bliver fremtidig at indsende en Indberetning om Antallet af 6te Klasses Disciple. Indberetningen om, hvilke af 7de Klasses Disciple der indstille sig til Afgangsexamen, skal fremtidig indeholde Opgivelse af hver enkelt Discipels fulde Navn, Fødselsdag samt Angivelse af det Antal Points, han har opnaaet i de 5 Fag, som afsluttes i 6te Klasse.

Min. Circulære:

29. Juni.

Til Iagttagelse ved Gjennemførelsen af den allerhøieste Resolution af 1ste Marts d. A., bekjendtgjort under 9de s. M., om Forhøielse af Skolepengene ved de offentlige lærde Skoler i Kongeriget Danmark og Forandring i Reglerne for Beneficieuddelingen ved samme Skoler, undlader Ministeriet ikke herved tjenstlig at meddele Følgende:

1. Ved Beregningen af Fripladsernes Antal blive de extraordinaire Gratistpladser, — der dels efter de vedtagne Regler tilstaaes Sønner af Skolernes faste Lærere, dels ifølge Kgl. Resolution af 18de Oktober 1848 og Lov af 14de April 1852

29. Juni. § 9 tillægges henholdsvis Disciple fra Grønland og Færøerne og Disciple, der fra Rønne høiere Realskole overgaae til de lærde Skoler, — som hidtil at fradrage Skolens samlede Discipelantal, førend Sjettedelen kan bortgives i Fripladser. Ved Udregningen af Fripladsernes Antal vil da et Overskud af 3 Disciple eller derover give 1 Friplads:

t. Ex.: Skolen har	102 Disciple
herfra drages: extraordinaire Gratister	3 —
	99 Disciple

divideret med 6, giver 17 Fripladser.

2. Det følger af det nu ved Bekjendtgjørelsen fastsatte Maximum for Fripladsernes Antal, at der ikke, førend de nuværende Gratisters Antal er sunket ned under en Sjettedeel af hele Discipeltallet i Skolen, kan gives Friplads til nogen Discipel, som ikke før har havt en saadan.

3. Da den tidligere Regel, hvorefter Pengestipendier ikke kunde tillægges andre Disciple end dem, som havde fri Undervisning, nu er hævet, anseer Ministeriet det for en Selvfølge, at Pengestipendierne, navnlig i Overgangstiden, blive, for at sprede de Beneficiere, som Skolerne kunne tildele, over et større Antal Disciple, at bortgive uden Forbindelse med fri Underviisning, hvorefter vil følge, at de lavere Pengestipendier i Reglen ville opnaaes først, og fri Undervisning, som i Værdi lig med og ved Metropolitanskolen mere værd end det høieste Stipendium, først senere. Fremdeles ville Pengestipendierne, naar de saaledes benyttes til at erstatte Beneficiet af fri Undervisning, i Reglen være fuldt at udbetale som Bidrag til Udredelsen af Skolepenge, og Oplæg af dem vil kun undtagelsesvis finde Sted i de enkelte Tilfælde, hvor en Discipel maatte vise sig saaledes værdig og trængende, at baade Beneficiet af fri Undervisning og Stipendium blive ham tillagte. Ogsaa vil der, da Lyse- og Brændepenge (jfr. Nr. 6) fremtidig ikke udredes af Gratister, og en Friplads saaledes er fulde 50 Rd., blive Anledning til, navnlig i Overgangstiden at gjøre en hyppigere Brug af Delingen af en Friplads i 2 halve Fripladser.

4. Skolepengene, som nu indbefatte Lyse- og Brændepenge, opkræves fremtidig ligelig for hvert Qvartal med en Fjerdedeel af de for 1ste, 2den og 3die Broder fastsatte Beløb.

5. De Disciple, som ere i Skolen i Juli Qvartal d. A., betale Skolepenge med disses hidtilværende Beløb forud for Juli Qvartal, og Forhøielsen af Skolepengene indtræder for dem først

fra Oktober Kvartal. De Disciple derimod, som optages i 29. Juni. Skolen ved Skoleaarets Begyndelse, 23de August d. A., erlægge den forhøiede Betaling fra 1ste September, men betale selvfølgelig ingen Lyse- og Brændepenge, der, som berørt, ere indbefattede under den nu fastsatte Skolebetaling.

6. Da Lyse- og Brændepenge fremtidig ophøre som en særlig Ydelse til Skolen, ville disse heller ikke være at opkræve for de Disciple, som have eller erholde Beneficium af fri Undervisning.

Min. Skr. til Horsens lærde Skole, hvorved en Forespørgsel 27. Sept. om, hvorledes der blev at forholde med de Stipendier, der vare oplagte for to til en anden Skole overflyttede Disciple, besvaredes saaledes:

De oplagte Stipendier blive efter Bestemmelsen i Fdg. 7. Nov. 1809 § 85 at opbevare ved den Skole, af hvis Stipendiefond de ere Disciplene tilstaaede, indtil de skulle udbetales dem eller afgives til Qvæsturen ved hans Dimission til Universitetet, hvoraf det følger, at de hjemfalde til samme Skoles Stipendiefond, saafremt Betingelserne herfor eventuelt maatte indtræde derved, at de paagjældende Disciple ikke dimitteres til Universitetet fra en kgl. lærd Skole.

Til Efterkommelse heraf bliver det at iagttage, at i Stipendiefondsregnskaberne opføres de vedkommende Disciple paa Fortegnelsen over Oplagspenge med tilføiet Bemærkning om, at de ere overgaaede til andre Skoler, ligesom det for Controllens Skyld bliver nødvendigt, at Rectorerne for de Skoler, hvortil de ere overgaaede, underrettes om Størrelsen af de for dem oplagte, i Horsens Skoles Stipendiefond indestaaende Stipendiebeløb, med Anmodning om i sin Tid at meddele sidstnævnte Skole, naar de paagjældende Disciple dimitteres, for at Beløbet fra Horsens kan blive afgivet. I de Skoler, hvortil Disciplene ere overgaaede, bliver ligeledes i Stipendiefondsregnskaberne at optage fornøden Bemærkning om de i Horsens oplagte Beløb.

Naar da Underretning i sin Tid modtages om, at Disciplene ere dimitterede, sendes den ene Trediedel af Beløbet til den Skole, hvorfra den Paagjældende er dimitteret, og de to Trediedele til Qvæsturen for derfra at udbetales Stipendiaten.

Min. Circulære:

Efterat det ved Ministeriets Rundskrivelse af 10de Januar 1853 er fastsat som Regel angaaende Skolepenges Betaling

30. Sept.

30. Sept. for studerende Disciple, som efter fuldendt Afgangsexamen forlade Skolen i Løbet af Juli Maaned, at de kun have at erlægge Skolepenge for Juli Maaned, og denne Bestemmelse, dels ved Rundskrivelse af 18de October 1858 er udvidet til at gjælde ogsaa for Disciple, som underkaste sig den ved Bekjendtgjørelse af 18. September 1855 anordnede Afgangsexamen for Realdisciple af den høiere Grad, og for saadanne Disciple, som efter Rectors Raad i Anledning af Udfaldet af Hovedexamen udmeldes af Skolen, uden Hensyn til om Udmeldelsen først skeer i Juli eller August Maaned, dels ved specielle Skrivelser af Ministeriet er udstrakt ogsaa til de Disciple, som forlade Skolen efterat have fuldendt den for Realdisciple anordnede Afgangsexamen af den lavere Grad (saaledes ved Skr. af 2. Juli 1864 til Horsens Rector, Skr. af 7. Juli 1865 til Viborg Rector), vil Ministeriet have bestemt som almindelig Regel, at for Fremtiden enhver Discipel, som i Løbet af Juli Qvartal udmeldes af Skolen, uden at have besøgt Skolen længere end til Sommerferiens Begyndelse, kun betaler Skolepenge for Juli Maaned.

1866

18. Jan.

Min. Skp. til Horsens lærde Skole angaaende Fordelingen af Understøttelser til dimitterede Disciple af Skolens Stipendieoverskudsfond, hvori nævnes som Omstændigheder, der maa udelukke fra at opnaae Understøttelse eller Fortsættelse af denne, at Understøttelse i de første Studenteraar alt er oppebaaret 3 Gange, at den Paagjældende ikke tilfredsstillende har bestaaet de Prøver, der falde i disse Aar, nemlig den almindelige philosophiske Prøve eller Forberedelsesexamen for medicinske Studerende, og at den Vedkommende allerede ved Universitetet har erholdt Beneficium eller Stipendium, ligesom det er en Selvfølge, at det Udfald, hvormed Afgangsexamen er aflagt, Fliden i de første akademiske Aar og Trangen bør komme i særdeles Betragtning ved Understøttelsernes Tilstaaelse.

16. Febr.

Lov, som med et Tillæg stadfæster den foreløbige Lov af 5. Mai 1865 om Ophævelse af den Lærerne ved de lærde Skoler ved Lov af 28. Marts 1855 § 1 d tillagte Ret til Andel i Skolepenge:

Den foreløbige Lov af 5. Mai 1865 stadfæstes, dog saaledes, at der ikke kan tilstaaes nogen Lærer, der i mindre end 5 Aar har nydt Andel i Skolepenge, en større Godtgjørelse for Tabet af denne end den, som udkommer efter Indtægtens

Gjennemsnitsbeløb for de Lærere, der ved samme Skole have 16. Febr. oppebaaret Indtægten i 5 Aar, og at Tillæget for hver enkelt Lærers Vedkommende afrundes til et lige Antal af hele Rigsdalere, idet det Overskydende bortfalder.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at den i kgl. Resol. 19. 14. April. Nov. 1830 indeholdte Bestemmelse, at hjemfaldne Oplagspenge henlægges til en særlig Fond, forandres derhen, at de fra 1. April 1866 at regne tilbagebetales til den Skoles Stipendiefond, af hvilken Stipendiet i sin Tid er udredet.

Min. Skr., hvorved udtales, at Ministeriet maatte være 30. Mai. enigt med Undervisningsinspectøren for de lærde Skoler i at finde Betænkelse ved at gaa ind paa et af Rectoren for Aarhus Cathedralskole fremsat Forslag om, at der maatte gives en, til den i Fdg. 7. Nov. 1809 indeholdte Tilladelse til efter Forældres Begjæring at fritage Disciple for visse Dele af Skolens Undervisning, svarende Bestemmelse for Realklassernes Vedkommende, saaledes at Fritagelsen indskrænkedes til at gjælde Mathematik og et af de fremmede Sprog, og at den først kunde indtræde fra fjerde Realklasse incl.

Circ. fra Min. Decisorat: Da det gennem Revisionscon- 23. Juni. toirets Indberetninger til Ministeriet har vist sig, at der hos de lærde Skolers Regnskabsførere endnu stundom fremtræder en Uklarhed i Opfattelsen af de givne Forskrifter, dels om de maanedlige Regnskabsextracters Form, dels om de Oversigter, der i Henhold til Circulaire af 2. Juli 1862 skulle hvert Aar indgives over Skolernes Indtægter og disses Forfaldstider, er det fundet hensigtsmæssigt derom at meddele en ny almindelig Forskrift til Indskærping.

Hvad da nu angaaer Maanedsextracterne — med Hensyn til hvilke man vil fra indeværende Maanedes Udgang have ophævet den Forskrift, at de skulle medoptage den 1ste i den paafølgende Maaned, saaledes at de fremtidigen blot ville have at omfatte Kalendermaanedens Indtægter og Udgifter — da er det uafviselig nødvendigt, at disse affattes i den foreskrevne schematiske Form, med 3 Indtægtscolonner omfattende: a) hvad der i Maaneden skal indkomme, b) Alt hvad der ifølge Forfaldstiderne tilkom Skolen at oppebære i Maanedens Løb; c) hvad deraf factisk er indkommet; c) hvad der endnu henstod som uberigtiget og altsaa maatte benævnes Restance, selv om der

23. Juni. med Erlæggelsen var forundt speciel Dilation, i hvilket Fald Forstanderskabets Paategning paa Extracten om Restancerne maatte indeholde Oplysning om den bevilgede Henstand. Heraf følger da, at hvad der for de enkelte Indtægtsconti er opført under Litr. c., maa i næste Maanedsextract anføres uforandret under de samme Conti paa Litr. a., som Restance fra forrige Maaned, at nedenunder denne Sum anføres hvad Contoen tilkom for den paagjældende Maaned selv, og at selvfølgelig den endnu uberigtigede Deel af begge Beløb overføres til Litr. c. og saa fremdeles. Endvidere vil det være at paasee, hvad Hovedindtægterne angaaer, at der som Jordebogsintrader for Maanedten anføres under Litr. a. Alt, hvad der ifølge de oprindelig stipulerede Forfaldstider tilkom Skolen (altsaa uden Hensyn til bevilget Indult) og at Skolepengene opføres i Extracterne for April, Juli, September, October og Januar Maaneder under Litr. a. med det hele i Begyndelsen af disse Maaneder til Indbetaling forfaldende Beløb for Qvartalet, medens selvfølgelig Indskrivningspenge og Testimoniumsgebyr opføres i Extracterne for de Maaneder, i hvis Løb de forfalde til Betaling, under særlig Benævnelse.

I Henseende til de under 2. Juli 1862 foreskrevne Oversigtsindberetninger om Skolens forventede Intrader, da maa det bemærkes, at disses Formaal var og er, at forskaffe Ministeriet for hvert Finantsaar et brugbart Materiale til gennem Revisionen af de enkelte Maanedsextracter at kontrollere, hvorvidt Skolerne og deres Regnskabsførere have vist en tilstrækkelig Nidkjærhed for at skaffe Skolens Indtægter ind i rette Tid c: til de foreskrevne Forfaldstider. Der maa derfor fra hver Skole i hvert Aars April Maaned indsendes til Ministeriets Revisionscontoir en Calcule over Skolens forventede Indtægt for hver af Finantsaarets 12 Maaneder i Henhold til de bestemte Forfaldstider. Denne bør, hvad Hovedindtægten, Jordebogsintrader angaaer, anføre det Forfaldende med enhver af de 3 Kornsorter for sig og angive, hvad der skal erlægges med Penge efter Capitelstaxt og hvad der skal præsteres in natura. Da denne Calcule maa lægges til Grund for den af den ministerielle Revision anstillede Control, vil det være nødvendigt, at den senere suppleres i Finantsaarets Løb ved Jordebogsindtægternes Udregning til Penge, hvilken Supplering kan skee i selve de paagjældende Maanedsextracter, ved at der i dem opgives inden Linien deels den muligen foregaaede Forandring i Kornpræstationernes Størrelse, deels de for Kornet betingede

Priser, særlig Størrelsen af den i hver Februar Maaned satte 23. Juni. Capitelstaxt.

Da der for de øvrige Indtægtscontis Vedkommende ikke vil frembyde sig nogen Vanskelighed — specielt bemærkes, at det, hvor en Skole har uvisse Indtægter fra Byens Hospital, formentlig vil være let gennem dettes Inspection at erholde en foreløbig Calcule over saadanne Indtægter for Finantsaaret, der kunde lægges til Grund for den Oversigt, som i April Maaned skal indsendes — skulde Ministeriets Decisorat tjenstligst have d'Hrr. Forstandere anmodede om deels at meddele Skolens Regnskabsfører det vedlagte Aftryk af nærværende Skrivelse, deels selv at paasee de her givne Forskrifters Overholdelse og til den Ende snarest muligt at indsende den Oversigt for indeværende Finantsaar, der skulde have været indgivet i April, forsaavidt saadant ikke allerede er iagttaget.

Min. Skr. til Rektor for Viborg Cathedralskole, hvorved 19. Nov. tilkjendegives, at den Discipel, som ved sin Udgang af Skolen nyder et af Skolens Beneficier, enten fri Undervisning helt eller tildels eller et Pengestipendium, er fritaget for at erlægge det i Fdg. 7. Növ. 1809 § 108 foreskrevne Gebyr for det Vidnesbyrd, der af Skolen meddeles ham ved hans Udtrædelse, og at et saadant Vidnesbyrd, uden at et særligt Andragende derom behøver at indgives til Ministeriet, kan udfærdiges under Eet for 2 Brødre mod enkelt Gebyr.

Min. Skr. til Forstanderskabet for samme Skole, hvorved 19. Nov. det med Hensyn til en Discipel, der var udmeldt af Skolen fra 1. November for at overgaa til Randers Skole, udtales:

Naar det ved Attest fra vedkommende Rector godtgjøres, at den nævnte Discipel er optagen i Randers lærde Skole inden Udgangen af indeværende Qvartal, ville Skolepengene, der ikke endnu ere opkrævede ved Viborg Cathedralskole for October Qvartal, for dette Qvartal være helt at erlægge til Randers lærde Skole og at eftergive ved den anden Skole. Derhos vil det ham ved Viborg Cathedralskole for indeværende Beneficieaar tillagte Stipendium af 35 Rd. være at afgive til Forstanderskabet for Randers lærde Skole, hvor $\frac{1}{4}$ af samme Beløb vil være at likvidere i hans Skolepenge for hvert af Aarets 4 Qvartaler.

Min. Skr. til Rektoren for Sorø Academi ang. Bornhol- 19. Nov. meres Adgang til Elevpladser og Beneficier:

19. Nov.

Hvad for det Første angaaer den i Skriv. af 18. f. M. givne Regel om, at de med extraordinaire Kontingentunderstøttelsespladser beneficerede Bornholmere, fradrages i det Elevantal, hvoraf $\frac{1}{8}$ kan tilstaaes Kontingentnedsættelse, maa den ansees som ligefrem forudsat ved Motiverne til den oprindelige kgl. Resolution af 6. Mai 1850 om Rønne lærde Skoles Overgang til en Realskole, og ligesom denne Regel i Fremtiden vil være at iagttage, bliver samme Forskrift at følge ved Udregningen af det Discipeltal, i Forhold til hvilket fri Undervisning kan tilstaaes skolesøgende Disciple i Academiets Skole, naar bornholmske Disciple tilstaaes extraordinaire Fripladser i Skolen.

Med Hensyn dernæst til de fra Rønne Realskole udgaaede Disciples Adgang til at optages i Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt er der der, som en særlig Undtagelse fra den i Bekjendtgjørelsen af 13. Mai 1850 om en Undervisningsplan og Examinationsbestemmelser for de lærde Skoler § 3 givne Regel, ved Lov af 14. April 1852 § 6 indrømmet dem Adgang til under de sammesteds foreskrevne Betingelser at optages i Skolens 7de Klasse, naar de begjære dette.

I Henseende endelig til Sønner af Forældre, der ere bosatte paa Bornholm eller Fæstningen Christiansø, er der ved samme Lovs § 9 tillagt dem, der optages som studerende Disciple i de lærde Skoler, fra deres Indtrædelse i Skolen som extraordinaire Gratister fri Undervisning med samme Adgang til Stipendier, som Disciple fra Grønland og Færøerne have ifølge kgl. Resol. af 11. Februar 1848. I Medfør af denne Bestemmelse blive saadanne Disciple, naar de optages som skolesøgende, uden Hensyn til Formuesomstændigheder, strax at tillægge fri Undervisning, og de have, forsaavidt de begjære sig optagne som Elever paa Opdragelsesanstalten, den i kgl. Resol. af 11. Febr. 1848 Post 1 ommeldte fortrinlige Adgang til at opnaa Elevplads, saaledes at der fra deres Optagelse som Elever ligeledes uden Hensyn til Formuesomstændigheder strax tillægges dem den ved kgl. Resol. af 21. Novbr. 1852 bestemte Kontingentnedsættelse som extraordinaire Gratister.

Forsaavidt Optagelsen af bornholmske Elever kan medføre en nødvendig Indskrænkning af det statutmæssige Antal af Elever, der kan indlægges paa Opdragelsesanstalten udenfor 7de Klasse, er Indskrænkningen en uundgaaelig Følge af den Bornholmerne ifølge Lovgivningen indrømmede Begunstigelse, hvorfor

selvfølgelig de Hensyn maa vige, som ellers vilde gjøre det be- 19. Nov.
tænkeligt at indstille Bornholmere til Elevpladser.

Min. Circulære:

Naar der tilstaaes en Discipel Stipendium som Bidrag til Skolepengenes Udredelse, bliver der kvartaliter, fra October Kvartal hvert Aar at regne, at afgive fra Skolens Stipendiefond til Skolens Kasse $\frac{1}{4}$ af Stipendiets Beløb, der liqvideres i de Skolepenge, som for Disciplen kvartaliter skulle erlægges, og saafremt Disciplen i Aarets Løb gaaer over til en anden lærd Skole, afgives den tiloversværende Deel af Stipendiet fra den Skoles Stipendiefond, som han forlader, til den Skoles Kasse, til hvilken han overgaaer, for der at behandles paa den ovenfor nævnte Maade.

Min. Skr. til Rektor for Odense Cathedralskole, hvorved i 8. Aug.
Anledning af forskellige Forespørgsler blandt andet udtales:

Der findes Intet til Hinder for, at den Praxis, som har dannet sig ved Skolen, at Disciple, der nyde Beneficium ved Skolen, uden fornyet Ansøgning indstilles til at erholde samme eller høiere Beneficier, naar Sikkerhed haves for, at de behørige Kvalificationer vedblivende ere tilstede, ogsaa gjøres gjældende for de Disciple, der have halv Friplads eller Stipendium uden Friplads.

Den Discipel, som, idet han forlader Skolen, nyder et af Skolens Beneficier, erlægger intet Gebyr for Testimonium, som meddeles ham enten ved Dimission eller Udmeldelse.

De Disciple, der under Skolegangen have nydt Stipendier til Dækning af Skolepenge eller en Deel af samme, ansees fritagne for at refundere det saaledes Oppebaarne, saafremt de uden Dimission forlade Skolen eller opgive den studerende Vei.

Testimonier, som begjæres samtidig udstedte for to Brødre, kunne udfærdiges under Eet for begge Brødre mod enkelt Gebyr.

Testimonier eller Examensbeviser blive efter Lov af 19de Februar 1861 § 70 altid at skrive paa stemplet Papir.

17. Juni.

Min. Circulære:

Da Godtgjørelsen for Extratimer oprindelig kun er givet for det virkelig præsterede Antal Timer, og den ved Circ. 25. Jan. 1850 og 21. Aug. 1855 indførte Regel, at beregne Godtgjørelsen til et fast maanedligt i Forhold til det besørgede Timeantal staaende Beløb, der udbetales ved hver Maanedts Udgang uden Hensyn til Ferier og Fridage, er indført ligesaa meget for Nemhedens Skyld ved Regnskabsførelsen som af Hensyn til Lærerne, følger heraf med Nødvendighed, at den en Lærer for Extratimer tillagte Godtgjørelse maa ophøre ved Udgangen af den Maaned, i hvilken den Undervisning, for hvilken Godtgjørelsen er ham tillagt, bortfalder. Dette kommer saaledes til Anvendelse ikke blot, hvor, som i et Ministeriet af en Rector forelagt Tilfælde, der har givet Anledning til nærværende Circulaire, en i en Skole indrettet Realunderviisning ophørte paa Grund af, at den sidste Discipel i Klasseafdelingen udgik af Skolen i Skoleaarets Løb, eller hvor paa Grund af indtraadt Forandring i Lærerpersonalet en Omlægning af Timetabellen i Aarets Løb skjønnes nødvendig og Extratimerne herved ophøre eller overgaae fra en Lærer til en anden, men ogsaa i Tilfælde, i hvilke en Undervisning bortfalder for ikke paany at gjenoptages i samme Skoleaar, saasom naar Undervisningen i Engelsk og Hebraisk besørges ved Extratimer og denne maatte ophøre i Skoleaarets Løb, fordi de Disciple, som have benyttet den, falde fra. Naar derimod i det sidst anførte Tilfælde Undervisningen standses henimod Skoleaarets Slutning for at skaffe Dimittenderne nogen Lettelse under Repetitionen til Examen, er det en Selvfølge, at Extratimerne betales uden Hensyn hertil Aaret rundt.

1870

26. Marts.

Lov, indeholdende almindelige Bestemmelser om Embeds- og Bestillingsmænds Lønningsforhold m. m.

§ 2. Hvor ei anderledes er bestemt ved de særlige Lønningslove, skal den Embeds- eller Bestillingsmand, hvem der herefter anvises Embedsbolig, selv afholde de med Boligens indre aarlige Vedligeholdelse forbundne Bekostninger, samt udrede de Skatter og Afgifter, som efter Lovgivningen paahvile Brugeren af en Bygning. Tillægges Nogen Embedsjord, skal han udrede alle Skatter og Afgifter, som paahvile Jorden. Ligeledes paahviler Udredelsen af den hele ved allerhøieste Resolution af 9. Juni 1819, jfr. Lov af 19. Februar 1861 om en Omordning

af de kommunale Skatter i Staden Kjøbenhavn, § 3, fastsatte 26. Marts. Afgift af 2 pCt. af Lønningen for de Embeds- og Bestillingsmænd, hvem der i Kjøbenhavn er tillagt Bolig i Statens Bygninger, disse Embeds- og Bestillingsmænd selv. For de Embeds- og Bestillingsmænd, hvem der alt er tillagt Embedsbolig eller Embedsjord, har det sit Forblivende ved de hidtil gjældende Regler. Kongen foreskriver, hvad der skal iagttages for at sikre Embedsboligers forsvarlige Vedligeholdelse og Embedsjords tilbørlige Behandling, samt giver de Regler, der skulle gjælde ved saadanne Boligers saavel som ved Embedsjords Aflevering fra Formanden eller hans Bo til Eftermanden.

§ 9. Fra 1. April 1870 bortfalde alle Lønningstillæg efter Sædomskrivning Istedetfor disse Tillæg tilstaaes der der de Embeder og Bestillinger, hvilke saadanne hidtil have været tillagte, indtil Lønningsvilkaarene ved nye Lønningslove ere blevne forandrede, følgende Lønningstillæg: af de første 300 Rd. 24 pCt., af de næste 300 Rd. 20 pCt., af de næste 300 Rd. 16 pCt., af de næste 300 Rd. 12 pCt., saaledes at det aarlige Tillægsbeløb afrundes til hele Rigsdalere ved, at det Overskydende bortfalder.

Min. Bekjendtgjørelse om Kgl. Resol. af 17de s. M., 26. Aug. hvorved den under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet hørende Revision henlægges til Revisionsdepartementet for Kongeriget.

1871

Lov om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark. 1. April.

§ 1.

I den lærde Skole skal Undervisningen, der forbereder til Universitetet, fra et vist Trin i Skolen deles i to Afdelinger, den ene overveiende sproglig-historisk, den anden overveiende matematisk-naturvidenskabelig.

§ 2.

Skolen inddeles i sex etaarige Klasser, saa at et fuldstændigt Skolekursus er beregnet paa 6 Aar. Den nuværende 7de Klasse omdannes til to etaarige Klasser. Skolernes nuværende nederste Klasse inddrages ved Udgangen af Skoleaaret 1871—72, den næstnederste ved Udgangen af Skoleaaret 1872—73.

1. April. I Skoler, hvor Elevantallet i de to øverste Klasser tilsammen ikke overstiger 20, kan Ministeren bemyndige Rector til midlertidig at samle dem i een Klasse.

§ 3.

Undervisningen beregnes paa, at et fuldstændigt Skolekursus gennemgaaes i en Alder fra det fyldte 12te Aar til det fyldte 18de Aar. Optagelsen i Skolens nederste Klasse kan dog ske med det fyldte 11te Aar. Ingen kan optages i en højere Alder, end at det fuldstændige Skolekursus kan være tilbagelagt med det fyldte 20de Aar. Undtagelse fra disse Regler kan Skolens Rector bevilge.

§ 4.

Undervisningsfagene ere: Modersmaalet, derunder indbefattet Oldnordisk (og Svensk), Tydsk, Fransk, Engelsk, Latin, Græsk, Religion, Historie, Geographi, Arithmetik, Geometri, Regning, Naturhistorie, Naturlære, Tegning med geometrisk Tegning og Skrivning samt desuden Sang og Gymnastik.

Den ugentlige Skoletid til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne, maa ikke udgjøre mere end 30 Timer.

§ 5.

I Skolens fire nederste Klasser er Undervisningen overveiede fælles for samtlige Disciple i hver Klasse. For de Elever, der bestemme sig for den matematisk-naturvidenskabelige Retning, bortfalder Græsk, og for de Elever, der bestemme sig for den sproglig-historiske Retning, bortfalder geometrisk Tegning og Naturlære. Efter Undervisningsministerens Bestemmelse kan et af de levende Sprog gøres til et valgfrit Fag.

Den ved Udgangen af 4de Klasse afholdte Aars- eller Hovedexamen giver, naar den er bestaaet med et vist Pointsantal, som nærmere bliver at fastsætte af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet, samme Adgang til højere Undervisningsanstalter og Fagexamina som Afgangsexamen af højere Grad for Realdisciple og den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet af samme Grad.

§ 6.

I Skolens to øverste Klasser deles Undervisningen i et sproglig-historisk og et matematisk-naturvidenskabeligt Kursus, saaledes at Latin, Græsk og Naturlære blive særskilte Fag i det førstnævnte, de matematiske Discipliner med geometrisk Tegning og Naturlære samt, hvor Omstændighederne tilstede det, et Af-

snit af Naturhistorien særskilte Fag i det sidstnævnte Kursus, hvorimod Undervisningen vedbliver at være fælles i Modersmaalet, derunder Oldnordisk (og Svensk), Fransk og Historie.

I de to øverste Klasser kan der frit vælges mellem Engelsk og Tydsk. Underviisningen er fælles for de Disciple, der vælge samme Fag.

Afgangsexamen for begge Afdelinger af øverste Klasse afholdes ved selve Skolen. Den er dels skriftlig, dels mundtlig.

De skriftlige Opgaver ere:

for alle Examinander: to Opgaver i Dansk,

og særlig: for dem, der underkaste sig sproglig-historisk Examen:

en Oversættelse fra Latin til Dansk og en Oversættelse fra Dansk til Fransk,

og for dem, der underkaste sig matematisk-naturvidenskabelig

Examen: mindst to matematiske Opgaver.

Fordringerne ved den mundtlige Prøve bestemmes ved kongelig Anordning.

§ 7.

Enhver, der har bestaaet Afgangsexamen, har Ret til at indskrives som akademisk Borger ved Universitetet.

De, som have taget den sproglig-historiske Afgangsexamen, have, efter at have bestaaet den almindelige philosophiske Prøve ved Universitetet, Adgang til at indstille sig til de forskellige Fakultetsexamina ved samme.

De, som have bestaaet den matematisk-naturvidenskabelige Afgangsexamen, have Adgang til umiddelbart at indtræde som Examinander ved den polytekniske Læreanstalt samt til ved Universitetet, efter at have underkastet sig den philosophiske Prøve, at indstille sig til de under det matematisk-naturvidenskabelige samt under det philosophiske Fakultet hørende Prøver, til statsvidenskabelig Examen og lægevidenskabelig Embedsexamen. For at kunne indstille sig til den theologiske eller den fuldstændige juridiske Embedsexamen ville de have at underkaste sig en Tillægsexamen ved Universitetet, henholdsvis i Latin og Græsk og i Latin, om hvilke Prøver de nærmere Bestemmelser ville være at give ved kongelig Anordning.

§ 8.

Ved Metropolitanskolen, Sorø lærde Skole, Odense og Aarhus Kathedralskoler bliver den fornævnte Deling af Undervisningen at iværksætte, efterat nærværende Lov er traadt i Kraft, saaledes at der ved disse Skoler snarest mulig indrettes

1. April. et fuldstændigt dobbelt Skolekursus med dertil hørende Afgangsexamina. I de øvrige Skoler derimod vil Undervisningen i de to øverste Klasser indtil videre, saalænge Betingelserne med Hensyn til Discipeltal og oeconomicke Forhold ikke ere tilstede for der at have et Dobbeltkursus, være at indskrænke til den ene Retning, i hvilken Henseende Kirke- og Undervisningsministeriet bemyndiges til efter Forholdene ved de enkelte Skoler at tage den nærmere Bestemmelse.

§ 9.

Bestyrerne af de private Skoler, der igjennem et tilstrækkeligt Antal Klasser gennemføre Undervisningen i samme Omfang og til samme Grændse som de offentlige lærde Skoler og i det Ringeste for de tre sidste Skoleaars Vedkommende i det Hele slutte sig til den for de offentlige lærde Skoler gjældende Undervisningsplan, kunne, efter samme Regler som hidtil, enten for deres hele Bestyrelsestid eller paa et vist Aaremaal, af Kirke- og Undervisningsministeriet erholde Tilladelse til under den Kontrol, som af bemeldte Ministerium bestemmes, at afholde samme Afgangsexamen som de offentlige lærde Skoler enten saavel i den sproglig-historiske som i den mathematisk-naturvidenskabelige Retning eller, naar de ønske det, alene i den ene Retning.

§ 10.

Den ved kongelig Resolution af 6te Mai 1850, bekendtgjort under 13de samme Maaned, anordnede Afgangsexamen ved Universitetet bortfalder samtidig med, at Afgangsexamen afholdes første Gang ved Skolerne i Overensstemmelse med nærværende Lov. De, som efter den Tid ønske at indskrives ved Universitetet, efter at være forberedte ved Privatundervisning, have at underkaste sig Afgangsexamen for Studerende enten ved en offentlig lærd Skole eller ved en Privatskole, der har Tilladelse til at afholde Afgangsexamen. Forinden maa de dog have bestaaet en Prøve i de Fag, som for den Retning, hvori de agte at tage Afgangsexamen, afsluttes i Skolen inden Oprykningen i den næstøverste Klasse. De kunne selv vælge, ved hvilken Skole de ønske at tage Examen; dog vil den enkelte Skoles Forpligtelse til at modtage Privatister være at indskrænke til et bestemt Antal. De nærmere Regler herom gives af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Min. Skr. til Frederiksborg lærde Skole 26. Mai.

Efter Skoleforordning af 7. Novbr. 1809 § 53 sammenholdt med Universitetsdirectionens Skrivelse af 13. Sept. 1817 (Rescript-saml. p. 348) og 25. Mai 1822 (ibid. p. 154—5) er der vel indrømmet Skolernes Lærere under Iagttagelse af alle tilbørlige Hensyn at anvende korporlig Straf, men paa den anden Side er den nødvendige Betingelse herfor, at Disciplen har vist Opsætsighed, Kaadhed og anden lignende Opførsel og at denne har været af en saadan Natur, at den efter Forseelsens Beskaffenhed og af Hensyn til Haandhævelsen af Respekten ligeoverfor Klassens øvrige Disciple kræver en øieblikkelig, paa Forseelsen umiddelbart følgende Afstraffelse.

Hvad nu angaaer det foreliggende Tilfælde, med Hensyn til hvilket Ministeriet har forudsat, at Revselsen ikke er gaaet udenfor de tilbørlige Grændser, da maa Ministeriet, eftersom flere Punkter ikke ere aldeles fuldstændigt oplyste og man paa den anden Side ikke kan ønske, at Sagen optages paany, indskrænke sig til at udtale, at den sidste af de ovenfor nævnte nødvendige Betingelser for Lærerens Beføielse til at anvende korporlig Straf, saavidt skjønnes, næppe her har været tilstede, idet der formenes at have været baade Tid og Opfordring til at anmelde Sagen for Rektor, uden at det kunde befrygtes at Disciplinen derved vilde udsættes for at svækkes.

Min. Circ., hvorved der til konfidentiel Underretning for de offentlige lærde 12. Juli. Skoler fremsendes de tvende nedenstaaende Udkast til Planer for Fag- og Timefordelingen, saaledes som denne i det Væsentlige vilde kunne ventes ordnet efter de nye Reglers Gjennemførelse, nemlig henholdsvis for de fire laveste Klassers Disciple og for de studerende Disciple i samtlige Klasser, altsaa med Angivelse af Fællestimerne (F.), og de særlige Timer for Studerende (St.), Realdisciple (R.), sproglig-historiske (S.) og matematisk-naturvidenskabelige Disciple (M.)*).

	1ste Kl.			2den Kl.			3die Kl.			4de Kl.		
	St.	F.	R.	St.	F.	R.	St.	F.	R.	St.	F.	R.
Dansk		3			2			3*			3*	
Tysk		2	1		2	1		2	1		2	1
Fransk		3			3			2			2	
Engelsk			3			4			3			3
Latin	6			8			7			8		
Religion		2			2			2				
Historie		2			2			3			2	1
Geografi		2			2			1			2	
Naturhistorie		2			2			2			2	
Naturlære								2*			2*	
Math. m. Regn. og geom. Tegn.	6			6				6*			7*	
Tegning		2			2				2			2
Skrivning		2			1	1			1			1
	6	24	6	8	22	8	7	23	7	8	22	8

*) De i det første Schema med * mærkede Timer vare kun tænkte som Fællestimer med Studerende af den matematiske Retning.

12. Juli.

	1ste Kl.	2den Kl.	3die Kl.			4de Kl.			Sum af Timer	5te Kl.			6te Kl.		
			S.	F.	M.	S.	F.	M.		S.	F.	M.	S.	F.	M.
Dansk	3	2		2	1		2	1	9+2		4			4	
Tydsck	2	2		2			2		8		2*)			2*)	
Fransk	3	3		2			2		10		3			3	
Latin	6	8		7			8		29	9			8		
Græsk	"	"	5			5			10	6			6		
Religion	2	2		2			"		6		"			"	
Historie	2	2		3			2		9		3			4	
Geografi	2	2		1			2		7		"			"	
Mathem. og Tegning	6	6		4	2		5	2	21+4			10			10
Naturhistorie	2	2		2			2		8		"			"	
Naturlære	"	"			2		2		" 4	3		5	3		5
Skrivning	2	1		"			"		3		"			"	
	30	30	5	25	5	5	25	5		18	12	15	17	13	15

*) eller Engelsk.

1871

5. Aug.

Kgl. Anordning angaaende Undervisningen i de lærde Skoler.

§ 1.

Forinden Nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles 1ste (nederste) Klasse, har han at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der fordres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter, dels en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilleteggenes Brug nedskreven, Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, hvilken tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i Tydsck: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tydsck til Dansk af et Stykke i et læst Penum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;

3. i Fransk: det Vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i Geographi: en Oversigt over hele Geographien efter en kortere Lærebog;

5. i Historie: Oversigt over Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder efter en fragmentarisk Lærebog, samt Danmarks Historie noget udførligere;

6. i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i Regning: Færdighed i praktisk Regning saavidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert

og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, 5. Aug.
der pleie at henføres under Regula de Tri.

§ 2.

I Skolens 1ste til 4de Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

1. I Modersmaalet gives Undervisningen som hidtil.
2. Undervisningen i de levende Sprog gives alene i Tydsk og Fransk gennem samtlige 4 Klasser.
3. I Latin fremmes Undervisningen igjennem alle 4 Klasser saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang idetmindste svarer til 1 Bog af Livius eller 2 Bøger af Cæsars Gallerkrig, 50 Kapitler af Ciceros Taler og 1 Bog af Virgils Æneide eller 800 Vers af Ovids Metamorphoser. Grammatikken indøves tillige ved mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk paa Latin.
4. I Græsk begynder Undervisningen i 3die Klasse og fremmes saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang idetmindste svarer til 1 Bog af Xenophons Anabasis og 1 Bog af Homer.
5. I Religion, hvor Undervisningen ophører ved Udgangen af 3die Klasse, gennemgaaes Bibelhistorien efter en udførligere Lærebog, den kristelige Tros- og Sædelære efter en mindre.
6. Historien, saavel Verdenshistorien kortere behandlet som særlig Nordens Historie, maa være gennemgaaet indtil Udgangen af 4de Klasse.
7. Geographien afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, hvor det hele Pensum repeteres.
8. Matematik og Regning.

Undervisningen i Arithmetik begynder i første Klasse og fortsættes igjennem alle fire Klasser saaledes, at der meddeles:

Læren om Addition og Subtraktion, Multiplikation og Division, Potensopløftning og Roduddragning med de derunder forekommende Udviklinger af positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale, reelle og imaginære Størrelser; Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber; Decimalbrøker, Proportioner og Progressioner; Logarithmer med deres praktiske Anvendelser, hvorunder sammensat Rentesregning; Ligninger af første og anden Grad, de første saavel med een som med flere Ubekjendte.

Undervisningen i Geometri skal i første Klasse indledes med en paa Betragtning af materielle Former støttet Abstraktion af

5. Aug. de første geometriske Begreber, saaledes at Disciplen derved tillige føres til saadan klar Opfattelse af Legemers, Fladers og Liniers Inndeling efter deres Frembringelsesmaade og Beskaffenhed, som uden geometriske Beviser ad Anskuelsens Vei ved Iagttagelse af og Forsøg med legemlige Former kan opnaas. Derefter meddeles et plangeometrisk Kursus af det i Skolerne hidtil sædvanlige Omfang.

Undervisningen i Regning slutter sig til den mathematiske Undervisning med saadanne Opgaver, som kunne tydeliggjøre Matematikens Anvendelse i det praktiske Liv, derunder ogsaa Beregningen af Arealer og Voluminer, de første støttede til Plangeometriens Læresætninger, de sidste uden mathematiske Beviser.

9. I Naturlære gives en Oversigt over de physiske Kræfter og Virksomheder med en kortfattet Fremstilling af den uorganiske Kemi.

10. Naturhistorie læres i samme Omfang som hidtil og afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, hvor det hele Pensum repeteres.

11. Tegning. Frihaandstegning øves i 1ste og 2den Klasse som Indledning til geometrisk Tegning i 3die og 4de Klasse.

12. I Skrivning undervises kun i 1ste og 2den Klasse.

§ 3.

Aars- eller Hovedexamen ved Udgangen af Skolens 4de Klasse anstilles saaledes:

1. I Modersmaalet er Prøven alene skriftlig og bestaar i en Stilopgave, der væsentlig gaar ud paa Fremstilling af et bekjendt Stof.

2. I Tydsk prøves i to ikke læste Steder, et prosaisk og et lettere poetisk, og i det Nødvendige af Grammatiken.

3. I Fransk prøves dels i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 100 Oktavsider, dels i et ikke læst prosaisk Stykke og i det Nødvendige af Grammatiken.

4. I Latin anstilles Prøven dels mundtlig i det i det sidste Aar læste Pensum, dels skriftlig ved en let Stil, der holder sig indenfor de væsentlige syntaktiske Regler og det almindeligste Ordforraad og udarbejdes uden Benyttelse af Ordbog.

5. I Græsk og 6. i Historie prøves alene i det i det sidste Aar Læste.

7. I Geographi prøves i det hele læste Pensum.

8. I Matematik er Prøven dels skriftlig, dels mundtlig. Der forelægges skriftlige Opgaver i praktisk Regning og Arith-

metik og lignende Opgaver angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk Sætning, som falder ind under lette Anvendelser af, hvad der er læst. Mundtlig prøves ligeledes i Geometri og Arithmetik.

9. I Naturlære og 10. Naturhistorie prøves i det hele læste Pensum.

§ 4.

I Skolens 5te og 6te Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

a. Fællesfag.

1. Undervisningen i Modersmaalet fortsættes, som den hidtil er given i 7de Klasse. Oldnordisk indtræder i 5te Klasse og fortsættes i 6te. I samme Klasser meddeles en Anvisning til at læse og forstaa Svensk.

2. I Fransk fortsættes Læsningen af Forfattere, derimellem ogsaa Digtere, og den skriftlige Indøvelse af Grammatikens vigtigste Regler.

3. I Tydsk fortsættes Læsningen med vanskeligere Forfattere.

4. I Engelsk begynder Undervisningen i 5te Klasse og fortsættes i 6te.

5. Historie. Det hele Kursus gjenoptages og afsluttes, Verdenshistorien (særlig Perioden efter 1789) i noget større Omfang.

b. Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.

1. Latin. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der, uden at deri medregnes, hvad der er læst før Indtrædelsen i 5te Klasse, idetmindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 70 Kapitler af Ciceros filosofiske eller rhetoriske Skrifter, 50 Kapitler af hans Taler, 1 Bog af Livius og 1 Bog af Tacitus, (af Digterne) 2 Bøger af Virgils Æneide, Horats's Breve med ars poetica samt 1 længere og 1 kortere Bog af hans Oder. Der forudsættes som kursorisk læst i det Ringeste saameget, som svarer til 3 Bøger af Livius, dog af forskellige Stilarter.

2. Græsk. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der idetmindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 200 Kapitler af Herodot, 1 Bog af Xenophons Erindringer, Platons Apologi og Demosthenes's olynthiske Taler, (af Digterne) 6—8 Bøger af Homer, der tilsammen mindst maa udgjøre 3500 Vers.

5. Aug.

3. Naturlære. Undervisningen meddeles paa experimentalt Grundlag; tillige læres Astronomi med en kort matematisk Indledning.

c. Særlige Fag for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

1. Matematik. Undervisningen heri skal omfatte:

a) Arithmetik og Algebra, saaledes at det hele Kursus gives i videre Omfang, hvorved medtages Læren om Permutationer og Combinationer, Kjødebrøk, Binomialformlen med positiv hel Exponent, den uendelige Kvotientrække, ubestemte Ligninger af 1ste Grad, Determinanter, forsaavidt de lette Løsningen af Ligninger med flere Ubekjendte; b) Stereometri med synthetisk Udvikling af Keglesnittenes Hovedegenskaber; c) Plantrigonometri; d) analytisk Geometri, anvendt paa ret Linie og Cirkel og til Undersøgelse af de vigtigste Egenskaber ved Parabel, Ellipse og Hyperbel; e) Projektionslære, rette Liniers Fremstilling ved deres Projektioner, Planers ved deres Spor, med Anvendelsen paa Fremstillingen af simple Former i Rummet ved deres Projektioner paa en vandret og en lodret Plan samt af deres Udfoldninger i en Plan.

2. Naturlære. Undervisningen fortsættes og omfatter saavel kemisk og mekanisk Physik som Optik, matematisk behandlede og ledsagede af Forsøg, samt Astronomi paa matematisk Grundlag og Meteorologi.

3. I Naturhistorie tilbydes foreløbig kun Undervisning i Mineralogi i 5te Klasse som frit Fag og uden at være Gjenstand for nogen Afgangsexamen.

§ 5.

Afgangsexamen anstilles saaledes:

a. Fællesfag.

1. I Modersmaalet forelægges, ligesom hidtil, to Opgaver til skriftlig Bearbejdelse, en frit valgt, en anden hentet fra Omraadet af det i Skolen meddelte Kundskabsstof. I Oldnordisk aflægges alene mundtlig Prøve i et læst Pensum, der maa udgjøre mindst 100 Sider med Redegjørelse for de i Stykket forekommende Sprogformer.

2. I Fransk anstilles en mundtlig Prøve ved Oversættelse af to Steder af ikke læst Prosa.

3. Tydsk eller Engelsk. Prøven, der alene er mundtlig, bestaar i Tydsk i Oversættelse af to vanskeligere Stykker, et

prosaisk og et poetisk, og i Engelsk i Oversættelse af et Stykke 5. Aug. læst Prosa, der maa udgjøre mindst 150 Sider, samt af et Sted i en ikke læst lettere prosaisk Forfatter.

4. I Historie forblive Fordringerne de samme som hidtil.

b. Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.

1. I Latin er Prøven dels skriftlig ved en Oversættelse fra Latin til Dansk, dels mundtlig saavel i det i de to sidste Skoleaar Læste som ved en Oversættelse af ikke læst lettere Prosa. De, som ere forberedte ved Privatundervisning, maa tillige opgive et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse Læste, jfr. § 2 Nr. 3.

2. I Græsk omfatter Prøven det i de to sidste Skoleaar Læste og for dem, som ere forberedte ved Privatundervisning, tillige et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse Læste, jfr. § 2 Nr. 4.

3. I Fransk anstilles foruden den mundtlige tillige en skriftlig Prøve ved en uden Benyttelse af Ordbog udarbejdet let Stil, der kun skal være anlagt paa at prøve Sikkerheden i Formerne og i de syntaktiske Hovedregler.

4. I Naturlære omfatter Prøven det i de to sidste Aar Læste.

c. Særlige Fag for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

1. I Mathematik anstilles Prøven dels skriftlig, dels mundtlig.

I Arithmetik og Algebra gives en Beregningsopgave, som væsentlig skal prøve Examinandens Færdighed i Udførelsen af Beregninger, vedkommende saavel Arithmetik som de geometriske Discipliner, og en Opgave, der især gaar ud paa Anvendelsen af de theoretiske Sætninger.

I Geometri gives dels en Opgave i Projektionstegning, dels en Opgave i Anvendelsen af Stereometrien eller Trigonometrien.

Mundtlig prøves saavel i Arithmetik som Geometri, i hvilket sidste Fag et Spørgsmaal altid skal angaa analytisk Geometri.

2. I Naturlære er Prøven blot mundtlig og omfatter alt det Læste.

§ 6.

Afgangsexamen afholdes i Tiden fra den 15. Juni til den 15. Juli i de Dage, som, hvad den skriftlige Del angaar, for alle Skoler under Et og, hvad den mundtlige Del angaar, for hver Skole især fastsættes hvert Aar af Kirke- og Undervisningsministeriet. De skriftlige Opgaver tilstilles Skolerne af Ministeriet,

5. Aug. der lader sig dem foreslaa af Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler eller af en for Afgangsexamen og Tilsynet med de lærde Skoler overhovedet særlig dannet Komite af fag- og undervisningskyndige Mænd. Ved den mundtlige Prøve i ethvert Fag er der ved de offentlige lærde Skoler foruden Examinator tilstede som Censorer en anden af Skolens Lærere og en af Ministeriet dertil hvert Aar beskikket undervisningskyndig Mand, der kan være en Lærer ved en anden lærd Skole, og ved de lærde Privatskoler foruden Examinator to af Ministeriet dertil hvert Aar beskikkede undervisningskyndige Mænd, hvilke i samme Aar skulle udføre Forretningen ved samtlige Privatskoler.

De Samme, som deltage i Censuren ved den mundtlige Prøve i et Fag, bedømme den tilsvarende skriftlige Prøve. Ligeledes bedømmes de skriftlige Udarbejdelser i Modersmaalet af tre Censorer, af hvilke den ene er Læreren i Dansk i Skolens øverste Klasse.

Om de Karakterer, hvormed de aflagte Prøver blive at betegne, og om Sammenregningen af disse til at bestemme hele Prøvens Udfald bemyndiges Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til at give de nærmere Bestemmelser.

§ 7.

Ingen Discipel maa optages i 6te Klasse uden at have gennemgaaet samme Skoles 5te Klasse. Under særlige Omstændigheder kan Ministeriet bevilge en Undtagelse fra denne Bestemmelse.

Fra 5te Klasse opflyttes efter Skolens Skjøn til 6te Klasse. Disciple, der have gennemgaaet 6te Klasse, have Ret til at indstille sig til Afgangsexamen.

Naar en Discipel ønsker at gaa over fra den sproglig-historiske Afdeling til den mathematisk-naturvidenskabelige eller omvendt, maa han for Skolen godtgjøre, at han er i Besiddelse af de Kundskaber og Færdigheder, som i det givne Øieblik anses for nødvendige, for at han kan deltage i Undervisningen i den nye Retnings særlige Fag.

Naar en Discipel fra en anden offentlig lærd Skole ønsker at optages i 5te Klasse, skal han fra den Skole, han forlader, medbringe Vidnesbyrd om at være moden til Optagelse i 5te Klasse.

Naar en Discipel, der ikke umiddelbart gaar over fra en offentlig lærd Skole, ønsker at indtræde i en saadan Skoles 5te Klasse, maa han foruden at godtgjøre, at han har bestaaet i de

Fag, som for hans Retning ere afsluttede, tillige underkaste sig 5. Aug.
en Prøve i de andre Fag.

Afgangsexamen i den nye Skikkelse holdes 1ste Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1874—75. Hovedexamen i 4de Klasse med den denne ved Løven af 1ste April 1871 § 5 tillagte Retsvirkning afholdes første Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1872—73.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at give de nærmere Bestemmelser om Undervisningen i Sang og Gymnastik ligesom til at bevilge de Lempelser, som Overgangen fra den tidligere Skoleplan til den nye gjør nødvendige.

Min. Bekjendtgjørelse om Karaktergivning m. v.:

9. Aug.

Efter den Ministeriet ved § 6 i den kongelige Anordning af 5te d. M. angaaende Undervisningen i de lærde Skoler dertil givne Bemyndigelse fastsættes herved de nærmere Regler for Karaktergivningen saaledes:

Ved Afgangsexamen gives følgende Specialkarakterer:

a) i Fællesfagene:

For hver af de to Opgaver i Modersmaalet og for hvert af følgende Fag: Oldnordisk, Fransk, Engelsk eller Tydsk og Historie gives 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Fransk og Historie.

b) i de særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling:

For den skriftlige Oversættelse i Latin, den mundtlige Prøve i det Læste i Latin og den mundtlige Oversættelse af et ikke læst Stykke i Latin, for Græsk og for Naturlære gives i hver Prøve 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Græsk.

c) i de særlige Fag for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling:

For skriftlig Arithmetik, mundtlig Arithmetik, skriftlig Geometri, mundtlig Geometri, mekanisk Fysik med Optik og kemisk Fysik med Astronomi og Meteorologi gives 1 Karakter for hver Prøve.

Altsaa i Alt 14 Karakterer.

Ved Hovedexamen i 4de Klasse gives følgende Karakterer:

For Dansk, skriftlig, Tydsk, Fransk, Latin, skriftlig og mundtlig, Historie, Geographi, Naturhistorie, Arithmetik, skriftlig og mundtlig, Geometri, skriftlig og mundtlig, og Græsk eller Naturlære gives for hvert Fag 1 Karakter, der fordobles i Latin.

Altsaa i Alt 11 Karakterer.

9. Aug. Specialkaraktererne ere: ug, mg, g, tg, mdlg og slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, svarende til Talværdierne: 6, 5, 4, 3, 2, 1. Til disse Karakterer kan der føies + eller ÷, der forhøier eller nedsætter Karakteren med $\frac{1}{3}$: altsaa $ug \div = 5\frac{2}{3}$, $mg + = 5\frac{1}{3}$, $mg \div = 4\frac{2}{3}$, $g + = 4\frac{1}{3}$ osv.; dog maa der ikke gives nogen Karakter over ug eller under slet.

Naar der ved Sammenlægning af de enkelte Censurers Karakterer fremkommer andre Brøker end Trediedele, reduceres de til den nærmest liggende Trediedel, saaledes at, hvad der er $\frac{1}{6}$ eller derover, gjøres til $\frac{1}{3}$ og, hvad der er under $\frac{1}{6}$, bortkastes.

Ved Hovedkarakterens Uddragning af Specialkaraktererne benyttes en anden Skala, hvori ug har Værdien 8, mg 7, g 5, tg 1, mdlg ÷ 7 og slet ÷ 23 og, naar Mellemkaraktererne medtages, $ug \div$ regnes $= 7\frac{2}{3}$, $mg + = 7\frac{1}{3}$, $mg \div = 6\frac{1}{3}$, $g + = 5\frac{2}{3}$, $g \div = 3\frac{2}{3}$, $tg + = 2\frac{1}{3}$, $tg \div = \div 1\frac{2}{3}$, $mdl g + = \div 4\frac{1}{3}$, $mdl g \div = \div 12\frac{1}{3}$ og $slet + = \div 17\frac{2}{3}$.

Ved Afgangsexamen udregnes Hovedkarakteren af samtlige 14 Specialkarakterer, saaledes at der

til 1ste Karakter med Udmærkelse kræves . . .	105 Points
til 1ste Karakter	84 —
til 2den Karakter	63 —
til 3die Karakter	42 —
hvorved $\frac{1}{2}$ eller derover regnes for 1 og Brøker under $\frac{1}{2}$ bortkastes.	

I Examensvidnesbyrdet indføres samtlige Specialkarakterer med deres nøiagtige Talværdi og til Slutning Hovedkarakteren som Resultat af den samlede Talværdi.

For at bestaa ved 4de Klasses Hovedexamen med den i Lov af 1ste April d. A. § 5 givne Retsvirkning kræves mindst 33 Points som samlet Talværdi af alle 11 Karakterer. I 5te Klasse kan ingen Discipel opflyttes, naar han ikke mindst har opnaaet 15 Points for de Fag, der afsluttes enten for den sproglig-historiske eller den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

Hvor ved 4de Klasses Hovedexamen Karaktererne for mundtlig og skriftlig Prøve skulle sammenlægges, gjælde disse ligemeget.

Ved Prøven til Afgangsexamen i mekanisk Physik og Optik, hvor disse to Discipliner give 1 Karakter, gjælde Karaktererne respektive 2 mod 1. Ved Prøven i kemisk Physik med Meteorologi og Astronomi bidrage de to første Discipliner med $\frac{2}{3}$ og Astronomien med $\frac{1}{3}$ til Karakteren. I begge Tilfælde foregaaer

Reduktionen til Trediedele først efter Sammenlægningen af de enkelte Karakterer, som bidrage til hele Karakteren, saaledes at f. Ex. Censorernes Karakterer for mekanisk Physik fordoblede lægges sammen med deres Karakterer for Optik og dividerede med 9 give Karakteren i Faget, reduceret efter ovenstaaende Regel om fulde Trediedele.

Det er Censorerne og den examinerende Lærer aldeles uforment at bestemme Fagkarakteren ved fri Diskussion og fælles Skjøn, saa at den formelige Votering med Tal, Sammenlægning og Division kun benyttes, hvor Resultatet ikke kan vindes ad hin Vei.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Min. Circ. til de offentlige lærde Skoler:

9. Aug.

Under Henviſning til den under 5te d. M. udgaaede kongelige Anordning, indeholdende nærmere Bestemmelser angaaende Undervisningen i de lærde Skoler, skal Ministeriet til Forſtaaelse og Anvendelse af de deri givne Forskrifter og til Fuldſtændiggjørelſe af diſſe med Hensyn til forſkjellige Enkeltheder ikke undlade at meddele følgende Bemærkninger og Regler, ſom blive at iagttage efter den nye Ordning af Undervisningen.

Ministeriet maa fremhæve Vigtigheden af, at Optagelsesprøven holdes med Omhu, og at, hvad der er beſtemt, fordres ſaaledes tilegnet, at Skolen virkelig kan bygge derpaa ſom Kundskab, Færdighed og vundet Øvelse og ſom en Forberedelse, der ſtrax gjør det lettere for Skolen at ſammenarbeide Disciplene og føre dem frem i Forening, da det i modsat Fald er at befrygte, at de fire første Klasser ville faa for meget at gjøre.

Som Lærebøger, der i Omfang omtrent ſvare til, hvad der i Anordningen er ment, naar der i Almindelighed hentydes til kortere eller kortfattede Lærebøger, ſkal Ministeriet nævne: i Geographi: Thriges eller Rimestads mindre Bøger eller Erslevs Bog Nr. 3, i Historie Kofods, i Bibelhistorie Balslevs, i Naturhistorie Lützens eller Feddersens mindſte Lærebog.

Skolernes Rektorer ville ſelv erkjende Nødvendigheden af at bruge den dem ved Lovens § 3 givne Bemyndigelse til at diſpensere fra Aldersbeſtemmelſerne om Disciplenes Optagelse i Skolen med Varsomhed, og bliver det fremtidig at iagttage, at der i de aarlige Programmer indføres de ny optagne Discipler Fødselsaar og Fødselsdag.

9. Aug.

Skjøndt vistnok Skolen under almindelige Forhold helst bør indtage et negativt Standpunkt i Retskrivningsspørgsmaalet, saaledes at den ikke optager Noget, førend Sprogbrugen med Sikkerhed har tilegnet sig det, maa det dog erkjendes, at den Gjæring, hvori Retskrivningsspørgsmaalet for Tiden befinder sig, indeholder en stærk Opfordring til at gjøre nogle positive Skridt for at opnaa en større Sikkerhed og Ensartethed. Ministeriet erkjender imidlertid, at der her maa gaas frem med Varsomhed, og skal derfor indskrænke sig til den Udtalelse, at det maa anses ønskeligt, om Skolerne efterhaanden bestræbe sig for i det Væsentlige at slutte sig til den fra et Antal (H. N. Clausen med Flere) under 21de Juli 1870 fremkomne Udtalelse om, hvad der efter de senest om dette Anliggende i Stockholm førte Forhandlinger synes strax at kunne optages som Regel. Men i ethvert Fald bør ingen Skole fjerne sig længere fra den overleverede og i det Hele i de offentlige Aktstykker fulgte Form. Det maa da antages, at de nye Disciple, der melde sig til Optagelse i Skolerne, efterhaanden ville være underviste i det Væsentlige efter de samme Regler.

Skolernes Rektorer bemyndiges til at fritage de konfirmerede Disciple i 3die Klasse for Deltagelse i Religionsundervisningen.

Med Hensyn til Undervisningen i Mathematik i de 4 nederste Klasser vil det erindres, at, forat det, der læres, skal have nogen virkelig Betydning, maa det være fuldstændig opfattet og tilegnet saaledes, at det kan bruges. Der maa derfor lægges en ikke ringe Vægt paa den praktiske Regning, saaledes at det mathematiske Grundlag for denne er forstaaet, og at der er erhvervet Sikkerhed i Udførelsen, hvortil ogsaa hører Øvelse i paa passende Sted at bruge de for saa mange Regninger fordelagtige Logarithmer. Ved Prøven, navnlig ved de skriftlige Opgaver, maa der ikke gaas ud over det Standpunkt, som hidtil har været fastholdt ved Realafgangsexamen af høiere Grad.

Naar der under Arithmetik som en Forøgelse af Stoffet er tilføjet: Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber, maa Ministeriet udtrykkeligen tilføie, at der herved væsentlig sigtes til Sætningerne om Tals Delelighed (omtrent hvad der derom indeholdes i Schiødttes Tillæg til den elementære Algebra).

Ved den indledende Undervisning i Geometri kunne passende Steens Hovedformer i Rummet eller C. F. C. Møllers Grundtræk af Læren om Rumstørrelser lægges til Grund.

Ministeriet maa anse det særdeles ønskeligt, at den fælles 9. Aug. Undervisning i Tegning i de to nederste Klasser, saa vidt ske kan, lægges i Mathematikleærerens Haand og sættes saaledes i Forbindelse med den mathematiske (geometriske) Undervisning, at Frihaandstegning over Øiet og Haanden paa simple Former og støtter den geometriske Anskuelse. I 2den Klasse maa der navnlig lægges an paa, at Disciplene erhverve Færdighed i Brugen af Instrumenterne (Passer og Lineal), saaledes at derved den egentlige geometriske Tegning kan være forberedt, der i 3die og 4de Klasse indtræder for den ene Række Disciple, og som skal vejlede til geometriske Konstruktioner, ved hvilke Renlighed og Nethed i Udførelsen maa paases.

I Naturlære er Undervisningen i de 4 nederste Klasser tilsigtet anlagt efter et Maal, der medfører en vis Afslutning uden at forudsætte en mathematisk Indsigt eller i det Hele en Modenhed, som endnu ikke er tilstede, ligesom der ogsaa er taget Hensyn til at undgaa en ligefrem Gjentakelse i 5te Klasse. Det fysiske Kursus maa omfatte:

Legemernes almindelige Egenskaber, Rumopfyldning, Sammenhængskraft og Delelighed. Legemernes Tilstandsformer og Modifikationer deraf. — Tyngden. Vægt. Vægtfylde. Alle Legemer ere lige tunge. Tyngden er en almindelig Tiltrækning. Tyngdepunktet. Vædskers Tryk i alle Retninger. Luftens Tryk. Barometret. Luftpompen og Forsøg dermed. Luftens Vægtfylde. Luftballonen. — Sammenhængskraft og Vedhængning. — Magnetiske Grundphænomener. Magnetnaalens Retning. Jordens Magnetkraft. Elektriske Grundphænomener. Electricitet ved Fordeling. Elektroskoper. Elektrisermaskinen. Elektrisk Ledning. Leydnerflasken. Condensator. Elektrophor. — Bevægelse betragtet som Virksomhed. — Lyden. Dens Hastighed og Tilbagekastning. Toner. — Lyset. Dets Tilbagekastning og Brydning. Farveadspredelse. — Varme. Legemernes Udvidelse. Thermometret. Smeltning. Fordampning. — Virkninger af den elektriske Udladning.

Dertil maa knytte sig en kortfattet Fremstilling af den uorganiske Kemi, saa at det Hele bliver en fyldig proprædeutisk Indledning til Naturlæren, omtrent som Johnstrups Lærebog.

I Skrivning bør Undervisningen nok saa meget beregnes paa, at Disciplene faa en fast, som paa, at de faa en smuk Haandskrift, og ved de skriftlige Arbejder bliver det at paase, at Disciplene vænne sig hertil. Forat Disciplene kunne opnaa

9. Aug. Fasthed og en flydende Skrift, overlader Ministeriet det til Skolen, hvorvidt det findes rigtigt kun at indøve de latinske — ikke de gothiske — Bogstaver.

Med Hensyn til Opgaverne til de skriftlige Prøver ved 4de Klasses Hovedexamen, om hvilke der først bliver Spørgsmaal i 1873, maa Ministeriet forbeholde sig at tage Bestemmelse, om de blive at tilstille Skolerne fra Ministeriet, eller om det kan overlades Skolerne selv at give disse.

Om Undervisningen i 5te og 6te Klasse skal det først i Almindelighed bemærkes, at, naar der paa det Skolerne ved Skrivelse af 12te f. M. tilstillede Udkast til en Fag- og Timefordeling paa den naturvidenskabelig-mathematiske Side findes respektive 3 og 2 Timer af de 30 ugentlige Timer uanvendte, da er Tanken dermed, at det overlades til Rector efter bedste Skjønnende og efter Forholdene ved de enkelte Skoler at anvende disse til at styrke Disciplens sproglige og litterære Udvikling og til at supplere noget af det, som Disciplene af den anden Retning opnaa igjennem deres klassiske Studier.

Da der ved Loven af 1ste April d. A. er givet Disciplene i 5te og 6te Klasse Valget mellem Tydsk og Engelsk, er det en Selvfølge, at kun det ugentlige Timeantal, som hertil henlægges for det ene af Fagene, bliver at henregne under de 30 ugentlige Timer, som ikke maa overskrides, og at den Discipel, som har valgt det ene af Fagene, ikke kan gjøre Fordring paa at deltage i Underviisningen ogsaa i det andet Fag.

Hvad Undervisningen i Mathematik angaar, vil det bemærkes, at Stereometrien og Trigonometrien ere bortfaldne for de Disciple, der følge den sproglig-historiske Retning. Den her ved fremkomne Mangel i deres mathematiske Dannelse maa søges nogenlunde udfyldt dels ved den Maade, paa hvilken Geometrien fremtidig indledes, dels ved det Omfang, som man i de 4 nederste Klasser giver Regneøvelserne ved Optagelsen af Liniers, Arealers og Voluminers Beregning, dels endelig ved i Naturlæren, som hidtil i 7de Klasse, at optage det Simpleste af Astronomien. Man vil saaledes kunne komme til en Afslutning, hvorved Muligheden af en Beregning af Liniers Længde i Almindelighed ved Hjælp af andre givne Længder i Forbindelse med Vinkler bliver forstaaet.

Med Hensyn til Fordringerne for dem, der følge den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, i analytisk Geometri, hvilken

Disciplin først vil blive paabegyndt om 2 Aar, forbeholder Ministeriet 9. Aug. sig en nærmere Udtalelse.

For de Disciple, der følge den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, behandles Naturlæren saaledes, at den paa den ene Side, som væsentlig Del af Grundlaget for en almindelig Dannelse, kan give en virkelig, om end begrændset Indsigt, ikke i Videnskabens, men i Naturens Væsen, og paa den anden Side vise sig som en Del af et Hele ved at støtte sig til Mathematiken og igjen støtte den ved Anvendelsen af dens Sætninger paa Naturens Phænomener. Behandlingen maa være mathematisk der, hvor Stoffets Beskaffenhed naturligst kræver en mathematisk Behandling, men dog tillige saaledes, at Experimentet ikke forsømmes, hvor det kan paavise Rigtigheden af de ad mathematisk Vei vundne Resultater, eller hvor det ad Erfaringens Vei fører til at kjende Naturens Love. Physiken maa støttes til det i det foreløbige Kursus alt vundne Udbytte, der bestandig maa vedligeholdes; den bør behandles temmelig omfattende, dog saaledes at man ikke taber sig i videnskabelig Detail, i Kabinetsexperimenter eller i detaillerede Beskrivelser af Instrumenter. Astronomien meddeles efter en mindre Lærebog, men i Lighed med Physiken paa mathematisk Grundlag. Til dens Brug maa meddeles den sphæriske Trigonometris Grundformler.

For Naturhistoriens Vedkommende er det en Selvfølge, at der kun kan anvises Tid til dette Fag, forsaavidt det kan ske uden Afbræk for de ubetinget foreskrevne Fag og uden Overbebyrdelse af Disciplene. Ministeriet finder det derfor rigtigst, at man foreløbig udsætter det, indtil nogen Erfaring er indvunden, og det saa meget mere, som der ogsaa maa indrømmes Lærerne nogen Tid til at overtænke og forberede et saadant Kursus udover det hidtil satte Maal.

Ved § 7 i den kongelige Anordning af 5te d. M. er det forbeholdt Ministeriet at tage de yderligere Bestemmelser om Sang og Gymnastik. Skjøndt nu Spørgsmaalet, navnlig om Gymnastiken, af Ministeriet vil blive taget under nærmere Overveielse, maa man dog foreløbig ønske, at Skolerne selv ville bidrage til en kraftigere Udvikling af Gymnastiken ved dertil at anvende noget af den ved det ugentlige Timetals Indskrænkning indvundne Tid.

Min. Circ. til de offentlige lærde Skoler:

26. Aug.

Ved allerhøjeste Resolution af 25de d. M. er der givet

26. Aug. Ministeriet Bemyndigelse til at ordne Realundervisningen i de lærde Skoler saaledes, at denne, saavidt som det lader sig forene med dens særlige Charakter, slutter sig til Undervisningen for de studerende Disciple. Ministeriet skal derfor, med Henvi-
ning til de to under Gaars Dato udgaaede Bekjendtgjørelser, dels angaaende Forandring i Fordringerne ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved den almindelige Forberedelsesexamen, begge af høiere Grad, dels om Charaktergivningen ved bemeldte Examina, herved meddele Følgende til fornøden Iagttagelse:

De i Lov af 1ste April d. A. om Undervisningen i de lærde Skoler §§ 2 og 4 indeholdte Bestemmelser om Nedlæg-
gelsen af de to nederste Klasser og Indskrænkningen af Under-
visningen til 30 ugentlige Timer finde ogsaa Anvendelse for Realdisciplene.

Den øverste toaarige Realklasse bliver at dele i to eetaa-
rige Klasser.

Optagelsesprøven for Realdisciple bliver den samme, som er bestemt for studerende Disciple ved Anordningen af 5te d. M.

I alle Fag, som ere fælles for Realdisciplene og de stu-
derende Disciple, skal — forsaavidt Discipeltallet ikke derfor lægger nogen Hindring i Veien — Undervisningen ogsaa være fælles.

Af det Skolerne tilstillede Udkast til en Lectionsplan for Realklasserne, beregnet paa 30 ugentlige Timer, vil det fremgaa, hvorledes man har tænkt sig det Antal Timer, som gives de studerende Disciple i Latin, anvendt til den særlige Undervisning for Realdisciplene.

19. Okt. **Min. Circ.** til de offentlige og private lærde Skoler:

Bestemmelsen i Lov Nr. 22 af 4de Februar d. A. om Ind-
podning af Kokopper § 2, at den, der forestaaer en Skole, offentlig eller privat, skal i Skoleprotocollen have en Rubrik, hvori indføres, om Barnet er indpodet og af hvem m. v., og at Skolecommissionen een Gang aarlig har at gennemse denne Protocol og bevidne, at dette er sket, og i manglende Fald at gjøre fornøden Anmeldelse for Stedets Politimester, har givet Anledning til en Forespørgsel hos Ministeriet for Kirke- og Under-
visningsvæsenet fra Rektoren ved en lærd Skole, om en saadan Skole er underkastet nysnævnte Kontrol.

Efterat Ministeriet i denne Anledning har brevvetet med Justitsministeriet, skal man til behagelig Efterretning og fornøden Iagttagelse herved tjenstligst meddele, at det ovennævnte Spørgsmaal maa besvares bekræftende. 19. Okt.

Min. Circ. til de offentlige og private lærde Skoler:

26. Okt.

En af Rektorerne ved de lærde Skoler har begjært Ministeriets Bestemmelse om, hvilke Fordringer der efter Anordning af 5te August d. A. ved den skriftlige Prøve ved fjerde Klasses Hovedexamen kunne stilles i Mathematik, forsaavidt der skal forelægges en Opgave angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk Sætning, som falder ind under lette Anvendelser af, hvad der er lært.

Efterat Ministeriet herom har brevvetet med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, er Spørgsmaalet afgjort derhen, at det af Ministeriet vil blive paaseet, at der ikke gives andre Konstruktionsopgaver end saadanne, der allerede hidtil ere blevne ansete for indbefattede under det geometriske Cursus, som gaaende ud paa Løsning af de deri optagne Problemer uden Spørgsmaal om anden Tegning end den nødvendige simple Oplysning ved Linier med Passer og Lineal. Hertil har Ministeriet dog føiet, at dette ikke udelukker, at der kan blive givet Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Retning en herfra forskjellig Opgave (en særlig Konstruktions- og Tegneopgave) paa Grund af den dem meddelte særlige Undervisning i geometrisk Tegning.

1872

Min. Skr. til Aarhus Kathedralskoles Ræktor:

29. Febr.

I behagelig Skrivelse af 6te f. M. har Hr. Professoren forespurgt om, hvilket Antal Disciple der maa ansees for det største, som kan undervises sammen, eller naar en Deling af en Klasse kan finde Sted.

Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, med hvem Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i den Anledning har brevvetet, har ligesom Hr. Professoren som Momenter, der herved maa komme i Betragtning, fremhævet Lokalernes Størrelse, Fagenes Eiendommelighed og Lærernes Individualitet samt ved Siden heraf tilføiet Disciplenes nogenlunde ens Standpunkt. I sidstnævnte Henseende har han derhos gjort den Bemærkning, at, ligesom Lærerne maa bestræbe sig for ved klart og indtrængende Foredrag at vække Disciplenes Agtpaagivenhed og fremkalde det fornødne Liv i Undervisningen, saaledes bliver det

29. Febr. en Nødvendighed for Skolerne fremtidig strengere at paase, at ingen Discipel oprykkes i en højere Klasse, naar han i det Hele er formeget under Klassens Totalstandpunkt. Undervisningsinspectøren kommer herigjennem til, at et Antal af 25 Disciple kan sættes som det omtrentlige Maximum, med Forbehold af nogen Modification under særlige Forhold, maaske ogsaa Deling i et enkelt Fag.

Denne Udtalelse kan Ministeriet i alt Væsentligt tiltræde, dog at det særlig maa forbeholde sig de Modificationer, som i de konkrete Tilfælde maatte frembyde sig, og som maatte fremhæves, naar Sagen — hvad der altid maa blive Tilfældet, førend en Klassesdeling finder Sted — forelægges Ministeriet til Afgjørelse.

22. Marts. **Min. Skr.** til Undervisningsinspectøren for de lærde Skoler, hvori det med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes der skulde forholdes med Opgaverne til den skriftlige Prøve ved 4de Klasses Examen, udtaltes, at den Omstændighed, at den omspurgte Prøve giver Rettigheder udenfor Skolen, og at derfor en nøiagtig og ensartet Afholdelse af den er af Vigtighed, talte for, at de skriftlige Opgaver ved denne bleve udsendte af Ministeriet, samt at det ogsaa forekom Ministeriet, at der dertil var saameget mere Grund nu, efterat Fordringerne ved Realafgangsexamen af højere Grad og den almindelige Forberedelsesexamen af samme Grad vare satte lige med Fordringerne ved 4de Klasses Hovedexamen, naar Hensyn toges til, at Opgaverne ved hine to Examina udsendes af Ministeriet.

1. Juli. **Kgl. Anordning** ang. Gjennemførelsen af Lov 1. April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler § 7:

Der indrettes ved Københavns Universitet en Tillægsexamen, henholdsvis i Latin og Græsk og i Latin for dem, som efterat have taget den mathematisk-naturvidenskabelige Afgangsexamen ville indstille sig til theologisk eller fuldstændig juridisk Embedsexamen.

Ved denne Examen kræves ganske det Samme, som i Henhold til Anordningen af 5te August 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler § 4 b 1 og 2, og § 5, 1 og 2, ved Afgangsexamen fordres i Latin og Græsk af dem, som følge den sproglig-historiske Retning.

Prøven, hvis Udfald kun betegnes ved «Bestaaet» eller «Ikke bestaaet», afholdes to Gange aarlig i de sædvanlige Examens-

terminer af Professorerne i den klassiske Filologi samt en Professor af henholdsvis det theologiske eller det juridiske Fakultet som Censor. 1. Juli

Ingen kan indstille sig til Embedsexamen førend 2 Aar, efter at han har bestaaet denne Tillægsexamen.

Min. Circ. til Forstanderskaberne, hvorved udtales, at 8. Juli. Henlæggelsen af Skoleaarets Begyndelse fra 23de til 15de August vil medføre følgende Forandringer i de hidtil gjældende Regler:

at Betalingen for Extratimer fremtidig for August Maaned beregnes med $\frac{1}{2}$ mod $\frac{1}{2}$ i de to paa hinanden følgende Skoleaar, istedetfor at den tidligere beregnedes med $\frac{3}{4}$ mod $\frac{1}{4}$;

at Skolekontingentet for ny optagne Disciple beregnes for August og September som $\frac{1}{2}$ Qvartal, der indbetales forud til ligemed Indskrivningspengene.

Min. Bekjendtgjørelse om Forhøielse af Skolepengene 22. Aug. i de offentlige lærde Skoler og Rønne høiere Realskole (Kgl. Resol. 19. Aug.), hvorved fastsættes:

at fra 1. Oktober d. A. at regne de ved allerhøieste Resolution af 1. Marts 1865 — bekjendtgjort under 9. s. M. — fastsatte Skolepenge ved de offentlige lærde Skoler og Rønne høiere Realskole forhøies saaledes, at de erlægges i Metropolitanskolens to øverste Klasser — nuværende syvende Klasse, ny femte og sjette Klasse — med 84 Rd. aarlig, i samme Skoles øvrige Klasser og i de andre lærde Skolers to øverste Klasser — nuværende syvende Klasse, ny femte og sjette Klasse — med 72 Rd. aarlig, i sidstnævnte Skolers øvrige Klasser med 60 Rd. aarlig, og i Rønne høiere Realskole med 36 Rd. aarlig, dog at anden og tredie Broders Kontingent nedsættes med henholdsvis $\frac{1}{5}$ og $\frac{2}{5}$ i de lærde Skoler og med $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$ i Rønne høiere Realskole.

Min. Bekjendtgjørelse om Forhøielse af Skolepengene og 22. Aug. Elevkontingentet for Sorø lærde Skole og Akademis Opdragelsesanstalt (Kgl. Resol. 19. Aug.), hvorved fastsættes:

1. at Betalingen for skolesøgende Disciple i Sorø lærde Skole forhøies til 60 Rd. aarlig i de to øverste Klasser — nuværende syvende, ny femte og sjette Klasse — og i de øvrige Klasser til 48 Rd. aarlig saaledes, at Skolepengene for 2den og 3die Broder nedsættes med henholdsvis $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$;

2. at Lyse- og Brændepenge fremtidig bortfalde;

22. Aug.

3. at Kontingentet for Eleverne ved Sorø Akademis Opdragelsesanstalt forhøies til 200 Rd. aarlig, saaledes at dog det Beløb, hvortil Kontingentet i Henhold til allerhøieste Resolution af 21. November 1852 kan nedsættes for en Ottendedel af Eleverne, bliver uden Hensyn til den Klasse, hvori Eleven er, 152 Rd. aarlig;

Alt fra 1. Oktober d. A. at regne.

6. Dec.

Min. Skr. til Sorø Rektor, hvorved der meddeles Approbation paa følgende Ændringer i Instruxen af 3. April 1857 for Spisevårten ved Sorø Akademi:

I § 3 føies til 1ste Stykke:

Skulde nogen af Skolens Lærere for kortere eller længere Tid ønske at deltage i Elevernes Middagsmaaltid, skal Spisevårten ligeledes bespise dem mod en billig Godtgjørelse, der fastsættes af Rektor, saafremt vedkommende Lærer og Spisevårten ikke derom indbyrdes ere blevne enige.

Til § 4 føies:

Hvis en af de inspektionshavende Lærere, der nyde fuld Kost, imellem skulde have en eller flere Gjæster, er Spisevårten forpligtet til paa Forlangende at levere de fornødne Spisevarer imod en passende Godtgjørelse, der fastsættes af Rektor. Saa-danne udenbyes Gjæster kunne medtages til Elevernes Middagsbord.

Slutningen af § 9 redigeres saaledes:

Ligeledes paaligger det ham at holde det øvrige Lokale og Pladserne imellem Akademiets Hovedbygning, Kirken, Økonomi-gaarden, Fratergaarden og Skolegaarden samt Stenbroen udenfor Akademiets Hovedfaçade daglig ren.

I § 10 udelades i Slutningsstykket Ordene:

muligen til Mai 1860 eller senere.

§ 12 b. 4 affattes saaledes:

Fast Pengebetaling af 14 Rd. 24 Sk. kvartaliter for hver af de 64 Elever paa Hovedbygningen, 13 Rd. 48 Sk. for hver af Lærerne og Eleverne i 5te og 6te (nu 7de Klasse) og 11 Rd. kvartaliter for hver Opvarter, der bespises.

Som Slutningspunktum i § 12. d. tilføies:

Det forbeholdes Ministeriet, hvis noget af Jordtilliggendet maatte afhændes eller findes anvendeligt til andet Brug, at lade deraf Parceller udgaa, mod at der anvises Spisevårten anden be-leiligt beliggende Jord og mod Erstatning af derpaa havte Dyrk-ningsomkostninger.

Min. Skr. til Sorø Rektor, hvorved bifaldes, at der i Instruxen for Spisevæerten foretages følgende yderligere Ændringer:

at Beregningen efter Græssmørprisen indskrænkes til Juni og Juli Maaneder, naar Spisevæerten dokumenterer, at han allerede for August Maaned har maattet betale Ævretsmørprisen;

at Bestemmelsen om, at der for at udfinde Gjennemsnittsprisen for Smørret i Tidsrummet fra Oktober til Juni Maaned skal fra Prisen paa Herregaardssmør pr. Kommissionshandel i Kjøbenhavn drages Transportomkostninger og Kommissionssalær, bortfalder, saaledes at disse Udgifter, som han efter det Oplyste i Virkeligheden maa bære, ogsaa godtgjøres ham.

Min. Skr. til Bestyreren af en privat Skole, som havde forespurgt om, hvorvidt Undervisningen i Mathematik skulde drives saaledes, at der ved den saakaldte Aars-Hovedexamen for ny 4de Klasse skulde examineres i hele det i Arithmetik og Geometri læste Pensum eller kun i hvad der er læst i Aarets Løb, samt om de skriftlige Opgaver til ny 4de Klasses Hovedexamen skulde gives af Skolen selv eller af Ministeriet.

Med Hensyn til det første Spørgsmaal meldtes, at vel det i Skolen indtil og i ny 4de Klasse læste matematiske Pensum maa betragtes som det, hvormed Examinanden skal være bekendt, men at Examinationen dog i Hovedsagen, og navnlig hvad Beviserne angaaer, kan indskrænkes til det, der er læst og pleier at læses i det sidste Aar, naar kun de Resultater af det tidligere Lærte, som derved skulle bruges, sees at være Disciplene bekendte.

Hvad det andet Spørgsmaal angaaer, udtaltes, at der gennem Opgaverne sikkres Ministeriet et uundværligt Middel til at kontrollere, at ikke blot det fælles Grundlag for Disciplene af begge Retninger, men netop det Element, som de siden ikke skulle fortsætte, er tilstrækkeligt fyldigt og grundigt tilegnet, ligesom til at tilvejebringe den nødvendige Ligevægt mellem Fordringerne i begge Retninger, navnlig i Mathematik og Latin og til at skaffe den Ligelighed tilveie, som ogsaa for Privatisternes Vedkommende maa finde Sted, og at Ministeriet derfor havde fundet at burde slutte sig til, hvad den i sin Tid nedsatte Komites langt overveiende Majoritet ogsaa antog, at Opgaverne gives af Ministeriet, hvorfra det selvfølgelig vilde blive paaseet, at disse navnlig i Overgangsperioden ville blive holdte paa et Stand-

8 Febr. punkt, hvorved alle mindre væsentlige og fjernere liggende Enkeltheder udelukkes.

13. Febr. **Min. Circ.** til de offentlige og private lærde Skoler angaaende Examen i Mathematik ved Skolernes 4de Klasse, hvorved under Henvisning til et vedlagt Aftryk af Skrivelsen af 8. s. M. udtales:

Ved til behagelig Underretning for De Herrer Rektorer og private Skolebestyrere hermed at fremsende et Aftryk af det Svar, Ministeriet har givet paa en Forespørgsel fra en privat Skolebestyrer, dels om Omfanget af det Pensum, der bliver Gjenstand for Examination i Mathematik ved Skolernes fremtidige 4de (nuværende 6te) Klasse, dels om Opgaverne til den skriftlige Prøve i dette Fag, skal Ministeriet tilføie Følgende:

Under de Overveielser, hvortil denne Sag har givet Anledning, har Ministeriet havt Leilighed til paany at rette sin Opmærksomhed paa de fra flere Sider fremkomne Antydninger om, at under Gjennemførelsen af Lov af 1. April 1871 og den sig dertil knyttende Anordning af 5. August s. A. Omfanget af det mathematiske Kursus, saaledes som det i den sidste er bestemt, muligvis kan medføre en for tung Byrde for Disciplene i (ny) fjerde Klasse, dog fornemmelig for Disciplene af den sproglig-historiske Retning.

Efter den forskjellige Maade, paa hvilken Sagen er opfattet i de fra De Herrer Rektorer i en anden Sag ved Cirkulærskrivelse af 15. November f. A. indhentede Erklæringer, finder Ministeriet dog ikke, at der i Øieblikket foreligger tilstrækkelig Opfordring til eller Grundlag for nogen almindelig Bestemmelse i denne Retning, men skal være villigt til at tage saadanne Forslag under Overveielse, som muligen ved Slutningen af det nu løbende Skoleaar paa Grund af den da vundne Erfaring maatte fremkomme om Forbigaaelse i 4de Klasse af enkelte Sætninger eller Grupper af Sætninger, hvis Tilegnelse af Disciplene kræver en Tidsanvendelse, som ikke staar i Forhold til den Brug, der haves for dem, uden at deres Forbigaaelse vilde skade Oversigten og Sammenhængen, og som have mindre Betydning for dem, som paa dette Punkt afslutte det mathematiske Kursus, imod at Indøvelsen af det, der heraf behøves for en fortsat Undervisning, henlægges til (ny) 5te Klasse.

Forsaavidt Lærere allerede i Aar, tvungne af Klassens Standpunkt og den givne Tids og Krafts Utilstrækkelighed, og støttende sig til, hvad der er tilsagt om Begrænsningen af de skriftlige